ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Генерального штабу
Збройних Сил України
від 17.04.2018 № 160

КУРС СТРІЛЬБ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ І БОЙОВИХ МАШИН
КРП 03.032.056 – 2018 (01)

1. Загальні положення

1.1. Курс стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин (далі – Курс стрільб) призначений для набуття офіцерами, сержантами і старшинами, солдатами (матросами) та курсантами (слухачами) вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ), а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки (далі – ВНП ВНЗ), військових частин Збройних Сил України, навичок щодо вирішення вогневих завдань із стрілецької зброї (підствольних гранатометів), гранатометів (реактивних протитанкових гранат), реактивних піхотних вогнеметів, переносних протитанкових комплексів, ручних гранат, озброєння бойових та спеціальних машин*, удосконалення їх індивідуальної майстерності та підготовки екіпажів, відділень, взводів до виконання вогневих завдань у сучасному бою.

1.2. Курс стрільб включає такі розділи:

1. Загальні положення.
2. Організація та проведення стрільб.
3. Оцінка вогневої підготовки.
4. Порядок виконання та умови вправ стрільб зі стрілецької зброї.
5. Порядок виконання та умови вправ стрільб з озброєння бойових машин.
6. Порядок метання ручних гранат та умови вправ.
7. Ведення розвідки цілей, визначення дальності та цілевказання.
8. Управління вогнем підрозділів.
9. Вимоги до організації та проведення вправ бойових стрільб (далі – ВБС) та бойових стрільб.

Успішне виконання Курсу стрільб забезпечується:

своєчасним та правильним плануванням вогневої підготовки, наявністю сучасної навчальної матеріально – технічної бази, що дозволяє створювати різну мішеневу обстановку і якісно проводити з підрозділами комплексні заняття з усіх розділів вогневої підготовки;

---

*Тут і далі під бойовими машинами слід вважати бронетранспортери (БТР, БРДМ), бойові машини піхоти, десанту (БМП, БМД), танки; під спеціальними машинами – спеціальні (легкоброньовані машини), розвідувальні та артилерійські машини обладнані кулеметною установкою (КУ) – пристроєм для встановлення великокаліберного кулемета або кулемета ПКТ (ПКБ, ПКМБ, тощо).

високою професійною і методичною підготовкою осіб офіцерського, сержантського і старшинського складу (інструкторів*), а також ефективним використанням у навчанні навчально – тренувальних засобів (далі – НТЗ);

глибокими знанням тими, хто навчається, основ і правил стрільби, матеріальної частини зброї (озброєння), боєприпасів, приладів стрільби (спостереження), систем управління вогнем, їх правильною підготовкою до стрільби, умінням швидко виявляти та уражати цілі за будь – яких умов;

високою злагодженістю дій усіх членів екіпажу і особового складу підрозділів під час виконання вогневих (тактичних) завдань;

неухильним дотриманням умов ВБС, порядку їх виконання; виконанням планів бойових стрільб (далі – БС) та вимог заходів безпеки.

1.3. За своїм призначенням вправи стрільб поділяються на:

вправи базового рівня – для початкового загального і фахового індивідуального навчання у стрільбі тих, хто навчається, з усіх видів зброї, крім озброєння танків і БМ, та навчання метанню ручних гранат без урахування часу на стрільбу та кількості боєприпасів;

вправи спеціалізованого рівня – для поглибленого навчання у стрільбі, вдосконалення умінь та навичок тими, хто навчається, у виконанні вогневих завдань зі стрілецької зброї (підствольних гранатометів), гранатометів (ручних і станкових; автоматичних гранатометів; реактивних протитанкових гранат), вогнеметів та озброєння танків і БМ, спеціальних машин в різних видах бою (з проведенням взаємозаміни військовослужбовців у відділеннях (екіпажах, розрахунках, обслугах);

вправи бойового рівня – для набуття і вдосконалення умінь, навичок і досягнення злагодженості дій тими, хто навчається, виконання комплексних (вогневих і тактичних) завдань у ході колективної підготовки у складі бойових груп, екіпажів, відділень, взводів (взводних тактичних груп) на тактичному фоні, в тому числі у взаємодії з артилерією, авіацією та підрозділами інших родів військ.

Вправи базового рівня включають:

вправи початкових стрільб (далі – ВПС);

вправи навчальних стрільб (далі – ВНС);

навчальні вправи з метання ручних гранат.

Вправи спеціалізованого рівня включають:

вправи навчальних стрільб;

вправи контрольних стрільб (далі – ВКС).

Вправи бойового рівня підготовки включають:

ВБС у складі бойових груп – бойової двійки (трійки, пари);

ВБС у складі екіпажу БМ;

БС та ВБС у складі відділення (взводу).

---

* Тут і далі під інструктором слід вважати підготовленого інструктора з вогневої підготовки з відповідним сертифікатом, отриманим на спеціальних курсах підготовки.

ВПС призначені для набуття первинних навичок у виконанні вогневих завдань. Вони відпрацьовується усіма категоріями військовослужбовців.

Підготовчі вправи стрільб (далі – ПВС) призначені для спрямованого навчання у виконанні найбільш складних вогневих завдань (елементів) навчальних та контрольних вправ стрільб.

ВНС призначені для послідовного навчання військовослужбовців самостійному виконанню вогневих завдань у сучасному бою всіма способами по різних цілях за будь – яких умов, підтримання та удосконалення індивідуальної підготовки.

ВНС відпрацьовуються на НТЗ зі стрілецької зброї, озброєння бойових і спеціальних машин на військових стрільбищах та директрисах БМ.

ВКС призначені для визначення рівня вогневої виучки військовослужбовців у ході проведення інспекційних заходів, перевірок, контрольних занять, випускних іспитів, підтвердження та підвищення класної кваліфікації.

ВБС (БС) призначені для навчання та удосконалення навичок особового складу бойових груп, екіпажів, відділень і взводів в ефективному застосуванні зброї та озброєння БМ, навчання злагодженим діям і вмілому виконанню вогневих завдань на полі бою, а для командирів підрозділів – управлінню вогнем і маневром бойових груп (підрозділів) у ході виконання завдань за призначенням, за будь – яких умов обстановки.

1.4. Правила позначення вправ Курсу стрільб.

Літерну частину позначення складають дві великі літери “КС”, які відповідають скороченому типу документа.

Цифрова частина складається з чотирьох груп цифр:

Х.ХХ.Х.Х, де:

перша цифрова група (від 1 до 6) – коди за призначенням вправ стрільб;

друга цифрова група (від 01 до 20) – коди за видом зброї (озброєння), складом підрозділу;

третя цифрова група (від 1 до 2) – за видом бою (бойових дій);

четверта цифрова група (від 01 до 50) – порядковий номер вправи згідно з Курсом стрільб.

У деяких випадках для позначення вправ Курсу стрільб в цифрову частину другої групи цифр додаються додаткові групи цифр у дужках. Такі вправи стрільб передбачають застосування різних видів зброї (озброєння).

Коди за призначенням вправ стрільб:

1 – вправи початкових стрільб (далі – ВПС);

2 – вправи навчальних стрільб (далі – ВНС);

3 – вправи контрольних стрільб (далі – ВКС);

4 – початкові вправи з метання навчально – імітаційних (навчальних протитанкових) гранат;

5 – навчальні вправи з метання бойових (кумулятивних) гранат;

6 – вправи бойових стрільб (далі – ВБС).

Коди за видом зброї (озброєння), складом підрозділу:

01 – автомат;

02 – снайперська гвинтівка;

03 – ручний кулемет;

04 – кулемет;

05 – підствольний гранатомет;

06 – протитанковий гранатомет (реактивний протитанковий гранатомет);

07 – станковий протитанковий гранатомет;

08 – реактивний піхотний вогнемет;

09 – ПТРК;

10 – гранатомет на станку;

11 – великокаліберний кулемет;

12 – пістолет;

13 – з озброєння БМП (БТР з автоматичною гарматою);

14 – з озброєння БТР – 80 (БТР – 70, БРДМ);

15 – з озброєння танка;

16 – ручна граната;

17 – ручна кумулятивна граната;

18 – бойова група (двійка, трійка);

19 – відділення (екіпаж);

20 – взвод (взводна тактична група (далі – ВТГр).

Коди за видом бою (бойових дій):

1 – оборонні дії;

2 – наступальні (штурмові, рейдові) дії.

Приклад позначення вправ Курсу стрільб:

КС 2.01(02 – 04).1.2, де:

КС – Курс стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин;

2 – навчальна вправа;

01 (02 – 04) – з автомата (снайперської гвинтівки, ручного кулемета, кулемета);

1 – оборонні дії;

2 – порядковий номер вправи згідно з Курсом стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин.

1.5. Успішне навчання військовослужбовців з вогневої підготовки досягається визначеною послідовністю у виконанні вправ стрільб та вправ з метання ручних гранат.

Перехід з базового на спеціалізований рівень, зі спеціалізованого на бойовий рівень навчання у стрільбі здійснюється за умови виконання всіх обов’язкових вправ стрільб, що визначені в кожному із цих рівнів (відповідно категорій та посадового призначення), на оцінку, не нижче “задовільно”.

Перелік обов’язкових вправ стрільб та метання ручних гранат Курсу стрільб, виконанням яких досягається необхідний рівень вогневого вишкілу для виконання вогневих завдань за призначенням (фахом):

за базовим рівнем навчання у стрільбі:

для початкового загального індивідуального навчання для всіх категорій військовослужбовців: КС 1.01.1.1 – 3, КС 2.01.1.1, КС 2.01.1.3, КС 1.06.1.2, КС 4.16.1.1, КС 5.16.1.1;

для фахового індивідуального навчання:

стрільці, снайпери, кулеметники – КС 1.01(02 – 03).1.4 – 5, КС 1.01.1.6, КС 2.01(03 – 04).1.1, КС 2.01(03 – 04).1.5;

стрільці з ГП – 25 – КС 2.05.1.3;

снайпери підрозділів снайперів* додатково – КС 2.02.1.1а-2;

гранатометники ручних протитанкових гранатометів (далі – РПГ) – КС 1.06.1.1, КС 2.06(07).1.1;

гранатометники (розрахунки) станкових протитанкових гранатометів (далі – СПГ) – КС 2.07.1.1;

вогнеметники реактивних піхотних вогнеметів (далі – РПВ) – КС 1.08.1.3, КС 2.08.2.3;

гранатометники (обслуги) автоматичних гранатометів (далі – АГС – 17) – КС 2.10.1.1;

кулеметники крупнокаліберних кулеметів – КС 1.11.1.1, КС 2.11.1.1;

для екіпажів БМ (крім механіків водіїв) додатково – КС 4.16.1.4, КС 4.16.2.7;

за спеціалізованим рівнем навчання у стрільбі (відповідно до категорій та посадового призначення військовослужбовців):

підготовка за фахом:

стрільці, кулеметники – КС 2.01(02 – 04).1.12 – 14, КС 2.01(03).2.28, КС 2.01(03).2.30, КС 3.01(02 – 05,16).1.2, КС 3.01(02 – 05).2.3 – 4;

стрільці з ГП – 25 додатково – КС 2.01(05).2.27;

снайпери – КС 2.01(02 – 04).1.8(10,12,14,22), КС 2.02.2.26(27), КС 3.01(02 – 05,15).1.2, КС 3.02.1.2, КС 3.02.2.3;

снайпери підрозділів снайперів† – КС 2.02.1.9(16,17), КС 2.02.2.32, КС 2.02.1(2).39, КС 3.02.2.27;

гранатометники ручних протитанкових гранатометів (далі – РПГ) – КС 2.06(07).1.2, КС 2.06.1.10, КС 2.06(07).2.12, КС 2.06.2.13, КС 2.06(01).2.15 – 16, КС 3.06.2.1;

гранатометники (розрахунки) станкових протитанкових гранатометів (далі – СПГ) – КС 2.06(07).1.2, КС 2.07.1.11, КС 2.06(07).2.12, КС 2.07(01).2.18, КС 3.07.2.2;

вогнеметники реактивних піхотних вогнеметів (далі – РПВ) – КС 2.08.1(2).6-8, КС 3.08.2.3(5);

обслуги переносних протитанкових комплексів – КС 2.09.1.1 – 2, КС 2.09.2.3, КС 3.09.1.1;

---

* Далі під підрозділом снайперів слід вважати фахівців штатною зброєю яких є снайперська гвинтівка зі складу взводу (роти) снайперів.

гранатометники (обслуги) автоматичних гранатометів (далі – АГС – 17) – КС 2.10(01).1.2, КС 2.10.1.3, КС 2.10.2.4 – 5, КС 3.10.1.1;

кулеметники крупнокаліберних кулеметів – КС 2.11.1.2, КС 2.11.1.4 – 5, КС 2.11.2.6, КС 3.11.1.1;

кулеметники крупнокаліберних кулеметів на спеціальній машині – КС 2.11.1.3, КС 2.11.2.7 – 8, КС 3.11.2.1;

кулеметники крупнокаліберних кулеметів на спеціальній машині (для підрозділів ППО) – КС 2.11.1.9-10, КС 3.11.1.3;

для командирів БМ та навідників операторів БМП (БТР з автоматичними гарматами) – КС 2.13.1.1, КС 2.13.1.3 – 4, КС 2.13.2.9 – 10, КС 2.13.2.12, КС 3.13.1.1, КС 3.13.2.2;

для командирів БМ та навідників кулеметів БТР – 80 (БТР – 70, БРДМ) – КС 2.14.1.1 – 3, КС 2.14.2.5 – 6, КС 3.14.1.1, КС 3.14.2.2;

для командирів танків та навідників гармат – КС 2.15.1.1 – 2, КС 2.15.1.5, КС 2.15.2.15 – 16, КС 2.15.2.18, КС 3.15.1.1, КС 3.15.2.2 – 3;

військовослужбовці, які озброєні пістолетом – КС 2.12.1.1 – 4, КС 2.12.2.7-8, КС 3.12.1.1 – 2;

курсанти (слухачі) ВВНЗ, навчальних підрозділів, ВНП ВНЗ – відповідно програм підготовки за фахом;

для осіб офіцерського, сержантського і старшинського складу, солдатів (матросів) підрозділів родів військ і спеціальних військ, органів військового управління, навчальних підрозділів, ВНП ВНЗ, військових комісаріатів, військових частин та підрозділів забезпечення життєдіяльності Збройних Сил України – КС 2.01.1.7, КС 2.01.1.12, КС 3.01.1.1.

за бойовим рівнем навчання у стрільбі (відповідно до категорій та посадового призначення військовослужбовців):

підготовка за фахом:

для стрільців, снайперів, кулеметників у складі бойових груп (пар) – весь перелік ВБС;

для групи (відділення) гранатометників, протитанкового відділення – весь перелік ВБС;

для екіпажів БМП (БТР з автоматичними гарматами) – КС 6.13(14).1.1, КС 6.13(14).2.4, КС 6.13.2.6;

для екіпажів БТР – 80 (БТР – 70, БРДМ) – КС 6.13(14).1.1, КС 6.13(14).2.1;

для екіпажів танків – КС 6.15.1.1, КС 6.15.2.4, КС 6.15.2.6;

для відділення на БМП (БМД, БТР, спеціальних машинах) – весь перелік ВБС;

для взводу на БМП (БМД, БТР, спеціальних машинах) або ВТГр – весь перелік ВБС;

курсанти (слухачі) ВВНЗ, навчальних підрозділів, ВНП ВНЗ – відповідно програм підготовки за фахом;

для осіб офіцерського, сержантського і старшинського складу, солдатів (матросів) підрозділів родів військ і спеціальних військ, органів військового

управління, навчальних підрозділів, ВНП ВНЗ, військових комісаріатів, військових частин та підрозділів забезпечення життєдіяльності Збройних Сил України – КС 3.01.1.1.

Решта ВПС, ВНС, ВКС, ВБС Курсу стрільб можуть виконуватись на відповідному рівні навчання за рішенням командира підрозділу (командира навчального підрозділу) з урахуванням навченості військовослужбовців і наявності часу в плані (графіку) підготовки (навчання).

Відповідно до бойового призначення військових частин командувачі військ (сил), командири частин у своїх рішеннях і планах підготовки (у ВВНЗ, ЦП – програмах підготовки за фахом) визначають додатковий перелік вправ стрільб та вправ бойових стрільб, виконання яких необхідно для підготовки військовослужбовців (курсантів) та підрозділів до виконання завдань за призначенням (виконання стандарту підготовки) на поточному (спеціалізованому або бойовому) рівні підготовки (етапі (періоді), процесі навчання). Вправи стрільб відпрацьовуються з урахуванням комплексності навчання (в сукупності з іншими предметами навчання – тактичної підготовки тощо).

У подальшому (по звершенні навчання у базовому, спеціалізованому, бойовому рівнях навчання у стрільбі), з метою підтримання та удосконалення індивідуальної фахової навченості, умінь і навичок злагоджених дій підрозділів, вибір вправ стрільб здійснюється за рішенням командира підрозділу з урахуванням поточного рівня навченості у стрільбі (згідно категорій та посадового призначення) військовослужбовців, у ВВНЗ (ЦП) – виконання вправ зі стрілецької зброї та озброєння бойових машин здійснюється згідно з програмами підготовки за фахом.

Під час підготовки підготовлених фахівців командири підрозділів можуть збільшувати за відповідними вправами відстані до цілій:

для автомата (виконання вправ марсменами) - до 600-700м, при цьому під час виконання вправ з ураження малорозмірних та рухомих цілей з АКМ-ТК7(9) і UAR-10 передбачити розташування цих цілей на відстанях 350-600м;

для снайперської гвинтівки до 800м, при цьому найбільш підготовлені снайпери зі спеціалізованим озброєння більше 800м.

Під час підготовки за фахом командири підрозділів проводять взаємозаміну військовослужбовців у відділеннях (екіпажах, розрахунках, обслугах) та визначають кількість вправ для відпрацювання дублерам залежно від рівня їх підготовки.

Під час підготовки військовослужбовців для більш цілеспрямованого навчання у виконанні найбільш складних елементів вогневих завдань навчальних та контрольних вправ стрільб командирами підрозділів розробляються вправи підготовчих стрільб. Умови виконання ПВС розробляються з урахуванням мети, якої необхідно досягти під час їх виконання, та з урахуванням рівня індивідуальної навченості військовослужбовців (відповідно до вимог методики вогневої підготовки).

Вогнева підготовка за системою БАрС першого рівня (БАрС-1) передбачає проведення занять з військовослужбовцями військових частин та органів військового управління, курсантами I і II курсів військових ВНЗ. На заняттях з вогневої підготовки військовослужбовці повинні навчитися вміло використовувати бойові властивості і можливості пістолета та автомата - вести вогонь з різних положень (стоячи, з коліна або присяді, лежачи), з місця та в русі, усувати затримки під час стрільби та вражати цілі з першого пострілу. При цьому всі елементи навчальних питань повинні відпрацьовуються послідовно (додаток 21 до Курсу стрільб).

Вогнева підготовка за системою БАрС другого рівня (БАрС-2) передбачає проведення занять з військовослужбовцями ДШВ, морської піхоти та снайперами, які оволоділи першим рівнем підготовки, курсантами III і IV курсів ВВНЗ. Заняття з вогневої підготовки проводяться з метою формування у особового складу стійких навичок раціонального, ефективного використання властивості та можливості зброї, вести вогонь з різних положень, з місця та в русі, виконання вогневих завдань в забудованій місцевості (місті), в лісі, в засідці. Особлива увага приділяється веденню прицільного вогню на коротких відстанях, у тому числі після і під час пересування або фізичного навантаження. При цьому обстановка на заняттях повинна бути максимально наближеної до екстремальної.

1.6. Вправи стрільб зі стрілецької зброї ті, хто навчаються, виконують з основних видів зброї. Військовослужбовці, які не мають закріпленої за ними зброї, вправи стрільб виконують зі зброї того підрозділу, який забезпечує проведення стрільб.

Вправи стрільб з БМ, із колективної зброї виконуються у складі штатних (зведених) екіпажів.

У підрозділах, що не мають екіпажів повного складу, навчальних підрозділах і ВВНЗ призначаються зведені екіпажі.

Дозволяється замінювати (доповнювати) членів екіпажу (обслуги), відсутніх через поважні причини, військовослужбовцями тієї самої спеціальності зі складу взводу (роти), що стріляє.

Для підготовки дублерів, в тому числі для проведення стрільб з колективної зброї, керівнику стрільби дозволяється проводити взаємозаміну в бойових групах (екіпажах, розрахунках, обслугах, тощо) після проведення з ними відповідних занять і прийняття заліків зі знань вимог безпеки.

1.7. Під час виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї:

керівник стрільби на ділянці повинен бути в польовій формі одягу в шоломі та бронежилеті;

ті, хто навчається, повинні бути у польовій формі одягу з шоломом, бронежилетом, сумкою (сумками) для магазинів (споряджених та пустих) на боку (бронежилеті).

Додаткове інше спорядження штатної екіпіровки, яка належить військовослужбовцям видів Збройних Сил України (родів військ):, протигаз, бінокль, тощо.

Під час виконання вправ стрільб з озброєння БМ члени екіпажів повинні бути в спецодязі та бронежилетах для екіпажів (екіпажі танків без бронежилетів).

Під час виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї дозволяється замінювати штатний боєкомплект, який носиться при собі військовослужбовцем (розрахунком, обслугою), навчальним, відповідним за об'ємом та вагою.

Режим ведення вогню – на вибір того, хто стріляє, за винятком вправ, умовами яких передбачено стрільбу одиночними пострілами.

Під час стрільби в горах у пішому порядку весь особовий склад додатково екіпірується предметами майна, що носиться, або їх замінниками, що відповідають формі спорядження та вазі укладки, передбаченими нормами постачання з урахуванням пори року.

Для послідовного навчання виконанню вогневих завдань плануються вогневі тренування, які проводяться на військовому стрільбищі, вогневому містечку, директрисі БМ (далі – навчальні об'єкти вогневої підготовки) вдень та вночі. Зміст вогневого тренування і кількість навчальних місць на ньому визначаються керівником заняття та повинні бути взаємопов'язаними між собою, але кожне наступне тренування, поряд з вивченням нових питань, повинно забезпечувати зростання й удосконалення раніше засвоєних знань, умінь і навичок тими, хто навчається. Під час вогневих тренувань відпрацьовуються вправи з розвідки цілей і спостереження, з управління вогнем, метання ручних імітаційних гранат, а також дії членів екіпажів (обслуг) при озброєнні БМ (зброї), та за необхідності розгортаються навчальні місця для вивірки і приведення зброї (озброєння БМ) до нормального бою. Під час вогневих тренувань вночі додатково розгортаються навчальні місця для навчання стрільби з автомата (ручного кулемета, кулемета) на спалах, звук, з рогаток, а також з підствольного гранатомета по напрямку від кілків, встановлених на вогневій позиції.

Під час виконання вправ стрільб організовуються заняття (тренування) на навчальних місцях. Кількість навчальних місць, номери нормативів (якщо не обумовлені умовами вправи) та зміст занять на них визначає командир підрозділу. На заняттях (тренуваннях) під час виконання вправ стрільб обов'язково повинні розгортатися навчальні місця з виконання: вправ стрільб, різноманітних нормативів в діях при озброєнні, а для механізованих, (мотопіхотних), танкових, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ, морської піхоти – вправ з розвідки цілей і спостереження, вправ (тренувань) з управління вогнем підрозділів.

Перед початком виконання ВБС (БС) у складі бойової групи (двійки, трійки), відділення (екіпажу), взводу повинні проводитися тактико – стройові

заняття та тренування з управління вогнем, а з керівниками стрільби – інструкторсько – методичні (показові) заняття.

До виконання вправ стрільб (ВБС, БС) допускаються лише ті військовослужбовці, які вивчили матеріальну частину озброєння (зброї) та боєприпасів, основи і правила стрільби, умови вправи та склали залік із заходів безпеки. Військовослужбовці, які не склали залік, до стрільби не допускаються.

Протягом навчання стрільбі ті, хто навчається, періодично повинні виконувати вправи стрільб у протигазах. Під час інспектування (перевірок) вправи стрільб у протигазах не виконуються. Стрільба в протигазах проводиться без змін умов вправи. Протигази надягаються особовим складом за командою “Гази”, що подається керівником стрільби на ділянці перед сигналом “Слухайте всі” (а для тих, хто стріляє із стрілецької зброї, – у вихідному положенні), і знімаються за командою керівника стрільби на ділянці після повернення БМ (зміни, яка стріляє зі стрілецької зброї) у вихідне положення та виходу з БМ екіпажів.

Ті, хто носить окуляри, виконують вправи стрільб зі стрілецької зброї без протигаза.

1.8. Для організації проведення навчань (стрільб), керівництва стрільбою, її обслуговування та забезпечення виконання заходів безпеки наказом командира військової частини призначаються:

старший керівник стрільби;

керівники стрільби на ділянці (навчальному об’єкті вогневої підготовки, навчальному місці);

начальник оточення і підрозділ, від якого призначається особовий склад оточення;

черговий лікар (фельдшер);

начальник пункту бойового постачання;

черговий зв’язківець, артилерійський технік (майстер) під час виконання стрільб з БМ;

начальник метеопосту (під час виконання вправ стрільб штатним артилерійським пострілом);

керівник польотами на вертолітній директрисі (під час стрільби з борту вертольотів);

начальник поста освітлення (під час проведення стрільб вночі з використанням освітлювальних ракет).

Для організації та проведення стрільби на одній ділянці старший керівник стрільби не призначається, а виконання його обов’язків покладається на керівника стрільби на ділянці.

Для організації проведення стрільб (навчань) наказом командира військової частини (додаток 1) визначаються:

перелік вправ стрільб, що плануються для виконання;

перелік зброї (озброєння), що дозволена для використання під час стрільб (навчань);

час проведення занять;

адміністрація керівництва стрільбою та її обслуговування;

черговий автомобіль, санітарний автомобіль та комплект невідкладної медичної допомоги, автомобілі для перевезення боєприпасів та особового складу оточення, за потреби автомобіль технічного забезпечення (обслуговування);

завдання щодо всебічного забезпечення заняття з вогневої підготовки.

Особовий склад оточення призначається напередодні занять (стрільб) наказом командира військової частини.

Старшим керівником стрільби призначаються:

в органах військового управління – начальник роду військ, начальник управління (заступник начальника управління), начальник відділу, служби та їм рівні;

у військових частинах – офіцери управління військової частини, командир батальйону або його заступники, офіцери штабу батальйону;

у ВВНЗ – начальник кафедри (факультету та його заступники, курсу), викладач вогневої підготовки, офіцер навчального відділу або курсовий офіцер;

у навчальних військових частинах – командир навчального батальйону, його заступники, начальник циклу вогневої підготовки або його заступник.

Під час виконання вправ стрільб з озброєння танків штатним артилерійським пострілом:

у військових частинах – заступник командира бригади (полку), командир (заступник командира або начальник штабу) батальйону;

у ВВНЗ – заступник начальника навчального закладу, начальник факультету або його заступник, начальник кафедри вогневої підготовки або його заступник;

у навчальних військових частинах – командир (заступник командира або начальник штабу) навчального батальйону, начальник циклу вогневої підготовки або його заступник.

Старшому керівнику стрільби підпорядковуються керівники стрільби на ділянках (директрисах, вогневих містечках, навчальних місцях), а також особовий склад, який обслуговує стрільбу.

Старший керівник стрільби з питань організації стрільб та виконання заходів безпеки виконує вимоги начальника центру (полігона, командира підрозділу забезпечення заходів бойової підготовки, при виконанні стрільб на тимчасовій ділянці стрільб – командира військової частини звідки призначений) (далі – начальник полігона).

Керівником стрільби на ділянці (навчальному об’єкті вогневої підготовки, навчальному місці) призначаються:

в органах військового управління, установах та організаціях Збройних Сил України, управліннях військових частин – заступники начальників структурних підрозділів;

у військових частинах і підрозділах – командир підрозділу, що навчається, або його заступник (інструктор*);

у ВВНЗ – викладач та інструктор кафедри вогневої підготовки, командири курсантських підрозділів;

у навчальних військових частинах – начальник циклу (циклової комісії), заступник начальника циклу (циклової комісії), викладач циклу (циклової комісії), командир роти, взводу (інструктор).

Керівнику стрільби на ділянці підпорядковується весь особовий склад підрозділу, що навчається.

Керівник стрільби на ділянці (навчальному об’єкті вогневої підготовки, навчальному місці) призначає зі складу підрозділу, що навчається, спостерігачів за результатами стрільби, команду для гасіння пожеж на мішеневому полі, а в разі необхідності – роздавальників боєприпасів, сигналіста, особовий склад поста освітлення та для ремонту мішеней. Кількість спостерігачів визначається такою, що забезпечує надійне спостереження, але не менше ніж кількість БМ, з яких виконуються вправи стрільб.

Підготовку особового складу адміністрації стрільб організовує і проводить старший командир (начальник).

У разі необхідності для обслуговування стрільб можуть бути призначені інші особи, обов’язки яких визначає старший командир (начальник).

Загальні обов’язки осіб, що керують стрільбою та обслуговують її, наведені у додатку 2 до Курсу стрільб.

1.9. Підготовка навчального об’єкта вогневої підготовки до занять з вогневої підготовки проводиться підрозділами та засобами полігона, за участю особового складу підрозділів військових частин.

Начальник полігона відповідає за своєчасну та якісну підготовку полігонного обладнання, мішеневого поля, забезпечення захисту від небезпечного впливу електричного струму мереж живлення полігонного обладнання, створення умов для проведення занять.

Командир підрозділу відповідає за своєчасну та якісну підготовку навчальних місць до проведення занять.

Командир військової частини (підрозділу) за 1 – 2 доби повинен подати начальнику полігона заявку на підготовку мішеневого поля відповідно до умов вправи, яка буде виконуватись.

Усі роботи щодо підготовки навчальних об’єктів вогневої підготовки до стрільби закінчуються не пізніше ніж за годину до початку заняття.

Начальник навчального об’єкта доповідає про його готовність до стрільби керівнику заняття (стрільби) на ділянці. Керівник стрільби перевіряє

---

* Тут і далі під інструктором слід вважати підготовленого інструктора з вогневої підготовки з відповідним сертифікатом, отриманим на спеціальних курсах підготовки.

функціонування мішеневого поля, готовність до проведення занять, відповідність мішеневої обстановки умовам виконання вправи.

1.10. Навчальні об’єкти з вогневої підготовки обладнуються відповідно до вимог керівних документів Генерального штабу Збройних Сил України та Міністерства оборони України.

Порядок організації і виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї (озброєння БМ) в ході проведення заходів бойового злагодження або виконання завдання в районі призначення поза межами полігонів Збройних Сил України (на визначених ділянках місцевості, районах зосередження тощо) та особливості їх виконання вдень та вночі встановлюються інструкцією командира військової частини, яка погоджується з місцевими органами влади.

Під час виконання вправ стрільб з місця або на ходу, на військових стрільбищах рубежем відкриття вогню (далі – РВВ) є вогнева позиція на цьому рубежі. Вогнева позиція на РВВ включає два – три окопи для стрільби стоячи або не менше трьох укриттів (стінка, камені, колоди, інші природні укриття) для стрільби з різних положень на кожному напрямку військового стрільбища. Окопи розташовуються на віддаленні 10 – 12 м один від одного по фронту та між собою з’єднуються ходом сполучення завглибшки 1,5 м, у якому обладнуються два входи.

Для виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї, де передбачене висування, на кожному напрямку військового стрільбища для кожного, хто стріляє, обладнується вогнева позиція. Віддалення її від РВВ повинно забезпечувати створення необхідної кількості варіантів показу цілей. Для зміни вогневої позиції на відстані 10 – 25 м (відстань короткої перебіжки) виставляються камені, колоди, інші природні укриття, які можуть використовуватися під час вибору вогневої позиції.

На одному – двох напрямках військового стрільбища (директриси БМ) для виконання ВБС (БС, ТН з БС) у складі взводу (відділення, бойових пар, груп) обладнуються ділянки дротових загороджень, завширшки 50 – 60 м та завглибшки 15–25 м, що забезпечують їх подолання не менше ніж двома способами.

Під час виконання вправ з метання бойових ручних гранат рубіж метання розташовується так, щоб у радіусі 300 м не було людей і об’єктів, що можуть бути уражені осколками гранат.

На всю глибину мішеневого поля встановлюються добре видимі об’єкти (стовпи, колодязі, вітряки, труби, зруйновані будівлі, тощо), які можуть використовуватись як орієнтири. На глибину до 200 – 300 м мішеневого поля влаштовуються укриття та споруджуються макети різних місцевих предметів (камені, стінки, колоди, колодязі, огорожі тощо), що дозволяють використовувати їх особовим складом під час виконання вправ стрільб для укриття та маскування, які не обмежують можливості ведення вогню з усіх видів зброї.

Для виконання вправ стрільб з БМ зі зміною вогневих позицій обладнуються:

рубіж припинення вогню на віддаленні 300 м (700 м[*]) від рубежу відкриття вогню;

шлях повернення БМ у вихідне положення (БМ можуть повертатися у вихідне положення по основних шляхах руху);

вогневі позиції на віддаленні:

перша – 50 – 100 (50 – 200)[*] м, у горах 25 – 50 (25 – 100)* м;

друга – 150 – 200 (250 – 450)* м, у горах 75 – 100 (150 – 250)* м;

третя – 250 – 300 (500 – 700)* м, у горах 150 – 200 (300 – 400)* м від рубежу відкриття вогню, які розташовуються праворуч та ліворуч від шляхів руху БМ.

На вогневих позиціях обладнуються окопи для БМ, при цьому друга вогнева позиція обладнується із прохідним окопом.

У ході виконання вправ стрільб, умовами яких передбачається переміщення, рух БМ повинен здійснюватись не по прямій лінії, а з використанням умов місцевості (природніх перешкод), від укриття до укриття (“змійкою”).

Шляхи руху БМ повинні утримуватись у стані, що забезпечує виконання вправ стрільб.

РВВ (вогнева позиція) повинен розташовуватися на віддаленні від вихідного рубежу не ближче:

для стрільби зі стрілецької зброї – 10 м;

для стрільби з озброєння БМ – 25 м;

для автоматичних гранатометів – 30 м;

для стрільби з ручних і станкових протитанкових гранатометів – 30 м;

для стрільби з протитанкових реактивних комплексів (ПТРК) – 80 м;

під час стрільби з вертольота в польоті по наземній цілі – не ближче 15 м від злітно – посадкового майданчика.

1.11. Під час організації та проведення стрільб вночі вносяться такі доповнення:

прапори на командному пункті, дільничних пунктах управління та укриттях (бліндажах) замінюються ліхтарями (на період стрільби – червоного, а в перервах між стрільбою – білого світла);

у глибині району цілей на кожній ділянці встановлюється коло, що вказує основний напрямок стрільби, обладнане ліхтарем зеленого світла, а на флангах – трикутні знаки, що вказують межі небезпечного напрямку стрільби, які обладнані ліхтарями червоного світла;

на кожному напрямку руху для кожної БМ, кожного, хто стріляє, виставляються ліхтарі: у вихідному положенні – білого, на рубежі відкриття вогню, на кожній вогневій позиції – червоного, на рубежі припинення вогню – синього світла;

---

[*] Для бойових машин зі стабілізатором озброєння.

щит (мішень) для розряджання гармати пострілом освітлюється за командою керівника стрільби на ділянці розсіяним електричним світлом;

після виконання тими, хто навчається, команди “До бою” керівник стрільби на ділянці віддає розпорядження про вимкнення освітлення на командному пункті та навчальних місцях, які розташовані на ділянці та в тилу навчального об’єкта. У класах, які розташовані в приміщеннях, вікна зачиняються світломаскувальними засобами перед початком занять вночі.

Вікна навчальних класів військового стрільбища (директриси, вогневого містечка), які розташовані в приміщеннях, зачиняються світломаскувальними засобами.

1.12. Під час підготовки мішеневого поля до стрільби дотримуються таких правил:

мішені (додаток 3) фарбуються одним кольором під фон навколишньої місцевості, при цьому видимість мішеней та їх контури повинні забезпечувати ведення по них прицільного вогню;

мішені встановлюються вертикально, на рівні поверхні землі (в будівлях) без просвіту і так, щоб до початку показу (руху) їх не було видно тим, хто стріляє;

площина мішеней повинна бути перпендикулярна до площини (напрямку) стрільби з місця відкриття вогню по них;

забороняється встановлювати мішені поблизу орієнтирів та встановлювати поруч з мішенями будь – які предмети, помітні тим, хто стріляє (за винятком випадків, коли це передбачено умовами виконання вправи);

для розряджання 30 мм автоматичної гармати та танкових гармат пострілом на дальності 1500 – 1000 м від рубежу припинення вогню встановлюється на мішеневій установці мішень № 12 або щит, який чітко видно на фоні місцевості, розміром 2,5 х 2,5 м, на який наносяться косі смуги темного кольору завширшки 50 см із проміжком 1 м, під кутом 45 – 60°; під час стрільби вночі щит повинен освітлюватись розсіяним світлом;

під час виконання вправ стрільб у пішому порядку на шляху руху керівника стрільби через кожні 25 м виставляються покажчики з позначенням відстані від РВВ, по яких керівник стрільби орієнтується під час показу цілей;

для виконання вправ стрільб кожна нерухома ціль встановлюється на двох та більше рубежах, а рухома ціль – на одному – двох рубежах (вночі на одному рубежі) таким чином, щоб забезпечувалася можливість зміни послідовності показу цілей та дальності до них для кожної зміни тих, хто стріляє, у межах дальності, зазначених в умовах вправи;

кількість варіантів показу рухомих та нерухомих цілей під час виконання кожної вправи навчальних та контрольних стрільб повинна бути: вдень – не менше трьох, вночі – двох (у горах вдень – двох, вночі – одного);

варіанти показу цілей розроблюються командиром підрозділу, що стріляє, та затверджуються старшим командиром (начальником) і повинні

забезпечити показ цілей приблизно на дальній, середній та ближній межах дальності, обумовлених умовами вправи у кожному варіанті;

дальності до цілей, що зазначені в умовах вправ, визначаються від місця перебування того, хто стріляє (БМ), на момент початку показу цілі (дальність до групової цілі визначається до її середини);

час показу цілі визначається від моменту повного її підняття до початку падіння;

цілі (мішені), по яких стрільба ведеться зі стрілецької зброї, крім вертольота (мішень № 25), повинні падати у разі їх ураженні, під час повторних показів групової цілі повинні з'являтися тільки ті мішені, що не уражені;

рухомі цілі повинні з'являтися з початком їх руху та зникати у разі ураження або наприкінці руху і дозволяти вести стрільбу по них під час руху в обох напрямках;

довжина шляху руху цілі (мішені) вимірюється з моменту її повного підняття до початку падіння;

у разі встановлення на одній дорозі для руху цілей (одному шляху) декількох цілей вони повинні спостерігатися з РВВ на інтервалі не менше 0 – 06 при фронтальному русі і не менше 0 – 10 при фланговому або косому русі; при курсових кутах більше 25° можуть застосовуватися тримірні мішені;

інтервал між ростовими фігурами, що рухаються на одній установці, повинен бути не менше 2 м; інтервал між мішенями визначається за просвітом між суміжними краями мішеней;

мішені зі складу групової цілі (мішені, що встановлені на одному рубежі) повинні спостерігатися з РВВ (вогневої позиції) на дальності до 500 м з інтервалом 0 – 20, при дальності більше ніж 500 м – з інтервалом 0 – 25;

під час стрільби в горах дозволяється замість цілей, що рухаються, установлювати нерухомі з проміжком показу за часом 5 – 15 с, на різних рубежах, що імітують наближення (віддалення) цілі. Під час стрільби з БМ рухома ціль замінюється нерухомою, яка встановлюється у межах, визначених вправою дальності, на рівний руху цілі час;

під час стрільби на вогневих містечках (на визначених ділянках місцевості, районах зосередження тощо), де глибина мішеневого поля не дозволяє встановлювати цілі на визначені в умовах вправ дальності, дозволяється зменшувати дальність до них, одночасно зменшуючи розміри мішеней на відповідну величину;

під час виконання вправ стрільб з БМ послідовний (один за одним) показ цілей для одного виду зброї, комплексу озброєння, якщо це не передбачено умовою вправи, забороняється;

під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості та вправ бойових стрільб відділень (взводів) дозволяється встановлення мішеней між деревами (в чагарнику, в траві), за можливості на підйомниках або вкопаних для імітації цілей, що з'являються.

Під час виконання вправ стрільб у горах стрільба ведеться знизу вверх або зверху вниз, а мішені виставляються на схилах висот, що прилягають до напрямку руху (основного напрямку стрільби), з позитивними або негативними кутами місця цілі*.

Кути місця цілі обумовлені з місця стрільби та повинні бути: для низьких гір** та усіх видів зброї – у межах ±5 – ±12°.

Для БМ кути місця цілі повинні забезпечувати видимість всіх цілей через прилад спостереження командира, при цьому боковий крен повинен бути не більше 3 – 5°, а кут підйому (спуску) не більше ± 5 – ± 15° (для стрілецької зброї не більше ±10° – ± 30°).

Усі цілі розосереджуються по фронту, встановлювати їх у створі забороняється. Під час виконання вправ стрільб ціль для стрільби штатним артилерійським пострілом показується першою або другою.

Під час виконання вправ стрільб в особливих умовах (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с) рухомі цілі можуть замінюватися нерухомими. Час показу цілі, що з'являється, обмежується часом руху цілі, яка замінюється відповідно до умови виконання вправи стрільб.

На всіх стрільбах дозволяється під час показу цілей імітувати їх вогонь:

вдень вогонь з автоматичної стрілецької зброї – звуковими імітаторами стрільби (ЗІС), що встановлюються біля кожної мішені, або одним імітатором на групу мішеней;

вночі вогонь цілей імітується "спалахами пострілів" (увімкненням електричної лампочки, що встановлена на мішені), кожна "черга" зі стрілецької автоматичної зброї імітується спалахами лампочки протягом 3 – 5 с, а кожен постріл з гармати та протитанкового гранатомета – увімкненням лампочки на 2 – 3 с, проміжки між "чергами" ("пострілами") повинні бути 4 – 6 с, тривалість імітації визначається часом показу (руху) цілі;

цілі, на яких імітатори "спалахів пострілів" не встановлюються, освітлюються одним з можливих способів: освітлювальними снарядами (мінами), освітлювальними патронами (ракетами) або розсіяним електричним світлом (під час виконання ВБС застосовувати розсіяне електричне світло забороняється).

Цілі, по яких ведеться стрільба з використанням нічних прицілів, опромінюються імітаторами інфрачервоного прожектора (освітлювача), що включаються на час показу (руху) цілі (крім прицілів пасивної дії типу НСПУ, 1ПН58, 1ПН22М2, для яких освітлення здійснюється розсіяним електричним світлом).

1.13. Ціль вважається ураженою, якщо:

мішень, що позначає броньовану ціль, уражена прямим влученням снарядів (снаряда) або їх замінників, які пробили мішень або залишили чіткий, характерний слід;

---

* Кут, замкнутий між лінією цілі та горизонтом зброї.

** Гори з абсолютними висотами: від 500 до 1000 м – низькі.

видно сліди у частинах мішені, що залишилися після її руйнування (якщо явних слідів прямого влучення снаряда не виявлено, то мішень вважається неураженою);

під час стрільби зі станкового протитанкового гранатомета, гармати БМП осколковою гранатою здійснено пряме влучення у мішень, пробоїни від осколків або пряме влучення снаряда у позначений габарит;

мішень, що позначає небронюовану ціль, має пробоїни від кулі або снаряда, включаючи і слід стабілізатора та їх осколків, а також руйнування її вибуховою хвилею;

здійснено пряме влучення кулі у мішень з колами;

пробоїна, що перебила лінію кола, зараховується на користь того, хто стріляє;

уражено не менше 50 % мішеней групової цілі.

Торкання корпусом снаряда (його замінника) краю мішені броньованої цілі влученням не вважається.

1.14. Терміни, які вживаються в Курсі стрільб:

вогнева позиція – зайнята або підготовлена ділянка місцевості (місце) до зайняття вогневим засобом, яка забезпечує військовослужбовцю (БМ) ведення вогню по цілі (противнику);

вихідний рубіж – лінія на місцевості, на якій ті, хто навчається, перебувають в готовності до стрільби;

вихідне положення – положення, в якому ті, хто навчається, перебувають в готовності до виходу на вихідний рубіж;

рубіж відкриття вогню – лінія на місцевості, з досягненням якої дозволяється відкриття вогню;

рубіж припинення вогню – лінія на місцевості, з досягненням якої припиняється стрільба;

стрілець – військовослужбовець зі штатною зброєю;

бойова група – група військовослужбовців (два, три та більше) зі штатною зброєю, які призначені для виконання вогневих та тактичних завдань;

пара (двійка) – бойова група із двох військовослужбовців зі штатною зброєю, які виконують вогневі та тактичні завдання, з яких один призначається старшим бойової групи;

трійка – бойова група із трьох військовослужбовців зі штатною зброєю, які виконують вогневі та тактичні завдання, з яких один призначається старшим бойової групи;

стрільба з коротких зупинок – ведення вогню із зупинки, яка здійснюється під час пересування (руху) на короткий час – під час стрільби з озброєння БМ вдень 10 с, вночі 12 с (під час стрільби в горах 12 с та 15 с), під час стрільби із стрілецької зброї – 7 с та 9 с відповідно;

стрільба з ходу (в русі) – ведення вогню під час пересування без припинення (уповільнення) руху;

групова ціль – ціль, яка складається з декількох мішеней;

колективна зброя – зброя, яка застосовується екіпажем (обслугою, розрахунком) для вогневої підтримки особового складу підрозділу;

найбільш важлива ціль – ціль, яка за своїми вогневими можливостями здатна завдати значних втрат та ураження якої у даних умовах обстановки може полегшити та прискорити виконання бойового завдання (вогневі засоби противника – танки, бронетранспортери, самохідно – артилерійські установки, протитанкові керовані ракети, кулемети, протитанкові гранатомети, а також спостережні пункти, радіолокаційні станції, тощо);

основний напрямок стрільби – напрямок (сектор) стрільби між знаками внутрішньої межі бокової захисної зони, в якому дозволяється ведення вогню;

небезпечний напрямок стрільби – напрямок (сектор) стрільби ззовні знаків внутрішньої межі бокової захисної зони, в якому забороняється ведення вогню.

Кут безпеки визначається для кожного зразка зброї відповідними керівництвами та настановами:

під час ведення вогню в проміжки та з - за флангів своїх підрозділів визначається як найменший кут (проміжок) між напрямком стрільби своєї зброї та флангами (напрямком) своїх підрозділів, що забезпечує безпеку своїх військ від ураження;

під час ведення вогню поверх своїх підрозділів визначається як найменший кут (найменший безпечний приціл) між віссю каналу ствола та напрямком на свої підрозділи, що забезпечує безпеку своїх військ від ураження.

2. Організація та проведення стрільб.

2.1. Напередодні занять на БМ, з яких буде проводитися стрільба, повинні бути виконані всі операції щодо підготовки їх до стрільби у суворій відповідності з експлуатаційно – технічною документацією БМ. При цьому особлива увага приділяється вивірці та приведенню зброї до нормального бою (додаток 4).

Виконання вправ стрільб із несправної, непідготовленої та неприведеної до нормального бою зброї (озброєння) забороняється.

Виконання вправ стрільб вогнеметниками здійснюється тільки з вогнеметів, які перевірені та справні (відсутність зовнішніх пошкоджень і термін придатності не вийшов).

Під час виконання вправ навчальних і групових стрільб вдень і вночі вихідне положення (вихідний рубіж) для стрільби з вогнеметів визначається не ближче 25 – 50 м від рубежу відкриття вогню. Вихідне положення і рубіж відкриття вогню позначається прапорцями, причому рубіж відкриття вогню – прапорцями червоного кольору, а в нічний час – покажчиками, що світяться, а мішені можуть підсвічуватись імітаторами “спалахів пострілів”.

Виконанню вправ навчальних стрільб повинні передувати проведення ряду занять і тренувань відповідно до програм і плану бойової підготовки вогнеметних підрозділів.

До участі у виконанні вправ групових стрільб кожен вогнеметник повинен виконати всі вправи навчальних стрільб. В іншому випадку він не допускається до виконання вправ групових стрільб.

Для успішного виконання вправ стрільб військовослужбовці попередньо проходять тренування щодо правил прицілювання з лазерних та мультимедійних тренажерів на відстані до 25 м, крім того виконують вправи з малокаліберного вогнеметного тренажера (МОТ) по мішенях (додаток 4) і з тренажера ПУС РПО – А (пристрій навчальної стрільби з РПО – А (калібру 7,62 мм) на реальні дальності стрільби відповідно до умов вправ навчальних стрільб.

Стрільба з МОТ проводиться у стрілецькому тирі або на військовому стрільбищі. Тренування у стрільбі з МОТ призначені для набуття вогнеметниками навичок у правильності прицілювання з діоптричного і оптичного прицілу РПО – А, а також у здійсненні пострілу. Крім того, будова тренажера дозволяє відпрацьовувати з особовим складом порядок і правильність дій у вихідному положенні та на вогневій позиції, підготовку до стрільби з різних положень і набути навичок у діях вогнеметника, коли необхідність у здійсненні пострілу відпала.

Стрільба ведеться з місця з різних положень “лежачи”, “з коліна”, “стоячи” (за рішенням командира). Протягом навчального року кожний підрозділ виконує не менше двох вправ стрільб у протигазах. Військовослужбовці, які успішно виконали стрільби на дальності 50 м, починають до відпрацювання вправ на дальності 100 м.

На виконання однієї вправи видається п’ять малокаліберних набоїв. Час на стрільбу не обмежений. Вогнеметники, у яких середня точка влучення не виходить за межі “уразливого місця цілі”, після виконання всіх підготовчих вправ допускаються до навчальних стрільб з РПВ – 16 (РПО – А) штатним пострілом.

“Уразливе місце цілі” виконано у формі кола і знаходиться на мішенях для підготовчих вправ, витриманих у розмірах спортивних мішеней (додаток 3) і призначених для стрільби з малокаліберної гвинтівки на відстанях 50 – 100 м.

Виконанню вправ стрільб з озброєння танків штатним артилерійським пострілом передує проведення контрольного заняття з виконання відповідної вправи стрільб щодо визначення готовності особового складу до стрільби під керівництвом командира батальйону або його заступника (у ВВНЗ та навчальних підрозділах – викладача кафедри (циклу) вогневої підготовки) зі складанням відомості та акта (додатку 5; 6).

2.2. На танковій директрисі (директрисі БМ) під час стрільби штатним артилерійським пострілом (стрільби з БМ, що мають балістичні обчислювачі) на (біля) пункті управління обладнується метеопост. Керівник стрільби на

ділянці доводить до командирів бойових машин перед початком стрільби та щогодини в ході стрільби метеоумови, у разі різкої зміни метеоумов – негайно. Обладнання метеопосту включає:

термометр для виміру температури повітря;

термометр для виміру температури зарядів;

3 – 4 контрольні шухляди (контейнери) з боєприпасами;

анемометр (вітромір) з лімбом;

барометр.

Допускається заміна барометра, анемометра та термометра для виміру температури повітря сертифікованим та прийнятим на озброєння комплексним приладом (анемометром).

Термометр і барометр встановлюються в шафі, що обладнана жалюзі. Контрольні шухляди (контейнери) з боєприпасами і термометром, вкладеним усередину шухляди (контейнера), зберігаються на ґрунті в затінку.

2.3. Підрозділи прибувають на військове стрільбище (директрису, вогневе містечко) не пізніше ніж за 30 хвилин до початку стрільби. Цей час використовується для перевірки зброї (озброєння) на розрядження, організації занять на навчальних місцях, перевірки роботи полігонного обладнання мішеневого поля та огляду мішеней; перевірки зв'язку старшого керівника стрільби з керівниками стрільби на ділянках, з бойовими машинами та навчальними місцями, на яких буде проводитися стрільба, бліндажами, а також для перевірки готовності озброєння і зброї до стрільби та розрахунку вихідних установок ведення вогню.

Зв'язок керівника стрільби на ділянці з тими, хто стріляє з бойових машин та вертольотів, здійснюється по штатних засобах радіозв'язку, за відсутності радіозв'язку стрільба забороняється.

Підрозділи, призначені для виконання стрільб з вогнеметів, повинні прибувати на полігон для стрільби (додаток 14) не пізніше, ніж за 30 хвилин до початку занять. Цей час використовується на організацію виконання вправ на навчальних місцях (точках), перевірку мішеневого обладнання, перевірку зв'язку із старшим керівником стрільби, постановку завдань тим, хто навчається і додатковому персоналу, підготовку вогнеметів, а також для вирішення інших організаційних питань.

До початку виконання вправи керівники стрільби на ділянках зобов'язані перевірити екіпірування тих, хто навчається, знання ними умов виконання вправ і заходів безпеки. До виконання вправ стрільб допускаються лише ті військовослужбовці, які вивчили матеріальну частину вогнемета РПВ – 16 (РПО – А), вимоги безпеки, основи і правила стрільби з вогнемета, умови вправи та склали залік. Військовослужбовці, які не склали залік, до стрільби не допускаються.

2.4. У керівника стрільби на дільничному пункті управління повинна бути така документація:

план проведення заняття з вогневої підготовки;

варіанти показу цілей (відповідно до умов вправ, що виконуються);

відомість визначення індивідуальної оцінки та обліку результатів виконання вправ стрільб (додаток 7);

відомість складання заліків зі знань вимог безпеки під час проведення занять з вогневої підготовки (додаток 8);

витяг з наказу командира військової частини про організацію і проведення стрільб, забезпечення виконання вимог безпеки;

мішені по яких проводилось приведення зброї (озброєння) до нормального бою;

для контрольних занять, підсумкових перевірок (інспекцій) – акти технічного стану техніки та озброєння (крім стрілецької зброї) (додаток 9);

під час виконання вправ стрільб штатним артилерійським пострілом – акт проведення контрольного заняття особового складу підрозділу з визначення готовності до виконання стрільб штатним артилерійським пострілом;

навчально – методична література.

2.5. Порядок проведення занять з вогневої підготовки та виконання вправ стрільб (вправ бойових стрільб).

Перед початком заняття командир підрозділу, що стріляє (керівник заняття):

повідомляє тему, мету та порядок проведення заняття;

визначає навчальні місця та порядок взаємодії з керівниками стрільби на ділянках (навчальних місцях, де проводиться стрільба), повідомляє час початку та закінчення стрільби;

після постановки завдань дає команду на зайняття підрозділами зазначених навчальних місць (ділянок стрільби).

Із зайняттям підрозділом зазначеної ділянки керівник стрільби:

повідомляє тему, мету (у разі необхідності) і порядок проведення заняття;

визначає на місцевості вихідне положення, вогневі позиції для бойових машин та тих, хто навчається (під час стрільби зі стрілецької зброї та гранатометів), рубежі відкриття та припинення вогню, основні та небезпечні напрямки стрільби, напрямок та швидкості руху БМ, порядок зайняття та зміни вогневих позицій, розвороту на рубежі припинення вогню та повернення у вихідне положення;

визначає порядок взаємодії з керівниками на навчальних місцях, де буде проводитися стрільба;

перевіряє знання тими, хто навчається, умов вправи, що виконується, та вимог безпеки під час стрільби (додаток 10), у разі необхідності доводить до них метеодані;

ставить командирам взводів (відділень), що стріляють, бойове завдання щодо дій у наступі або в обороні залежно від умов вправи, що виконується.

Із зайняттям підрозділом зазначеної ділянки керівник бойової стрільби:

повідомляє тему, мету (у разі необхідності) і порядок проведення заняття;

визначає на місцевості вихідне положення, рубежі відкриття та припинення вогню, основні та небезпечні напрямки стрільби, розвороту на рубежі припинення вогню та повернення у вихідне положення;

перевіряє знання тими, хто навчається, вимог безпеки під час стрільби (додаток 10) у разі необхідності доводить до них метеодані;

ставить командирам взводів (відділень, екіпажів, бойових груп), що виконують вправу бойових стрільб, бойове завдання щодо дій, що виконуються.

Під час постановки бойового завдання керівник стрільби (бойової стрільби) на ділянці визначає:

орієнтири;

короткі висновки із оцінки противника;

об’єкти та цілі, які уражаються засобами старшого командира на напрямку дій, які будуть виконуватись, а також завдання сусідів та розмежувальні лінії з ними;

бойове завдання підрозділу та замисел бою (дій);

бойові завдання особовому складу (підрозділам);

витрату ракет і боєприпасів на виконання бойового завдання;

час готовності до виконання бойового завдання;

місце командно – спостережного пункту та заступників.

Надалі керівник стрільби на ділянці виконує обов'язки, викладені у додатку 2 до Курсу стрільб.

Командири взводів ставлять бойове завдання (додаток 11) командирам відділень (командирам БМ) перед виконанням вправи своїм взводом та кожній зміні тих, хто стріляє, а командири БМ ставлять бойові завдання членам екіпажів у бойових машинах, під час завантаження боєприпасів (командири відділень ставлять бойове завдання відділенням після отримання боєприпасів).

Забороняється повідомляти тим, хто навчається, місця розташування цілей та порядок їх показу.

Для набуття особовим складом вогнеметних підрозділів, що навчаються, самостійності і кмітливості у рішенні різноманітних бойових завдань кожному вогнеметнику необхідно міняти місце на вогневому рубежі, порядок показу, місцезнаходження і напрямок руху мішеней і спосіб їх освітлення.

Під час проведення стрільби на одній ділянці військового стрільбища (директриси) дотримується такий самий порядок, як і на декількох.

У ході виконання вправи керівник стрільби на ділянці спостерігає за діями тих, хто стріляє, та рухом БМ, керує показом цілей та оцінює дії тих, хто навчається, відображаючи результати стрільби у відомості визначення індивідуальної оцінки та обліку результатів виконання вправи стрільб. Керівнику стрільби забороняється втручатися в дії тих, хто стріляє, якщо не порушуються вимоги безпеки.

Після закінчення стрільби підрозділу (зміни) керівник стрільби на ділянці наказує перевірити зброю, озброєння БМ на розрядження, їх боєукладку, стрічки та коробки, магазини та додаткові сумки для магазинів (розвантажувальні жилети, кишені бронежилетів), зібрати гільзи; у разі необхідності оглядає мішені, потім проводить розбір виконання вправи з усім особовим складом та повідомляє оцінку за виконання вправи.

Під час проведення стрільби з використанням інформації про ураження цілей, або при наявності засобів відеофіксації влучень огляд мішеней може не проводитися.

2.6. У ході виконання вправ стрільб керівник стрільби на ділянці повинен перебувати:

під час стрільби в пішому порядку – вдень не ближче 15 м від тих, хто стріляє, вночі – не ближче 5 м;

під час стрільби через бійниці (поверх борту) БМ, з кабіни автомобіля, вертольота у польоті – у БМ, автомобілі, вертольоті;

під час стрільби з озброєння БМ – на дільничному пункті управління;

під час виконання ВБС у складі підрозділу – за бойовим порядком підрозділів у місці, що забезпечує спостереження за діями тих, хто стріляє, але не ближче 15 м вдень і не ближче 5 м вночі. Під час дій підрозділів на БМ керівник бойової стрільби екіпажу (відділення, взводу) перебуває на дільничному пункті управління або в одній БМ з командиром підрозділу (під час проведення бойової стрільби з танковим екіпажем (взводом), як правило, на виділеній йому БМ, що рухається поруч з БМ командира того підрозділу, який навчається).

Під час виконання вправ стрільб з коротких зупинок та на ходу (з ходу) показ цілей проводиться після проходження тих, хто стріляє (БМ), РВВ, а також після досягнення ними рубежів, від яких обчислюються дальності до цілей, зазначених в умовах вправ.

Варіанти показу цілей та вогневі позиції (під час виконання вправ стрільб з місця) для кожної зміни тих, хто навчається, визначаються керівником стрільби на ділянці або особою, що перевіряє.

2.7. Оцінка за виконання вправи знижується на один бал, якщо:

під час стрільби з озброєння БМ з коротких зупинок і з ходу той, хто стріляє, перевищив загальний час на стрільбу, передбачений умовами вправи, але не більше ніж на 10 с;

під час стрільби з озброєння БМ з коротких зупинок той, хто стріляє, перевищив час короткої зупинки вдень більше 10 с, вночі більше 12 с (під час стрільби в горах не більше 12 та 15 с, із стрілецької зброї – 7 та 9 с відповідно);

під час стрільби з гармати танка, БМ перший постріл (чергу) зроблено пізніше встановленого часу (для танків при стрільбі штатними боєприпасами – не більше 20 с, для БМ з автоматичними гарматами та для всіх танків під час стрільби замінниками штатних артилерійських пострілів – не більше 15 с,

для інших об’єктів – не більше 25 с) після проходження БМ РВВ (після зайняття зазначеної вогневої позиції);

під час стрільби з автоматичного гранатомета на станку (встановленого на БМ) на ураження цілі розсіювання проводилося менше ніж на 2/3 фронту цілі;

одну із показаних цілей не було обстріляно.

2.8. Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від кількості уражених цілей, якщо:

під час стрільби з озброєння БМ з коротких зупинок і з ходу той, хто стріляє, перевищив час на стрільбу, передбачений умовами вправи, більше ніж на 10 с;

під час виконання вправи стрільб з ходу (на ходу) з БМ зі стабілізатором була допущена хоча б одна зупинка, на якій велася стрільба;

під час виконання вправи той, хто стріляє, порушив такі вимоги безпеки: ведення вогню за межі небезпечних напрямків або по укриттю (бліндажу), на якому піднято червоний прапор (ліхтар); вів вогонь до виходу на РВВ або після виходу на рубіж припинення вогню; ведення вогню за відсутності радіозв’язку з керівником стрільби (для екіпажів БМ); продовження стрільби після сигналу “Відбій” (команди “Припинити вогонь”) та після підняття білого прапора (ліхтаря) на укритті (бліндажі) або після втикання ствола в ґрунт (перешкоду).

2.9. Вправа виконується вдруге (повністю або боєприпасами, що залишилися), якщо:

під час виконання вправи були поломки, несправності та затримки, яких не можна було виявити перед стрільбою та усунути під час стрільби*;

стрільба не велася, була припинена через неполадки у роботі мішеневого обладнання;

у ході стрільби ціль зникла (впала) раніше встановленого часу, була збита (зруйнована), але під час її огляду ураження не було виявлено, а боєприпаси для стрільби по ній той, хто навчається, витратив не повністю.

Якщо той, хто навчається, зі своєї вини не повністю витратив боєприпаси, виконання вправи оцінюється за результатами ураження цілей.

Порядок повторної стрільби визначає керівник стрільби (старший керівник стрільби) або той, хто перевіряє. Під час повторної стрільби показуються всі цілі, які передбачені умовами вправи, але в іншій послідовності (за іншим варіантом), незалежно від того повністю виконується вправа або тільки боєприпасами, що залишилися. У цьому випадку той, хто навчається, обстрілює ту ціль, по якій він не вів вогонь під час першої стрільби, а по інших цілях тільки позначає ведення вогню.

Ті, хто навчається, які не виконали вправи стрільб, допускаються до повторного виконання цієї вправи за рішенням керівника стрільби на ділянці.

---

* Крім поломок та затримок, які допущені з вини того, хто навчається.

У ході перевірок та контрольних занять повторне виконання вправи з метою підвищення оцінки забороняється.

Під час стрільби з вогнеметів вправа виконується повторно (повністю або боєприпасами, що залишилися) у разі, якщо під час стрільби не відбулося запалення горючої суміші в капсулі, що вилетіла з вогнемета або не вибухнула оболонка зі спорядженням із РПВ – 16 (РПО – А).

Повторювати вправи стрільб з вогнемета з метою підвищення оцінки забороняється.

Якщо вправа виконується у протигазі то час, необхідний на одягання (знімання) протигазу, не входить у залік часу показу мішеней. Вогнеметникам, які носять окуляри, за відсутності лінз для корекції зору дозволяється виконувати вправи стрільб без протигазів.

2.10. Облік результатів стрільб ведеться:

у взводі – за кожного військовослужбовця, відділення (розрахунок, екіпаж, тощо) та взвод;

у роті (батареї) – за кожний взвод, окремі відділення (підрозділи) та роту (батарею);

у батальйоні – за кожну роту (батарею), окремий взвод (підрозділи), управління батальйону;

у бригаді (полку) – за кожний батальйон (дивізіон), окремі підрозділи та управління бригади (полку);

в органах військового управління – за кожний структурний підрозділ (в структурних підрозділах – за кожного військовослужбовця).

Відомості індивідуальної оцінки та обліку результатів виконання вправ стрільб зберігаються у військовій частині (підрозділі, кафедрі, циклі) протягом року.

3. Оцінка вогневої підготовки.

3.1. Індивідуальна оцінка вогневої підготовки того, хто навчається, складається з оцінок за виконання вправи стрільб, управління вогнем (для офіцерів та сержантів[*]), знання основ і правил стрільби та матеріальної частини озброєння (виконання нормативів) і визначається:

“відмінно” – якщо оцінка за виконання вправ стрільб та управління вогнем (для офіцерів та сержантів*) “відмінно”, а за знання основ і правил стрільби та матеріальної частини (виконання нормативів) – не нижче “добре”;

“добре” – якщо оцінка за стрільбу та управління вогнем (для офіцерів та сержантів*) не нижче “добре”, а за знання основ і правил стрільби, матеріальної частини (виконання нормативів) – не нижче “задовільно”;

---

[*] Механізованих (мотопіхотних, гірсько-піхотних), танкових, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ, спеціального призначення, морської піхоти та курсантів, які навчаються за цими спеціальностями.

“задовільно” – якщо всі оцінки не нижче “задовільно” або якщо за виконання вправ стрільб та управління вогнем (для офіцерів та сержантів*) не нижче “добре”, а за знання основ і правил стрільби або матеріальної частини (виконання нормативів) – “незадовільно”.

Оцінка за виконання вправ стрільб визначається за результатами виконання ВНС (ВКС, ВБС). Оцінка за знання основ і правил стрільби та матеріальної частини (виконання нормативів) визначається під час проведення занять на навчальних місцях.

3.1.1. Індивідуальна оцінка стрільби з вогнемета того, хто навчається, складається з оцінок за знання основ і правил стрільби та матеріальної частини вогнемета; за тактику дій вогнеметника під час стрільби або на тактико – спеціальному занятті; за виконання вправ стрільб (підготовчих, навчальних і групових).

Оцінка визначається:

“відмінно” – якщо не менше двох оцінок “відмінно”, при цьому одна з них за виконання вправ стрільб, і одна оцінка не нижче ніж “добре”;

“добре” – якщо не менш двох оцінок “добре”, при цьому одна з них за виконання вправ стрільб, і одна оцінка не нижче ніж “задовільно”;

“задовільно” – коли всі оцінки не нижче ніж “задовільно”.

Індивідуальна оцінка за стрільбу з вогнемета виводиться за результатами виконання одиночних і групових стрільб з вогнемета. Оцінка за знання основ і правил стрільби та матеріальної частини вогнемета визначається під час проведення занять на навчальних місцях, а оцінка за тактику дій вогнеметника – на контрольних заняттях, що проводяться за планом бойової підготовки.

Стрільба з вогнемета оцінюється “незадовільно” незалежно від кількості уражених цілей, якщо вогнеметник порушив правила і вимоги безпеки під час поводження з вогнеметом.

3.1.2. У ВВНЗ оцінка за виконання вправ стрільб визначається за результатами виконання вправи стрільб, що визначена як залікова, після закінчення семестру, а якщо вправа не виконувалася – за оцінками, отриманими за виконання усіх ВНС і ВКС протягом семестру в нижчевикладеному порядку.

Під час виконання тим, хто навчається, декількох вправ з одного чи різних видів зброї оцінка за виконання вправ стрільб визначається:

“відмінно” – якщо не менше половини оцінок, у тому числі за виконання вправи стрільб з основного виду зброї, “відмінно”, а інші – не нижче “добре”;

“добре” – якщо не менше половини оцінок, у тому числі за виконання вправи стрільб з основного виду зброї, не нижче “добре”, а інші – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо не більше однієї оцінки “незадовільно”, але не за виконання вправи стрільб з основного виду зброї, а інші оцінки – не нижче “задовільно”.

3.2. Підсумкова оцінка вогневої підготовки тому, хто навчається, виставляється:

в органах управління, військових частинах – за результатами контрольного заняття з виконанням ВКС, визначених старшим начальником (командиром) під час проведення перевірки (інспекційного заходу), самооцінки (оцінки першого або другого рівня);

у навчальних підрозділах – за результатами контрольного заняття з виконанням ВКС на випускних іспитах.

3.3. Основним видом зброї (озброєння), з якого виконуються вправи стрільб, є:

для командирів механізованих відділень (відділень родів військ і спеціальних військ) – автомат, усе озброєння БМ;

для командирів танків, навідників гармати, навідників – операторів БМ, навідників кулеметів – усе озброєння їх БМ;

для командирів гранатометних відділень (обслуг гранатометів, переносних ПТРК) – гранатомет (переносний ПТРК);

для офіцерів органів військового управління, установ та організацій Збройних Сил України, управлінь військових частин і підрозділів – автомат, пістолет;

для командирів військових частин, підрозділів та їх заступників (за винятком заступників з логістики (тилу, озброєння), начальників оперативних відділень, начальників розвідки, начальників відділів (відділень) бойової підготовки – автомат та основне озброєння військової частини, підрозділу (танк, БМП, БТР, БРДМ тощо);

для курсантів ВВНЗ, навчальних підрозділів – відповідно до програми навчання.

3.4. Загальна оцінка за рівень підготовки військовослужбовця по завершенні базового, спеціалізованого і бойового рівнів навчання у стрільбі визначається:

“виконаний” – якщо 80 % всіх спланованих вправ стрільб в поточному рівні підготовки оцінені позитивно, при цьому 80 % (для офіцера – 90 %) з основного виду зброї оцінені не нижче “добре”;

“не виконаний” – якщо не виконані вимоги на оцінку “виконаний”.

У разі, якщо військовослужбовець отримав оцінку за базовий рівень навчання у стрільбі “не виконаний”, то до навчання у наступному, спеціалізованому рівні, він не допускається (додатково з ним проходяться заняття до отримання оцінки “виконаний”). Це стосується і переходу зі спеціалізованого рівня навчання у стрільбі до навчання у бойовому рівні.

3.5. Оцінка з вогневої підготовки екіпажу танка (БМ) виводиться за індивідуальними оцінками членів екіпажу та визначається:

“відмінно” – якщо оцінка командира танка (БМ) та навідника (навідника – оператора) “відмінно”, а інших членів екіпажу – не нижче “добре”;

“добре” – якщо оцінка командира танка (БМ) та навідника (навідника – оператора) “добре”, а інших членів екіпажу – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо оцінка командира танка (БМ) та навідника (навідника – оператора) не нижче “задовільно”.

Якщо в одному підрозділі частина тих, хто навчається, виконувала вправу стрільб вдень, а решта – вночі, загальна оцінка виводиться за сумою оцінок, отриманих за стрільбу вдень і вночі.

3.6. Підсумкова оцінка роті визначається за результатами контрольного заняття з виконанням ВКС (ВНС поточного спеціалізованого рівня підготовки) та ВБС (БС) (поточного бойового рівня підготовки), визначених старшим начальником (командиром) під час проведення перевірки (інспекційного заходу*),* самооцінки (оцінки першого або другого рівня).

Оцінка з вогневої підготовки відділенню, взводу, роті виводиться за двома оцінками: за виконання ВБС (БС) і за виконання вправ стрільб.

Вона визначається:

“відмінно” – якщо оцінка за виконання ВБС (БС) “відмінно”, а за виконання вправ стрільб – не нижче “добре”;

“добре” – якщо оцінка за виконання ВБС (БС) не нижче “добре”, а за виконання вправ стрільб – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо обидві оцінки не нижче “задовільно”.

Якщо проводилися тільки ВБС (БС) або виконувалися тільки вправи стрільб, оцінка з вогневої підготовки зазначеним підрозділам визначається за результатами виконаних ВБС (БС) або вправ стрільб.

Оцінка підрозділу (роті, взводу) за виконання ВБС (БС) взводів (відділень, бойових груп) визначається:

“відмінно” – якщо більше половини взводів (відділень, бойових груп) одержали оцінки “відмінно”, а решта взводів (відділень, бойових груп) – не нижче “добре”;

“добре” – якщо не менше половини взводів (відділень, бойових груп) одержали оцінки “добре”, а решта взводів (відділень, бойових груп) – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо не більше однієї третини взводів (відділень, бойових груп) одержали оцінки “незадовільно”, а решта взводів (відділень, бойових груп) – не нижче “задовільно”.

Оцінка роті, батареї (взводу, відділенню) за виконання вправ стрільб у всіх підрозділах виводиться сумарно за оцінками, отриманими кожним, хто навчається, і визначається:

“відмінно” – якщо не менше 90 % тих, хто навчається, одержали позитивні оцінки, при цьому не менше 50 % тих, хто навчається, одержали оцінку “відмінно”, а навідники – оператори (навідники гармат, кулеметники) БМ – не нижче “добре”;

“добре” – якщо не менше 80 % тих, хто навчається, одержали позитивні оцінки, при цьому не менше 50 % тих, хто навчається, одержали оцінку “добре”, а навідники – оператори (навідники гармат, кулеметники) БМ – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо не менше 70 % тих, хто навчається, одержали оцінки не нижче “задовільно”.

Оцінки за виконання вправ стрільб з автоматичних, підствольних, протитанкових гранатометів і переносних ПТРК включаються в суму оцінок за виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї, а оцінки за виконання вправ стрільб з цієї самої зброї, але встановленої на БМ, – у суму оцінок за виконання вправ стрільб з БМ.

Оцінка за виконання вправ підготовчих, навчальних і групових стрільб вогнеметного підрозділу (відділення, взвод) виводиться за індивідуальними оцінками тих, хто навчається:

“відмінно” – якщо не менше 90 % тих, хто навчається, одержали позитивні оцінки, при цьому не менше 50 % тих, хто навчається, одержали оцінку “відмінно”;

“добре” – якщо не менше 80 % тих, хто навчається, одержали позитивні оцінки, при цьому не менше 50 % тих, хто навчається, одержали оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – якщо не менше 70 % тих, хто навчається, одержали оцінки не нижче “задовільно”.

3.7. Оцінка з вогневої підготовки батальйону виводиться за оцінками з вогневої підготовки управління батальйону, рот, батарей та бойових підрозділів, що входять до складу батальйону.

Вона визначається:

“відмінно” – якщо управління батальйону та не менше половини рот (батарей) і бойових підрозділів одержали оцінку “відмінно”, а інші роти (батареї) і бойові підрозділи – не нижче “добре”;

“добре” – якщо управління батальйону та не менше половини рот (батарей) і бойових підрозділів одержали оцінку не нижче “добре”, а інші роти (батареї) і бойові підрозділи – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо не більше однієї роти (батареї) або одного бойового підрозділу одержали оцінку “незадовільно”, а управління батальйону та інші роти (батареї) і бойові підрозділи – не нижче “задовільно”.

Під час перевірки двох рот (батарей) оцінка “задовільно” виставляється: якщо обидві роти одержали оцінки “задовільно” або одна рота одержала оцінку “незадовільно”, а інша рота – не нижче “добре” за умови позитивних оцінок бойових підрозділів.

3.8. Оцінка з вогневої підготовки військовій частині рівня бригада (полк), що входить до складу Сил негайного реагування, виводиться за

оцінками вогневої підготовки батальйонів, дивізіонів* (за стрільбу та управління вогнем), бойових підрозділів та підрозділів бойового забезпечення, що входять до складу бригади (полку).

Вона визначається:

“відмінно” – якщо управління бригади (полку) та більше половини батальйонів (дивізіонів), бойових підрозділів та підрозділів бойового забезпечення одержали оцінку “відмінно”, а інші батальйони (дивізіони), бойові підрозділи та підрозділи бойового забезпечення – не нижче “добре”;

“добре” – якщо управління бригади (полку) та не менше половини батальйонів (дивізіонів), бойових підрозділів та підрозділів бойового забезпечення одержали оцінку не нижче “добре”, а інші батальйони (дивізіони), бойові підрозділи та підрозділи бойового забезпечення – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо не більше одного батальйону (дивізіону) і одного бойового підрозділу або не більше двох бойових підрозділів одержали оцінку “незадовільно”, а управління бригади (полку) та інші батальйони (дивізіони) і бойові підрозділи – не нижче “задовільно”.

Під час перевірки двох батальйонів (дивізіонів) оцінка “задовільно” виставляється, якщо обидва батальйони одержали оцінки “задовільно”.

Оцінка з вогневої підготовки підрозділів родів військ та спеціальних військ виставляється за виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї і враховується під час визначення оцінки з вогневої підготовки військової частини (підрозділу).

Підсумкова оцінка вогневої підготовки військової частини виставляється за результатами отриманих оцінок підрозділами під час проведення перевірки (інспекційного заходу), самооцінки (оцінки відповідного рівня).

3.9. Оцінка з вогневої підготовки військовій частині, що входить до складу Сил і засобів бойового чергування, Сил нарощування, резерву, військовій частині (установи, організації) забезпечення життєдіяльності (крім ВВНЗ), військовому комісаріату виводиться за оцінками вогневої підготовки підрозділів (структурних підрозділів), що входять до її складу, та визначається:

---

* Порядок оцінки стрільб військових частин та підрозділів артилерії, навчальних частин (центрів), вищих військових навчальних закладів та інших установ, які проводять підготовку спеціалістів артилерії визначається відповідно до Курсу підготовки артилерії ЗС України.

Порядок оцінки стрільб військових частин та підрозділів протиповітряної оборони, навчальних частин (центрів), вищих військових навчальних закладів та інших установ, які проводять підготовку спеціалістів протиповітряної оборони Сухопутних військ ЗС України визначається відповідно до Тимчасового Курсу стрільб військ протиповітряної оборони Сухопутних військ ЗС України, затвердженого наказом Командувача СВ ЗС України від 12.02.2014 № 60.

“відмінно” – якщо управління військової частини та більше половини підрозділів (структурних підрозділів) одержали оцінку “відмінно”, а інші підрозділи (структурні підрозділи) – не нижче “добре”;

“добре” – якщо управління військової частини та не менше половини підрозділів (структурних підрозділів) одержали оцінку не нижче “добре”, а інші підрозділи (структурні підрозділи) – не нижче “задовільно”;

“задовільно” – якщо управління військової частини та не менше 70 % перевірених підрозділів (структурних підрозділів) отримали позитивні оцінки.

3.10. Оцінка індивідуальної підготовки офіцерського складу структурного підрозділу органу військового управління, установ та організацій Збройних Сил України, управління військової частини (організаційна структура якого складається з управлінь, окремих відділів, відділень та служб, тощо) з вогневої підготовки визначається:

“відмінно” – якщо не менше 90 % перевірених офіцерів за рівнем індивідуальної підготовки оцінено позитивно, при цьому не менше 50 % загальної кількості перевірених оцінені “відмінно”;

“добре” – якщо не менше 80 % перевірених офіцерів за рівнем індивідуальної підготовки оцінено позитивно, при цьому не менше 50 % загальної кількості перевірених оцінені “добре”;

“задовільно” – якщо не менше 70 % перевірених офіцерів за рівнем індивідуальної підготовки оцінено позитивно;

“незадовільно” – якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4. Порядок та умови виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї.

4.1. Вправи стрільб зі стрілецької зброї виконуються усіма категоріями військовослужбовців Збройних Сил України з метою набуття та удосконалення умінь і навичок у стрільбі, підтримання їх на рівні, що забезпечує якісне виконання поставлених завдань.

Для максимального наближення умов виконання вправ до бойових та з метою вироблення психологічної стійкості (звикання) тих, хто навчається, до пострілів (вибухів), динаміки бою, керівник стрільби призначає особу (від підрозділу, що стріляє), яка під час виконання вправ тими, хто навчається, здійснює звукову імітацію бою холостими набоями та вибуховими пакетами з дотриманням заходів безпеки або на ділянці стрільби транслюється через гучномовець запис ведення бою. Під час навчання стрільбі вночі без приладів нічного бачення мішені доцільно підсвічувати освітлювальними патронами.

4.2. Порядок дій під час виконання вправ стрільб.

Керівник стрільби на ділянці наказує черговій зміні (обслузі) тих, хто стріляє, отримати на пункті боєпостачання боєприпаси. Боєприпаси видаються тим, хто навчається, поштучно за відомістю (додаток 12). У разі необхідності боєприпаси можуть видаватися роздавальником боєприпасів (начальником пункту бойового постачання боєприпасів) у вихідному положенні у споряджених магазинах, стрічках.

Ті, хто навчається, отримавши боєприпаси, оглядають їх, споряджають патронами магазини (стрічки), укладають магазини (стрічки), гранати до гранатометів в сумки (ручні гранати в кишені бронежилетів, розвантажувальних жилетів або сумки для гранат) та під керівництвом командира відділення (старшого зміни) прямують у визначене місце.

Командир взводу (відділення) або керівник стрільби на ділянці уточнює тим, хто навчається, порядок виконання вправи (вогневу позицію, місце для стрільби, положення для стрільби, сектор стрільби, напрямок руху, черговість стрільби тих, хто стріляє) та нагадує вимоги безпеки під час виконання вправи.

Переконавшись у готовності зміни тих, хто навчається, та ділянки до стрільби, керівник наказує на дільничному пункті управління відкрити червоні напівкола візуального сигнального пристрою (далі – ВСП) і доповідає про готовність до стрільби старшому керівнику стрільби.

Після перевірки готовності всіх ділянок до стрільби старший керівник стрільби наказує на командному пункті відкрити червоні напівкола ВСП і віддає розпорядження на подання сигналу “Слухайте всі”.

За цим сигналом і за командою керівника стрільби “На визначені напрямки – вперед” ті, хто стріляє, відповідно до отриманого завдання виходять (розмикаються) на свої напрямки для стрільби. Переконавшись у готовності тих, хто навчається, та в безпеці стрільби, керівник стрільби на ділянці віддає розпорядження на подання сигналу “Вогонь”.

Керівник стрільби на ділянці подає команду: “Вогнева позиція – ___ м попереду, положення для стрільби (лежачи, з коліна, стоячи, із – за укриття), сектор стрільби (орієнтир перший, орієнтир другий) або напрямок стрільби – до бою”. Для зайняття вогневої позиції гранатометнику подається команда: “Гранатометнику Петренко! Вогнева позиція – ___ м попереду – до бою”.

Ті, хто навчається, діють у такій послідовності:

під час виконання вправ, де передбачено стрільбу з місця (зі зміною вогневих позицій), ті, хто навчається, займають зазначені вогневі позиції на РВВ, готуються до стрільби, заряджають зброю і доповідають: “Перший (другий), до бою готовий” та діють відповідно до отриманого завдання, спостерігають у зазначеному секторі стрільби та в разі виявлення цілей самостійно відкривають вогонь з положень для стрільби, передбачених умовами вправи;

під час виконання вправ, де передбачено висування, ті, хто навчається, у визначеному положенні на РВВ готуються до стрільби: заряджають зброю, (у разі необхідності приєднують багнет до автомата, замінюють магазин), готують ручні гранати і доповідають: “Перший (другий), до бою готовий”. За командою керівника стрільби “В атаку – вперед” рухаються прискореним кроком, короткими перебіжками або бігом, самостійно виявляють і уражають цілі з положень для стрільби, передбачених умовами вправ.

Під час ведення вогню на ходу та з коротких зупинок перезарядження зброї проводиться на ходу, не припиняючи руху.

Після закінчення виконання вправи або за командою керівника стрільби на ділянці “Стій” (під час стрільби з місця) або “Припинити вогонь” (під час виконання вправи на ходу) ті, хто стріляє, припиняють стрільбу, ставлять зброю на запобіжник і доповідають: “Перший (другий), стрільбу закінчив”. За командою керівника стрільби на ділянці “Розряджай” ті, хто стріляє, розряджають зброю і доповідають: “Перший (другий), зброя розряджена, поставлена на запобіжник”. Керівник стрільби на ділянці, підходячи до тих, хто стріляє, подає команду: “Зброю до огляду”, оглядає зброю, після чого подає команду: “Зброю оглянуто”.

Під час виконання вправ через бійниці (поверх борту) БМ (автомобілів) керівник стрільби на ділянці черговій зміні тих, хто стріляє, подає команду: “Першому – по правому борту, другому – по лівому борту. По місцях”. Ті, хто навчається, займають місця у БМ відповідно до розрахунку. За командою керівника стрільби на ділянці “Першому із правого борту – до бою” той, хто навчається, з правого борту закріплює зброю в бійницю, приєднує магазин (коробку) і доповідає: “Перший, до бою готовий”, при цьому патрон у патронник не досилається. Переконавшись у готовності того, хто навчається, до стрільби і в тому, що зброя закріплена в бійниці, керівник на ділянці подає команду механіку – водію (водію) “Вперед”. Після проходження БМ (автомобілем) РВВ керівник стрільби на ділянці дає сигнал оператору на показ цілей та команду: “Першому – вогонь” для того, хто стріляє. Той, хто виконує вправу стрільб з правого борту, заряджає зброю, виявляє і уражає цілі. З підходом БМ (автомобіля) до окопу для метання гранат керівник стрільби на ділянці подає команду для того, хто повинен метати гранату, “Другому – підготувати гранату” та, переконавшись у готовності його до виконання вправи, подає команду: “Гранатою – вогонь”. Після закінчення показу цілей керівник стрільби подає команду: “Першому – припинити вогонь, зброю на запобіжник став”. Той, хто виконував вправу, ставить зброю на запобіжник і доповідає про закінчення стрільби. З виходом БМ (автомобіля) лівим бортом до мішеневого поля, керівник стрільби подає команду: “Другому з лівого борту – до бою”, за якою той, хто навчається, закріплює зброю в бійницю, приєднує магазин (коробку) і доповідає про готовність до стрільби, при цьому патрон у патронник не досилається. Переконавшись у готовності того, хто стріляє, до стрільби і в тому, що зброя закріплена в бійниці, керівник на ділянці подає команду оператору на підняття мішеневого поля та команду тому, хто стріляє, “Другому – вогонь”. Той, хто стріляє, виявляє цілі та уражає їх. З підходом БМ до окопу для метання гранат керівник стрільби подає команду: “Першому – приготувати гранату” та, переконавшись у готовності його до виконання вправи, подає команду: “Гранатою – вогонь”. Після закінчення показу цілей для того, хто стріляє, керівник стрільби подає команду: “Другому – припинити вогонь, зброю на запобіжник став”. Той, хто виконував вправу, ставить зброю на запобіжник і доповідає про закінчення стрільби. З виходом БМ у вихідне положення керівник стрільби подає команду: “До машини”.

Військовослужбовці, які виконували вправу стрільб, вилучають зброю з бійниць, залишають свої місця в БМ та шикуються позаду на відстані 4 м від бойової машини, обличчям до поля. Керівник стрільби на ділянці подає команду “Розрядити зброю”. Після виконання команди ті, хто виконували вправу стрільб, доповідають: “Перший (другий), зброя розряджена”. Керівник стрільби на ділянці, підходячи до тих, хто навчається, подає команду “Зброю до огляду”, оглядає зброю, після чого подає команду: “Зброю оглянуто”.

Якщо під час стрільби через бійниці (поверх борту) БМ передбачене ведення вогню з коротких зупинок, то той, хто навчається, у разі виявлення цілі подає механіку – водію (водію) команду (сигнал): “Коротка”. Після обстрілу цілі або після закінчення часу на коротку зупинку механік – водій (водій) за командою того, стріляє, або самостійно починає рух БМ. Команди (сигнали) механіку – водію (водію) той, хто стріляє, подає голосом (по засобах зв’язку) або іншими встановленими сигналами.

Після огляду зброї керівник стрільби на ділянці повертає зміну (пару, обслугу, групу) у вихідне положення, дає команду: “Відбій” та розпорядження відкрити білі напівкола ВСП на дільничному пункті управління, доповідає старшому керівнику стрільби про закінчення стрільби зміною. Після цього заслуховує доповідь кожного, хто навчається, про його дії під час виконання вправи, про спостереження за результатами стрільби, витрату боєприпасів, несправності та затримки під час стрільби.

Форма доповіді: “Товаришу капітане, рядовий Петренко виконував бойове завдання зі знищення противника в зазначеному напрямку (секторі стрільби). У ході бою спостерігав: кулеметна обслуга, дальність _____ – уражена (неуражена); РПГ, дальність ____ – уражений (неуражений); група піхоти, що відходить (контратакує) – уражена (неуражена). Боєприпаси витрачені повністю (не повністю, залишилося ____ набоїв), затримок під час стрільби не було (були _____)”.

Заслухавши доповіді тих, хто навчається, керівник стрільби робить короткий розбір дій тих, хто виконував вправу. Після проведення розбору керівник стрільби наказує здати на пункт боєпостачання або роздавальнику невитрачені боєприпаси та прямувати на наступне навчальне місце.

Після доповідей керівників стрільби на ділянці, коли на всіх дільничних пунктах управління будуть відкриті білі напівкола ВСП, старший керівник стрільби віддає вказівку відкрити на командному пункті білі напівкола ВСП і подати сигнал “Відбій” та, у разі потреби, оглянути мішені.

Результати стрільби заносяться у відомість визначення індивідуальної оцінки та обліку результатів виконання вправ стрільб, а після закінчення стрільби всього підрозділу – у журнал обліку проведених стрільб (додаток 13) та журнал обліку бойової підготовки.

Під час виконання вправ зі стрілецької зброї з місця керівник стрільби заздалегідь намічає за РВВ на глибину до 100 м (під час стрільби в горах – до

50 м) дві – три вогневі позиції на кожному напрямку для стрільби; з однієї вогневої позиції стрільба ведеться по одній або декількох цілях.

Висування тих, хто стріляє, на вогневі позиції та зміна цих позицій відбувається за командою керівника стрільби (старшого бойової групи, що виконує вправу) або самостійно, якщо це передбачено умовами виконання вправи, наприклад: “Вогнева позиція – ___ м попереду – вперед (до бою)”, “Вогневу позицію змінити”.

Показ першої цілі починається через 10 – 20 с після зайняття вогневої позиції тими, хто стріляє, якщо інше не визначено умовами вправи стрільби.

Вправи стрільб у складі підрозділів по повітряних цілях виконуються в такому порядку: керівник стрільби на ділянці у вихідному положенні ставить бойове завдання командиру взводу на дії взводу в наступі або обороні; після проходження взводом РВВ та досягнення ним рубежу, який відповідає дальності до цілі, або після зайняття зазначеної позиції керівник стрільби подає сигнал на показ цілі; за командою командира взводу особовий склад готується до стрільби та веде вогонь по вказаній цілі; після закінчення стрільби, розряджання та огляду зброї взвод повертається у вихідне положення.

Під час виконання навчальних і групових вправ із вогнемета чергова зміна з вогнеметами шикується у тиловому районі полігону (ділянки стрільби з вогнеметів) і за вказівкою керівника стрільби на ділянці висуваються у вихідний район (додаток 14).

У вихідному районі перевіряються знання умов виконання вправ, заходів безпеки тих, хто навчається, видаються вогнемети. Після доповіді начальника пункту бойового постачання за формою: “Товаришу лейтенант, зміні видано 4 вогнемети. Начальник пункту бойового постачання сержант Лісовий” і за командою керівника стрільби на навчальному місці “До бою” вогнеметники висуваються на рубіж відкриття вогню.

На рубежі відкриття вогню вогнеметники займають місця відповідно до вимог виконання вправ, здійснюють підготовку вогнеметів до стрільби, доповідають, наприклад: “Рядовий Заєць до стрільби готовий”, і за командою “Вогонь” керівника стрільби на навчальному місці, виконують вправу стрільб.

Для зупинки вогню керівник стрільби на навчальному місці подає команду “Припинити вогонь”, за якою вогнеметники ставлять вогнемет на запобіжник (у положення “ПР”).

Групові стрільби проводяться на полігоні для стрільби з вогнеметів під час виконання вправ у складі тільки вогнеметних підрозділів або на тактичних (тактико – спеціальних) навчаннях з бойовою стрільбою у складі механізованих (десантно – штурмових) підрозділів.

Під час підготовки тактичних навчань з бойовою стрільбою помічник керівника навчань по підрозділах РХБ захисту на ділянці місцевості, яка вибрана для проведення бойових стрільб з вогнеметів, уточнює тактичну обстановку, місця розташування мішеней, порядок їх показу, визначає заходи

безпеки і сигнали управління. Мішенева обстановка повинна відповідати бойовому порядку підрозділів ймовірного противника і замислу навчань.

4.3. Особливості проведення стрільб зі стрілецької зброї з вертольотів.

Під час виконання вправ стрільб дотримуються такого порядку:

вправи стрільб зі стрілецької зброї в польоті по наземній цілі виконуються на вертолітній директрисі (ділянці тактичного поля), яка обладнується відповідно до додатка 14, з вертольотів зі шворневими установками та за таких умов застосування вертольота:

швидкість польоту 0 – 200 км/год;

висота польоту вертольота відносно до цілі під час стрільби з застосуванням блістерних шворневих установок 0 – 200 м, дверної шворневої установки 0 – 600 м (уночі мінімальна висота польоту під час стрільби з шворневих установок – не менше 150 м);

дальність до цілі повинна бути під час стрільби з автомата 400 – 200 м, ручного кулемета – 800 – 200 м, кулемета – 1000 – 200 м.

Рекомендації з обладнання вертольотів для стрільби зі стрілецької зброї і правила стрільби з вертольота в польоті викладено у настановах (керівництвах) зі стрілецької справи та Інструкції екіпажам вертольотів Мі – 8, Мі – 24 (частина друга “Бойове застосування”).

4.4. Перед початком стрільби на директрисі старший керівник стрільби уточнює керівнику польотами завдання щодо забезпечення стрільби, визначає злітно – посадковий майданчик, бойовий курс, швидкість, висоту польоту і кількість польотів вертольота, рубежі відкриття та припинення вогню та віддає вказівки керівникам стрільби на вертольотах про порядок проведення стрільби.

Керівник стрільби на вертольоті (у разі необхідності – командир екіпажу) перед вильотом перевіряє знання особовим складом вимог безпеки під час стрільби з вертольота, уточнює сигнали, що подаються у вертольоті сиреною та іншим способом, на підготовку до стрільби, відкриття та припинення вогню, і порядок дій тих, хто навчається, за цими сигналами, крім того, керівник стрільби на вертольоті розподіляє особовий склад підрозділу на зміни тих, хто стріляє, і визначає кожному місце та черговість стрільби.

За командою командира екіпажу “Зайняти робочі місця” керівник стрільби на вертольоті подає команду: “По місцях”. Особовий склад займає визначені місця у вертольоті. Після перевірки правильності посадки особового складу льотчик – оператор (бортовий технік) доповідає командиру екіпажу про готовність до зльоту вертольота.

З підходом до району цілей (полігона) за встановленим сигналом командир екіпажу подає керівнику стрільби на вертольоті команду: “Установити зброю”. Отримавши команду від командира екіпажу, керівник стрільби подає команду: “З правого (лівого) борту встановити зброю”. За цією командою ті, хто виконує вправу, приводять у робоче положення дверну

шворневу установку, встановлюють огорожу в отворі вхідних дверей, відчиняють вхідні двері, встановлюють блістерні шворневі установки, закріплюють зброю і гільзоуловлювачі.

З виходом на бойовий курс командир екіпажу після отримання доповіді від керівника стрільби на вертольоті “Зброю встановлено, десант до стрільби готовий” подає команду (сигнал): “Приготуватися до стрільби, вести пошук цілі”. Керівник стрільби на вертольоті подає команду: “З правого (лівого) борту – до бою”. За цією командою (сигналом) ті, хто виконує вправу, заряджають зброю, надягають захисні окуляри, займають положення для стрільби й ведуть пошук цілей.

Отримавши доповідь від керівника стрільби на вертольоті “Ціль бачу”, з підходом до РВВ командир екіпажу подає команду (встановлений сигнал) керівнику стрільби на вертольоті: “Вогонь”. Після цього керівник стрільби подає команду: “Вогонь” тим, хто виконує вправу. Ті, хто стріляє, знімають зброю із запобіжника, заряджають її та ведуть вогонь по визначених цілях.

Після виходу із сектора обстрілу цілей або у разі коли необхідно негайно припинити стрільбу, командир екіпажу подає команду (сигнал): “Припинити вогонь”. За цією командою (сигналом) керівник стрільби на вертольоті подає команду: “Припинити вогонь, зброю на запобіжник став”. Ті, хто стріляє, припиняють вогонь, установлюють зброю на запобіжник.

Після виходу з району розміщення цілей за командою (сигналом) командира екіпажу “Зняти зброю” керівник стрільби подає команду: “Розряджай. Зняти зброю”. Ті, які виконували вправу, розряджають зброю та після її огляду керівником стрільби знімають зброю з шворневих установок, переводять блістерні та дверні шворневі установки у похідне положення, зачиняють блістери та вхідні двері, знімають огорожу.

Після посадки вертольота за командою (сигналом) командира екіпажу “Покинути вертоліт” керівник стрільби на вертольоті подає команду: “До машини”. За цією командою особовий склад залишає вертоліт.

У будь – яких випадках знята зброя особового складу повинна бути на запобіжнику стволом донизу (щоб уникнути випадкового пострілу, який може пошкодити вертоліт або зашкодити особовому складу). У разі виникнення затримки під час стрільби той, хто стріляє, повинен негайно доповісти про неї керівнику стрільби на вертольоті. Усунення затримок і несправностей під час стрільби без дозволу і допомоги керівника стрільби на вертольоті забороняється.

Стрільба з вертольота проводиться тільки за наявності зв’язку командира вертольота з керівником польотами і керівником стрільби на вертольоті.

4.5. Особливості проведення стрільби з автоматичних гранатометів на станку.

Під час виконання вправ стрільб з автоматичних гранатометів на станку (далі – гранатометів) слід дотримуватися наведеного нижче порядку.

Керівник стрільби на ділянці наказує черговій зміні тих, хто стріляє, отримати на пункті боєпостачання боєприпаси. Ті, хто навчається, отримавши боєприпаси, оглядають їх, споряджають у стрічки, укладають у коробки та під керівництвом командира взводу (відділення, старшого зміни) прибувають у вихідне положення.

Після прибуття зміни у вихідне положення керівник стрільби на ділянці уточнює взводу (відділенню, кожному, хто стріляє) порядок виконання вправи: вогневу позицію (місце для стрільби), напрямок стрільби (за місцевими предметами або орієнтирами), положення для стрільби (крім положення для стрільби лежачи), черговість виконання вправи (стрільби) тими, хто навчається, та нагадує вимоги безпеки під час виконання вправи. Потім наказує командиру відділення (взводу), що стріляє, поставити бойове завдання тим, хто навчається (під час виконання індивідуальних вправ стрільб – уточнює її особисто кожній зміні тих, хто стріляє), а в разі необхідності визначає вогневі позиції та місця встановлення гранатомета (гранатометів).

Переконавшись у готовності зміни (обслуги, відділення, взводу) та ділянки до стрільби, керівник стрільби на ділянці наказує на дільничному пункті управління відкрити червоні напівкола ВСП і доповідає про готовність до стрільби старшому керівнику стрільби. Отримавши від старшого керівника стрільби дозвіл на стрільбу, віддає вказівку на подачу сигналу “Слухайте всі”.

За цим сигналом і за командою керівника стрільби “На вогневу позицію – вперед” обслуга (обслуги) за командою командира взводу (відділення) “Першому – біля кургану, другому – 10 м ліворуч, напрямок стрільби – орієнтир 2, сидячи, відділення до бою” відповідно до отриманого завдання виходить на зазначену вогневу позицію (місця) і готує зброю до стрільби, після чого навідник гранатомета доповідає: “Перший (другий), гранатомет до стрільби готовий”.

Командир відділення (взводу) розташовується поблизу обслуг на місці, що забезпечує найкращі умови для спостереження за цілями, результатами стрільби і чітке розуміння обслугами команд, що подаються.

Для стрільби із закритої вогневої позиції за командою керівника стрільби “Гранатомет (гранатомети) на вогневій позиції – встановити” обслуга (відділення, взвод) встановлює гранатомет (гранатомети), ті, хто навчається, приймають відповідне положення для стрільби, а навідник (навідники) гранатомета (гранатометів) доповідає: “Перший (другий), гранатомет встановлений”. Командир відділення (взводу), отримавши доповіді навідників гранатометів і перевіривши встановлення гранатометів, доповідає керівнику стрільби на ділянці: “Гранатомети встановлені”.

Керівник стрільби, переконавшись у правильному встановленні гранатомета (гранатометів) і дотримуючись вимог безпеки, подає команду обслузі гранатометів: “Заряджай”. Зарядивши гранатомети, обслуга доповідає: “Перший (другий), гранатомет до стрільби готовий”.

Керівник стрільби, прийнявши доповіді про готовність до стрільби, вказує навіднику гранатомета (коли стрільба ведеться однією обслугою) ціль для наведення, точку прицілювання (наведення), спосіб і темп стрільби (якщо гранатомет має регулятор темпу вогню). Наприклад: “Першому, по піхоті в чагарнику, у правий кут, з розсіюванням на ширину чагарнику, темп максимальний”.

Після отримання цілевказівок навідник гранатомета, якщо бачить ціль, доповідає: “Бачу”, обчислює вихідні установки, встановлює прицільні пристрої, вимовляючи голосно установки прицілу і кутоміра, наводить гранатомет у ціль і доповідає: “Готовий”, і тільки після цього керівник стрільби подає команду: “Вогонь”.

Отримавши від керівника стрільби на ділянці команду “Вогонь”, навідник відкриває вогонь із гранатомета.

Час на виконання вправи відраховується від доповіді навідника “Бачу”, після цілевказання керівника стрільби, до доповіді навідника “Стрільбу закінчив”.

Якщо стрільба ведеться у складі відділення (взводу), керівник стрільби віддає вказівку командиру відділення (взводу), на ведення спостереження у зазначеному напрямку стрільби і подає команду: “Ціль – безвідкатна гармата, подавити”.

З появою цілі (отриманням команди від керівника стрільби) командир відділення (взводу) призначає вихідні установки та подає команду на відкриття і ведення вогню.

Кожну наступну команду командир відділення (взводу) подає після того, як попередня була прийнята навідниками гранатометів.

У командах на відкриття вогню вказується: кому стріляти, ціль, приціл, кутомір (якщо установка кутоміра відрізняється від 30 – 00), точка прицілювання (наведення), спосіб і темп стрільби, кількість пострілів і довжина черги. Наприклад: “Відділенню, по безвідкатній гарматі, приціл 2 – 10, кутомір 29 – 80, наводити в ціль, першому, однією короткою чергою”.

Команда “Вогонь” подається після доповіді навідників (навідника гранатомета, який веде пристрілювання) “Готово”.

Отримавши команди, навідник гранатомета, якщо бачить ціль, доповідає: “Бачу”, встановлює прицільні пристрої, доповідає вголос остаточні установки прицілу і кутоміра, наводить гранатомет у ціль і доповідає: “Готово”. Отримавши від командира відділення (взводу) команду “Вогонь”, відкриває вогонь із гранатомета.

Під час ведення вогню з гранатометів пристрілювання і стрільба на ураження цілі становлять єдиний процес.

Стрільба з гранатомета починається на обчислених установках прицілу та кутоміра з установленням регулятора на мінімальний темп стрільби (якщо гранатомет має регулятор темпу вогню) короткою чергою (два – три постріли) або одиночним пострілом.

Стрільба під час виконання вправ ведеться настильною або навісною траєкторією за рішенням того, хто стріляє.

Той, хто стріляє, оцінивши результати спостереження, доповідає керівнику стрільби на ділянці величину бокового відхилення у поділках кутоміра, відхилення по дальності в метрах або знак розриву (плюс, мінус).

У разі отримання відхилення розривів необхідно зробити пристрілювання цілі – відшукування стрільбою вихідних установок, які придатні для ураження цілі. Пристрілювання цілі може проводитися способом введення коректур за результатами визначення величини відхилення центру групи розривів від цілі захопленням цілі у вилку з подальшим її поділом навпіл.

У разі отримання контрольної накривної групи той, хто стріляє, переходить до ведення вогню на ураження (придушення) цілі.

Усі команди та результати спостереження командир відділення (взводу) заносить у бланк запису стрільби.

Час на стрільбу в складі відділення (взводу) відраховується від появи цілі (від команди керівника стрільби на ділянці “Ціль – безвідкатна гармата, придушити”) до команди командира відділення (взводу) “Стій, записати ціль – безвідкатна гармата”.

За командою командира відділення (взводу) “Стій, записати ціль таку – то” навідники доповідають командиру відділення (взводу) установки прицілу, кутоміра і точку прицілювання, після чого командир відділення (взводу) заповнює бланк запису стрільби та доповідає керівнику стрільби: “Стрільбу закінчив”.

Після доповіді того, хто стріляє, “Стрільбу закінчив” керівник стрільби подає команду: “Розряджай”, а після виконання її обслугою (обслугами) подає команду: “Зброю до огляду”. Особисто перевіряючи зброї на розрядження, керівник стрільби подає команду: “Відбій”, за якою обслуга (обслуги) приводить гранатомети у похідне положення та залишає вогневі позиції.

У ході стрільби керівник спостерігає за результатами, записує свої спостереження за розривами гранат та доповіді тих, хто стріляє.

Після закінчення стрільби керівник стрільби проводить розбір, у якому повідомляє результати стрільби, вказує тим, хто навчається, на точність підготовки ними вихідних даних для стрільби, їх уміння спостерігати й оцінювати розриви гранат щодо цілі, як правильно вести пристрілювання і стрільбу на ураження, виконувати нормативи та команди.

З метою удосконалення навичок тих, хто навчається, спостерігати й оцінювати розриви та практично вирішувати вогневі задачі чергові обслуги гранатометів розташовують поблизу вогневої позиції тих, хто стріляє, та проводять заняття під керівництвом офіцерів або сержантів.

Вправи стрільб з гранатометів, установлених на БМ та автомобілях, відпрацьовуються за наявності пристрою для кріплення гранатомета, який передбачено конструкцією БМ та автомобіля.

4.6. Особливості проведення стрільб зі стрілецької зброї і гранатометів уночі.

Для проведення стрільб зі стрілецької зброї і гранатометів уночі вносяться такі доповнення:

під час виконання вправ у пішому порядку той, хто стріляє, повинен мати на спині сигнальний ліхтар із світлом, яке визначає керівник стрільби (крім білого);

ті, хто навчається та має зброю з нічними прицілами, усі вправи виконують з використанням цих прицілів; під час виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї та гранатометів, що мають нічні приціли, стрільба по всіх цілях ведеться з використанням нічного прицілу, при цьому одна – дві цілі опромінюються імітаторами інфрачервоного прожектора (освітлювача), а решта може виявляти себе “спалахами пострілів”; якщо цілі не спостерігаються у нічний приціл на позначеній у вправі дальності, дозволяється скорочувати її, але не більше ніж на 100 м;

для освітлення цілей освітлювальними патронами до зміни призначаються двоє, хто стріляє, та один, хто освітлює цілі; освітлювальні патрони відпускаються з розрахунку освітлювання цілей протягом усього часу їх показу (руху);

під час стрільби вночі без нічних прицілів освітлювання та імітація вогню цілей (мішеней) виконується одним з можливих способів, викладених у пункті 1.11, 1.12 Курсу стрільб, при цьому дозволяється використовувати на прицільних пристроях зброї люмінесцентні насадки.

Стрільба вночі по цілі:

яка виявила себе спалахом пострілів, за допомогою люмінесцентних насадок на мушці та прицільній планці, ведеться з установкою прицілу 4 або “П”, довгими чергами. Вогонь відкривається в той момент, коли спалах пострілів видимий в центрі люмінесцентної насадки мушки і на гривці прицільної планки;

яка виявила себе звуком, безпосередньо близько від автоматника (кулеметника), ведеться довгими чергами в напрямку автомата (кулемета) по стволу в бік звуку.

Для завчасної підготовки до стрільби вночі з автомата (ручного кулемета, кулемета), без нічних приладів спостереження та люмінесцентних насадок:

в бруствері вирізається жолоб так, щоб автомат, який кладеться в нього, був направлений в бік можливої появи ворога;

полозки ніжок сошки кулемета (ручного кулемета), обмежуються кілочками так, щоб вони могли робити необхідні повздовжні переміщення;

переміщення автомата (ручного кулемета, кулемета) по боковому напрямку в заданому секторі, обмежується кілочками. Кілочки – обмежувачі забивають по два біля цівки і приклада. По можливості кілочки замінюються рогатками;

положення автомата (ручного кулемета, кулемета) по висоті фіксується шаром дерну (щільного снігу, дошкою з відрізами, тощо), підкладеним під пістолетну рукоятку.

4.7. Вправи стрільб з автомата, снайперської гвинтівки, ручного кулемета, кулемета та підствольного гранатомета.

4.7.1 Вправи початкових стрільб

КС 1.01(02 – 04).1.1

Стрільба з місця по нерухомим цілях

Цілі:

стрілець, що обороняється, – грудна фігура з колами (мішень № 4), що установлюється на щиті 0,75 х 0,75 м на рівні поверхні землі (без просвіту);

стрілець, що атакує (контратакує) – ростова фігура (мішень № 8).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	стрілець, що обороняється	стрілець, що атакує (контратакує)
Автомат, ручний кулемет, кулемет	100	200
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM.	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 11, з них 3 для стрільби по стрільцю, що обороняється;

для снайперської гвинтівки – 6, з них 3 для стрільби по стрільцю, що обороняється;

Положення для стрільби: лежачи з упору (із сошок).

Оцінка:

“відмінно” – 25 очок та уразити стрільця, що атакує (контратакує);

“добре” – 20 очок та уразити стрільця, що атакує (контратакує);

“задовільно” – 15 очок та уразити стрільця, що атакує (контратакує).

Особливості виконання вправи.

Режим ведення вогню для автомата та кулемета:

по стрільцю, що обороняється – одиночними пострілами;

по стрільцю, що атакує (контратакує) – чергами.

Після виконання вправи керівник стрільби разом з тим, хто навчається, оглядає мішень № 4 та вказує на допущені помилки.

КС 1.01(03).1.2

Стрільба з місця по малорозмірних нерухомих цілях

Цілі:

піхота, що залягла – гонги (мішень № 4б або 4г), що встановлюються на рубежах через кожні 5 – 10 м в секторі стрільби з кутом 20°.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі
	піхота, що залягла
Автомат, ручний кулемет	25 – 100

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: по 3 – 5 набоїв на кожний гонг (в залежності від навченості тих, хто стріляють).

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі гонги, при цьому не менше 50 % гонгів на рубежах 90 – 100 м двічі;

“добре” – уразити 90 % гонгів, при цьому не менше 50 % гонгів на рубежах 70 – 100 м двічі;

“задовільно” – уразити 80 % гонгів, при цьому не менше 50 % цілей на рубежах 40 – 100 м двічі.

Особливості і порядок виконання вправи.

Вправа виконується після індивідуальної перевірки бою (приведення до нормального бою) військовослужбовцем особистої зброї по гонгах діаметром 20 см з метою навчання влучності стрільби. Для виконання вправи, на допомогу керівнику стрільби призначаються інструктори з вогневої підготовки.

На виконання вправи кожному тому, хто стріляє, відповідно до його навченості за командою керівника стрільби для ураження одного гонга надається 3 – 5 набоїв.

Той, хто стріляє, розпочинає виконання вправи з ураження цілей серією з 3 – 5 набоїв на ближніх рубежах та за командою керівника стрільби (інструктора) послідовно уражає цілі на наступних рубежах.

У разі стабільного ураження гонгів – ураження 100 % гонгів, в тому числі всіх гонгів на рубежах 90 – 100 м двічі, той, хто навчається, допускається до навчання за програмою (курсом) “влучний стрілок”.

КС 1.01(03).1.3

Стрільба з місця по цілі “в обличчя”

Цілі:

перший спостерігач – головна фігура (мішень № 5а) з білим аркушем, що з’являється 5 разів по 4 с з проміжком 5 с;

другий спостерігач – головна фігура (мішень № 5а) з обличчям, що з’являється 5 разів по 4 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	перший спостерігач	другий спостерігач
Автомат, ручний кулемет	30 – 40	30 – 40

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 10 (по 5 в кожний серії), що споряджені в два магазини.

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

“відмінно” – уразити другого спостерігача п’ять разів;

“добре” – уразити другого спостерігача чотири рази;

“задовільно” – уразити другого спостерігача три рази.

Особливості і порядок виконання вправи.

Вправа виконується по мішенях № 5а, до яких по прикріплені білі аркуші паперу (формату А4) та малюнки (фотографії) із зображенням обличчя людини (формату А4).

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, виконує тренувальну серію з 5 пострілів по першому спостерігачу, займає вогневу позицію в положенні ‘‘лежачи’’ та веде вогонь. Після виконання тренувальної серії та зміни магазина виконує контрольну серію пострілів на залік по другому спостерігачу.

Зміна положення для стрільби здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці (інструктора).

КС 1.01(02 – 03).1.4

Стрільба з місця бінокулярним прицілюванням по нерухомій цілі

Ціль: стрілець – поясна фігура (мішень № 7в).

Дальність до цілі: 30 м.

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 40 (10 в одній серії).

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – влучити десятьма пострілами в залікову зону “А”;

“добре” – влучити вісьма пострілами в залікову зону “А”;

“задовільно” – влучити шістьма пострілами в залікову зону “А”.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію на РВВ напроти своєї цілі, заряджає зброю, опускає її під кутом 45° донизу стволом та доповідає про готовність до стрільби. За командою керівника стрільби “Вогонь” той, хто стріляє, швидко прикладає зброю до плеча (передпліччя) навскидку, наводить зброю в ціль бінокулярним прицілюванням та веде одиночний вогонь. Після кожного пострілу зброя опускається під кутом 45° донизу. Таким чином, той, хто стріляє, виконує серію пострілів з десяти патронів. Після виконання однієї тренувальної серії той, хто стріляє, виконує контрольну серію пострілів на залік.

У подальшому той, хто стріляє, займає вихідне положення 90° до площини стрільби та виконує тренувальну і контрольну серію пострілів з поворотом на 90°.

Режим ведення вогню – одиночними пострілами.

Під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості дозволяється встановлення замаскованих мішеней між деревами (в чагарнику, в траві), за

можливості на підйомниках (час показу кожної цілі 15 с) або вкопаних для імітації цілей, що з'являються.

Огляд мішені проводиться після кожної серії пострілів за командою керівника на ділянці стрільби.

КС 1.01(02 – 03).1.5

Стрільба здвоєним пострілом по нерухомій цілі

Ціль: стрілець – поясна фігура (мішень № 7в).

Дальність до цілі: 30 м.

Кількість боєприпасів: 60 (10 в одній серії).

Час на стрільбу: час здвоєного пострілу не повинен перевищувати 2 с, проміжок між здвоєними пострілами не більше 5 с.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

"відмінно" – влучити десятьма пострілами в залікову зону "А";

"добре" – влучити десятьма пострілами, з них не менше восьми в залікову зону "А";

"задовільно" – влучити десятьма пострілами, з них не менше шести в залікову зону "А".

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію на РВВ напроти своєї цілі, в положенні для стрільби "стоячи", заряджає зброю, опускає зброю під кутом 45° донизу стволом та доповідає про готовність до стрільби.

За командою керівника стрільби "Вогонь" той, хто стріляє, швидко прикладає зброю до плеча (передпліччя) навскидку та здійснює ураження цілі здвоєними пострілами. Після кожного здвоєного пострілу зброя опускається під кутом 45° донизу стволом. Таким чином, той, хто стріляє, виконує серію здвоєних пострілів з десяти патронів. Після виконання двох тренувальних серій той, хто стріляє, виконує контрольну серію пострілів на залік.

В подальшому той, хто стріляє, займає вихідне положення 90° до площини стрільби та виконує дві тренувальні і контрольну серії пострілів з поворотом на 90°.

Режим ведення вогню – одиночними пострілами.

Огляд мішені проводиться після кожної серії пострілів за командою керівника стрільби.

КС 1.01.1.6

Стрільба здвоєним пострілом по нерухомій цілі
зі швидкісною заміною магазину під час стрільби

Ціль: поясна фігура (мішень № 7в).

Дальність до цілі: 30 м.

Кількість боєприпасів: 24.

Час на стрільбу: 12 с.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль вісьмома патронами в залікову зону “А”;

“добре” – уразити ціль вісьмома патронами із них не менше шістьох в залікову зону “А”;

“задовільно” – уразити ціль вісьмома патронами із них не менше шістьох в залікову зону “А”;

Особливості виконання вправи.

Цілі розташовуються на рівні стріляючого.

Для тих, хто навчається споряджаються два магазини, розподіляючи набої за рішенням керівника стрільби в довільному порядку та в парній кількості. Той, хто навчається, не повинен знати кількість набоїв в магазинах. За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається, виходить на вогневий рубіж, заряджає зброю, приймає бойову стійку і опускає зброю під кутом 45° вниз.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається, перебіжкою висувається до РВВ. У ході висування заряджає зброю та приймає положення для стрільби стоячи із – за укриття. Одночасно з висуванням до РВВ здійснюється показ цілі. Після переміщення до РВВ той, хто навчається, голосно подає команду: “Ціль” піднімає зброю та виконує здвоєний постріл (коротку чергу). Стрільба ведеться по першій мішені до повного використання набоїв в магазині (стрічці), після чого голосно подає команду: “Зміна” та самостійно змінює вогневу позицію, виконує швидкісну заміну магазина (стрічки), приймає положення для стрільби “з коліна” (присівши), здійснює здвоєний постріл (коротку чергу) та продовжує стрільбу по другій мішені до повного використання набоїв в другому магазині (стрічки). Після цього голосно подає команду: “Зміна” та самостійно змінює вогневу позицію, виконує швидкісну заміну магазина (стрічки), приймає положення для стрільби “лежачи”, здійснює здвоєний постріл (коротку чергу) та продовжує стрільбу по третій мішені до повного використання набоїв.

КС 1.01(03,04,16).1.7

Стрільба по цілях, що з'являються, з різних положень та зі швидкісною заміною магазина (стрічки) під час стрільби

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а), грудна фігура (мішень № 6), поясна фігура (мішень № 7) в габариті (окопі) завдовжки 10 м та завширшки 1 м по фронту не менше 6 м, що з'являються три рази на 15 с з проміжком 5 с та один раз на 10 с для метання по ній ручною гранатою;

Дальність до цілі: 30 – 25 м.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 36;

навчально – імітаційна (навчальна) граната – 1.

Час на стрільбу: 1хв. 30 с.

Положення для стрільби: стоячи, з коліна, лежачи.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит;

"добре" – уразити дві цілі та влучити гранатою в габарит;

"задовільно" – уразити одну ціль та влучити гранатою в габарит.

Особливості виконання вправи.

Той, хто навчається, споряджає три магазини (стрічки), розподіляючи набої в довільному порядку.

У вихідному положенні той, хто навчається, приймає бойову стійку і опускає зброю під кутом 45° вниз.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається, перебіжкою висувається до РВВ, в ході висування заряджає зброю та приймає положення для стрільби стоячи із – за укриття, одночасно з висуванням до РВВ здійснюється показ цілі. Після переміщення до РВВ той, хто навчається, голосно подає команду “Ціль” піднімає зброю та виконує здвоєний постріл (коротку чергу). Стрільба ведеться по першій мішені до повного використання набоїв в магазині (стрічці), після чого голосно подає команду “Зміна” та самостійно змінює вогневу позицію, виконує швидкісну заміну магазину (стрічки), приймає положення для стрільби з коліна (присівши), здійснює здвоєний постріл (коротку чергу) та продовжує стрільбу по другій мішені до повного використання набоїв в другому магазині (стрічці). Після цього голосно подає команду: “Зміна” та самостійно змінює вогневу позицію, виконує швидкісну заміну магазина (стрічки), приймає положення для стрільби лежачи, здійснює здвоєний постріл (коротку чергу) та продовжує стрільбу по третій мішені до повного використання набоїв.

Після повної витрати боєприпасів, самостійно готує до застосування ручну гранату, здійснює метання навчально – імітаційної (навчальної) гранати з положення лежачи, голосно подає команду “Відхід” та пригнувшись, перебіжкою висувається в вихідне положення.

4.7.2 Вправи навчальних стрільб.

КС 2.01(03 – 04).1.1

Стрільба з місця по цілях, що з’являються.

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази на 7 с з проміжком 5 с;

стрілець, що перебігає – поясна фігура (мішень № 7), що з’являється на 5 с;

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється три рази на 5 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості дозволяється встановлення замаскованих мішеней між деревами (в чагарнику, в траві), за можливості на підйомниках (час показу кожної цілі 15 с) або вкопаних для імітації цілей, що з’являються.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	вогнева група	стрілець, що перебігає	стрілець, що заліг
Автомат	300 – 250	150 – 200	100 – 50
Ручний кулемет	300 – 250	250 – 200	150 – 100
Кулемет	350 – 300	250 – 200	150 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 20, з них 5 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: стоячи в окопі або лежачи з – за укриття (пеньок, камінь, вирва тощо) з упору (з сошки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі вогневу групу;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправи стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі.

Зміна положення для стрільби здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці.

КС 2.02.1.1а

Стрільба на "групу"

Цілі:

стрілець, що обороняється, – грудна фігура з колами (мішень № 4), що установлюється на щиті 0,75 х 0,75 м на рівні поверхні землі (без просвіту);

Дальності до цілі, (м):

Вид зброї	Етапи		
	перший	другий	третій
Снайперська гвинтівка .308WIN/ .338LM/	100	200	300

Час на стрільбу: обмежується часом стрільби серією.

Кількість боєприпасів:

на кожному етапі – 12.

Положення для стрільби: з підготовленої позиції.

Оцінка:

“відмінно” – три пробоїни з чотирьох в габариті 0,5 МОА;

“добре” – три пробоїни з чотирьох в габариті 0,7 МОА;

“задовільно” – три пробоїни з чотирьох в габариті 1 МОА.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправи стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі трьома серіями по чотири постріли (перші дві серії тренувальні, остання залікова, огляд мішеней проводиться після кожної серії).

Перший етап – снайпер виконує три серії, здійснюється оцінювання керівником стрільби. На другий етап допускаються тільки снайпери, які виконали перший етап на оцінку “відмінно”. На третій етап допускаються тільки снайпери, які виконали другий етап на оцінку не нижче “добре”.

КС 2.02.1.2

Стрільба з місця по нерухомих цілях зі снайперської гвинтівки (для підрозділів снайперів)*

Цілі:

спостерігач – головна фігура (мішень № 5) на щиті 0,75 х 0,75 м з білим кругом діаметром 7 см у центрі мішені, нерухома;

стрілець – грудна фігура (мішень № 6) на щиті 1 х 1 м з білим кругом діаметром 12 см у центрі мішені, нерухома;

вогнева точка – ручний кулемет (мішень № 10) на щиті 1,5 х 1,5 м з білим кругом діаметром 20 см у центрі мішені, нерухома.

Щити встановлюються на рівні поверхні землі без просвіту.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	спостерігач	стрілець	вогнева точка
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM.	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 36.

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

Оцінка	Відхилення СТВ в останній серії пострілів, см		
	спостерігач	стрілець в укритті	вогнева точка
“відмінно”	5	11	18
“добре”	6	13	21
“задовільно”	7	15	25

Особливості і порядок виконання вправи.

Вправа може виконуватись в ході підготовки снайперів середнього рівня.

Вправа виконується після індивідуальної перевірки бою (приведення до нормального бою) снайпером з особистої зброї. Для виконання вправи, на допомогу керівнику стрільби призначаються інструктори (з найбільш підготовлених снайперів частини).

Той, хто стріляє, виконує серію з 4 пострілів по цілі, що вказана керівником стрільби (інструктором). При цьому установка прицілу повинна відповідати дальності до цілі (наприклад, на дальність 200 м – приціл 2, і т.д.) з внесеними в установку оптичного прицілу поправками на метеорологічні умови.

* Далі під підрозділом снайперів слід вважати фахівців штатною зброєю яких є снайперська гвинтівка зі складу взводу (роти) снайперів.

Точка прицілювання – центр білого кола.

Огляд мішені тим, хто стріляє, і керівником стрільби (інструктором) здійснюється після кожної серії пострілів, під час якого визначається кучність стрільби, положення середньої точки влучення і величину її відхилення від центру білого кола, записує результат, відмічаючи метеоумови і вносить їх установку маховичком в оптичний приціл.

Після внесення в установку оптичного прицілу необхідних поправок снайпер виконує наступні серії пострілів та контрольну серію пострілів.

Кучність вважається нормальною, якщо 3 кулі однієї серії вмістилися в коло, накладене центром на середню точку влучення діаметром: на дальності 200 м – 15 см, 400 м – 35 см, 600 м – 50 см. У разі, якщо кучність не відповідає вимогам, керівник стрільби (інструктор) вказує на причину допущених помилок, способи усунення та добивається нормальної кучності.

Якщо результат стрільби в першій серії пострілів відповідає вимогам кучності, влучності та оцінка задовольняє того, хто стріляє, виконання вправи за рішенням керівника може припинятися.

КС 2.05.1.3

Стрільба з місця по нерухомій цілі з підствольного гранатомета

Ціль: група піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7), розташовані в габариті 20 м по фронту та 20 м в глибину.

Дальність до цілі: 200 м.

Кількість боєприпасів: 3 штатних (інертних) постріли.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

“відмінно” – влучити в габарити трьома гранатами;

“добре” – влучити в габарити двома гранатами;

“задовільно” – влучити в габарити однією гранатою.

КС 2.01(03, 04, 16).1.4

Стрільба з місця з бійниці БМ (поверх борту автомобіля) зі зміною вогневих позицій по цілях, що з’являються

Цілі:

гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється на 10 с;

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється два рази на 10 с з проміжком 10 с;

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється на 10 с;

група піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7) в габариті 5 м по фронту та 3 м в глибину, що з’являється на 20 с для метання навчально – імітаційної гранати.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	гранатометник	стрілець, що атакує	стрілець, що заліг	група піхоти
Автомат, ручний кулемет	200 – 100	150 – 100	100 – 50	20 – 25

Кулемет	300 – 200	200 – 150	150 – 100	20 – 25

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 12, з них 3 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

для кулемета – 16, з них 4 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

для автомата, ручного кулемета, кулемета – по гранатометнику – з бійниці правого (лівого) борту БМ, по решті цілей – з - за укриття на вибір керівника стрільби.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі гранатометника, та влучити гранатою в габарит;

“задовільно” – уразити дві цілі.

Особливості виконання вправи.

БМ розташовується флангово до площини стрільби вздовж РВВ.

За командою (сигналом) керівника стрільби “Першому, по правому (лівому) борту – по місцях” той, хто стріляє, займає місце в десантному відділенні БМ (в кузові автомобіля) та за командою “Першому, з правого (лівого) борту – до бою” готується до стрільби (закріплює зброю в бійниці, заряджає її та ставить на запобіжник) з правого (лівого) борту та доповідає про готовність.

У всіх варіантах показу цілей гранатометник показується першим. Стрільба по гранатометнику ведеться через бійницю БМ (поверх борту автомобіля) зі зброї, спорядженої магазином з 6 набоями. Після ураження (падіння) цілі той, хто стріляє, за командою керівника стрільби покидає десантне відділення БМ (кузов автомобіля), займає вогневу позицію у визначеному положенні за укриттям (каток, колесо) з боку кормової частини БМ (кузова автомобіля) та веде вогонь по виявлених цілях.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, займає вогневу позицію з боку носової частини БМ (кабіни автомобіля) та метає ручну гранату по групі піхоти.

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник. Показ цілей здійснюється після зайняття вогневої позиції тим, хто стріляє.

КС 2.01(03, 04).1.5

Стрільба з місця поверх борту автомобіля по цілях, що з’являються.

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 10 с з проміжком 5 с;

гранатометник з помічником – РПГ (мішень № 9) та поясна фігура (мішень № 7), що з’являються два рази по 7 с з проміжком 5 с;

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється на 10 с;

спостерігач – головна фігура (мішень № 5), що з’являється на 15 с;

піхота, що залягла – дві грудні фігури (мішені № 6) в габариті на фронті 5 м у глибину 2 м, що з’являються на 15 с для метання ручної навчально – імітаційної гранати.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі				
	вогнева група	гранатометник з помічником	стрілець, що атакує	спостерігач	піхота, що залягла
Автомат, ручний кулемет	200 – 150	150 – 100	150 – 100	100 – 50	20 – 15
Кулемет	450 – 350	250 – 150	300 – 250	200 – 150	20 – 15

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 20, з них 5 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

для кулемета – 35, з них 8 з трасуючими кулями;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

по першій цілі – з коліна поверх борту автомобіля;

по решті цілей – лежачи (з коліна, стоячи) з - за укриття з лівого (правого) боку автомобіля на вибір керівника стрільби.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит;

“добре” – уразити три цілі, в тому числі кулеметну обслугу та влучити гранатою в габарит;

“задовільно” – уразити три цілі.

Особливості виконання вправи.

Автомобіль з піднятим (знятим) брезентовим тентом розташовується флангово до площини стрільби вздовж РВВ.

За командою (сигналом) керівника стрільби “Першому, по правому (лівому) борту – по місцях” той, хто стріляє, займає місце в кузові автомобіля та за командою “Першому, з правого (лівого) борту – до бою” готується до стрільби з правого (лівого) борту.

Після падіння (ураження) цілі той, хто стріляє, за командою керівника стрільби змінює вогневу позицію та веде вогонь по решті цілей з - за укриття з боку кузова. Для укриття використовуються колеса ближнього до мішеневого поля борту автомобіля.

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник. Показ цілей здійснюється після зайняття вогневої позиції тим, хто стріляє.

КС 2.01(03, 04).1.6
Стрільба з місця та коротких зупинок з бійниці БМ
по цілях, що з’являються

Цілі:

гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази під кутом 60 – 90° до напрямку руху по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 10 с;

група піхоти – чотири поясні фігури (мішень № 7) на фронті 10 м і в глибину 5 м, що з’являються три рази під кутом 60 – 90° до напрямку руху по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 10 с;

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та стрілець – грудна фігура (мішень № 6) на фронті не менше 6 м, що з’являються два рази по 7 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	гранатометник	група піхоти	вогнева група
Автомат, ручний кулемет, кулемет	300 – 200	200 – 100	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 17, з них 4 з трасуючими кулями, що споряджаються у два магазини;

кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: з бійниці правого (лівого) борту БМ:

по гранатометнику та групі піхоти – з короткої зупинки;

по вогневій групі – з місця.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі гранатометника;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Рух машини: фланговий стосовно цілі. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 200 м.

За командою керівника стрільби “Першому з правого (лівого) борту – до бою” той, хто стріляє, готується до стрільби (закріплює зброю в бійницю, заряджає її та ставить на запобіжник) з правого (з лівого) та доповідає про готовність.

У всіх варіантах показу цілей вогнева група показується першою. З початком руху БМ здійснюється показ решти цілей.

У БМ перебуває двоє тих, хто навчається, один із яких веде вогонь по виявлених цілях під час руху БМ в одному напрямку, а другий під час зворотного руху.

КС 2.01(03).1.7

Стрільба з місця з різних рук по цілях, що з’являються, зі зміною вогневих позицій

Цілі:

спостерігач – головна фігура (мішень № 5а), що з’являється на 5 с для стрільби з правої (сильної) руки і на 10 с для стрільби з лівої (слабої) руки з проміжком 10 с;

стрілець, що обороняється – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється на 5 с для стрільби з правої (сильної) руки і на 10 с для стрільби з лівої (слабої) руки з проміжком 10 с;

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється два рази на одному рубежі на 20 с (перший раз на 5 с для стрільби з правої (сильної) руки, другий раз на 15 с для стрільби з лівої (слабої) руки з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	спостерігач	стрілець, що обороняється	стрілець, що атакує
Автомат*, ручний кулемет	50	100	150

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 35, що споряджаються у два магазини (в один 10, решта – в інший).

Положення для стрільби:

по стрільцю, що атакує – лежачи з - за укриття;

по стрільцю, що обороняється – з коліна з - за укриття;

по спостерігачу – стоячи з - за укриття.

Оціночні показники:

“відмінно” – уразити всі цілі з правої та з лівої (слабої) руки;

“добре” – уразити всі цілі з правої та дві цілі з лівої (слабої) руки;

“задовільно” – уразити всі цілі з правої та одну ціль з лівої (слабої) руки.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, за командою керівника стрільби займає основну вогневу позицію праворуч з - за укриття та готується до стрільби. Виконання вправи починається правою (сильною) рукою. Положення для стрільби вказується керівником стрільби. Стрілець – лівша (з сильною лівою рукою) займає основну вогневу позицію ліворуч від укриття.

За командою керівника той, хто стріляє, займає запасну вогневу позицію на відстані 2 – 3 м ліворуч (праворуч) від основної для стрільби з - за укриття з лівої (слабкої) руки. Показ цілей здійснюється після зайняття вогневої позиції тим, хто стріляє.

---

* Тут - під автоматом слід вважати зразок стрілецької зброї, конструктивні особливості, якої дозволяють безпечно для стрільця вести вогонь з лівої (слабкої) руки.

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник та здійснюється зміна магазина.

КС 2.01(02 – 04).1.8

Стрільба по цілях, що з'являються, з блокпоста (щілини).

Цілі:

спостерігач – головна фігура (мішень № 5а), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с;

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с;

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості дозволяється встановлення замаскованих мішеней між деревами (в чагарнику, в траві), за можливості на підйомниках (час показу кожної цілі 15 с) або вкопаних для імітації цілей, що з’являються.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	спостерігач	стрілець, що атакує	стрілець, що заліг
Автомат, ручний кулемет	200 – 150	150 – 100	300 – 200
Кулемет	200 – 150	400 – 350	500 – 400
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 10, з них 3 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

для кулемета – 14, з них 3 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: з – за укриття (з амбразури в споруді блокпоста, бронековпака, броньованої захисної вогневої споруди) та окопу для стрільби стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі стрільця, що атакує;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправи стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію для ведення вогню із – за укриття (в щілині, довготривалої земляної вогневої споруди, броньованої захисної вогневої споруди).

Зміна вогневої позиції в окопі тим, хто стріляє, здійснюється самостійно після ураження (падіння) кожної цілі. Під час зміни вогневої

позиції зброя ставиться на запобіжник. Проміжок між показами цілей не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.02.1.9

Стрільба з місця по цілях, що з’являються, у складі снайперської пари (для підрозділів снайперів)

Цілі:

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється два рази по 7 с;

вогнева точка – ручний кулемет (мішень № 10), що з’являється два рази по 7 с;

стрілець, що обороняється – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється два рази по 7 с;

снайперська пара – дві головні фігури (мішень № 5 і № 5а) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 7 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	стрілець, що атакує	вогнева точка	стрілець, що обороняється	снайперська пара
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 7, що споряджаються у два магазини.

Положення для стрільби: лежачи з упору з підготовленої вогневої позиції.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, в тому числі мішень № 5а снайперської пари;

“добре” – уразити три цілі, в тому числі вогневу точку та снайперську пару;

“задовільно” – уразити дві цілі, при цьому вогневу точку.

Особливості виконання вправи.

Вправа може виконуватись в ході підготовки снайперів середнього рівня.

Вправа виконується снайпером у складі снайперської пари, старшим якої призначається інший снайпер, який здійснює цілевказання та коригування стрільби.

За командою керівника стрільби снайперська пара приховано (переповзанням) висувається на вогневу позицію. Із зайняттям вогневої позиції снайпер за командою старшого снайперської пари (самостійно) веде вогонь по виявлених цілях.

Цілевказання здійснюється голосом або по засобах радіозв’язку (транкінгового зв’язку з мікротелефонною гарнітурою).

Проміжок між показом не повинен перевищувати 15 – 25 с.

КС 2.02.1.10

Стрільба з – за укриття (амбразури) по цілях, що з'являються та рухаються

Цілі:

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та РПГ (мішень № 9) на фронті 10 м, що з'являються два рази по 15 с проміжком 10 с;

маневрена група – дві ростові фігури (мішень № 8), що з'являються два рази по 7 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група піхоти, що атакує	вогнева група	маневрена група
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 10, що споряджаються рівномірно у два магазини.

Положення для стрільби:

по групі піхоти, що атакує – з амбразури в споруді блокпосту (бронековпаку);

по вогневій групі – з - за укриття;

по маневреній групі – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі вогневу групу та групу піхоти, що атакує;

"задовільно" – уразити дві цілі.

Особливості виконання вправи

За командою керівника той, хто стріляє, займає зазначену вогневу позицію (в амбразурі, за укриттям). Зміна вогневої позицій тим, хто стріляє, здійснюється самостійно після ураження (падіння) кожної цілі.

КС 2.01(02 – 04).1.11

Стрільба з місця різними способами по цілях, що з'являються

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється два рази по 7 с проміжком 10 с;

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з'являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8), що з'являються три рази на 5 с з проміжками 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	вогнева група	стрілець, що заліг	група піхоти, що атакує
Автомат	300 – 250	100 – 50	200 – 150
Ручний кулемет	350 – 300	150 – 100	250 – 200
Кулемет	400 – 350	250 – 200	350 – 300
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600/

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 21, з них 7 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 10.

Положення для стрільби:

по вогневій групі: при першому показі – стоячи, при другому – з коліна;

по стрільцю, що заліг: при першому показі лежачи на лівому (правому) боці (з кулемета – присівши), при другому – лежачи на спині (з кулемета – лежачи з сошки);

по групі піхоти, що атакує: при першому показі – стоячи від стегна навскидку, при другому – з коліна, при третьому – присівши.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі кулеметну обслугу;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправи стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна положення для стрільби здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці перед кожним разом показу цілі.

КС 2.01(02 – 04).1.12

Стрільба з місця по цілях,
що з’являються та рухаються різними способами

Цілі:

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 7 с проміжком 10 с;

група піхоти, що відходить – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група піхоти, що атакує	вогнева точка	група піхоти, що відходить
Автомат	350 – 300	300 – 250	350 – 300
Ручний кулемет	350 – 300	350 – 300	350 – 300
Кулемет	350 – 300	400 – 300	350 – 300
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, кулемета – 25, з них 6 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 10.

Положення для стрільби:

по групі піхоти, що атакує (відходить) – лежачи з - за укриття;

по вогневій точці – з коліна (для кулемета – лежачи з - за укриття з сошки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі ціль, що рухається;

“задовільно” – уразити ціль, що рухається.

Особливості виконання вправи.

Зміна положення для стрільби тим, хто стріляє, здійснюється самостійно залежно від характеру цілі, що з’явилася. Режим ведення вогню – на вибір того, хто стріляє (з кулемету – чергами).

КС 2.01(02 – 04).1.13
Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються, поверх (в проміжки) своїх військ

Цілі:

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

маневрена група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – поясна фігура (мішень № 7) та грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 6 м, що з’являються три рази по 5 с з проміжком 5 с;

вогнева група – РПГ (мішень № 9) та стрілець – поясна фігура (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що відходить – дві ростові фігури (мішені № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	група піхоти, що атакує	маневрена група	вогнева група	група піхоти, що відходить
Автомат,	450 – 350	250 – 200	350 – 300	450 – 350

ручний кулемет				
Кулемет	450 – 350	250 – 200	500 – 400	450 – 350
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	400 – 350/ 500-450/ 650-600	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 20, з них 5 з трасуючими кулями;

для кулемета – 40, з них 10 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 6.

Положення для стрільби: стоячи з окопу з упора (з сошки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три цілі, у тому числі ціль, що рухається;

“задовільно” – уразити дві цілі.

Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від кількості уражених цілей, якщо була уражена хоча б одна мішень, що позначає свої війська.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується в проміжки та поверх мішеней, що позначають свої війська, які діють попереду (обороняються, здійснюють маневр, контратакують, тощо). Мішені, що позначають свої війська, встановлюються на відстані 10 – 50 м від РВВ на напрямку стрільби того, хто стріляє, таким чином, щоб забезпечувалось ведення безпечного вогню по одній цілі з однієї вогневої позиції. При цьому колір мішеней, що позначають свої війська, повинен відрізнятися (змінений за допомогою марлі, тканини, фарбування, тощо) від кольору мішеней, що позначають цілі противника. Кількість та характер мішеней, що позначають свої війська, визначається керівником стрільби відповідно створеної тактичної обстановки (бойового порядку своїх військ). Наприклад, відділення, що обороняється попереду (попереду праворуч, попереду ліворуч): піхота в окопі – дві грудні фігури (мішень № 6, 7), гранатометник з помічником – РПГ (мішень № 9) і грудна фігура (мішень № 6), група піхоти, що контратакує – три ростові фігури (мішень № 8), БМП в окопі (мішень № 14в), що з’являються одночасно з цілями або вкопані.

Стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна вогневих позицій тим, хто стріляє, здійснюється самостійно, при цьому вогнева позиція в окопі обирається тим, хто стріляє, з урахуванням можливості ведення (наведення в ціль) безпечного для своїх військ вогню (кута безпеки). Під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості дозволяється встановлення замаскованих мішеней між деревами (в чагарнику, в траві), за можливості на підйомниках (час показу кожної цілі 15 с) або вкопаних для імітації цілей, що з’являються.

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник. Проміжок між показами цілей не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.01(02 – 04).1.14
Стрільба під час відходу по цілях, що з’являються,
зі зміною вогневих позицій

Цілі:

стрілець, що обороняється – грудна фігура (мішень № 6), для кулемета та снайперської гвинтівки – гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

вогнева точка – ручний кулемет (мішень № 10), для кулемета та снайперської гвинтівки – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

стрілець, що контратакує – ростова фігура (мішень № 8), для кулемета та снайперської гвинтівки – група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту до 6 м, що з’являються два рази по 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	стрілець, що обороняється (гранатометник)	вогнева точка	стрілець (група піхоти), що контратакує
Автомат, ручний кулемет	50 – 100	100 – 150	150 – 200
Кулемет	150 – 200	150 – 200	250 – 300
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 16, з них 4 з трасуючими кулями;

для кулемета – 25, з них 5 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 8;

для автомата з ПБС – 9.

Набої споряджаються у два магазини – в одному 4, решта – в іншому (для кулемета в одну коробку).

Положення для стрільби:

по стрільцю, що обороняється, та вогневій точці – лежачи з руки (для кулеметів з сошки), спиратися магазином зброї в землю не дозволяється;

по стрільцю (групі піхоти), що контратакує – з коліна з - за укриття.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі вогневу точку;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, перебіжкою висувається з РВВ на глибину 20 – 25 м, займає вогневу позицію в положенні для стрільби лежачи та готується до стрільби.

Стрільба по першій цілі, що з'явилася, ведеться зі зброї, спорядженої магазином з 4 набоями. Після ураження (падіння) цілі той, хто стріляє, здійснює перезаряджання зброї та за командою керівника стрільби виконує відхід на проміжну вогневу позицію на відстані до 6 – 8 м позаду від основної, із зайняттям якої веде вогонь по другій цілі.

Після ураження (падіння) другої цілі той, хто стріляє, в такому ж порядку здійснює відхід на наступну проміжну вогневу позицію, із зайняттям якої, веде вогонь по третій цілі.

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник. Показ цілей здійснюється після зайняття вогневої позиції тим, хто стріляє.

Режим ведення вогню – на вибір того, хто стріляє (для кулемета – чергами, для автомата з ПБС – одиночними пострілами).

КС 2.01(03).1.15

Швидкісна (темпова) стрільба з місця по нерухомій цілі

Ціль: стрілець – поясна фігура (мішень № 7в).

Дальність до цілі: 30 м.

Час на стрільбу: 8 с.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 50 (в одній серії – 10).

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – влучити вісьмома пострілами в залікову зону “А”;

“добре” – влучити вісьмома пострілами, з них не менше сімома в залікову зону “А”;

“задовільно” – влучити вісьмома пострілами із них не менше шістьми в залікову зону “А”.

Особливості виконання вправи.

Вправа може виконуватись у ході підготовки влучних стрільців в межах програми (курсу) підготовки “влучний стрілець”.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію на РВВ напроти своєї цілі, в положенні для стрільби стоячи, заряджає зброю, опускає зброю під кутом 45° донизу стволом та доповідає про готовність до стрільби.

За командою керівника стрільби “Вогонь” той, хто стріляє, швидко прикладає зброю до плеча (передпліччя) навскидку та виконує серію з десяти пострілів. Після виконання чотирьох тренувальних серій той, хто стріляє, виконує контрольну серію пострілів на залік.

Режим ведення вогню – одиночними пострілами.

Огляд мішені проводиться після кожної серії пострілів за командою керівника на ділянці стрільби.

КС 2.02.1.16

Стрільба з місця по цілях, що з'являються,
зі зміною вогневих позицій

Цілі:

гранатометник з помічником – РПГ (мішень № 9) і грудна фігура (мішень № 6), що з'являються два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 30 с;

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 15 с;

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	гранатометник з помічником	вогнева точка	стрілець, що атакує
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 8, що споряджаються рівномірно у два магазина.

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі РПГ;

“задовільно” – уразити дві цілі, в тому числі кулеметну обслугу обов’язково.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з трьох вогневих позицій на віддаленні не менше 10 – 15 м одна від одної та до 30 м від РВВ, які вказуються керівником стрільби тому, хто стріляє.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, приховано (переповзанням) висувається на зазначену вогневу позицію. Із зайняттям першої вогневої позиції снайпер самостійно веде вогонь по виявлених цілях. Під час спостереження снайпер визначає та вносить необхідні поправки і самостійно веде вогонь (одночасно можуть з’являтися дві цілі). Під час виконання вогневих задач (стрільби) снайпер при одночасній появі двох цілей повинен визначати найбільш важливу ціль та уражати її в першу чергу.

Після ураження (падіння) цілі снайпер самостійно змінює вогневу позицію короткими перебіжками або переповзанням.

Під час зміни вогневих позицій зброя ставиться на запобіжник.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 40 – 60 с.

КС 2.02.1.17

Стрільба по малорозмірних цілях поверх (в проміжки) своїх військ.

Цілі:

спостерігач в будівлі – головна фігура (мішень № 5а) в габариті вікна, що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с;

спостерігач на даху будівлі – головна фігура (мішень № 5), що з’являється два рази по 10 с проміжком 5 с;

вогнева точка в будівлі – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень № 6) в габариті вікна, що з’являються два рази по 10 с;

стрілець за рогом будівлі – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється на 20 с;

снайпер у вікні – головна фігура (мішень № 5б) в габариті вікна, що з’являється два рази по 10 с з проміжком 10 с;

гранатометник в укритті – РПГ в окопі (мішень № 9а) та головна фігура (мішень № 5), що з'являються на 20 с;

довготривала вогнева точка – амбразура в споруді (мішень № 16).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі						
	спостерігач в будинку	спостерігач на даху будівлі	вогнева точка в будівлі	стрілець за рогом будівлі	снайпер у вікні	гранатометник в укритті	довготривала вогнева точка
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	550 – 500/ 650-600/ 800-750	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів – 13, з них 4 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: лежачи з - за укриття (вирва, колода, кущ, пеньок, камінь, тощо) з непідготовленої вогневої позиції.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, у тому числі ручний кулемет та амбразуру в споруді;

“добре” – уразити шість цілей, у тому числі ручний кулемет;

“задовільно” – уразити п'ять цілей або чотири цілі, у тому РПГ в окопі.

Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від кількості уражених цілей, якщо була уражена хоча б одна мішень, що позначає свої війська.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується в проміжки та поверх мішеней, що позначають свої війська, які діють попереду (обороняються, здійснюють маневр, контратакують, тощо). Мішені, що позначають свої війська, встановлюються на відстані 10 – 50 м від РВВ на напрямку стрільби снайпера таким чином, щоб забезпечувалось ведення безпечного вогню по одній цілі з однієї вогневої позиції. При цьому колір мішеней, що позначають свої війська, повинен відрізнятися (змінений за допомогою марлі, тканини, фарбування, тощо) від кольору мішеней, що позначають цілі противника. Кількість та характер мішеней, що позначають свої війська, визначається керівником

стрільби відповідно створеної тактичної обстановки (бойового порядку своїх військ). Наприклад, відділення, що обороняється попереду (попереду праворуч, попереду ліворуч): піхота в окопі – дві грудні фігури (мішень № 6), гранатометник з помічником – РПГ (мішень № 9) і грудна фігура (мішень № 6), група піхоти, що контратакує – три ростові фігури (мішень № 8), БМП в окопі (мішень № 14в), що з'являються одночасно з цілями.

Для показу цілей, що імітують противника в будівлі та біля неї, використовується фасад будинку з вікнами (мішень № 24) або інші макети будівель.

Зміна вогневої позиції снайпером здійснюється самостійно, при цьому вогнева позиція обирається з урахуванням можливості ведення вогню (наведення в ціль) безпечного для своїх військ – кута безпеки (згідно з п. 1.14 Курсу стрільб).

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник. Проміжок між показами цілей не повинен перевищувати 15 с.

КС 2.01(03).1.18

Стрільба з місця по малорозмірних нерухомих цілях.

Цілі: піхота, що залягла, – десять гонгів (мішень № 4г) або десять грудних фігур з колами (мішень № 4), що встановлюються на рубежах через кожні 10 м в секторі стрільби з кутом 20 – 30°, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі
	піхота, що залягла
Автомат, ручний кулемет	300 – 400

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 4 набої на кожний гонг (мішень).

Положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

"відмінно" – уразити дев'ять мішеней, при цьому не менше семи гонгів двічі;

"добре" – уразити вісім мішеней, при цьому не менше шести двічі;

"задовільно" – уразити сім мішеней, при цьому не менше п'яти двічі.

Особливості і порядок виконання вправи.

Вправа може виконуватися в ході підготовки влучних стрільців в межах програми (курсу) підготовки "влучний стрілець".

Вправа виконується після індивідуальної перевірки бою (приведення до нормального бою) військовослужбовцем з особистої зброї по гонгах діаметром 50 см або грудній фігурі з колами (мішень № 4) з метою вдосконалення влучності стрільби. Для виконання вправи на допомогу керівнику стрільби призначаються інструктори з вогневої підготовки.

Той, хто стріляє, розпочинає виконання вправи з ураження цілей на ближніх рубежах та за командою керівника стрільби (інструктора) послідовно уражає цілі на наступних рубежах.

КС 2.01.1.19

швидкісна стрільба з автомата на коротких відстанях

(для підрозділів Десантно-штурмових військ)

Цілі: три мішені МКПС* метричні (мішень № 4д) на щиті 0,46 х 0,76 м, що встановлюються по фронту 2 – 3 м на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	МКПС	МКПС	МКПС
Автомат	20	10	5

Час на стрільбу: 27 с.

Кількість боєприпасів: 30, що споряджаються у три магазини по 10.

Положення для стрільби: стоячи, (хват зброї на вибір того, хто стріляє).

Оцінка:

“відмінно” – вибити 30 очок за 25 с в зоні А;

“добре” – вибити 35 очок за 26 с в зоні А;

“задовільно” – вибити 20 очок за 27 с в зоні А.

Особливості виконання вправи.

По кожній цілі стрільба ведеться серією з десяти пострілів по кожній мішені, включаючи перезаряджання зброї.

Залікова зона: “А” – 1 очок – одне влучення.

КС 2.01.1.20

Стрільба з борту плавзасобу по цілях на морі з автомата.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: група плавців (4М № 6) – дрейфує на водній поверхні у габариті 20 х 20 м, відстань між мішенями в цілі 2 – 4 м.

Дальність до цілі: 70 – 100 м.

Кількість боєприпасів: 28.

Час на стрільбу: 40 с.

Спосіб стрільби: автоматичний.

Положення для стрільби: спираючись на борт, за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити усі мішені;

“добре” – уразити три мішені;

“задовільно” – уразити дві мішені.

Особливості виконання вправи.

Виконується на ходу плавзасобу з одного із бортів (рух плавзасобу відносно цілі фланговий під кутом близьким до 90°, протягом 100 м), при цьому стрільба по цілі ведеться на кутах відносно напрямку на неї 350 – 10°. Плавзасіб починає рух до РВВ за командою “Вперед”. Зброя заряджається з виходом плавзасобу на РВВ, вогонь відкривається за командою “Вогонь” з

* Далі – мішень Міжнародної Конфедерації Практичної Стрільби.

досягненням кутів обстрілу цілі, та припиняється з проходженням кутів обстрілу цілі або з виходом на РПВ за командою “Відбій, припинити стрільбу”. Час на стрільбу відраховується від команди “Вперед”до виходу на РПВ.

КС 2.01.1.21

Стрільба з борту плавзасобу по цілям на березі з автомата.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: стрілецька група (4М № 7) – з’являються по фронту 15 – 20 м на 30 с, відстань між мішенями в цілі 2 – 3 м.

Дальність до цілі: 100 – 150 м.

Кількість боєприпасів: 45.

Час на стрільбу: обмежується показом цілі.

Спосіб стрільби: автоматичний.

Положення для стрільби: спираючись на борт, за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три мішені;

“добре” – уразити дві мішені;

“задовільно” – уразити одну мішень.

Особливості виконання вправи.

Виконується на ходу плавзасобу (рух відносно цілі фланговий під кутом близьким до 90° протягом 100 – 150 м), при цьому стрільба по цілі ведеться на кутах відносно напрямку на неї 350 – 10°. Плавзасіб починає рух до РВВ за командою “Вперед”.

Зброя заряджається з виходом плавзасобу на РВВ, вогонь відкривається за командою “Вогонь” з досягненням кутів обстрілу цілей, та припиняється з проходженням кутів обстрілу цілей або виходом на РПВ за командою “Відбій, припинити стрільбу”. Час на стрільбу відраховується від команди “Вперед” до виходу на РПВ.

КС 2.02.1.22

Вибіркова стрільба з берега по цілях на морі снайперською групою

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: плавзасіб (М № 5 с) або група плавзасобів (2М № 5 с) – буксируються протягом 150 – 200 м, відстань між мішенями в групі до 25 м.

Дальність до цілі:

Вид зброї	Цілі
	Плавзасіб або група плавзасобів
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM.	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілей.

Кількість боєприпасів: 8 (при стрільбі по цілі з двох мішеней 16).

Положення: з упору (з сошки), за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

Якщо стрільба ведеться по цілі з однієї мішені:

“відмінно” – уразити ціль шістьма кулями у сектори № 1 – 2;

“добре” – уразити ціль шістьма кулями;

“задовільно” – уразити ціль чотирма кулями.

Під час стрільби по цілі з двох мішеней уразити обидві цілі за критеріями стрільби, як по одній мішені, при цьому уразити:

“відмінно” – першу на “відмінно”, другу на “добре”;

“добре” – першу на “добре”, другу на “задовільно”;

“задовільно” – обидві на “задовільно”.

Особливості виконання вправи.

Виконується парою – командир, що управляє вогнем та снайпер, що здійснює вогневе ураження. Снайпер за командою командира пари займає приховану вогневу позицію, на якій готується до стрільби. Буксирування цілі здійснюється під кутом до площини стрільби близьким до 90°, зі швидкістю на менше 10 км/год. Вогонь по цілі відкривається за командою “Вогонь” з досягненням цілі РВВ по ній та припиняється з виходом цілі на РПВ. Час на стрільбу відраховується від виходу цілі на РВВ до її виходу на РПВ.

КС 2.01 (03, 04).1.23

Стрільба з борту плавзасобу по цілях на морі.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: група плавців (4М № 6) – дрейфує на водній поверхні у габариті 20 х 20 м, відстань між мішенями в цілі 2 – 4 м;

плавзасіб (М № 5 с) – дрейфує на водній поверхні у габариті 20 х 20 м.

Дальності до цілі:

група плавців – 100 м;

плавзасіб – 100 – 150 м.

Час на стрільбу: 50 с.

Кількість боєприпасів: 70.

Положення для стрільби: спираючись на борт, за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити плавзасіб не менш ніж 20 кулями, та три мішені групи плавців;

“добре” – уразити плавзасіб не менш ніж 15 кулями, та три мішені групи плавців;

“задовільно” – уразити плавзасіб не менш ніж 10 кулями, та дві мішені групи плавців.

Особливості виконання вправи.

Виконується на ходу плавзасобу з одного з бортів (рух плавзасобу відносно цілі фланговий під кутом близьким до 90° протягом 100 – 150 м), при цьому стрільба по цілях ведеться послідовно на кутах відносно напрямків на них 350 – 10°. Плавзасіб починає рух до РВВ за командою “Вперед”. Зброя заряджається з виходом плавзасобу на РВВ, вгонь

відкривається за командою “Вогонь” з досягненням кутів обстрілу цілей, та припиняється з проходженням кутів обстрілу цілей або з виходом на РПВ за командою “Відбій”, припинити стрільбу”. Час на стрільбу відраховується від команди “Вперед” до виходу на РПВ. Вправу дозволяється виконувати як по двох так і по одній уособленій цілі. При виконанні вправи по уособленій цілі боєприпаси та час на стрільбу визначаються з тих, що наведено у дужках.

КС 2.01(03, 04).1.24

Стрільба з борту плавзасобу по цілях на березі.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: стрілецька група (4М № 7) – з’являються на фронті 15 – 20 м на 30 с, відстань між мішенями в цілі 2 – 3 м.

Дальності до цілі: 100 – 150 м.

Кількість боєприпасів: 50 набоїв.

Час на стрільбу: обмежується показом цілі.

Положення для стрільби: спираючись на борт, за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три мішені;

“добре” – уразити дві мішені;

“задовільно” – уразити одну мішень.

Особливості виконання вправи.

Виконується на ходу плавзасобу (рух відносно цілі фланговий під кутом близьким до 90° протягом 100 – 150 м), при цьому стрільба по цілі ведеться на кутах відносно напрямку на неї 350 – 10°. Плавзасіб починає рух до РВВ за командою “Вперед”. Зброя заряджається з виходом плавзасобу на РВВ, вогонь відкривається за командою “Вогонь” з досягненням кутів обстрілу цілей та припиняється з проходженням кутів обстрілу цілей або виходом на РПВ за командою “Відбій, припинити стрільбу”. Час на стрільбу відраховується від команди “Вперед” до виходу на РПВ.

КС 2.03(04).1.25

Стрільба з берегу по цілях на морі.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: плавзасіб (М № 5 с) або група плавзасобів (2М № 5 с) – буксируються протягом 150 – 200 м, відстань між мішенями в групі до 25 м.

Дальності до цілі: плавзасіб (група плавзасобів) – 200 – 300 м.

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілей.

Кількість боєприпасів: 50 (85) набоїв.

Положення для стрільби: з сошки (зі станку), за вибором того, хто стріляє.

Оцінка:

одна мішень:

“відмінно” – уразити ціль двадцятьма п'ятьма кулями;

“добре” – уразити ціль двадцятьма кулями;

“задовільно” – уразити ціль п'ятнадцятьма кулями.

дві мішені – уразити обидві цілі за критеріями стрільби по одній мішені, при цьому уразити:

“відмінно” – першу на “відмінно”, другу на “добре”;

“добре” – першу на “добре”, другу на “задовільно”;

“задовільно” – обидві на “задовільно”.

Особливості виконання вправи.

Виконується парою – командир, що управляє вогнем та кулеметник, що здійснює вогневе ураження. Кулеметник за командою командира пари займає вогневу позицію, на якій готується до стрільби. Буксирування цілі здійснюється під кутом до площини стрільби близьким до 90°, зі швидкістю не менше 10 км/год. Вогонь по цілі відкривається за командою “Вогонь” з досягненням цілі РВВ по ній та припиняється з виходом цілі на РПВ. Час на стрільбу відраховується від виходу цілі на РВВ до її виходу на РПВ.

КС 2.01(02 – 04, 16).2.26

Стрільба на ходу по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

група піхоти, що відходить – дві ростові фігури (мішені № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 10 с та один раз на 5 с з проміжком 10 с;

група піхоти, що контратакує – дві ростові фігури (мішені № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

піхота в окопі – дві грудні фігури (мішень № 6) по фронту не менше 6 м в окопі завдовжки 10 м і завширшки 1 м, що з’являються на 20 с для метання навчально – імітаційної гранати.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	група піхоти, що відходить	вогнева точка	група піхоти, що контратакує	піхота в окопі
Автомат	300 – 250	250 – 200	300 – 250	40 – 25
Ручний кулемет	400 – 300	300 – 250	400 – 300	40 – 25
Кулемет	500 – 400	400 – 300	500 – 400	40 – 25
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600	40 – 25

Час на стрільбу: 2 хв.

Кількість боєприпасів:

для автомата – 35, з них 8 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

для ручного кулемета, кулемета – 45, з них 11 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини (для кулемета – в одну стрічку з проміжком у 5 – 10 ланок);

для снайперської гвинтівки – 10;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

по вогневій точці – з автомата на ходу, з ручного кулемета та снайперської гвинтівки – з коротких зупинок (стоячи) або з коліна, з кулемета – із зупинок, лежачи;

по групі піхоти, що відходить (контратакує) – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі та влучити гранатою в окоп;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі ціль, що рухається, та влучити гранатою в окоп;

“задовільно” – уразити ціль, що рухається.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає положення для стрільби “лежачи” та готується до стрільби. За командою керівника стрільби “Приготуватися до атаки” той, хто стріляє, приєднує багнет – ніж, готує до застосування ручну гранату та за командою “В атаку – вперед” атакує противника. У ході висування вперед той, хто стріляє, веде вогонь по виявлених цілях з визначеного умовами вправи положення для стрільби. Загальна глибина висування – 150 м.

Наблизившись до противника в окопі (піхота в окопі) на 25 – 40 м, той, хто стріляє, здійснює метання навчально – імітаційної гранати на ходу та вривається на передній край оборони. Найменша дальність метання навчально – імітаційної гранати – 25 м (позначається покажчиком). Як влучення зараховується граната, яка влучила в окоп або та, що знаходиться на бруствері не далі 1 м від стінок окопу.

КС 2.01(02 – 05).2.27

Стрільба в ході переміщення по цілях,
що з’являються та рухаються

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і грудна фігура (мішень № 6) (для снайперської гвинтівки – два спостерігачі – дві головні фігури (мішень № 5а)) в окопі завдовжки 10 м та завширшки 1 м по фронту не менше 6 м, що з’являються на 15 с та два рази по 10 с з проміжком 5 с;

гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 10 с;

група піхоти, що атакує (відходить) – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом до гранатометника додається стрілець – помічник гранатометника – поясна фігура (мішень № 7) в габариті 10 м по фронту та 20 м у глибину, що з'являється на 30 с.

Під час виконання вправи в горах ціль, що рухається, замінюється на два стрільці – дві поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з'являються два рази на 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	вогнева група	гранатометник	група піхоти, що атакує (відходить)
Автомат	250 – 200	350 – 250	400 – 350
Ручний кулемет	250 – 200	400 – 300	500 – 400
Кулемет	250 – 200	500 – 400	500 – 400
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700
Підствольний гранатомет		350 – 250	

Час на стрільбу: 1 хв. 45 с.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 35, з них 9 з трасуючими кулями;

для підствольного гранатомета – 4;

для снайперської гвинтівки – 12 (при стрільбі з нічним прицілом – 10), що споряджаються рівномірно у два магазини;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

з автомата та ручного кулемета – по вогневій групі, під час першого показу – лежачи (лежачи з сошки) з – за укриття, при наступних показах – на ходу; по гранатометнику з коротких зупинок (при першому показі – стоячи, при другому показі – з коліна); по групі піхоти, що атакує (відходить) – на вибір того, хто стріляє, з однієї – двох вогневих позицій;

з підствольного гранатомета – по гранатометнику та стрільцю – помічнику гранатометника з коротких зупинок стоячи та з коліна;

з кулемета – по вогневій групі, під час першого показу – лежачи з - за укриття з сошки (зі станка), під час наступних показів – лежачи з сошки; по гранатометнику – на вибір того, хто стріляє; по групі піхоти, що атакує (відходить) – на вибір того, хто стріляє, з однієї – двох вогневих позицій;

зі снайперської гвинтівки – по спостерігачах під час першого показу лежачи, під час наступних показів – стоячи з коротких зупинок; по решті цілей – на вибір того, хто стріляє.

Під час стрільби в горах вогонь по групі піхоти, що атакує (відходить), ведеться з місця, а по решті цілей – з коротких зупинок з положення на вибір того, хто стріляє.

Оцінка: виконати норматив на переміщення і зайняття вогневої позиції:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити гранатою в окоп;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі ціль, що рухається, та влучити гранатою в окоп;

“задовільно” – уразити ціль, що рухається.

під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити у габарит цілі трьома гранатами;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі ціль, що рухається, та влучити у габарит цілі двома гранатами;

“задовільно” – уразити ціль, що рухається, та влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, займає положення для стрільби “лежачи” на вказаній вогневій позиції та веде вогонь по першій цілі. У всіх випадках вогнева група з’являється першою (при стрільбі зі снайперської гвинтівки – спостерігачі або гранатометник).

Після падіння (ураження) цілі під час першого показу за командою керівника стрільби “Вогнева позиція 150 м попереду – вперед”, той хто стріляє, висувається на зазначену вогневу позицію. У ході висування той, хто стріляє, веде вогонь по виявлених цілях з визначених положень для стрільби. Вогонь по першій цілі припиняється з виходом того, хто стріляє, на відстань 150 м до неї.

Наблизившись до противника, що знаходиться в окопі (вогнева група), на 25 – 40 м той, хто стріляє, метає навчально – імітаційну гранату на ходу. Найменша дальність метання гранати – 25 м (позначається покажчиком). Як влучення зараховується граната, яка влучила в окоп або та, що знаходиться на бруствері не далі 1 м від стінок окопу.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом та з кулемета ручна граната не метається, стрільба з автомата ведеться по вогневій групі та групі піхоти, що атакує (відходить), з підствольного гранатомета – по гранатометнику та стрільцю, які розташовані в габариті. Підствольний гранатомет знаходиться у бойовому положенні.

КС 2.01(03).2.28

Швидкісна стрільба на ходу та з коротких зупинок в ближньому бою по цілях, що з'являються

Цілі:

піхота, що залягла – п’ять головних фігур (мішень № 5а), що послідовно з’являються на п’яти рубежах по 3 с з проміжком 3 с;

стрілець в окопі – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється на 3 с;

гранатометник в окопі – РПГ в окопі (мішень № 9а), що з’являється на 3 с;

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється на 3 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	піхота, що залягла	стрілець в окопі	гранатометник в окопі	вогнева точка
Автомат, ручний кулемет	25 – 50	75 – 50	50 – 100	50 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: для автомата, ручного кулемета – 24, з них 6 з трасуючою кулею, що споряджаються у два магазини.

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три цілі, в тому числі вогневу точку;

“задовільно” – уразити дві цілі, в тому числі піхоту, що залягла.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується за двома варіантами – з висуванням вперед на зазначену позицію на віддаленні 50 м від РВВ або зі здійсненням маневру (відходу на вихідне положення) з рубежу 25 м. Загальна глибина пересування 50 м.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію в положенні для стрільби “лежачи” (з - за укриття) на РВВ та готується до стрільби. За командою керівника стрільби “Вогнева позиція, 25 м (50 м) попереду, вперед” той, хто стріляє, висувається на зазначену вогневу позицію, під час якого веде вогонь по виявлених цілях.

Цілі розташовуються таким чином, щоб вони з’являлися в полі зору того, хто стріляє, не тільки фронтально, а залежно від навченості того, хто стріляє, (за рішенням керівника стрільби) і на флангах, тим самим досягаючи раптовості в появі противника та примушуючи того, хто стріляє, вести спостереження за полем бою у всіх напрямках.

З виходом на вказану вогневу позицію за командою керівника стрільби “Відкат, вогнева позиція 25 м позаду, вперед” той, хто стріляє, ставить зброю на запобіжник та короткою перебіжкою висувається на вказану вогневу позицію. При цьому, спостерігаючи за полем бою, виявляє та знищує цілі.

Вправа може виконуватися парою стрільців (бойовою групою). У цьому разі кількість цілей збільшується в 1,5 – 2 раза, при цьому кількість боєприпасів відповідно збільшується із розрахунку на кожну додаткову мішень – 3 додаткових набої. У ході виконання вправи стрільці бойової групи здійснюють вогневе прикриття один одного, просуваючись вперед, та допомагають в ураженні цілей на напрямку дій напарника.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 3 – 5 с.

КС 2.01(03 – 04).2.29

Швидкісна стрільба в ході переміщення,
по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

стрілець, що обороняється – поясна фігура (мішень № 7), що з'являється три рази на 7 с з проміжком 5 с;

вогнева група – вогнева точка – ручний кулемет (мішень № 10) та стрілець – грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 6 м, що з'являються два рази по 7 с (вночі по 10 с) з проміжком 5 с;

піхота, що залягла, – дві грудні фігури (мішень № 6) по фронту до 1,5 м, з'являються на 7 с (вночі на 10 с);

група піхоти, що обороняється – стрілець, що прикриває – грудна фігура (мішень № 6) та стрілець, що перебігає, – поясна фігура (мішень № 7) по фронту до 2 м, що з'являються на 10 с (вночі на 15 с);

група піхоти в глибині позиції – дві поясні фігури (мішень № 7) по фронту до 2 м, що з'являється на 10 с;

група піхоти, що відходить (контратакує) – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 2 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Під час виконання вправи в горах ціль, що рухається, замінюється на групою піхоти, що відходить, – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 2 м, що з'являються два рази на 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей: 350 – 50 м.

Час на стрільбу: 1 хв 45 с (вночі – 2 хв).

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 45, з них 12 з трасуючими кулями, що споряджаються у два магазини;

для кулемета – 50, з них 15 з трасуючими кулями, що споряджаються в одну коробку.

Положення для стрільби:

по стрільцях – стоячи з коротких зупинок;

по групі піхоти, що відходить (атакує) – на вибір того, хто стріляє;

по інших цілях – на ходу із прикладом, притиснутим до боку, і з упором приклада в плечову частину руки.

Оцінка: виконати норматив на переміщення і зайняття вогневої позиції:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити п'ять цілей, у тому числі ручний кулемет;

"задовільно" – уразити чотири цілі або три цілі, у тому числі ручний кулемет.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає вогневу позицію в положенні для стрільби "лежачи" та готується до стрільби. За командою керівника стрільби той, хто стріляє, висувається на вказану вогневу позицію на віддаленні 200 м від РВВ. Під час висування веде вогонь по виявлених цілях.

Із зайняттям тим, хто стріляє, вогневої позиції керівник стрільби уточнює завдання на ураження противника вогнем з місця та проводить показ групи піхоти, що відходить (атакує).

Час на висування відраховується від команди керівника стрільби “Вогнева позиція – прямо 200 м, вперед” до зайняття вогневої позиції та ураження (закінчення показу) групи піхоти, що відходить.

КС 2.01(03).2.30

Швидкісна стрільба з коротких зупинок та на ходу по цілях, що з’являються під час зачистки населеного пункту

Цілі:

стрілець на підступах до будівлі – гонг, що встановлений під кутом 30 – 60° до площини стрільби;

стрілець у вікні – грудна фігура (мішень № 6), що розташовується в габариті вікна в глибині кімнати на відстані до 2 м від вікна і з’являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

стрілець, що обороняє будівлю – грудна фігура (мішень № 6), що розташовується всередині будівлі біля дальньої стіни напроти входу в будівлю біля укриття (мішки з піском, автомобільні шини, тощо);

снайпер в укритті – гонг, що розташовується під кутом 30 – 60° до площини стрільби;

стрілець в укритті – гонг, що розташовується під кутом 60 – 90° до площини стрільби;

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

група піхота, що атакує – три ростові фігури (мішень № 8), що розташовуються з тильної сторони будівлі та з’являються два рази по 7 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі						
	стрілець на підступах до будівлі	стрілець у вікні	стрілець, що обороняє будівлю	снайпер в укритті	стрілець в укритті	стрілець, що заліг	група піхота, що атакує
Автомат, ручний кулемет	75 – 50	100 – 50	15 – 10	75 – 50	60 – 40	100 – 50	15 – 10

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 50, що споряджаються в три магазини: в два – по 20, в третій–решта.

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

по стрільцю на підступах до будівлі – стоячи, з коліна та з незручного положення з – за укриття;

по стрільцю у вікні – з коліна з – за укриття;

по стрільцю, що заліг – на ходу;

по решті цілей – стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити п’ять цілей, в тому числі групу піхоти, що атакує;

“задовільно” – уразити чотири цілі, в тому числі стрільця, що обороняє будівлю.

Оцінка знижується на 1 бал, якщо:

під час здійснення пересування палець руки того, хто навчається, знаходився на спусковому гачку;

заміна магазина здійснювалась правою рукою або магазин (магазини) не був покладений в сумку (карман) для магазинів (пустих магазинів);

хоча б одна перешкода не була подолана або не виконаний хоча б один норматив з медичної підготовки.

Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від результатів стрільби, якщо вхід в будинок здійснювався до вибуху навчально – імітаційної гранати.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується на підготовленій ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин, яка обладнана укриттями з амбразурами різної конфігурації (коло, трикутник, ромб, прямокутник) на різній висоті для стрільби з різних положень – цегляна стінка, бетонні блоки (перекриття), мішки з піском, ящики, автомобільні шини тощо. Крім того, на зворотному маршруті руху обладнується ділянка перешкод (дротяні загородження, спотикачі тощо) та ділянка надання першої медичної допомоги та евакуації пораненого.

За командою керівника стрільби “Вогнева позиція 10 м попереду, положення для стрільби “стоячи” (лежачи, з коліна), до бою” той, хто стріляє, висувається з РВВ, займає вогневу позицію за укриттям та уражає стрільця на підступах до будівлі.

Керівник стрільби уточнює завдання на ведення наступу: “Солдат Петров, знищити піхоту противника в будівлі прямо (ліворуч, праворуч) та продовжити наступ в напрямку будівля, блокпост (груда шин)”.

За командою керівника стрільби “В атаку, вперед” той, хто стріляє, приєднує багнет – ніж, готує гранату до застосування і перебіжкою на 5 – 10 м займає вогневу позицію за укриттям напроти будівлі та з виявленням цілі уражає стрільця у вікні будівлі. Після ураження (падіння) цілі той, хто стріляє, перебіжками висувається вперед на глибину 50 – 100 м до будівлі та готується до входу в будівлю.

Той, хто стріляє, метає гранату в дверний отвір та після її вибуху швидко проходить повз дверного отвору, при цьому прикриваючи свій прохід зброєю готовою до застосування в положенні за принципом “куди погляд – туди й зброя”, та з позиції біля тильної стіни будівлі уражає снайпера в укритті, після чого перебіжками висувається в напрямку найближчого укриття на глибині 25 – 50 м, з - за якого уражає стрільця в укритті.

Після ураження (обстрілу) стрільця в укритті той, хто стріляє, прискореним кроком висувається до наступного укриття (блокпост) та на ходу веде вогонь по стрільцю, що заліг, із зайняттям вогневої позиції за укриттям – групі піхоти, що атакує.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, розряджає зброю, ставить її на запобіжник та прискореним кроком повертається на вихідне положення. На зворотному шляху той, хто навчається, долає ділянку перешкод, при цьому її подолання якої супроводжується заходами в умовах психологічного навантаження з використанням засобів імітації та звукових ефектів (стрільба холостими набоями, вибухи вибухових пакетів, сигнальні патрони, вогняні осередки, імітація поранених, записи звуків бою, обстрілу, крики поранених, тощо). Подолання ділянки перешкод здійснюється під керівництвом інструктора.

Після подолання ділянки перешкод той, хто навчається, продовжує висування на вихідне положення та висувається до ділянки надання медичної допомоги та евакуації пораненого. З прибуттям на ділянку за командою інструктора той, хто навчається, послідовно виконує нормативи з медичної допомоги Н – Мед – 2 “Накладення резинового кровозупинюючого джгута на стегно (плече)” та Н – Мед – 8 “Відтягнення пораненого”.

Загальна глибина висування: 200 – 250 м.

Під час пересування зброя ставиться на запобіжник.

Зміну магазинів той, хто стріляє, здійснює самостійно.

Показ цілей здійснюється через 5 – 10 с після зайняття тим, хто стріляє, вогневої позиції.

КС 2.01(03,12).2.31

Стрільба в будівлі.

Цілі:

стрілець, який заліг – грудна фігура (мішень № 6), що розташовується під кутом 60 – 90° до площини стрільби;

стрілець – поясна фігура (мішень № 7а), що розташовується під кутом 60 – 90° до площини стрільби;

два стрільці в укритті – грудна фігура (мішень № 6), що розташовується під кутом 30 – 60° до площини стрільби;

група піхота, що просувається коридором – дві поясні фігури (мішень № 7б), що розташовується під кутом 60 – 90° до площини стрільби;

Дальності до цілей, (м): 15 – 10

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета, пістолета – 17, що споряджаються в два магазини: в перший – по 10, в другий – решта.

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – 30 балів;

“добре” – 26 балів;

“задовільно” – 20 балів.

Мішень вважається враженою за наявності не менше двох пробоїн.

За ураження кожної цілі двома пострілами нараховується 5 балів.

За кожен використаний додатковий патрон відраховується 2 бали.

Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від результатів стрільби, якщо не здійснено обмін словом – паролем для взаєморозпізнавання до виходу з кімнати.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується в будівлі, обладнаній для уникнення рикошетів або на підготовленій ділянці військового стрільбища з двома боковими захисними валами висотою не менше 3 м. У кожній кімнаті (коридорі) виставляється не більше двох цілей.

Додатково в приміщеннях або на підготовленій ділянці виставляються пересувні протирикошетні стінки для імітації стін приміщень та перешкод в будівлі.

За командами керівника “Вогнева позиція – біля дверей (пролому) за укриттям. До бою”, той, хто навчається, займає вказану вогневу позицію, заряджає зброю та готується до стрільби.

За командою керівника “В атаку – вперед”, той, хто навчається, приховано спостерігає з – за рогу дверей (в пролом), входить в кімнату та із виявленням цілі вражає кожну не менше ніж двома пострілами. Після зачистки приміщення голосом доповідає про стан зачистки вигуком “Кімната чиста”.

Перед виходом з кімнати здійснює обмін словом – паролем для взаємного розпізнавання з керівником заняття. Після цього виходить з приміщення та продовжує зачистку будівлі. Зміну магазинів той, хто стріляє, здійснює самостійно.

Місцезнаходження цілі для стрільби може змінюватися за рішенням керівника стрільби для виконання вправи наступним тим, хто навчається.

КС 2.02.2.32

Стрільба за цілевказівкою по ідентифікованих цілях, що з’являються (для підрозділів снайперів)

Цілі:

група піхоти на КСП – польові командири* – дві головні фігури (мішень № 5) по фронту не менше 2 м, два спостерігачі – дві головні фігури (мішень № 5а) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 15 с з проміжком 10 с;

група прикриття – ручний кулемет (мішень № 10), дві головні фігури (мішень № 5), по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 15 с з проміжком 10 с;

приціл БМ – приціл танка в окопі (мішень № 12г), що з’являється два рази по 15 с з проміжком 10 с.

---

* Найбільш важлива ціль.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група піхоти на КСП	група прикриття	приціл БМ
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600

Кількість боєприпасів: 12.

Положення для стрільби: лежачи з руки.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, в тому числі всіх польових командирів на КСП і приціл бойової машини;

“добре” – уразити три цілі, в тому числі польового командира на КСП і ручний кулемет;

“задовільно” – уразити три цілі або дві цілі, в тому числі ПТКР в окопі.

Особливості виконання вправи.

Вправа може виконуватись у ході підготовки снайперів середнього рівня.

Вправа виконується на підготовленій ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин.

Вправа виконується снайпером за цілевказівками старшого групи (другого номера снайперської пари). Зв'язок в парі здійснюється за допомогою засобів радіозв’язку (радіостанцій транкінгового зв’язку з мікротелефонною гарнітурою) або голосом.

Керівник стрільби перед початком виконання вправи визначає тим, хто стріляє, орієнтири та дальності до них, або із зайняттям вогневих позицій ті, хто навчається, самостійно визначають орієнтири, відстані до них та місцевих предметів, записують в блокнот снайпера. Крім того, керівник доводить тактичну обстановку, розвідувальні дані про польових командирів (час та місця їх перебування, фотознімки, тощо).

Із зайняттям визначених вогневих позицій тими, хто навчається, після призначення орієнтирів здійснюється показ всіх або більшої частини цілей, під час якого ті, хто стріляє, ведуть спостереження та визначають вихідні установки для стрільби по найбільш важливих цілях, при цьому старший групи веде спостереження за допомогою оптичних приладів (оптичний приціл стрілецької зброї, бінокль, монокль, тощо). Після ідентифікації командира на КСП (позначається фотознімком, малюнком, що закріплюються на мішені) за цілевказівкою старшого групи снайпер веде вогонь по визначених цілях та по інших виявлених цілях.

Стрільба по прицілу БМ ведеться по спеціальній мішені № 12г – танк в окопі з позначеною областю головки прицілу, при цьому область, що позначає приціл, повинна бути виготовлена таким чином, щоб під час ураження мішень падала.

КС 2.01.2.33

Стрільба з автомобіля з місця (з місця водія автомобіля) по цілях, що з’являються

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 6м, що з'являється два рази по 10 с з проміжком 5 с;

гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з'являється два рази по 7 с з проміжком 5 с;

стрілець, що обороняється – грудна фігура (мішень № 6), що з'являється на 10 с.

Дальності до цілей (м):

Вид зброї	Цілі		
	вогнева група	гранатометник	стрілець, що обороняється
Автомат	200 – 150	150 – 100	100 – 50

Кількість боєприпасів:

для автомата – 20, з них 5 з трасуючими кулями;

Положення для стрільби: вправа виконується з місця водія (за вказівкою керівника стрільби).

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити дві цілі, в тому числі гранатометника;

"задовільно" – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Автомобіль розташовується флангово до площини стрільби вздовж РВВ. Під час виконання вправи той, хто стріляє (водій) знаходиться на штатному місці, зброя закріплена на штатному місці. Зміна положення для стрільби здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці.

КС 2.01(02 – 04, 16).2.34

Стрільба з коротких зупинок та з ходу з бійниці БМ (з кабіни, поверх борту автомобіля) по цілях, що з’являються

Цілі: гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється під кутом 60 – 90° до напрямку руху два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 5 с (під час стрільби з автомобіля – ручний кулемет (мішень № 10);

група піхоти – чотири поясні фігури (мішень № 7) по фронту 10 м і в глибину 5 м, що з’являються під кутом 60 – 90° до напрямку руху два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 5;

піхота в окопі – дві грудні фігури (мішень № 6) по фронту не менше 6 м, в окопі завдовжки 10 м і завширшки 1 м, що розташовується праворуч (ліворуч) під кутом 45 – 135° до напрямку руху БМ і на віддаленні до 15 м від маршруту руху.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	гранатометник	група піхоти	піхота в окопі
Автомат, ручний кулемет, кулемет	200 – 150	150 – 100	15 – 40
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600	15 – 40

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 30, з них 7 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 10;

навчально – імітаційних гранат – 1.

Положення для стрільби:

з БМ через бійниці правого (лівого) борту:

з автомата, ручного кулемета та кулемета – по групі піхоти з ходу, по гранатометнику – з коротких зупинок;

зі снайперської гвинтівки – з коротких зупинок;

метання ручної гранати – з ходу;

з автомобіля:

з автомата, ручного кулемета – по групі піхоти поверх борту (через вікно пасажирського місця) з ходу (вночі – з нічним прицілом поверх борту з коротких зупинок), по гранатометнику – з коротких зупинок (з автомобіля з ходу);

зі снайперської гвинтівки і з кулемета – з коротких зупинок поверх борту.

Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню: 150 м.

Моторесурси: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити гранатою в окоп;

“добре” – уразити РПГ (ручний кулемет) та влучити гранатою в окоп;

“задовільно” – уразити групу піхоти та влучити гранатою в окоп.

Особливості виконання вправи.

Рух машини: фланговий або косий стосовно цілі зі швидкістю 5 – 10 км/год.

У БМ (автомобілі) перебуває двоє тих, хто стріляє, один із яких веде вогонь по виявлених цілях, а другий метає ручну гранату в окоп (як влучення зараховуються гранати, що влучили в окоп, та гранати, що знаходяться на бруствері не далі 1 м від стінок окопу); під час зворотного руху БМ (автомобіля) той, хто метав гранату, веде вогонь зі зброї, а той, хто стріляв, метає гранату в окоп. Влучення гранати зараховується в оцінку виконання вправи того, хто метав гранату.

Під час стрільби з БМ ті, хто стріляє, повинні бути в шоломах.

КС 2.01(03 – 04).2.35

Стрільба з вертольота у польоті по наземній цілі

(для підрозділів Десантно-штурмових військ, спеціального призначення та механізованих підрозділів відповідно до бойового призначення)

Ціль: група піхоти – піхота на автомобілі (мішень № 22) і чотири ростові фігури (мішень № 8) по фронту 10 м і в глибину 5 м, нерухомі.

Під час стрільби в горах ціль замінюється на групу піхоти – сім ростових фігур (мішень № 8).

Дальність до цілі: 400 – 200 м.

Час на стрільбу: обмежується часом прольоту від РВВ до рубежу припинення вогню.

Кількість боєприпасів: для автомата, ручного кулемета та кулемета – 30, з них 10 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: стоячи (з коліна).

Висота польоту вертольота: 50 – 200 м.

Швидкість польоту вертольота: 150 – 200 км/год.

Кількість польотів (заходів) вертольота: 1.

Оцінка:

“відмінно” – уразити піхоту на автомобілі та одного стрільця (у горах – уразити три мішені);

“добре” – уразити піхоту на автомобілі або двох стрільців (у горах – уразити дві мішені);

“задовільно” – уразити одного стрільця (у горах – уразити одну мішень).

Особливості виконання вправи.

Стрільба ведеться через оглядове вікно або вхідні двері вертольота.

КС 2.01(05).2.36

Стрільба з місця по групових цілях, що з'являються,

зі зміною вогневої позиції з автомату та підствольного гранатомета

Цілі:

група піхоти – п'ять поясних фігур (мішень № 7) в габариті 10 м по фронту і 20 м у глибину, що з’являються вдень на 35 с (55 с вночі);

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	вогнева група	група піхоти
Автомат	250 – 150	–
Підствольний гранатомет	–	300 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата – 10, з них 3 із трасуючими кулями;

для підствольного гранатомета – 3 штатних (інертних) пострілів.

Положення для стрільби: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі вогневої групи і влучити в габарит трьома гранатами;

“добре” – уразити кулеметну обслугу і влучити в габарит двома гранатами;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується на підготовленій ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин.

Стрільба по одній цілі ведеться з однієї вогневої позиції.

Під час стрільби вночі освітлення групи піхоти здійснюється освітлювальними патронами.

КС 2.05.2.37

Стрільба в ході переміщення по нерухомих цілях
з підствольного гранатомета.

Цілі:

вогнева точка в будівлі – ручний кулемет (мішень № 10) в габариті вікна, що з’являється два рази по 15 с з проміжком 15 с.

група піхоти – три поясні фігури (мішень № 7б) в габариті 20 м по фронту і 20 м у глибину, що з’являються два рази по 15 с з проміжком 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	вогнева точка у вікні	група піхоти
Підствольний гранатомет	150 – 100	300 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для підствольного гранатомета – 4 штатних (інертних) постріли.

Положення для стрільби:

по кулемету у вікні – під першого показу – стоячи, під час другого показу – з коліна;

по групі піхоти – під час першого показу – з коліна, під час другого показу – лежачи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому влучити двома гранатами у вікно та однією гранатою у габарит;

“добре” – уразити всі цілі, в тому числі влучити однією гранатою у вікно та однією гранатою габарит;

“задовільно” – уразити одну ціль, в тому числі влучити однією гранатою у вікно або габарит.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає визначену вогневу позицію та готується до стрільби з положення “лежачи”. За командою керівника стрільби “Вогнева

позиція – прямо 50 м, вперед", висувається на вогневу позицію. Під час висування веде вогонь по виявлених цілях.

Зміна положення для стрільби тим, хто стріляє, здійснюється самостійно залежно від характеру цілі, що з'явилася, та умов виконання вправи.

Для показу цілі в габариті вікна використовується фасад будинку з вікнами (мішень № 24) або інші макети будівель.

КС 2.01(02 – 04).2.38

Стрільба взводом зі стрілецької зброї
по вертольоту у положенні зависання

Ціль: вертоліт (мішень № 25), що з'являється на 30 с на висоті 10 – 20 м.

Дальність до цілі: 500 – 400 м.

Кількість боєприпасів: 160 (на взвод), із них 40 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль п'ятнадцятьма кулями;

"добре" – уразити ціль дев'ятьма кулями;

"задовільно" – уразити ціль п'ятьма кулями.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується у складі взводу вдень. За командою командира взводу "Взвод, повітря – до бою" особовий склад взводу приймає положення для стрільби "по повітряних цілях" та за командою командира взводу "По вертольоту, зосередженим (супроводом), вогонь" веде вогонь по виявленій цілі.

КС 2.02.1(2).39

Стрільба по нерухомим цілям

Цілі: макет автомобіля, БМП (БТР), РЛС, укріплення польового типу

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	автомобіль	БМП(БТР)	РЛС, укріплення польового типу
Снайперська гвинтівка .50BMG або 12.7х108мм	1250-1300	1150-1200	1350-1400

Час на стрільбу: необмежена за командою керівника стрільби.

Кількість боєприпасів: 8 пострілів

Положення для стрільби: з підготовленої позиції

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити 3 цілі;

"задовільно" – уразити дві ціль,.

Особливості виконання вправи.

Той, хто стріляє, займає визначену вогневу позицію та готується до стрільби з положення “лежачи”. На ураження кожної цілі виділяється два пострілу.

4.7.3 Вправи контрольних стрільб.

КС 3.01.1.1

Стрільба з місця по цілях, що з’являються,
зі зміною вогневої позиції
(для спеціалістів танкових, механізованих підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ, спеціальних військ та родів військ, особового складу органів управління, навчальних підрозділів, ВВНЗ, військових комісаріатів, військових частин та підрозділів забезпечення життєдіяльності ЗС України)

Цілі:

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється на 30 с;

група піхоти, що атакує (відходить), – дві ростові фігури (мішень № 8а), що розташовані на різних рубежах, імітуючи рух (наближення, віддалення) цілі, при цьому дальній стрілець з’являється на 20 с, а ближній на 15 с з проміжком 10 – 20 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	вогнева точка	група піхоти, що атакує (відходить)	
		на дальньому рубежі	на ближньому рубежі
Автомат	250 – 300	300 – 250	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: для автомата, ручного кулемета та кулемета – 12, з них 3 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: лежачи з - за укриття (пеньок, камінь, вирва тощо) з автомата, з ручного кулемета – з сошки, з кулемета – з сошки (зі станка); з підствольного гранатомета – з коліна.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три мішені;

“добре” – уразити дві мішені, у тому числі й кулеметну обслугу;

“задовільно” – уразити одну мішень.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправи стрільбу вести чергами зі зміною вогневих позицій з однієї вогневої позиції по одній цілі. Після ураження (падіння) цілі той, хто стріляє, самостійно здійснює зміну вогневої позиції.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 10 – 20 с.

КС 3.01(02 – 05, 16).1.2

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються,
зі зміною вогневої позиції
(для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та спеціального призначення)

Цілі:

піхота, що спішується – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту 6 – 8 м, що з'являються два рази по 10 с з проміжком 10 с;

атакуюча (та, що відходить) група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с протягом 60 м;

піхота, що залягла: дві фігури – ручний кулемет (мішень № 10) та стрілець – грудна фігура (мішень № 6), по фронту не менше 6 м, що з'являється на 30 с;

два атакуючих стрільці (мішень № 8) по фронту 6 – 8 м, що розташовані у габариті 10 м по фронту та 5 м в глибину. Ціль показується для кидання ручних імітаційних гранат на 10 с.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом ціль в габариті для кидання ручних імітаційних гранат замінюється на групу піхоти (ручний кулемет (мішень № 10), стрілець – грудна фігура (мішень № 6) та стрілець (мішень № 7)), що розташовуються в габариті 10 м по фронту та 20 м у глибину і з'являються на 50 с.

Під час виконання вправи в горах ціль, що рухається, замінюється тією, що з'являється – два стрільці – дві поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з'являються на 40 с.

Дальності до цілей, м:

Вид зброї	Цілі			
	піхота, що спішується	атакуюча (та, що відходить) група піхоти	піхота, що залягла	два атакуючих стрільці (група піхоти)
Автомат	450 – 350	400 – 300	300 – 200	
Ручний кулемет	550 – 450	500 – 400	350 – 250	
Кулемет	550 – 450	500 – 400	400 – 300	
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650	400 – 350/ 500-450/ 650-600	
Навчально – імітаційна граната	–	–	–	40 – 25
Підствольний гранатомет	–	–	–	350 – 250

Дальність до цілі під час метання ручної гранати: 40 – 25 м.

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 32, з них 8 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 10;

для підствольного гранатомета – 3 штатних постріли;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби: стоячи з окопу з упора.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі атакуючу групу піхоти, та влучити гранатою в габарит;

“задовільно” – уразити дві цілі.

під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом:

“відмінно” – уразити дві цілі з автомата та влучити в габарит цілі двома гранатами;

“добре” – уразити дві цілі з автомата та влучити в габарит цілі гранатою;

“задовільно” – уразити одну ціль з автомата та влучити в габарит цілі гранатою.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з окопу з упора з обов’язковою зміною вогневої позиції. Зміна вогневої позиції здійснюється самостійно після закінчення показу цілі або її ураження. У разі зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом навчально – імітаційна граната не метається. Стрільба з автомата ведеться по піхоті, що спішується, атакуючій (та, що відходить) групі піхоти та піхоті, що залягла. Стрільба з підствольного гранатомета ведеться по групі піхоти. Підствольний гранатомет знаходиться у бойовому положенні.

Метання навчально – імітаційної гранати здійснюється з окопу. Як влучення зараховується граната, яка влучила в габарит.

КС 3.01(02 – 05, 16).2.3

Стрільба різними способами по цілях, що з’являються та рухаються (для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та спеціального призначення)

Цілі:

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) і поясна фігура (мішень № 7) (для снайперської гвинтівки – три спостерігачі – три головні фігури (мішень № 5а)) в окопі завдовжки 10 м та завширшки 1 м по фронту не менше 6 м, що з’являються на 10 с та два рази по 15 с з проміжком 10 с;

гранатометник – РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 15 с з проміжком 15 с;

група піхоти, що атакує (відходить), – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом до гранатометника додається стрілець – помічник гранатометника – поясна фігура (мішень № 7), що розташовується в габариті 10 м по фронту та 20 м у глибину і з’являються на 50 с.

Під час виконання вправи в горах ціль, що рухається, замінюється тією, що з'являється, – два стрільці – дві поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з'являються на 40 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група піхоти	гранатометник (зі стрільцем)	група піхоти, що атакує (відходить)
Автомат	250 – 200	350 – 250	450 – 350
Ручний кулемет	250 – 200	400 – 300	500 – 400
Кулемет	250 – 200	500 – 400	500 – 400
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700
Підствольний гранатомет		350 – 250	–

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета та кулемета – 35, з них 9 з трасуючими кулями;

для автомата з підствольним гранатометом – 25, з них 6 з трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 12;

для підствольного гранатомета – 3 штатних постріли;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

з автомата та ручного кулемета – по групі піхоти під час першого показу – лежачи (лежачи з сошки) з – за укриття, під час наступних показів – на ходу; по гранатометнику з коротких зупинок (під час першого показу – стоячи, під час другого показу – з коліна); по групі піхоти, що атакує (відходить), – на вибір того, хто стріляє, з однієї – двох вогневих позицій;

з підствольного гранатомета – по гранатометнику та стрільцю – помічнику гранатометника з коротких зупинок стоячи та з коліна;

з кулемета – по групі піхоти під час першого показу – лежачи з – за укриття з сошки (зі станка), під час наступних показів – лежачи з сошки; по гранатометнику – на вибір того, хто стріляє; по групі піхоти, що атакує (відходить) – на вибір того, хто стріляє, з однієї – двох вогневих позицій.

зі снайперської гвинтівки – по спостерігачах під час першого показу – лежачи, під час наступних показів та по решті цілей – на вибір того, хто стріляє.

Під час стрільби в горах вогонь по групі піхоти, що атакує (відходить), ведеться з місця, а по решті цілей – з коротких зупинок з положення на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

"відмінно" – уразити три цілі або дві цілі, у тому числі атакуючого (того, що відходить) стрільця, та влучити гранатою в габарит;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі атакуючого (того, що відходить) стрільця;

“задовільно” – уразити дві мішені;

“відмінно” – уразити три цілі та влучити гранатою в окоп;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі ціль, що рухається;

“задовільно” – уразити ціль, що рухається.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом:

“відмінно” – уразити дві цілі, при цьому влучити у габарит цілі трьома гранатами;

“добре” – уразити одну ціль, при цьому влучити у габарит цілі двома гранатами;

“задовільно” – уразити дві мішені.

Особливості виконання вправи.

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, займає положення для стрільби “лежачи” на визначеній вогневій позиції та веде вогонь по першій цілі. У всіх випадках вогнева група з’являється першою (при стрільбі зі снайперської гвинтівки – спостерігачі або гранатометник).

Після падіння (ураження) цілі під час першого показу за командою керівника стрільби “Вогнева позиція – 200 м попереду, вперед”, той хто стріляє, висувається на зазначену вогневу позицію. У ході висування той, хто навчається, веде вогонь по виявлених цілях з визначених положень для стрільби залежно від цілі. Вогонь по першій цілі припиняється за 150 м до неї. Загальна глибина пересування під час стрільби з автомата, ручного кулемета – 250 – 300 м; зі снайперської гвинтівки – 300 – 350 м; з кулемета – 150 – 200 м.

Наблизившись до противника, що знаходиться в окопі (вогнева група), на 25 – 40 м той, хто стріляє, метає навчально – імітаційної гранати на ходу. Найменша дальність метання гранати – 25 м (позначається покажчиком). Як влучення зараховується граната, яка влучила в окоп або та, що знаходиться на бруствері не далі 1 м від стінок окопу.

Під час виконання вправи з автомата з підствольним гранатометом навчально – імітаційна граната не метається, стрільба з автомата ведеться по вогневій групі та групі піхоти, що атакує (відходить), з підствольного гранатомета – по гранатометнику та стрільцю, які розташовані в габариті. Підствольний гранатомет знаходиться у бойовому положенні.

КС 3.01(03, 12, 16).2.4

Стрільба в населеному пункті по цілях,
що з’являються в обмеженому габариті.
(для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та спеціального призначення)

Цілі:

противник на підступах до населеного пункту – два стрільці – дві грудні фігури (мішень № 6) в габаритах вікна, що з’являються два рази по 5 с вдень (10 с вночі) з проміжком 5 с;

противник, що обороняє другу лінію будівель – стрілець – грудна фігура (мішень № 6) в габариті вікна, що з’являється два рази по 5 с вдень (10 с вночі);

піхота, що залишає (займає) будівлю, – дві ростові фігури (мішень № 8); в дверному габариті, що з’являються два рази по 5 с вдень (10 с вночі);

піхота, що займає укриття, – дві ростові фігури (мішень № 8) одна в дверному габариті, друга – за укриттям (криниця, тощо) або поясна фігура (мішень № 7) розташована відкрито на місцевості, що з’являються два рази по 5 с вдень (10 с вночі);

вогнева точка – кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється вдень на 10 с вдень (15 с вночі);

група піхоти, що обороняє будівлю – ростова фігура (мішень № 8) в дверному габариті і грудна фігура (мішень № 6) у вікні, що з’являються три рази по 5 с для стрільби з пістолета.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі					
	противник, на підступах до населеного пункту	противник, що обороняє другу лінію будівель	піхота, що залишає (займає) будівлю	група піхоти, що обходить	вогнева точка	група піхоти, що обороняє будівлю
Автомат, ручний кулемет	50	100 – 50	100 – 150	50 – 150	200 – 150	
Пістолет						35 – 25

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 40, з них 10 з трасуючими кулями, що споряджаються у два магазини – в одному 10, решта – в іншому, додатково розсипом – 10;

для пістолета – 8, що споряджаються рівномірно в два магазини (для офіцерів та сержантів, які озброєні пістолетом згідно зі штатом);

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для стрільби:

по противнику, що обороняє підступи до населеного пункту – з - за укриття;

по противнику, що обороняє другу лінію будівель – через вікно будівлі та на вибір того, хто стріляє;

по решті цілей – через вікно будівлі, а під час наступних показів – на вибір того, хто стріляє.

Оціночні показники:

“відмінно” – уразити шість мішеней, в тому числі кулеметну обслугу, при цьому влучити гранатою у вікно та уразити дві мішені з пістолета;

“добре” – уразити п'ять мішеней, в тому числі кулеметну обслугу, при цьому влучити гранатою у вікно та уразити грудну фігуру (мішень № 6) з пістолета;

“задовільно” – уразити чотири мішені, при цьому влучити гранатою у вікно та уразити ростову фігуру (мішень № 8) з пістолета.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується на ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин, яка обладнана макетами одноповерхових будівель (стін) з віконними та дверними габаритами або з використанням фасаду будинку з вікнами (мішень № 24). Макети виготовляються у вигляді каркасів з дерев'яного брусу, обкладеного тканиною (мішковиною, міцним полотном тощо).

Вправа може виконуватися у складі бойової двійки (трійки).

За командою керівника стрільби “На зачистку (штурм) населеного пункту, вперед” ті, хто навчається, займають вогневі позиції на РВВ та одиночним вогнем із-за укриття знищують противника, що обороняється в будинках на першій лінії оборони населеного пункту.

Після ураження (падіння цілі) ті, хто стріляє, за командою керівника стрільби “На вогневу позицію в будівлі 50 м попереду – вперед” приховано висуваються до будинків, виконуючи норматив з тактичної підготовки “Пересування на полі бою (потайне висунення до об'єкту противника)”.

Оволодівши будинком, ті, хто навчається, виявляють та знищують противника через вікна на другій та третій лініях будинків, самостійно здійснюють зміну магазинів. Керівник стрільби здійснює одночасний перший показ цілей на другій та третій лініях будинків.

За командою керівника ті, хто навчається, висуваються на другу лінію будівель та самостійно знищують противника на другій та третій лініях будівель (другий показ). З підходом до будівель ті, хто навчається, метають гранату у вікно та швидко оволодівають будівлею.

З оволодінням будівлями другої лінії ті, хто навчається, знищують противника, що залишає (займає) позиції в будівлі, на третій лінії будівель (третій показ) та противника в глибині опорного пункту на четвертій та п’ятій лініях будівель.

За командою керівника стрільби ті, хто озброєний пістолетами, перебіжками висуваються на третю лінію будівель. З підходом до будинку тих, хто навчається, на відстань 35 м та 25 м керівник стрільби здійснює показ цілей, а ті, хто стріляє, уражають їх та самостійно змінюють магазини.

Під час здійснення перебіжок та зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник.

КС 3.01(03, 05, 06).2.5

Стрільба в ході переміщення по цілях, що з’являються та рухаються, з автомата з підствольним гранатометом та РПГ

(для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та спеціального призначення)

Цілі:

маневрена група, що обходить – три ростові фігури (мішень № 8) в габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що встановлені – одна в

центральній частині та дві в дальній частині габариту (глибина центральної частини габариту – 1 м, ближньої та дальньої – по 2 м);

група піхоти, що атакує, – чотири ростові фігури (мішень № 8), що встановлені попарно по фронту не менше 2 м між парами, що з'являються три рази по 10 с з проміжком 10 с;

БТР, що підтримує піхоту – БТР (мішень № 13), що з’являється на 15 с;

група піхоти, що обходить – чотири поясні фігури (мішень № 7б) в габариті 20 м по фронту та в глибину, що з'являються на 20 с;

танк, що наступає, – танк (мішень № 12а), що з’являється на 15 с;

вогнева точка – ручний кулемет (мішень №10), що з'являється два рази по 15 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі					
	маневрена група, що обходить	група піхоти, що атакує	БТР, що підтримує піхоту	група піхоти, що обходить	танк, що наступає	вогнева точка
Автомат, ручний кулемет	25 – 40	150 – 200				250 – 300
РПГ – 18 (22, 26)			100 – 150		150 – 200	
Підствольний гранатомет				150 – 200		

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата та ручного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у два магазини;

для підствольного гранатомета – 2 штатних постріли;

для РПГ – 18 (22, 26) – 2 штатні постріли.

навчально – імітаційна (бойова) граната – 1.

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити танк, БТР, ручний кулемет та не менше двох стрільців, що атакують, при цьому влучити з підствольного гранатомета в габарит та ручною гранатою в центральну частину габариту;

“добре” – уразити танк або БТР, ручний кулемет та не менше двох стрільців, що атакують, при цьому влучити з підствольного гранатомета в габарит та ручною гранатою в дальню частину габариту;

“задовільно” – уразити танк або БТР, ручний кулемет, при цьому влучити з підствольного гранатомета в габарит та ручною гранатою в ближню частину габариту.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується стрільцем в повному екіпіруванні. За командою керівника стрільби той, хто навчається, пересувається вперед короткими перебіжками (не більше 3 с) під кутом 45° до основного напрямку руху (напрямок перебіжки вибирається стрільцем самостійно) та готується до

стрільби і метання ручної гранати. З виявленням цілей той, хто навчається, здійснює ураження маневреної групи, що обходить, ручною гранатою та веде спостереження за полем бою. З виявленням групи піхоти, що атакує, уражає її з автомата на ходу (короткої зупинки). З появою БТР, що підтримує піхоту, приводить в бойову готовність РПГ – 18 (22, 26), здійснює ураження цілі та продовжує висування вперед. З виявленням цілі групи піхоти, що обходить, той, хто навчається, уражає її з підствольного гранатомета.

З появою танка, що наступає, той, хто навчається, приводить в бойову готовність гранатомет РПГ – 18 (22, 26) та здійснює ураження цілі. Після цього, просуваючись вперед, виявляє та уражає з автомата ручний кулемет з положення для стрільби на вибір того, хто навчається. Зміна магазина здійснюється тим, хто стріляє, самостійно в ході перебіжки, при цьому замінений магазин скидається в додаткову сумку для відстріляних магазинів.

Загальна глибина висування від РВВ – 30 – 50 м.

КС 3.01.2.6

ведення швидкісної стрільби з автомата із за укриття та в русі

(для підрозділів Десантно-штурмових військ)

Цілі: п’ять мішеней МКПС* метричні (мішень № 4д) на щиті 0,46 х 0,76 м, що встановлюються на фронті 5 – 10 м на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі				
	МКПС	МКПС	МКПС	МКПС	МКПС
Автомат	50	10	10	10	50

Час на стрільбу: 50 с.

Кількість боєприпасів: 24, що споряджаються у два магазини по 12.

Положення для стрільби: стоячи та на ходу (хват зброї на вибір того, хто стріляє).

Оцінка:

“відмінно” – вибити 6 очок в зоні А по цілях 1 та 5 та 18 влучень в інші цілі за 35 с;

“добре” – вибити 6 очок в зоні А, В, С по цілях 1 та 5 та 16 влучень в інші цілі за 40 с;

“задовільно” – вибити 5 очок в зоні А, В, С, D по цілях 1 та 5 та 14 влучень в інші цілі за 50 с.

Особливості виконання вправи.

Вихідна позиція – 5 метрів від лівої барикади. За сигналом (командою) висунутись до барикади, зробити один постріл по цілі № 1 спочатку з лівого боку барикади з коліна та з такого самого положення зробити один постріл з правого боку. Після чого здійснити висування до правої барикади стріляючи на ходу по три постріли в цілі № 2 – 4. Добігти до правої барикади, перезарядити автомат. Зробити один постріл по цілі № 5 спочатку з правої

* Далі – мішень Міжнародної Конфедерації Практичної Стрільби.

сторони барикади з коліна та з такого самого положення зробити один постріл з лівої сторони. Після чого здійснити висування до лівої барикади стріляючи на ходу по три постріли в цілі № 4 – 2. Добігти до лівої барикади та зробити один постріл по цілі № 1 спочатку з правої сторони барикади з коліна та з такого самого положення зробити один постріл з лівої сторони.

Загальна глибина висування від однієї барикади до іншої – 5 м.

КС 3.02.2.7

Стрільба за цілевказівкою по ідентифікованих цілях, що з’являються.
(для підрозділів снайперів)

Цілі:

група піхоти на КСП – польові командири* – дві головні фігури (мішень № 5) по фронту не менше 2 м, два спостерігачі – дві головні фігури (мішень № 5а) і РПГ (мішень № 9а) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 15 с з проміжком 10 с;

вогнева група – ручний кулемет (мішень № 10) і поясна фігура (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з’являються на 25 с;

група прикриття – ПТКР в окопі (мішень № 9в) і два стрільці – дві головні фігури (мішень № 5), що з’являються два рази по 15 с з проміжком 10 с;

приціл БМ – приціл танка в окопі (мішень № 12г), що з’являється два рази по 15 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	група піхоти на КСП	вогнева група	група прикриття	приціл БМ
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	500 – 450/ 600-550/ 750-700	450 – 400/ 550-500/ 700-650

Кількість боєприпасів: 15.

Положення для стрільби: лежачи з руки.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, в тому числі всіх польових командирів на КСП;

“добре” – уразити три цілі, в тому числі польового командира на КСП і ручний кулемет;

“задовільно” – уразити три цілі або дві цілі, в тому числі ПТКР в окопі.

Особливості виконання вправи.

Вправа може виконуватись у ході підготовки снайперів середнього рівня.

Вправа виконується на підготовленій ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин.

---

* Найбільш важлива ціль.

Вправа виконується снайпером за цілевказівками старшого групи (другого номера снайперської пари). Зв'язок в парі здійснюється за допомогою засобів радіозв’язку (радіостанцій транкінгового зв’язку з мікротелефонною гарнітурою) або голосом.

Керівник стрільби перед початком виконання вправи визначає тим, хто стріляє, орієнтири та дальності до них, або із зайняттям вогневих позицій ті, хто навчається, самостійно визначають орієнтири, визначають відстані до них та місцевих предметів, записують в блокнот снайпера. Крім того, керівник доводить тактичну обстановку, розвідувальні дані про польових командирів (час та місця їх перебування, фотознімки, тощо).

Із зайняттям визначених вогневих позицій тими, хто навчається, після призначення орієнтирів здійснюється показ всіх або більшої частини цілей, під час якого ті, хто стріляє, ведуть спостереження та визначають вихідні установки для стрільби по найбільш важливих цілей, при цьому старший групи веде спостереження за допомогою оптичних приладів (оптичний приціл стрілецької зброї, бінокль, монокль, тощо). Після ідентифікації командира на КСП (позначається фотознімком, малюнком, що закріплюються на мішені) за цілевказівкою старшого групи снайпер веде вогонь по визначених цілях та по інших виявлених цілях.

Стрільба по прицілу БМ ведеться по спеціальній мішені № 12г – танк в окопі з позначеною областю головки прицілу, при цьому область, що позначає приціл, повинна бути виготовлена таким чином, щоб під час ураження мішень падала.

4.8. Вправи стрільб із протитанкових гранатометів (реактивних протитанкових гранат) та реактивних піхотних вогнеметів.

4.8.1 Вправи початкових стрільб.

КС 1.06.1.1

Стрільба з місця по нерухомій цілі з ПУС – 7

Ціль: танк (мішень № 12), що з’являється на необмежений час.

Під час виконання вправи у горах танк (мішень № 12) замінюється танком в окопі (мішень № 12б).

Дальність до цілі: 250 – 200 м.

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 2.

Положення для стрільби: лежачи (з коліна) з – за укриття.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль двома пострілами;

“добре” – уразити ціль з першого пострілу;

“задовільно” – уразити ціль з другого пострілу.

КС 1.06.1.2

Стрільба з місця по цілі, що з’являється

Ціль: танк у засідці – танк (мішень № 12), що з’являється три рази по 30 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи у горах ціль замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється три рази по 25 с з проміжком 15 с.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль
	танк у засідці
РПГ – 18, (22, 26)	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли (гранати).

Положення для стрільби:

з РПГ – 18 (22, 26) – лежачи (з коліна, стоячи) з - за укриття або з окопу.

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль двома гранатами;

"добре" – уразити ціль з першого пострілу;

"задовільно" – уразити ціль з другого пострілу.

КС 1.08.1.3

Стрільба по нерухомій цілі

(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: грудна фігура з колами (мішень № 4), розташована на щиті під кутом 90° до площини стрільби.

Дальність до цілі: 50 м.

Кількість боєприпасів: 5.

Час: необмежений.

Положення для стрільби: з - за укриття, лежачи або з коліна.

Оцінка:

"відмінно" – 25 балів;

"добре" – 22 балів;

"задовільно" – 18 балів.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна після отримання боєприпасів займає вихідне положення на відстані 25 – 50 метрів від рубежу відкриття вогню. МОТ РПО – А в похідному положенні. Керівник стрільби вказує ціль та місце стрільби. За командою "До бою" – вогнеметники (вогнеметник) приховано висуваються на вогневу позицію, займають визначенні місця та готуються до стрільби. Після доповіді про готовність, керівник стрільби на ділянці, перевіривши готовність вогнеметників, подає команду "Вогонь", за якою особа, що виконує вправу, робить постріли, не змінюючи положення. По закінченні стрільби, вогнеметник доповідає керівнику стрільби на ділянці про виконання вправи, готує зброю до огляду і за вказівкою керівника стрільби на ділянці висувається на вихідне положення.

КС 1.08.1.4

Стрільба по нерухомій цілі

(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: грудна фігура з колами (мішень № 4), розташована на щиті під кутом 90° до площини стрільби.

Дальність до цілі: 100 м.

Кількість боєприпасів: 5.

Час :необмежений.

Положення для стрільби: з - за укриття лежачи або з коліна.

Оцінка:

“відмінно” – 25 балів;

“добре” – 20 балів;

“задовільно” – 15 балів.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна після отримання боєприпасів займає вихідне положення на відстані 25 – 50 м від рубежу відкриття вогню. МОТ РПО – А в похідному положенні. Керівник стрільби вказує ціль та місце стрільби. За командою “До бою” вогнеметники (вогнеметник) приховано висуваються на лінію ведення вогню, займають визначені місця та готуються до стрільби. Після доповіді про готовність, керівник стрільби на ділянці, перевіривши готовність вогнеметників, подає команду “Вогонь”, за якою, особа що виконує вправу, робить постріли не змінюючи положення. По закінченні стрільби, вогнеметник доповідає керівнику стрільби на ділянці про виконання вправи, готує зброю до огляду і за вказівкою керівника стрільби на ділянці висувається на вихідне положення.

4.8.2 Вправи навчальних стрільб

КС 2.06(07).1.1

Стрільба з місця по цілі, що з’являється

Ціль: танк у засідці – танк (мішень № 12), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи у горах ціль замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з’являється три рази по 25 с з проміжком 15 с.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль
	танк у засідці
РПГ – 7	300 – 250
СПГ – 9	800 – 700

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли (гранати).

Положення для стрільби:

з РПГ – лежачи (з коліна, стоячи) з – за укриття або з окопу;

зі СПГ – з непідготовленої вогневої позиції або з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль двома гранатами;

“добре” – уразити ціль з першого пострілу;

“задовільно” – уразити ціль з другого пострілу.

Особливості виконання вправи.

Під час виконання вправ стрільб з РПГ – 7 пострілами ПГ – 7ВЛ дальності до цілей зменшуються на 50 м. Якщо на сітці прицілу немає додаткового цифрування праворуч (1; 1,5; 2; 3 та літери Л над ними), то стрільба із РПГ – 7 пострілами ПГ – 7ВЛ ведеться по цілях на дальностях: 100 м – з прицілом 2; 150 м – з прицілом 3; 200 м – з прицілом 4; 300 м – з прицілом 5.

Відповідно до цих установок прицілів на позначені дальності стрільби пострілами ПГ – 7ВЛ беруться поправки на боковий вітер та випередження на рух цілі, зазначені в Настанові зі стрілецької справи (ручний протитанковий гранатомет РПГ – 7).

КС 2.06(07).1.2

Стрільба з місця по цілі, що рухається фронтально

Ціль: танк, що атакує – танк (мішень № 12), що рухається два рази (вперед та назад) з інтервалом 10 – 20 с під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці: під час стрільби з РПГ – 100 м, зі СПГ – 150 м.

Під час виконання вправи у горах ціль замінюється на танк в окопі (мішень № 12б), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 15 с.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль
	танк, що атакує
РПГ – 18	200 – 150
РПГ – 22 (26)	250 – 200
РПГ – 7	300 – 250
СПГ – 9	800 – 700

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілі.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли (гранати).

Положення для стрільби:

з РПГ* – лежачи (з коліна, стоячи) з – за укриття або з окопу;

зі СПГ – з непідготовленої вогневої позиції або з окопу.

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль двома гранатами;

"добре" – уразити ціль з першого пострілу;

"задовільно" – уразити ціль з другого пострілу.

КС 2.08.2.3

Стрільба з місця по нерухомій цілі
(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: бронековпак (мішень № 15), що з'являється на необмежений час.

Дальність до цілі: 250 – 200 м.

Кількість боєприпасів: 2 патрони для ПУС РПО – А.

Положення для стрільби: з – за укриття лежачи, з коліна.

---

* Далі - під РПГ слід вважати ручний протитанковий гранатомет РПГ-7, реактивні протитанкові гранати РПГ-18 (22, 26).

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль двома пострілами;

“добре” – уразити ціль з першого пострілу;

“задовільно” – уразити ціль з другого пострілу.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення 25 – 50 м від вогневого рубежу. Вогнемет у похідному положенні. Керівник стрільби на навчальному місці вказує кожному вогнеметнику ціль і місце стрільби. За командою “До бою” вогнеметники непомітно висуваються на вогневий рубіж, займають вказані місця і готуються до стрільби. Після доповіді вогнеметника про готовність до стрільби керівник стрільби на навчальному місці, подає команду “Вогонь”, за якою той, хто виконує вправу здійснює один постріл з - за укриття в положенні “лежачи”, другий – з - за укриття в положенні “з коліна”. Після закінчення стрільби вогнеметник доповідає керівнику стрільби на навчальному місці “Стрільбу закінчив”.

КС 2.08.2.4

Стрільба по фасаду будинку вдень

(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: багатоповерховий будинок з віконними і дверним проймами (мішень № 26), розташована під кутом 90° до площі стрільби. Уражаються отвори одного з вікон і двері.

Дальності до цілі:

для РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) –300 – 250 м.

Кількість боєприпасів: штатних пострілів – 2.

Час на стрільбу: 1хв. для РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – з моменту подачі команди “Вогонь”.

Якщо визначений час стрільби збільшився, за кожні 10 с. оцінка знижується на один бал.

Положення для стрільби: з – за укриття, з коліна.

Оцінка:

“відмінно” – уразити отвір вікна і двері;

“добре” – уразити отвір вікна;

“задовільно” – уразити отвір дверей.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення 25 – 50 м від вогневого рубежу. Вогнемет у похідному положенні. Керівник стрільби на навчальному місці вказує кожному вогнеметнику ціль і місце стрільби. За командою “До бою” вогнеметники непомітно висуваються на вогневий рубіж, займають вказані місця і готуються до стрільби. Після доповіді вогнеметника про готовність до стрільби керівник стрільби на навчальному місці, подає команду “Вогонь”, за якою той, хто виконує вправу здійснює один постріл з – за укриття з положення “лежачи”, другий – з – за укриття з положення “з коліна”. Після закінчення стрільби вогнеметник доповідає керівнику стрільби на навчальному місці “Стрільбу закінчив”.

КС 2.08.2.5

Стрільба по амбразурам оборонних споруд вдень і вночі
(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: амбразура у споруді (мішень № 16), розташована під кутом 90° до площі стрільби. При виконанні вправи вночі ціль підсвічується розсіяним світлом.

Дальність до цілі:

для РПВ – 16, РПО – А –200 – 150 м.

Кількість боєприпасів: штатних пострілів –2.

Час на стрільбу: вдень – 1 хв. 30с, вночі – 2 хв. з моменту подачі команди “Вогонь”.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль двома пострілами;

“добре” – уразити ціль з першого пострілу на максимальній дальності;

“задовільно” – уразити ціль з другого пострілу на мінімальній дальності.

Якщо визначений час стрільби збільшився, за кожні 10 с. оцінка знижується на один бал.

Особливості виконання вправи

Чергова зміна висувається на вихідний рубіж (вихідне положення). Вогнемети у похідному положенні. За командою “До бою” вогнеметники висуваються на вогневий рубіж, готуються до стрільби, доповідають про готовність і за командою “Вогонь” виконують вправу.

Вдень – перший постріл з дальності 200 м для РПВ – 16, РПО – А з - за укриття з положення “лежачи”, другий постріл по цілям на ближньому рубежі 100 м для РПО, 150 м для РПО – А.

Вночі – перший постріл з відстані 150 м для РПВ – 16, РПО – А з - за укриття з положення “з коліна”, другий постріл після перебіжки (переповзання) на 10 – 25 м з положення “лежачи” або “з коліна” (за вибором стріляючого).

КС 2.08.1(2).6

Стрільба по цілях, що рухаються вдень і вночі
(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: піхота на автомобілі (мішень № 22) або БТР (мішень № 13а тільки для РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) рухаються два рази (вперед і назад) на ділянці до 100 м з інтервалом 1 хв. 30 с. під кутом 15 – 20° до площі стрільби зі швидкістю 10 – 20 км/год. Під час виконання вправи вночі ціль підсвічується розсіяним світлом.

Дальність до цілі:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 350 – 250 м.

Кількість боєприпасів: штатних пострілів – 2.

Час на стрільбу: визначається з моменту у прямому напрямку (наближення) і у подальшому в зворотному напрямку (віддалення мішені).

Положення для стрільби: вдень – з коліна з - за укриття, вночі – з коліна, з окопу стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль з першого пострілу на максимальній дальності під час руху цілі на вогнеметника:

для РПВ – 16, РПО – А не ближче 300 м.

“добре” – уразити ціль з першого пострілу під час руху на вогнеметника на дальності:

для РПВ – 16, РПО – А – не ближче 250 м.

“задовільно” – поразити ціль з другого пострілу.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення і за командою “До бою” висувається на вогневий рубіж.

Після доповіді вогнеметників про готовність до стрільби подається команда на підняття і рух цілі.

З появою цілі, що рухається, вогнеметник веде вогонь самостійно. Уразивши ціль – стрільба припиняється. Вогнеметник, за командою керівника стрільби на навчальному місці, встає, готує зброю до огляду і після огляду повертається на вихідний рубіж. При ураженні цілі з першого пострілу вогнеметник другий постріл не використовує.

КС 2.08.1(2).7

Стрільба по кулеметному розрахунку
при позитивних кутах перевищення місця цілі
(для вогнеметних підрозділів)

Ціль: кулеметна обслуга (мішень№10а), яка з’являється два рази на 20 – 25 с з інтервалом 30 с, розташовується на місцевості (схил пагорба, сопки) з перевищенням над вогневою позицію 10 – 30 м.

Дальність до цілі:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А– 300 – 250 м.

Кількість боєприпасів: штатних пострілів – 2.

Час на стрільбу: з моменту подачі команди “Вогонь” – 1 хв. 30 с.

Положення для стрільби: з коліна.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль з першого пострілу на максимальній дальності;

“добре” – уразити ціль з першого пострілу після зміни вогневої позиції;

“задовільно” – уразити ціль з другого пострілу після зміни вогневої позиції.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення на відстані 25 м від вогневого рубежу. За командою “До бою” зміна висувається на вогневий рубіж і самостійно займає положення для стрільби “ з коліна”.

Після доповіді вогнеметників про готовність до стрільби керівник стрільби на навчальному місці подає команду “Вогонь ”, за якою вогнеметники самостійно здійснюють перший постріл.

Якщо ціль уражена, вогнеметник припиняє вогонь без використання другого пострілу. У разі коли ціль не уражена, або закінчився термін показу цілі, за командою керівника вогнеметник змінює вогневу позицію.

По закінченні виконання вправи вогнеметники встають і готують зброю до огляду. З виходом у вихідне положення доповідають керівнику стрільб (командиру підрозділу) результати стрільб.

Керівник стрільби на ділянці вказує вогнеметнику дві вогневі позиції: одну на рубежі відкриття вогню, другу – на 25 – 50 м попереду. Після першого пострілу вогнеметник самостійно переміщується на нову вогневу позицію.

КС 2.08(01).1(2).8

Стрільба різними способами по цілях, що з’являються та рухаються (для вогнеметних підрозділів)

Цілі: піхота на автомобілі (мішень № 22), що рухаються двічі (вперед та назад) з інтервалом 10 – 20 с, під кутом 15 – 25° до площини стрільби, зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці – 100 м або з’являється на 20 с;

група піхоти – поясна фігура (мішень № 7), ростова фігура (мішень № 8), ручний кулемет (мішень № 10), в габариті по фронту 20 м та в глибину 10 м, що з'являється 3 рази по 7 с.

Дальність до цілі:

Вид зброї	Цілі	
	Піхота на автомобілі	Група піхоти
РПВ – 16, РПО – А	300 – 250 м	
Автомат		150 – 100 м

Кількість боєприпасів:

для РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 2 постріли;

для автомата – 25, з них 5 з трасуючими кулями для стрільби по групі піхоти.

Час виконання стрільби: обмежений часом руху (показу) цілей.

Положення для стрільби: з - за укриття лежачи, з коліна, стоячи (на вибір стріляючих).

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, у тому числі – піхоту на автомобілі двома вогнеметними пострілами та кулеметну обслугу обов’язково;

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі піхоту на автомобілі;

“задовільно” – уразити піхоту на автомобілі та ручний кулемет.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення на відстані 25 м від вогневого рубежу. За командою “До бою” зміна висувається на вогневий рубіж і самостійно займає положення для стрільби “ з коліна із - за укриття”.

Піхота на автомобілі показується першою для стрільби з вогнемета. Після стрільби з вогнемета вогнеметники короткими перебіжками переміщаються на другий вогневий рубіж для стрільби з автомата по групі піхоти. По закінченні виконання вправи вогнеметники встають і готують зброю до огляду. З виходом у вихідне положення доповідають керівнику стрільб (командиру підрозділу) результати стрільб.

КС 2.08(01).1(2).9

Стрільба після пересування по цілях, що з'являються та рухаються (для вогнеметних підрозділів)

Цілі: безвіткатна гармата на автомобілі (ПТРК) (мішень № 17), яка рухається фронтально під кутом 15 – 25° до площини стрільби, або та, що рухається флангово (мішень № 17а) під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці – 100 м, або з'являється 2 рази по 20 с.. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється тією, що з'являється – безвіткатна гармата на автомобілі (ПТРК) (мішень № 17) 2 рази по 20 с.;

амбразура в споруді (мішень № 16), що з'являється на 40 с.;

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і стрілець (мішень № 6) на фронті не менше 6 м, з'являються два рази вдень по 7 с. (вночі по 15 с.) з проміжком 10 с.

Дальність до цілі:

Вид зброї	Ц і л і		
	БГНА	Амбразура в споруді	Вогнева група
РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А)	200–300 м	150 – 100 м	–
Автомат	–	–	200 – 150 м

Кількість боєприпасів: 2 постріли для РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А);

для автомата 12 набоїв, з них 3 з трасуючою кулею.

Час виконання стрільб: обмежений часом руху та показу цілей.

Положення для стрільби: за вибором того, хто навчається, (з коліна, стоячи) з - за укриття.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити дві цілі, при цьому безвіткатну гармату на автомобілі (ПТРК) та кулеметну обслугу обов'язково;

"задовільно" – уразити безвіткатну гармату на автомобілі (ПТРК).

Особливості виконання вправи.

Мішень №17 (17а) показується першою. Після обстрілу першої цілі проводиться зміна вогневої позиції короткою перебіжкою на глибину 25 м.

Амбразура в споруді та вогнева група з'являються одночасно.

Вогонь по вогневій групі з автомата вогнеметник веде після використання вогнеметних пострілів. По закінченні виконання вправи вогнеметники встають і готують зброю до огляду. З виходом у вихідне

положення доповідають керівнику стрільб (командиру підрозділу) результати стрільб.

КС 2.06.1.10

Стрільба із зупинки поверх борту (з БМ) автомобіля по цілях, що рухаються

Ціль:

танк, що атакує* – танк (мішень № 12), що рухається два рази (вперед та назад) під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 100 м;

БМП, що атакує – БМП (мішень № 14а), що рухається два рази (вперед та назад) з інтервалом 10 – 20 с під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 100 м**.**

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	танк, що атакує	БМП, що атакує
РПГ – 18	200 – 100	250 – 150
РПГ – 22 (26)	250 – 200	200 – 150
РПГ – 7	300 – 250	300 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілей.

Кількість боєприпасів: штатні постріли з протитанковою гранатою (набої для ПУС – 7) – 3.

Положення для стрільби: поверх борту (з БМ) автомобіля.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити дві цілі, при цьому танк, що атакує, двома пострілами;

“добре” – уразити дві цілі, при цьому танк, що атакує, з першого пострілу;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи

Рух автомобіля (БМ) фланговий стосовно цілей. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 200 м.

Той, хто стріляє, знаходиться в кузові (десантному відділені БМ) автомобіля. За командою керівника стрільби "Атака праворуч (ліворуч), до бою" рух автомобіля (БМ) припиняється. Гранатометник займає вогневу позицію біля борту (з БМ) автомобіля та готується до ведення вогню, при цьому борт автомобіля та кришка люка можуть використовуватися як упор. Після зайняття гранатометником вогневої позиції здійснюється одночасний перший показ цілей. Гранатометник визначає найбільш важливу ціль та уражає її. Після падіння (ураження) цілі гранатометник самостійно готується до наступного пострілу. Другий показ цілей здійснюється послідовно для ведення вогню гранатометником другим та третім пострілами.

*Найбільш важлива ціль.

Показ цілей здійснюється після зайняття вогневої позиції та готовності того, хто стріляє, до стрільби.

Під час стрільби поверх борту автомобіля та з БМ необхідно дотримуватися таких вимог безпеки:

тент автомобіля повинен бути знятий, а борт, протилежний борту, поверх якого здійснюється стрільба, повинен бути відкритим (відкинутим), якщо відстань до нього менша 2 м;

дульна частина гранатомета під час стрільби повинна знаходитись не ближче 20 см від борту або корпусу бойової машини, щоб виключити випадки чіпляння гранати пір'ями стабілізатора за перешкоду (броню і інші предмети), в напрямку стрільби також не повинно бути місцевих предметів, за які могла б зачепитися граната в польоті;

позаду створа гранатомета в секторі 90° та ближче 30 м не повинні знаходитись люди, боєприпаси, вибухові речовини і горючі речовини, особливо це стосується стрільби вночі.

КС 2.07.1.11

Стрільба із - за укриття різними способами по цілях, що з’являються.

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється на два рази по 30 с з проміжком 20 с;

протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з’являється два рази по 30 с з проміжком 20 с у центрі габариту по фронту 10 м та в глибину 50 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	БТР	протитанкова (безвідкатна) гармата
СПГ – 9	500 – 400	600 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 4 штатні постріли (з протитанковою гранатою – 2, з осколковою гранатою – 2).

Положення для стрільби: з - за укриття (колода, стінка, бетонний блок тощо) по БТР – лежачи;

по протитанковій (безвідкатній) гарматі – з коліна (сидячи);

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, в тому числі БТР, з першого пострілу та протитанкову (безвідкатну) гармату прямим влученням або влучити у габарит цілі двома гранатами;

“добре” – уразити всі цілі, в тому числі БТР, з другого пострілу та протитанкову (безвідкатну) гармату прямим влученням або влучити у габарит цілі однією гранатою;

“задовільно” – уразити одну ціль або влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи

За командою керівника стрільби той, хто стріляє, займає вогневу позицію та готується до стрільби у вказаному положенні для стрільби. Після ураження (падіння) цілі той, хто навчається, самостійно змінює положення до стрільби.

КС 2.06(07).2.12

Стрільба після переміщення по цілях, що з'являються та рухаються

Цілі: танк, що атакує, – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби або танк, що рухається флангово (мішень № 12а) під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці: під час стрільби з РПГ – 100 м, зі СПГ – 150 м;

БТР на вогневій позиції – БТР (мішень № 13), що з'являється два рази по 30 с з проміжком 10 с.

Під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою використовується тільки одна ціль – протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з'являється три рази по 30 с з проміжком 20 с у центрі габариту по фронту 10 м та в глибину 50 м.

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється 2 рази по 25 с з проміжком 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	танк, що атакує	БТР на вогневій позиції	протитанкова (безвідкатна) гармата
РПГ - 18	200 – 150	150 – 100	
РПГ - 22 (26)	250 – 200	200 – 150	
РПГ - 7	350 – 250	250 – 200	
СПГ - 9	850 – 750	500 – 400	500 – 400
СПГ з нічним прицілом	700 – 600	500 – 400	

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів:

для РПГ – 2 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою.

для СПГ - 9 – 3 протитанкові (осколкові) гранати.

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

під час виконання вправи пострілами з протитанковою гранатою:

"відмінно" – уразити дві цілі, при цьому танк з першого пострілу;

"добре" – уразити дві цілі або танк з першого пострілу;

"задовільно" – уразити одну ціль;

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою:

"відмінно" – уразити ціль прямим влученням гранати або влучити у габарит цілі трьома гранатами;

"добре" – влучити у габарит цілі двома гранатами;

"задовільно" – влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи.

Вправа з РПГ виконується стрільцем – гранатометником або стрільцем, який додатково озброєний РПГ - 18 (22, 26).

До показу цілей той, хто стріляє, пересувається вперед короткими перебіжками. Загальна глибина пересування 50 – 100 м.

СПГ переноситься у складеному вигляді.

КС 2.06.2.13

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються, зі зміною вогневих позицій

Цілі:

танк (мішень № 12а), що рухається флангово, під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 100 м;

БМП в укритті – БМП в окопі (мішень № 14б), що з’являється на 20 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	танк, що рухається флангово	БМП в укритті
РПГ - 18 (22, 26)	150 – 100	130 – 100
РПГ - 7	250 – 200	150 – 100

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли з протитанковою гранатою.

Положення для стрільби:

по танку – стоячи або з коліна з - за укриття (бетонний блок, стінка, тощо);

по БМП в укритті – лежачи.

Оцінка:

“відмінно” – уразити дві цілі;

“добре” – уразити танк, що рухається флангово;

“задовільно” – уразити БМП в укритті.

Особливості виконання вправи.

До показу цілі той, хто навчається, пересувається вперед, загальна глибина пересування 50 – 100 м. Після ураження (падіння) першої цілі за командою керівника стрільби той, хто навчається, висувається на іншу вогневу позицію, з якої веде вогонь по другій цілі.

КС 2.06(01).2.14

Стрільба гранатометної пари по цілях, що з’являються та рухаються, зі зміною вогневих позицій

Цілі:

безвіткатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що рухається фронтально під кутом 15 – 25° до площини стрільби або та, що рухається флангово (мішень № 17а) під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 100 м;

довготривала вогнева точка – амбразура в споруді (мішень № 16), що з’являється на 30 с;

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і стрілець – грудна фігура (мішень № 6) на фронті не менше 6 м, що з'являються два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 10 с для стрільби з автомата.

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється безвіткатною гарматою на автомобілі (ПТРК) (мішень № 17), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи термобаричною гранатою амбразура в споруді (мішень № 16), що з'являється на 40 с, замінюється фасадом будинку з вікнами (мішень № 24).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	безвіткатна гармата (ПТРК) на автомобілі	довготривала вогнева точка	вогнева група
РПГ - 18	200 – 150	100	
РПГ - 22 (26)	250 – 200	100	
РПГ - 7	200 – 300	100	
Автомат			150 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для РПГ - 3 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою або під час стрільби по фасад будинку з вікнами – 2 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою та 1 термобарична граната;

для автомата – 12, з них 3 з трасуючою кулею, для помічника гранатометника.

Положення для стрільби: на вибір тих, хто стріляє.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, в тому числі безвіткатну гармату на автомобілі (ПТРК) з першого пострілу;

"добре" – уразити дві цілі, в тому числі безвіткатну гармату (ПТРК) на автомобілі та кулеметну обслугу;

"задовільно" – уразити безвіткатну гармату (ПТРК) на автомобілі.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується гранатометною парою у складі стрільця – гранатометника з помічником або двох стрільців, один з яких додатково озброєний РПГ - 18 (22, 26).

У всіх варіантах показу цілей безвіткатна гармата на автомобілі (ПТРК) показується першою. Після ураження (падіння) першої цілі за командою старшого стрільця – гранатометника здійснюється зміна вогневої позиції короткою перебіжкою.

Із зайняттям тими, хто стріляє, визначеної вогневої позиції здійснюється одночасний показ довготривалої вогневої точки та вогневої групи показуються, при цьому стрілець – гранатометник веде вогонь по довготривалій вогневій точці, а його помічник – по вогневій групі.

КС 2.06(01).2.15

Стрільба гранатометної пари в ході переміщення по різних цілях

Цілі:

танк, що атакує – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 100 м;

БМП в укритті – БМП в окопі (мішень № 14б), що з’являється на 30 с вдень (на 40 с вночі);

два стрільці – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 10 с вдень (15 с вночі) з проміжком 5 с;

група піхоти – чотири поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 12 м, що з’являється чотири рази по 10 с вдень (три рази по 15 с вночі) з проміжком 5 с;

піхота, що залягла, – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 3 м, що з’являються два рази по 15 с вдень (20 с вночі) з проміжком 5 с.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Цілі				
	танк, що атакує	БМП в укритті	два стрільці	група піхоти	піхота, що залягла
РПГ - 7	350 – 250	200 – 250			
РПГ - 18	200 – 150	130 – 100			
РПГ - 22 (26)	250 – 200	150 – 100			
Автомат			300 – 200	200 – 150	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для РПГ – 3 штатні постріли з протитанковою гранатою;

для автомата:

15, з них 4 з трасуючими кулями для стрільця – гранатометника, що споряджаються в один магазин;

35, з них 8 з трасуючими кулями для помічника гранатометника, що споряджаються в два магазини;

25, з них 6 з трасуючими кулями для стрільця який додатково озброєний РПГ – 18 (22, 26).

Положення для стрільби: на вибір тих, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити всі цілі для стрільби з РПГ і дві цілі для стрільби з автомата або уразити танк і три цілі для стрільби з автомата;

“задовільно” – уразити всі цілі для стрільби з РПГ або одну ціль для стрільби з РПГ і дві цілі для стрільби з автомата.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується стрільцем – гранатометником з помічником або бойовою двійкою у складі двох стрільців, які додатково озброєні РПГ – 18 (22, 26).

За командою керівника стрільби на ділянці ті, хто стріляє, займають вказані вогневі позиції та готуються до стрільби. За командою керівника стрільби “Вогнева позиція – прямо 50 м, вперед”, ті, хто стріляє, під вогневим прикриттям один одного висуваються на зазначену позицію по черзі короткими перебіжками. Із зайняттям тими, хто стріляє, вогневої

позиції здійснюється одночасний показ танка, що атакує та двох стрільців, при цьому показ другої цілі розпочинається через 10 с від початку показу першої цілі.

Після ураження (падіння) цілей за командою керівника стрільби ті, хто стріляє, здійснюють пересування короткими перебіжками на вогневу позицію на глибині 50 – 100 м та ведуть вогонь з автомата по групі піхоти.

З підходом тих, хто стріляє, до зазначеної вогневої позиції здійснюється одночасний показ БМП в укритті та піхоти, що залягла, при цьому показ другої цілі розпочинається через 10 с від початку показу першої цілі.

Загальна глибина пересування – 100 – 150 м.

КС 2.06(01).2.16

Стрільба гранатометної пари різними способами по цілях, що з'являються та рухаються

Цілі:

десант на автомобілі – піхота на автомобілі (мішень № 22), що рухається два рази (вперед та назад) під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 100 м з проміжком 10 – 20 с;

маневрена група – поясна фігура (мішень № 7), ростова фігура (мішень № 8) і ручний кулемет (мішень № 10) в габариті по фронту 20 м та в глибину 10 м, що з'являються два рази по 15 с (для стрільби з автомата);

довготривала вогнева точка – амбразура в споруді (мішень № 16), що з’являється на 30 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	десант на автомобілі	маневрена група	довготривала вогнева точка
РПГ - 18	200 – 150		100
РПГ - 22 (26)	250 – 200		100
РПГ - 7	300 – 250		100
Автомат		150 – 100	

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для РПГ – 3 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою;

для автомата – 10, з них 2 з трасуючими кулями, для стрільця – гранатометника та 15, з них 4 з трасуючими кулями, для пом. гранатометника.

Положення для стрільби: на вибір, тих стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі десант на автомобілі та довготривалу вогневу точку;

“задовільно” – уразити десант на автомобілі та ручний кулемет.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується гранатометною парою у складі стрільця – гранатометника з помічником або бойовою двійкою у складі двох стрільців, один з яких додатково озброєний РПГ – 18 (22, 26).

За командою керівника стрільби гранатометна пара приховано перебіжками висувається на визначену вогневу позицію на віддаленні до 30 м та готується до стрільби.

У всіх варіантах показу цілей десант на автомобілі показується першим для стрільби з гранатомета. До показу цілі ті, хто стріляє, пересуваються вперед, прикриваючи один одного, та ведуть вогонь по виявлених цілях.

Загальна глибина пересування – 50 – 100 м.

КС 2.07.2.17

Стрільба після спішування по цілях, що з'являються.

Цілі:

БМП (мішень № 14), що з'являється на 20 с та 30 с;

БТР (мішень № 13), що з'являється на 20 с та на 30 с.

Під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою використовується тільки одна ціль – протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з'являється три рази по 30 с з проміжком 20 с у центрі габариту по фронту 10 м та в глибину 50 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	БМП	БТР	протитанкова (безвідкатна) гармата
СПГ – 9	900 – 700	600 – 400	800 – 600

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 5 штатних пострілів з протитанковою гранатою, або 3 з осколковою гранатою.

Положення для стрільби:

по БМП – на вибір того, хто стріляє;

по БТР – лежачи;

по протитанковій (безвідкатній) гарматі – з коліна (сидячи).

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Рух БМ: фронтальний. Відстань, яку долає БМ від РВВ до рубежу припинення вогню – 150 м.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

під час виконання вправи пострілами з протитанковою гранатою:

"відмінно" – уразити дві цілі, в тому числі БМП з першого пострілу;

"добре" – уразити дві цілі або БМП з першого пострілу;

"задовільно" – уразити одну ціль.

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою:

"відмінно" – уразити ціль прямим влученням гранати або влучити у габарит цілі трьома гранатами;

“добре” – уразити ціль осколком або влучити у габарит цілі двома гранатами;

“задовільно” – влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується у складі розрахунку (наступної зміни стріляючих).

За командою керівника стрільби “Атака з фронту (флангу, тилу), до бою” здійснюється перший одночасний показ всіх цілей, а ті, хто стріляє, ведуть спостереження, спішуються, вивантажують гранатомет з автомобіля (БМ) та за командою командира гранатомета (керівника стрільби) “Вогнева позиція 30 м попереду (праворуч, ліворуч, позаду) біля куща (вирви, дерева, будівлі, тощо) – вперед” висуваються на вогневу позицію. Гранатомет переноситься в похідному положенні.

Із зайняттям, визначеної вогневої позиції та положення для стрільби здійснюється послідовний показ цілей. Ті, хто стріляє, виявляють цілі та здійснюють їх ураження.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 40 – 50 с.

КС 2.07(01).2.18

Стрільба з місця по цілях, що з’являються

Ціль: танк у засідці – танк (мішень №12), що з'являється три рази по 20 с з проміжком 20 с;

вогнева група – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і стрілець – грудна фігура (мішень № 6) на фронті не менше 6м, що з'являються чотири рази по 20 с з проміжком 10 с для стрільби з автомата.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль	
	танк у засідці	вогнева група
Автомат		150 – 200
СПГ – 9	800 – 700	

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли (протитанковою гранатою – 1, осколковою гранатою – 1).

для автомата: 25, з них 5 з трасуючими кулями для стрільця (заряджаючого), що споряджаються в один магазин; 35, з них 8 з трасуючими кулями для другого стрільця (подаючого) та командира розрахунку, що споряджаються в два магазини;

Положення для стрільби: з - за укриття (колода, стінка, бетонний блок тощо)

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, в тому числі танк з першого пострілу або влучити у габарит цілі двома гранатами;

"добре" – уразити всі цілі, в тому числі танк з другого пострілу або влучити у габарит цілі однією гранатою;

"задовільно" – уразити одну ціль або влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується у складі розрахунку (наступної зміни стріляючих).

СПГ переноситься у складеному вигляді.

За командою "Вогнева позиція – окоп, прямо 50 м, вперед", гранатометний розрахунок приховано, під вогневим прикриттям один одного висувається на зазначену позицію по черзі короткими перебіжками, займає вказані вогневі позиції, готується до стрільби та веде спостереження.

Із зайняттям тими, хто стріляє, вогневої позиції здійснюється одночасний показ танка та вогневої групи, при цьому показ другої цілі розпочинається через 10 с від початку показу першої цілі.

За командою керівника стрільби "Атака з фронту (флангу, тилу), до бою", навідник гранатомета голосно подає команду “Ціль” та здійснює постріл по танку, при цьому стрілець (заряджаючий) та другий стрілець (подающий) веде вогонь з коліна короткими чергами – по вогневій групі.

Після першого пострілу навідник гранатомета голосно подає команду “Зміна” та разом зі стрільцем (заряджаючим) змінює вогневу позицію, при цьому другий стрілець (подающий) та командир розрахунку ведуть вогонь по вогневій групі короткими чергами, прикриваючи переміщення розрахунку. Із зайняттям вогневої позиції та положення для стрільби навідник гранатомета подає голосно команду “Готовий”, здійснюється послідовний показ цілей. Ті, хто стріляє, виявляють цілі та здійснюють їх ураження, при цьому другий стрілець (подающий) та командир розрахунку під вогневим прикриттям один одного висуваються на зазначену позицію по черзі короткими перебіжками, виконують швидкісну заміну магазина, займають вказані вогневі позиції та ведуть вогонь по вогневій групі з положення “лежачи” із - за укриття.

КС 2.07.2.19

Стрільба із - за укриття на велику відстань

Цілі:

маневрена група – поясна фігура (мішень № 7), ростова фігура (мішень№ 8) та ручний кулемет (мішень № 10), нерухомі, розташовані на площі 20 м по фронту та 10 м у глибину.

Дальність до цілі, м:

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі
		маневрена група
СПГ – 9	вдень та вночі	950 – 2500

Кількість боєприпасів: 3 штатні постріли (з осколковою гранатою).

Положення для стрільби: з - за укриття (колода, стінка тощо).

Час на стрільбу: не обмежується.

Оцінка:

"відмінно" – уразити три мішені або влучити у габарит 3 штатними пострілами;

"добре" – уразити дві мішені або влучити у габарит 2 штатними пострілами;

"задовільно" – уразити одну мішень або влучити у габарит 1 штатним пострілом;

Особливості виконання вправи:

Стрільба ведеться методом роздільного наведення за цілевказанням коригувальника (керівника стрільби).

4.8.3 Вправи контрольних стрільб

КС 3.06.2.1

Стрільба з місця зі зміною вогневої позиції по цілях, що з'являються та рухаються, з РПГ

Цілі:

танк, що атакує – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 100 м;

БМП, що атакує – БМП (мішень № 14а), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється на 30 с або БМП (мішень № 14) на 30 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
	танк, що атакує	БМП, що атакує
РПГ – 18	200 – 150	250 – 150
РПГ – 22 (26)	250 – 200	200 – 150
РПГ – 7	350 – 250	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 3 штатні постріли (гранати).

Положення для стрільби: стоячи з окопу з упору.

Оцінка:

"відмінно" – уразити дві цілі, при цьому танк з першого пострілу;

"добре" – уразити дві цілі або танк з першого пострілу;

"задовільно" – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з двох вогневих позицій. Зміна вогневої позиції здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці після ураження (падіння) цілі.

КС 3.07.2.2

Стрільба з місця зі зміною вогневої позиції по цілях, що з'являються та рухаються з СПГ.

Цілі:

танк, що атакує, – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 150 м;

БМП, що атакує – БМП (мішень № 14а), що з’являється два рази по 30 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється два рази по 30 с з проміжком 20 с.

Під час виконання вправи пострілами з осколковою гранатою виставляється тільки одна ціль – протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з’являється два рази по30 с з проміжком 15 с у центрі габариту по фронту 10 м та у глибину 50 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	танк	БМП	наземна установка ПТРК
СПГ – 9	750 – 600	500 – 400	600 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 3 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою.

Оцінка:

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з протитанковою гранатою:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк двома гранатами;

“добре” – уразити дві цілі;

“задовільно” – уразити одну ціль;

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою:

“відмінно” – уразити наземну установку ПТРК прямим влученням гранати або влучити у габарит цілі трьома гранатами;

“добре” – уразити наземну установку ПТРК осколком або влучити у габарит цілі двома гранатами;

“задовільно” – влучити у габарит цілі однією гранатою.

Особливості виконання вправи

Вправа виконуються у складі розрахунку гранатомета з двох вогневих позицій, при цьому стрільба ведеться зі зміною вогневих позицій по одній цілі з однієї вогневої позиції. Зміна вогневої позиції здійснюється після ураження (падіння) цілі за командою керівника стрільби на ділянці.

КС 3.08.2.3

Стрільба по групі нерухомих цілей вдень і вночі парою вогнеметників

Цілі: амбразура у споруді (мішень № 16) і кулеметна обслуга (мішень № 10а), яка слабо виділяється на фоні місцевості. При виконанні вправи вночі вогонь кулемету імітується спалахами пострілів, амбразура ДВС підсвічується.

Дальність до цілі:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 250 – 200 м.

Кількість боєприпасів: штатних пострілів – 2 (на кожного, хто стріляє).

Положення для стрільби: вогнеметники на вогневому рубежі з положення “лежачи” з - за укриття у готовності до ведення вогню.

Час на стрільбу: 2хв. 30 с. з моменту подання команди керівника “Вперед”, вночі – 3хв (або час показу);

Оцінка:

“відмінно” – уразити обидві цілі (мішень № 16 і № 10а) при витраті 2 вогнеметних постріли;

“добре” – уразити обидві цілі (мішень № 16 і № 10а) при витраті 3 – 4 вогнеметних постріли;

“задовільно” – уразити одну ціль – мішень № 16.

Особливості виконання вправи.

Вогнеметники (№ 1 і № 2) за командою “Вперед” висуваються переповзанням на 25 – 50 м вперед і займають укриття (лягають за бруствер) з інтервалом між ними не ближче 10 м. Висунувшись до вогневого рубежу, вогнеметники послідовними пострілами уражають ціль – кулеметну обслугу (мішень № 10а) і, просунувшись вперед переповзанням ще на 25 – 50 м до наступного рубежу, позначеного червоними прапорцями, уражають ціль – амбразура у споруді (мішень № 16).

Після виконання вправи керівник стрільб оглядає зброю, вилучає боєприпаси, що залишились, і повертає вогнеметників на вихідний рубіж.

КС 3.08.2.4

Стрільба по фасадах будівель вдень і вночі парою вогнеметників

Цілі: два багатоповерхових будинки (фасади) з отворами вікон і дверей (мішень № 26) розташовані під кутом 90° до площі стрільби і відстані між ними 150 – 180 м.

Дальність до цілі:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 250 м.

Від рубежу вогнеметання до першого фасаду будівлі – 150 м. Від першого фасаду будинку до другого – 200 м.

Кількість боєприпасів: штатних вогнеметних пострілів – 4.

Час на стрільбу: – 3 хв 30 с.

Положення для стрільби:

вогнеметники на вогневому рубежу в укриттях типу підвальні приміщення будівель, або руїни будівель.

Оцінка:

“відмінно” – уразити дверний і віконний отвір у кожному фасаді (мішень №26);

“добре” – уразити у двох фасадах будівель (мішень № 26) два віконних і один дверний отвір;

“задовільно” – уразити у двох фасадах будівель два віконних отвори.

Особливості виконання вправи

Після команди “Вогонь” вогнеметник № 1 здійснює один постріл по віконному отвору, а вогнеметник № 2 – по дверному отвору фасаду будівлі. Потім вогнеметники короткими перебіжками змінюють вогневу позицію та

здійснюють другий постріл по віконному та дверному отвору наступної будівлі відповідно.

КС 3.08.2.5

Стрільба по рухомим цілям парою вогнеметників.

Цілі:

при стрільбі з РПО дві цілі – піхота на автомобілі (мішень № 22) рухається прямо і через 1 хв. 30 с. рухається у зворотному напрямку;

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) дві цілі – бронетранспортер (мішень № 13а), рухається прямо і через 1 хв. 30 с. рухається у зворотному напрямку.

Дальність до цілі:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 350 – 250 м.

Кількість боєприпасів: штатних вогнеметних пострілів – 4.

Час виконання вправи: визначається часом показу цілей, залежить від швидкості руху мішеней, яка повинна складати 15 – 20 км/год. Загальний час показу мішеней не повинен перевищувати 2 хв.

Положення при стрільбі: вогнеметники ведуть вогонь з коліна або із засідки (з окопу).

Оцінка:

“відмінно” – уразити дві цілі першими пострілами двох вогнеметників;

“добре” – уразити дві цілі другими пострілами двох вогнеметників;

“задовільно” – уразити одну ціль двома вогнеметниками.

Особливості виконання вправи.

Вогнеметники на вогневому рубежі у “вогневій засідці” отримують боєприпаси і за готовністю ведуть спостереження за противником. При появі цілей вогнеметники послідовно уражають цілі, що рухаються у колоні з інтервалом у 25 м і під кутом до площі стрільби 15 – 20°.

Після виконання вправи керівник стрільби перевіряє зброю, вилучає боєприпаси, що залишились, і повертає вогнеметників у вихідне положення.

КС 3.08.2.6

Стрільба по групі цілей парою вогнеметників
при негативних кутах місця цілі

Цілі: дві цілі – два бронетранспортери (мішень № 13а), піхота на автомобілі (мішень № 22) флангово рухаються у колоні на ділянці 150 м зі швидкістю 15 – 20 км/год.

Мішені рухаються у яру, (лощині, ділянці місцевості між двома сопками), розташованими з пониженням від вогневої позиції вогнеметників 30 – 50 м мішені роблять два заходи у прямому і за 1 хв. зворотному напрямку.

Дальність до цілій:

при стрільбі з РПВ – 16, РПО – А (ПУС РПО – А) – 400 – 300 м.

Кількість боєприпасів: штатних вогнеметних пострілів – 4.

Положення для стрільби: вогнеметники на вогневому рубежу з положення “лежачи” з - за укриття у готовності до відкриття вогню.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три мішені;

“добре” – уразити дві мішені;

“задовільно” – уразити одну мішень.

Особливості виконання вправи.

Чергова зміна займає вихідне положення на вогневій позиції і за командою “Вогонь” самостійно веде стрільбу. З ураженням всіх цілей стрільба припиняється. Керівник стрільби перевіряє зброю, вилучає боєприпаси, що залишились і повертає вогнеметників у вихідне положення.

Показ цілей здійснюється після зайняття тими, хто стріляє, вогневих позицій.

4.9. Вправи стрільб з ПТРК.

4.9.1 Вправи навчальних стрільб.

КС 2.09.1.1

Стрільба з місця по цілі, що з’являється.

Ціль: танк (мішень № 12), що з’являється на 1 хв. 40 с.

Дальність до цілі: $Д_{макс}$ – $1/2Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 10 умовних пусків.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль дев’ятьма умовними пусками;

“добре” – уразити ціль вісьмома умовними пусками;

“задовільно” – уразити ціль сімома умовними пусками.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з використанням тренажера 9Ф640.

КС 2.09.1.2

Стрільба після переміщення по цілі, що рухається.

Ціль: танк, що атакує (відходить) – танк (мішень № 12), що рухається два рази (вперед і назад) під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 300 – 250 м з проміжком 40 – 60 с.

Дальність до цілі: $Д_{макс}$ – $1/3$ $Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілі.

Кількість боєприпасів: 10 умовних пусків.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль дев’ятьма умовними пусками;

“добре” – уразити ціль вісьмома умовними пусками;

“задовільно” – уразити ціль сімома умовними пусками.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з використанням тренажера 9Ф640. Стрільба проводиться з двох вогневих позицій. Із зайняттям визначеної вогневої

позиції та доповіді того, хто стріляє, про готовність до стрільби через 10 – 20 с розпочинається рух цілі у зворотному напрямку.

КС 2.09.2.3

Стрільба після переміщення по цілях,
що з'являються та рухаються, зі зміною вогневих позицій

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається два рази (вперед і назад) під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 300 – 250 м з проміжком 40 – 60 с;

танк (мішень № 12б), що з'являється на 1 хв. 30 с.

Дальність до цілей: $Д_{макс}$ – 1/3 $Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 10 умовних пусків.

"відмінно" – уразити ціль дев'ятьма умовними пусками;

"добре" – уразити ціль вісьмома умовними пусками;

"задовільно" – уразити ціль сімома умовними пусками.

4.9.2 Вправи контрольних стрільб

КС 3.09.1.1

Стрільба після переміщення по цілі, що рухається

Ціль: танк, що атакує (відходить), – танк (мішень № 12), що рухається два рази (вперед і назад) під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 300 – 250 м.

Дальність до цілі: $Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілі.

Кількість боєприпасів: 1 снаряд.

Оцінка:

"виконав" – ціль уражено;

"не виконав" – ціль не уражено.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень і вночі. Рух цілі розпочинається через 10 – 20 с після зайняття вказаної вогневої позиції та доповіді того, хто стріляє, про готовність до стрільби. Час на підготовку до стрільби – не більше 1 хв.

4.10. Вправи стрільб з гранатомета на станку.

4.10.1 Вправи навчальних стрільб.

КС 2.10.1.1

Стрільба з місця по одиночній цілі

Ціль: гранатометник в укритті – РПГ в окопі (мішень № 9а), нерухома.

Дальність до цілі: 1200 – 500 м.

Час на стрільбу: 4 хв.

Кількість боєприпасів: 8 штатних пострілів.

Положення для стрільби: лежачи або сидячи.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:
“відмінно” – за 3 хв;
“добре” – за 3 хв 30 с;
“задовільно” – за 4 хв.
Особливості виконання вправи.
Вправа виконується з непідготовленої відкритої вогневої позиції.
Режим ведення вогню – мінімальний темп стрільби.

КС 2.10 (01).1.2
Стрільба поверх борту автомобіля (з БМ) та після спішування по широкій груповій цілі, що з’являється

Цілі:
відкрита жива сила та вогневі засоби – чотири грудні фігури (мішень № 6), чотири поясні фігури (мішень № 7), РПГ (мішень № 9) і кулеметна обслуга (мішень № 10а) на фронті 100 м та в глибину 50 м, що з’являються на 5 хв.
група піхоти – дві ростові фігури (мішені № 8) на фронті не менше 2 м, що з'являються три рази по 15 с.
Дальності до цілей:

Вид зброї	Цілі	
	відкрита жива сила та вогневі засоби	група піхоти
АГС – 17	1300 – 800	
Автомат		250 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.
Кількість боєприпасів:
для гранатомета на станку – 12 штатних пострілів;
для автомата – 12.
Положення для стрільби:
для гранатомета на станку – з непідготовленої вогневої позиції;
для автомата – поверх борту автомобіля та на вибір того, хто стріляє.
Моторесурс: 0,3 км.
Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:
для АГС, який не включений в СУВ БМ:
“відмінно” – за 4 хв та уразити групу піхоти;
“добре” – за 4 хв 30 с та уразити групу піхоти;
“задовільно” – за 5 хв та уразити групу піхоти.
Особливості виконання вправи
Ті, хто стріляє, знаходяться в БМ (автомобілі). Рух БМ (автомобіля) – фронтальний. Відстань, яку долає БМ (автомобіль) від РВВ до рубежу припинення вогню – до 100 м.
За командою керівника стрільби "Атака з фронту (флангу, тилу), до бою" ті, хто стріляє, спішуються та здійснюють висування на визначену позицію на відстані 50 м, при цьому один з номерів обслуги здійснюється

вогневе прикриття під час спішування – поверх борту автомобіля (з БМ) та під час пересування – на вибір того, хто стріляє.

Якщо під час стрільби на ураження цілі розсіювання проводилося менше ніж на 2/3 фронту цілі, оцінка за виконання вправи знижується на один бал.

КС 2.10.1.3

Стрільба з зупинки по глибокій груповій цілі, що з'являється, з гранатомета на БМ

Ціль:

відкрита жива сила та вогневі засоби – дві поясні фігури (мішень № 7), дві ростові фігури (мішень № 8), РПГ (мішень № 9) і кулеметна обслуга (мішень № 10а) по фронту 10 м та в глибину 50 м, що з'являються на 4 хв.

Дальність до цілі: 1200 – 500 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 10 штатних (учбових) пострілів.

Положення для стрільби: з БМ.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:

для АГС, який не включений в СУВ БМ:

"відмінно" – за 3 хв;

"добре" – за 3 хв 30 с;

"задовільно" – за 4 хв;

для АГС, який включений в СУВ БМ:

"відмінно" – за 2 хв;

"добре" – за 2 хв 30 с;

"задовільно" – за 3 хв.

Особливості виконання вправи.

Ті, хто стріляє, знаходяться в БМ (автомобілі). Рух БМ (автомобіля) – фронтальний. Відстань, яку долає БМ (автомобіль) від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м.

Керівник стрільби на ділянці перед виконанням вправи визначає вогневі позиції (не менше 50 м між позиціями) та готує дані до цілей кожного варіанту, при цьому дальності до цілей визначаються з таким розрахунком, щоб ті, хто стріляє, набули практичних навичок у стрільбі по цілях з використанням сітки прицілу та за допомогою таблиці установок прицілу.

Перед початком стрільби у вихідному положення гранатомет встановлюється на БМ в положенні "по – бойовому".

За командою керівника стрільби екіпаж (навідник та командир відділення) висувається на вогневу позицію а той, хто стріляє, з виявленням цілі доповідає: "Ціль бачу", готується до стрільби та здійснює пристрілку цілі одиночними пострілами, а по закінченні пристрілки переходить до стрільби на ураження автоматичним вогнем однією – двома чергами.

КС 2.10.2.4

Стрільба з місця по одиночних цілях, що з’являються, зі зміною вогневої позиції

Цілі:

гранатометник в укритті – РПГ в окопі (мішень № 9а), що з’являється на 4 хв;

ручний кулемет – кулеметна обслуга (мішень № 10), що з’являється на 4 хв.

Дальності до цілей: 1200 – 500 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 16 штатних пострілів.

Положення для стрільби: з непідготовлених вогневих позицій.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі для кожної цілі:

“відмінно” – за 3 хв;

“добре” – за 3 хв. 30 с;

“задовільно” – за 4 хв.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з двох вогневих позицій, переміщення на наступну вогневу позицію здійснюється за командою керівника стрільби.

КС 2.10.2.5

Стрільба після пересування по груповій цілі, що з’являється, з розсіюванням по фронту

Ціль: жива сила, що залягла, та вогневі засоби – чотири грудні фігури (мішень № 6), дві поясні фігури (мішень № 7), РПГ (мішень № 9), кулеметна обслуга (мішень № 10а) по фронту 50 м та в глибину 30 м, що з’являються на 5 хв.

Дальність до цілі: 1200 – 500 м.

Час на стрільбу: 5 хв.

Кількість боєприпасів: 10 штатних пострілів.

Положення для стрільби: з коліна або сидячи.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:

“відмінно” – за 4 хв;

“добре” – за 4 хв 30 с;

“задовільно” – за 5 хв.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з непідготовленої відкритої вогневої позиції.

Ті, хто стріляє, займають вогневу позицію на РВВ в положенні для стрільби “лежачи”. За командою керівника стрільби “Вогнева позиція – 30 м попереду, біля куща, з розібраним (зібраним) гранатометом, вперед” ті, хто стріляє, висуваються на вогневу позицію. Із зайняттям зазначеної вогневої позиції тими, хто стріляє, у визначеному положенні для стрільби та доповіді про готовність здійснюється показ цілі.

Режим ведення вогню – мінімальний темп стрільби.

КС 2.10.2.6

Стрільба з борту бойової машини по цілях, що з’являються, з АГС – 17

Цілі: група піхоти – чотири поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 12 м, з’являється 1 раз на 3 хв.;

піхота, що залягла – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень №6) по фронту не менше 3 м, з’являється 1 раз на 3 хв.;

піхота на автомобілі (мішень № 22), з’являється 1 раз на 3 хв.

Дальність до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	Група піхоти	Піхота, що залягла	Піхота на автомобілі
АГС – 17	400 – 1000	200 – 300	1000 – 1700

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей, проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 40 – 50 с.

Кількість боєприпасів: 24 штатних постріли.

Положення для стрільби: з борту бойової машини.

Рух БМ: фронтальний, відстань, яку долає БМ від РВВ до рубежу припинення вогню – 150 м

Моторесурс: 0,5 км

Оцінка:

“відмінно” – влучити у габарити трьох цілей гранатами;

“добре” – влучити у габарити двох цілей гранатами, у тому числі в автомобіль з піхотою;

“задовільно” – влучити у габарити однієї цілі гранатами.

4.10.2 Вправа контрольних стрільб.

КС 3.10.1.1

Стрільба після пересування по широкій груповій цілі, що з’являється, з розсіюванням по фронту.

Ціль: жива сила та вогневі засоби – чотири поясні фігури (мішень № 7), дві ростові фігури (мішень № 8), РПГ (мішень № 9), кулеметна обслуга (мішень № 10а) по фронту 100 м та в глибину 50 м, що з’являються на 4 хв.

Дальність до цілі: 1600 – 1000 м.

Час на стрільбу: 4 хв.

Кількість боєприпасів: 14 штатних пострілів.

Положення для стрільби: на вибір тих, хто стріляє.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:

“відмінно” – за 3 хв;

“добре” – за 3 хв 30 с;

“задовільно” – за 4 хв.

4.11. Вправи стрільб з великокаліберних кулеметів НСВ (ДШК, ДШКМ) та кулеметів встановлених на спеціальних машинах[*].

[*] Тут і далі під спеціальними машинами слід вважати спеціальні (легкоброньовані), розвідувальні та артилерійські машини обладнані кулеметною установкою (КУ) –

4.11.1 Вправи початкових стрільб.

КС 1.11.1.1

Навчання в одноманітному та правильному прицілюванні

Цілі:

грудна фігура з колами (мішень № 4) на щиті 0,75 х 0,75 м, нерухома, щит установлюється на рівні поверхні землі, (під час стрільби зі станка – на рівні очей стріляючого);

атакуючий (контратакуючий) стрілець – ростова фігура (мішень № 8).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		грудна фігура	атакуючий (контратакуючий) стрілець
Великокаліберний кулемет	вдень	100	200

Час на стрільбу: необмежений.

Кількість боєприпасів: 20, з них 10 для стрільби по грудній фігурі з колами – одиночними пострілами, 10 – по атакуючому (контратакуючому) стрільцю короткими чергами (2 – 3 постріли).

Оцінка:

“виконав” – не менше 5 – ти попадань по грудній фігурі з колами та уразити мішень № 8;

“не виконав” – не виконано вимоги на показник “виконав”.

Особливості виконання вправи:

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції по:

грудній фігурі з колами – двома серіями по 5 пострілів, після кожної серії керівник стрільби разом з тим, хто навчається, оглядають мішені та вказує на допущені помилки.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку корегує вогонь кулеметника.

4.11.2 Вправи навчальних стрільб.

КС 2.11.1.1

Стрільба з місця по цілях, що з’являються

Цілі:

протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі (мішень № 11а), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

БТР, що атакує, – БТР (мішень № 13), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 10 с;

пристроєм для встановлення великокаліберного кулемета або кулемета ПКТ (ПКБ, ПКМБ, тощо).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		протитанкова гармата на вогневій позиції	БТР, що атакує
Великокаліберний кулемет	вдень	600 – 500	700 – 600
	вночі	500 – 400	700 – 600

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 15, з них 5 з трасуючими кулями.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити БТР, що атакує;

“задовільно” – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату на вогневій позиції;

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції.

КС 2.11.1.2

Стрільба з місця по цілях, що з’являються

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с або рухається зі швидкістю 15 – 20 км/год.;

група піхоти, що спішується – дві ростові фігури (мішень № 8), що з’являються два рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що залягла – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та стрілець (мішень № 7) розташовуються по фронту 10 м, що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		БТР	група піхоти, що спішується	група піхоти, що залягла
Великокаліберний кулемет, кулемет ПКТ	вдень	800 – 700	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: ЗО, з них 9 з трасуючими кулями.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити БТР та групу піхоти, що залягла;

“задовільно” – уразити БТР.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції короткими чергами (2 – 3 набоями або одиночними пострілами для ДШК).

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.1.3

Стрільба з місця по цілях, що з'являються
з кулемета на спеціальній машині

Цілі:

протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

група піхоти – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – поясна фігура (мішень № 7) і ростова фігура (мішень № 8) по фронту 10 м, що з’являються п’ять разів по 7 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи з кулемета ПКТ* ціль – протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), замінюється ПТРК на вогневій позиції (мішень № 9б).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		протитанкова гармата на вогневій позиції	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти
Великокаліберний кулемет, кулемет ПКТ	вдень	600 – 500	700 – 600	400 – 300
	вночі	500 – 400	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для великокаліберного кулемета – 30, з них 9 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки;

для стрільби з кулемета ПКТ – 31, з них 9 з трасуючою кулею.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи

Рух автомобіля – фронтальний.

За командою керівника стрільби БМ (автомобіль) висувається на глибину 100 – 150 м і займає підготовлену вогневу позицію. Під час виконання вправи розрахунок (екіпаж) забезпечується засобами зв’язку.

КС 2.11.1.4

Стрільба з місця по цілях, що з'являються

Цілі:

протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі (мішень № 11а), що

* Тут і далі під кулеметом Калашникова танковим (ПКТ) слід вважати зразок кулемета калібром від 7,62 мм до 12,7 мм включно (ПКБ, ПКМБ, тощо).

з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та стрілець – поясна фігура (мішень № 7) розташовуються по фронту 10 м, що з’являються три рази по 7 с з проміжком 5 с;

протитанковий ручний гранатомет (мішень № 9), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі	група піхоти	протитанковий ручний гранатомет
Великокаліберний кулемет, кулемет ПКТ	вдень	800 – 700	500 – 400	400 – 300
	вночі	700 – 600	500 – 400	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 35, з них 8 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі безвіткатну гармату (ПТРК) в окопі; “задовільно” – уразити безвіткатну гармату (ПТРК) в окопі.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції короткими чергами.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.1.5

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі (мішень № 11а), що з’являється 3 рази по 10 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється БТР (мішень № 13), що з’являються на 30 с (на 40 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
Великокаліберний кулемет	вдень	800 – 700	600 – 500
	вночі	700 – 600	500 – 400

Час на стрільбу: обмежується часом показу та руху цілей.

Кількість боєприпасів: 30, з них 9 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: з вогневої позиції, яка підготовлена для

стрільби.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі (в горах – БТР); “задовільно” – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.2.6

Стрільба з місця по легкоброньованим цілях, що з’являються зі зміною вогневих позицій

Цілі:

БТР(мішень № 13), що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с;

протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата в окопі (мішень № 11а), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		БТР	протитанкова гармата на вогневій позиції
Великокаліберний кулемет	вдень	800 – 700	600 – 500
	вночі	700 – 600	500 – 400

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 30, з них 10 з трасуючими кулями.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату в окопі;

“задовільно” – уразити БТР.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з непідготовленої вогневої позиції короткими чергами.

Керівник стрільби на ділянці визначає тим, хто навчається, 2 – 3 вогневі позиції на віддаленні одна від одної не менше 10 метрів та черговість стрільби на них. Ті, хто навчається, після зайняття вогневої позиції та обстрілу цілі, що з’явилася першою, самостійно потайки переходять на нову вогневу позицію, займають її та ведуть вогонь по інших цілях.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.2.7

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються, з кулемета на спеціальній машині

Цілі:

протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

БТР, що атакує у фланг, – БТР (мішень № 13а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

група піхоти, що обходить – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – поясна фігура (мішень № 7) і ростова фігура (мішень № 8) на фронті 10 м, що з'являються п'ять разів по 7 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи з кулемета ПКТ ціль:

протитанкова гармата на вогневій позиції – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), замінюється ПТРК на вогневій позиції (мішень № 9б);

БТР, що атакує у фланг, – БТР (мішень № 13а), замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 200 м.

Під час виконання вправи у горах або за сильного вітру (більше 10 м/с) мішень, що рухається, замінюється БТР (мішень № 13) (під час виконання вправи з кулемета ПКТ безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а)), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		протитанкова гармата на вогневій позиції	БТР, що атакує у фланг	група піхоти, що обходить
Великокаліберний кулемет, кулемет ПКТ	вдень	600 – 500	700 – 600	500 – 400
	вночі	500 – 400	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для великокаліберного кулемета – 36, з них 10 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки;

для стрільби з кулемета ПКТ – 40, з них 12 з трасуючою кулею.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

"відмінно" – уразити три цілі;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі протитанкову гармату на вогневій позиції;

"задовільно" – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи

За командою керівника стрільби БМ (автомобіль) висувається на глибину 100 – 150 м і займає вогневу позицію. Під час виконання вправи розрахунок (екіпаж) забезпечується засобами зв'язку.

КС 2.11.2.8

Стрільба з коротких зупинок по цілях, що з'являються та рухаються, з кулемета на спеціальній машині

Цілі:

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

БТР, що атакує у фланг, – БТР (мішень № 13а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

ПТРК в укритті – ПТРК в окопі (мішень № 9в), що з'являється три рази по 10 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи у горах або за сильного вітру (більше 10 м/с) мішень, що рухається, замінюється ПТРК в окопі (мішень № 9в), що з'являється три рази по 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		безвіткатна гармата на автомобілі	БТР, що атакує у фланг	ПТРК в укритті
Великокаліберний кулемет	вдень	600 – 500	700 – 600	400 – 300
	вночі	500 – 400	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: від команди "Вперед" до виходу на рубіж припинення вогню – 2 хв 50 с.

Кількість боєприпасів: 20, з них 6 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки.

Моторесурс: 1,0 км.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі БТР, що атакує у фланг;

"задовільно" – уразити БТР, що атакує у фланг.

Особливості виконання вправи

Рух автомобіля – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м.

За командою керівника стрільби БМ (автомобіль) висувається на зазначену вогневу позицію. У ході висування навідник кулемета виявляє та за командою командира відділення (самостійно) веде вогонь по виявлених цілях.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 10 с.

Вправа виконується в складі розрахунку (екіпажу). Під час виконання вправи екіпаж забезпечується засобами зв'язку.

КС 2.11.1.9

Стрільба з місця по наземних цілях
з кулемета на зенітній кулеметній установці
(з положення для стрільби по наземним цілям)
(для підрозділів протиповітряної оборони)

Ціль:

протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), або безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17, 17а), що з'являється на 60 с

Дальність до цілі: 700 – 500 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 10, із них 3 з трасуючими кулями

(для спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) – 16, із них 4 з

трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль не менше ніж трьома кулями;

“добре” – уразити ціль не менше ніж двома кулями;

“задовільно” – уразити ціль.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції, основним способом стрільби є стрільба із механічним прицілом (прицілом для наводки по наземним цілям).

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.1.10

Стрільба з місця по вертольотах вогневої підтримки
з кулемета на зенітній кулеметній установці
(з положення для стрільби по повітряним цілям)
(для підрозділів протиповітряної оборони)

Ціль:

Вертоліт (мішень № 25, 25а), що з’являється на 45 – 60 с.

Дальність до цілі: 700 – 1300 м, висота підйому цілі – 5 – 30 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 16, із них 4 з трасуючими кулями (для спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) – 32, із них 8 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль не менше ніж трьома кулями;

“добре” – уразити ціль не менше ніж двома кулями;

“задовільно” – уразити ціль.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції, основним способом стрільби є стрільба із зенітним (коліматорним) прицілом. Вид вогню (короткими, довгими чергами або безперервним вогнем) визначається начальником розрахунку відповідно до правил стрільби виходячи з обстановки.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 2.11.1.11

Стрільба з місця по повітряній цілі, яка маневрує висотою,
з кулемета на зенітній кулеметній установці
(з положення для стрільби по повітряним цілям)
(для підрозділів протиповітряної оборони)

Ціль:

Одиночна ціль, яка маневрує висотою (освітлювальний снаряд – 122/152 мм (міна – 120/82 мм, РОП – 50)).

Дальність до цілі: 500 – 1500 м, висота цілі – 300 – 1500 м.

Час на стрільбу: обмежується часом горіння активної речовини освітлювальних засобів.

Кількість боєприпасів: 20, із них 6 з трасуючими кулями

(для спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) – 40, із них 12 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки).

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль не менше ніж трьома трасами;

“добре” – уразити ціль двома трасами;

“задовільно” – уразити ціль однією трасою.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції, основним способом стрільби є стрільба із зенітним (коліматорним) прицілом. Вид вогню (короткими, довгими чергами або безперервним вогнем) визначається начальником розрахунку у відповідності до правил стрільби виходячи з обстановки.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

Для виконання вправи із 14,5 мм спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) кількість боєприпасів подвоюється (по 40 на кожний кулемет).

4.11.3 Вправи контрольних стрільб

КС 3.11.1.1

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі – (мішень № 17), що рухається під кутом 30 – 60° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

БТР (мішень № 13а), що з’являється на 30 с; кулеметний розрахунок (мішень № 10а), що з’являється на 20 с.

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється БМП (мішень № 14а), що з’являються на 30 с (на 40 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	БТР, що атакує	кулеметний розрахунок
Великокаліберний кулемет	вдень	800 – 700	700 – 600	500 – 400
	вночі	700 – 800	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів: 25, з них 8 з трасуючими кулями.

Положення для стрільби: з вогневої позиції, яка підготовлена для стрільби.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БТР;

“задовільно”– уразити дві цілі.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої з вогневої позиції.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 3.11.2.2

Стрільба з коротких зупинок по цілях, що з’являються та рухаються, в наступальному бою з кулемета на спеціальних машинах.

Цілі:

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

БТР, що обходить, – БТР (мішень № 13а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

група піхоти, що обходить, – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – поясна фігура (мішень № 7) і ростова фігура (мішень № 8) по фронту 10 м, що з’являються п’ять разів по 7 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи у горах або за сильного вітру (більше 10 м/с) ціль, що рухається, замінюється БТР (мішень № 13), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		безвіткатна гармата (ПТРК) на автомобілі	БТР, що обходить	група піхоти, що обходить
Великокаліберний кулемет	вдень	600 – 500	700 – 600	400 – 300
	вночі	500 – 400	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу на рубіж припинення вогню – 2 хв 45 с (в горах – 2 хв 55 с).

Кількість боєприпасів: 20, з них 6 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки.

Моторесурс: 1,0 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, в тому числі кулеметну обслугу;

“добре” – уразити дві цілі, в тому числі БТР, що обходить;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи

Рух автомобіля – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м.

Вправа виконується в складі розрахунку (екіпажу). Під час виконання вправи екіпаж забезпечується засобами зв’язку.

КС 3.11.1.3

Стрільба з місця по наземних цілях
з кулемета на зенітній кулеметній установці
(з положення для стрільби по наземним цілям) зі зміною вогневої позиції
(для підрозділів протиповітряної оборони)

Цілі:

протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з'являється на 60 с;

кулеметний розрахунок (мішень №10а), що з'являється на 20 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі	
Великокаліберний кулемет (зенітна кулеметна установка)	протитанкова (безвідкатна) гармата	кулеметний розрахунок
	700 – 500	500 – 400

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 20, із них 6 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у дві стрічки.

(для спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) – 32, із них 8 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у чотири стрічки).

Оцінка:

"відмінно" – уразити дві цілі, на кожній вогневій позицій;

"добре" – уразити не менше однієї цілі, на кожній вогневій позицій;

"задовільно" – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується по двох мішенях з двох підготовлених вогневих позицій, які розташовані на відстані не менше 10 метрів одна від одної. Зміна вогневої позиції здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці, після заміни вогневої позиції проводиться перезаряджання кулемета (кулеметів). Час зміни розрахунком вогневої позиції оцінюється окремо відповідно до збірника тактичних нормативів.

Основним способом стрільби є стрільба із механічним прицілом (прицілом для наводки по наземних цілях).

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

КС 3.11.1.4

Стрільба з місця по вертольотах вогневої підтримки
з кулемета на зенітної кулеметної установці
(з положення для стрільби по повітряним цілям) зі зміною вогневої позиції
(для підрозділів протиповітряної оборони)

Ціль:

Вертоліт (мішень № 25, 25а), що з'являється на 45 – 60 с.

Дальність до цілі: 700 – 1300 м, висота підйому цілі 5 – 30 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 32, із них 8 з трасуючими кулями, що

споряджаються рівномірно у дві стрічки. (для спареної зенітної кулеметної установки (ЗПУ – 2) – 64, із них 16 з трасуючими кулями, що споряджаються рівномірно у чотири стрічки).

Оцінка:

“відмінно” – ціль уражена не менше ніж п’ятьма кулями;

“добре” – ціль уражена не менше ніж трьома кулями;

“задовільно” – ціль уражена не менше ніж двома кулями.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується по одній мішені з двох підготовлених вогневих позицій, які розташовані на відстані не менше 10 метрів одна від одної. Зміна вогневої позиції здійснюється за командою керівника стрільби на ділянці, після заміни вогневої позиції проводиться перезаряджання кулемета (кулеметів). Показ цілі здійснюється після заняття розрахунком вогневої позиції та готовності до стрільби. Основним способом стрільби є стрільба із зенітним (коліматорним) прицілом. Вид вогню (короткими, довгими чергами або безперервним вогнем) визначається начальником розрахунку відповідно до правил стрільби виходячи з обстановки. Час зміни розрахунком вогневої позиції оцінюється окремо відповідно до збірника тактичних нормативів.

Вправа виконується розрахунком, під час виконання вправи номер розрахунку коригує вогонь кулеметника.

4.12. Вправи стрільб з пістолета

4.12.1 Вправи навчальних стрільб

КС 2.12.1.1

Стрільба по нерухомій цілі

Ціль: грудна фігура з колами (мішень № 4) на щиті 0,75×0,75 м, що встановлюється на висоті очей того, хто стріляє, нерухома.

Дальність до цілі, (м): 25 м.

Час на стрільбу: 5 хв.

Кількість боєприпасів: 5.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – вибити 40 очок;

“добре” – вибити 35 очок;

“задовільно” – вибити 30 очок.

КС 2.12.1.2

Стрільба з місця по нерухомій цілі

(для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та Спеціального призначення)

Цілі: чотири мішені МКПС* (мішень № 4а) на щиті 0,45 х 0,57 м, що встановлюються на фронті 2 – 3 м на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

* Далі – мішень Міжнародної Конфедерації Практичної Стрільби.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	МКПС	МКПС	МКПС	МКПС
Пістолет**	3	5	10	15

Час на стрільбу: 40 с.

Кількість боєприпасів: 20, що споряджаються по 5 у чотири магазини

Положення для стрільби: стоячи, (хват зброї на вибір того, хто стріляє).

Оцінка:

“відмінно” – вибити 80 очок;

“добре” – вибити 65 очок;

“задовільно” – вибити 40 очок.

Особливості виконання вправи

По кожній цілі стрільба ведеться серією з п’яти пострілів.

Залікові зони: “А” – 5 очок, “С” – 3 очки, “D” – 1 очко.

За кожний промах в мішень нараховуються штрафні бали (мінус 5 очок).

КС 2.12.1.3

Стрільба з місця по цілі, що з’являється

Ціль:

стрілець – поясна фігура (мішень № 7), що з’являється три рази по 8 с з проміжком 4 – 5 с.

Дальність до цілі, (м): 25 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 3.

Положення для стрільби: під час кожного показу з різних положень (стоячи, з коліна, лежачи)

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль трьома кулями;

“добре” – уразити ціль двома кулями;

“задовільно” – уразити ціль однією кулею.

КС 2.12.1.4

Стрільба з місця різними способами по цілі, що з'являється

Ціль:

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з'являється три рази по 5 с вдень (по 10 с вночі) з проміжком 5 с.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Ціль
	стрілець, що атакує
Пістолет	25 – 35
АПС	50 – 75

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

**Далі – під пістолетом слід вважати зразки пістолетів з характеристиками аналогічними пістолету ПМ (ПБ, Форт, тощо).

Кількість боєприпасів:

для ПМ (ПБ) – 4;

для АПС – 6.

Положення для стрільби: під час першого показу цілі – стоячи, другого – з коліна, третього – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль під час першого показу;

“добре” – уразити ціль під час другого показу;

“задовільно” – уразити ціль під час третього показу.

Особливості виконання вправи

Під час виконання вправи з пістолета АПС дозволяється використовувати кобуру приклад.

Режим ведення вогню з АПС – одиночними пострілами.

КС 2.12.1.5

Швидкісна стрільба з пістолета з різних рук

(для підрозділів Десантно-штурмових військ та взводів снайперів)

Цілі: мішень МКПС* метрична (мішень № 4д) на щиті 0,46×0,76 м, що встановлюються на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі
	МКПС
Пістолет	10

Час на стрільбу: 14 с.

Кількість боєприпасів: 9, що споряджаються у два магазини: 1- 6, 2 -3.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – вибити 9 очок за 10 с в зоні А;

“добре” – вибити 8 очок за 12 с в зоні А;

“задовільно” – вибити 7 очок за 14 с в зоні А.

Особливості виконання вправи

За сигналом (командою) зробити три постріли по цілі з правої руки, три постріли з лівої руки, перезарядити пістолет, зробити три постріли з обох рук.

Залікова зона: “А” – 1 очок – одне влучення.

КС 2.12.1.6

Швидкісна стрільба з пістолета з різних положень

Цілі: три мішені МКПС* метричні (мішень № 4д) на щиті 0,46×0,76 м, що встановлюються на фронті 2 – 3 м на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	МКПС	МКПС	МКПС
Пістолет	15	10	5

* Далі – мішень Міжнародної Конфедерації Практичної Стрільби.

Час на стрільбу: 30 с.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються у три магазини по 10.

Положення для стрільби: стоячи, (хват зброї на вибір того, хто стріляє).

Оцінка:

“відмінно” – вибити 13 очок за 20 с в зоні А;

“добре” – вибити 11 очок за 25 с в зоні А;

“задовільно” – вибити 9 очок за 30 с в зоні А.

Особливості виконання вправи

За сигналом (командою) прийняти положення “лежачи” і зробити три постріли по цілі № 1, прийняти положення “напівприсядки” та зробити три постріли по цілі № 2, прийняти положення “стоячи” та зробити один постріл по цілі № 3. Перезарядити пістолет, зробити два постріли по цілі № 3, прийняти положення “напівприсядки” та зробити три постріли по цілі № 2, прийняти положення “лежачи” та зробити три постріли по цілі № 1.

Залікова зона: “А” – 1 очок – одне влучення.

КС 2.12.2.7

Стрільба в ході пересування по цілях, що з’являються, різними способами

Цілі:

стрілець, що атакує – ростова фігура (мішень № 8), що з’являється на 5 с вдень (10 с вночі);

стрілець, що перебігає – поясна фігура (мішень № 7), що з’являється на 5 с вдень (10 с вночі);

стрілець, що заліг – грудна фігура (мішень № 6), що з’являється на 5 с вдень (10 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	стрілець, що атакує	стрілець, що перебігає	стрілець, що заліг
Пістолет	50	25	15
АПС	75	50	25

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для ПМ (ПБ) – 8, що споряджаються рівномірно в два магазини;

для АПС – 16, що споряджаються рівномірно в два магазини.

Положення для стрільби:

по стрільцю, що атакує, – з коротких зупинок, стоячи;

по стрільцю, що перебігає, – з коліна,

по стрільцю, що заліг, – лежачи.

Оцінка:

“відмінно”– уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі, при цьому стрільця, що перебігає, обов’язково;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи

Той, хто стріляє, готується до стрільби на РВВ – заряджає зброю, ставить на запобіжник та опускає її під кутом 45° стволом донизу в положенні для стрільби “стоячи”.

За командами керівника стрільби “Вогнева позиція 25 (15, 10) м попереду, вперед” той, хто стріляє, пересувається у визначеному напрямку та самостійно веде вогонь по цілях з визначеного положення для стрільби.

Зміна магазинів тим, хто стріляє, здійснюється самостійно в проміжках між показом цілей та в ході пересування.

Загальна глибина пересування – 50 м.

Під час виконання вправи з пістолета АПС дозволяється ведення вогню короткими чергами з використанням кобури – приклада.

Під час виконання вправи вночі мішені освітлюються розсіяним електричним світлом.

КС 2.12.2.8

швидкісна стрільба з пістолета в русі

(для підрозділів Десантно-штурмових військ та взводів снайперів)

Цілі: чотири мішені МКПС метричні (мішень № 4д) на щиті 0,46×0,76 м, що встановлюються на фронті 9 – 10 м на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	МКПС	МКПС	МКПС	МКПС
Пістолет	9	5	5	9

Час на стрільбу: 30 с.

Кількість боєприпасів: 14, що споряджаються у три магазини по 10.

Положення для стрільби: на ходу, (хват зброї на вибір того, хто стріляє).

Оцінка:

“відмінно” – за 15 с вибити 6 очок в зоні А, В,С в цілях № 1,4 та влучити чотирма пострілами у цілі № 2,3;

“добре” – за 20 с вибити 6 очок в зоні А, В,С в цілях № 1,4 та влучити трьома пострілами у цілі № 2,3;

“задовільно” – за 30 с вибити 5 очок в зоні А, В,С в цілях № 1,4 та влучити двома пострілами у цілі № 2,3;

Особливості виконання вправи

За сигналом (командою) почати рух до рубежу № 1 (на відстань 2 м) та на ходу здійснити три постріли в ціль № 1. Після досягнення рубежу 1 повернути праворуч та здійснити висування до рубежу № 2 (на відстань 5 м), ведучи стрільбу (здійснити по два постріли) по цілях № 2 та № 3. З досягненням рубежу № 2 поставити пістолет на запобіжник і, повернувши праворуч, висунутись до рубежу відкриття вогню. Перезарядити пістолет, почати рух уперед до рубежу № 2 (на відстань 2 м), здійснивши при цьому на ходу три постріли по цілі № 4. З досягненням рубежу 2 повернути ліворуч та здійснити висування до рубежу № 1 (на відстань 5 м) ведучи стрільбу

(здійснити по два постріли) по цілям № 3 та № 2. Поставити пістолет на запобіжник та висунутись на рубіж відкриття вогню для перевірки зброї на розряджання.

4.12.2 Вправи контрольних стрільб

КС 3.12.1.1

Стрільба з місця по нерухомій цілі

(для механізованих, розвідувальних підрозділів, підрозділів Десантно-штурмових військ та спеціального призначення)

Цілі: три мішені МКПС (мішень № 4а) на щиті 0,45 х 0,57 м, що встановлюються на фронті 2 – 3 на висоті очей того, хто стріляє, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	МКПС	МКПС	МКПС
Пістолет	5	10	15

Час на стрільбу: 40 с.

Кількість боєприпасів: 15, що споряджаються по 5 у три магазини.

Положення для стрільби: стоячи, (хват зброї за вибором стрільця).

Оцінка:

“відмінно” – вибити 65 очок;

“добре” – вибити 55 очок;

“задовільно” – вибити 40 очок.

Особливості виконання вправи

По кожній цілі стрільба ведеться серією з п’яти пострілів.

Залікові зони: “А” – 5 очок, “С” – 3 очки, “D” – 1 очко.

За кожний промах в мішень нараховуються штрафні бали (мінус 5 очок).

КС 3.12.1.2

Стрільба по цілі, що з’являється

Ціль: грудна фігура з колами (мішень № 4) на щиті 0,75×0,75 м, що встановлюється на висоті очей того, хто стріляє, нерухома.

Дальність до цілі, (м): 25 м.

Час на стрільбу: 2 хв.

Кількість боєприпасів: 3.

Положення для стрільби: стоячи.

Оцінка:

“відмінно” – вибити 25 очок;

“добре” – вибити 21 очок;

“задовільно” – вибити 18 очок.

5. Порядок виконання та умови вправ стрільб з озброєння бойових машин.

5.1. Вправи стрільб з озброєння бойових машин виконуються членами екіпажів з метою набуття навичок під час оволодіння військовою

спеціальністю та їх удосконалення для успішного виконання завдань за призначенням.

5.2. ВКС з ведення вогню в умовах оборонного (наступального) бою виконуються підрозділами відповідно до їх бойового призначення за рішенням командира підрозділу (того, хто перевіряє).

У БМ, оснащених системою управління вогнем (далі – СУВ), яка дозволяє вести вогонь командиру БМ зі свого штатного місця, виконання вправ стрільб здійснюється з нього, а черговість визначається керівником стрільби. Стрільба проводиться без змін умов вправи.

5.3. Порядок дій керівника стрільби на ділянці під час виконання вправ стрільб.

Керівник стрільби на ділянці наказує отримати боєприпаси. Ті, хто стріляє, отримують боєприпаси, оглядають, споряджають патронами стрічки (магазини), укладають їх у коробки і повертаються до дільничного пункту управління, де старший зміни доповідає керівнику стрільби про їх отримання. Штатні артилерійські постріли підносяться до танків на ношах або підвозяться на автомобілях.

Після поставлення завдань командирами взводів командирам екіпажів, за командою керівника стрільби “До машин” ті, хто стріляє, переходять у вихідне положення, укладають боєприпаси та бронежилети для екіпажів (крім екіпажів танків) на спеціальні стелажі (столи) і шикуються по стройовому розрахунку за 4 м позаду БМ в одну шеренгу обличчям до них.

Переконавшись у готовності зміни та ділянки до стрільби, керівник стрільби на ділянці віддає вказівку відкрити на пункті управління червоні напівкола ВСП та доповідає старшому керівнику стрільби про готовність до стрільби, наприклад: “Перша ділянка до завантаження боєприпасів готова”.

За умови готовності всіх ділянок до стрільби старший керівник стрільби наказує відкрити на командному пункті червоні напівкола ВСП та подати сигнал “Слухайте всі”. За цим сигналом, який може дублюватися командою керівника стрільби на ділянці “Завантажити боєприпаси”, ті, хто стріляє, укладають боєприпаси в БМ для одного, хто буде виконувати вправу стрільб, займають свої місця, оглядають озброєння, прилади стрільби та спостереження, вводять поправки на умови стрільби у балістичний обчислювач, підганяють сидіння, шоломофони та налобники; командири БМ ставлять бойове завдання членам екіпажу, перевіряють роботу засобів зв’язку (встановлюють зв’язок з керівником стрільби та між членами екіпажу). Після цього зміна, що стріляє, надає зброї максимальний кут підвищення, висаджується з машин, зачиняє люки, одягає бронежилети для екіпажів (крім екіпажів танків), які знаходяться на спеціальних стелажах (столах) та шикується у визначеному порядку. Шикування зміни означає її готовність до стрільби.

На виконання сигналу “Слухайте всі” (команди “Завантажити боєприпаси”) слід витрачати:

для БТР і БМП – 1* – не більше 3 хв вдень та не більше 4 хв вночі;

для БМП – 2** – не більше 7 хв;

для танків – не більше 4 хв вдень та 5 хв вночі, а під час стрільби з вкладних стволів для танків усіх марок – не більше 3 хв вдень та 3 хв 30 с вночі.

Після доповідей усіх керівників стрільби на ділянках про готовність тих, хто стріляє, старший керівник наказує подати сигнал “Вогонь”, який дублюється командою керівника стрільби на ділянці “До бою”.

За цим сигналом ті, хто стріляє, займають місця у БМ, запускають двигуни, переводять озброєння у бойове положення, при цьому стрічка з патронами укладається в приймач кулемета, але затворна рама у заднє положення не відводиться (для БМП – 2 затворна рама гармати встановлюється на шептало, а запобіжник – у положення “ПРЕД.”, тумблер “СПУСКИ – ВЫКЛ – СНАРЯЖ” в положення “ВЫКЛ”) і постріли у канал ствола не досилаються, та доповідають командиру БМ про готовність до стрільби. Після цього командир бойової машини входить у зв’язок з керівником стрільби на ділянці та доповідає йому: “Такий – то, до бою готовий”, на танках: “Такий – то, до бою готовий. Нагнітач включено”.

Прийнявши доповіді від командирів БМ про готовність до стрільби, керівник стрільби на ділянці подає по радіо команду: “Вперед” (під час стрільби з місця – “Вогонь”) та після проходження БМ РВВ починає показ цілей відповідно до визначеного варіанта.

Варіанти показу цілей та вогневі позиції (під час виконання вправ стрільб з місця) для кожної зміни тих, хто стріляє, визначаються керівником стрільби на ділянці або тим, хто перевіряє.

Після проходження БМ РВВ (після зайняття зазначеної вогневої позиції) ті, хто стріляє, виявляють цілі та, діючи відповідно до отриманого завдання й умов вправи, ведуть по них вогонь.

Якщо під час виконання вправи стрільб передбачається стрільба ПТРК або виконання нормативу з ПТРК, керівник стрільби подає екіпажам команду: “Стій”, віддає вказівку оператору на показ цілі, а екіпажам команду “Керованим – вогонь”. Після пуску ПТКР (виконання нормативу з ПТРК) або закінчення показу цілі екіпажам БМ, за командою керівника стрільби “Продовжити виконання вправи” ті, хто стріляє, продовжують виконання вправи.

Під час виконання вправ стрільб з танків штатними артилерійськими пострілами керівнику стрільби на ділянці дозволяється після першого пострілу вказувати тим, хто стріляє, положення розриву (траси) снаряда відносно цілі (“Вправо”, “Вліво”, “Переліт”, “Недоліт”, “Ціль”) без зазначення величини відхилення. Під час виконання ВКС та під час

---

* Далі – під БМП-1 слід вважати БМ з 73 мм гарматою (2А28) та спареним кулеметом БМП-1 (БМД-1, тощо).

** Далі – під БМП-2 слід вважати БМ з автоматичною гарматою та спареним кулеметом, БМП-2 (БМП-1М, БМД-2, БТР-3, БТР-4, тощо).

перевірок коригувати вогонь вищезазначеним способом дозволяється тільки командиру взводу з танка.

Під час ведення вогню з короткої зупинки її тривалість повинна бути не більше 10 с вдень та не більше 12 с вночі, під час стрільби в горах – 12 с та 15 с відповідно.

Після завершення показу цілей та з виходом на рубіж припинення вогню БМ зупиняються, за командою командира БМ “Тучею – вогонь” екіпажі застосовують систему “Туча”. У подальшому зброя розряджається, проводяться контрольні спуски, вимикаються вимикачі електроспусків, зброї надається максимальний кут підвищення, після чого командири БМ доповідають керівнику стрільби по радіо: “Такий – то, зброю розряджено”.

Якщо під час виконання вправ стрільб із БМ боєприпаси не були витрачені повністю і БМ вийшла на рубіж припинення вогню із зарядженою гарматою, розряджання гармати проводиться пострілом за командою керівника стрільби на ділянці по радіо: “Такому – то, наводити туди – то, розрядити пострілом, вогонь”. Для цього на кожній ділянці танкової директриси та директриси БМ встановлюється мішень, що з’являється, для розряджання гармати БМ пострілом. Уночі мішень повинна освітлюватися розсіяним електричним світлом. Виштовхувати (вибивати) снаряд, що залишився у каналі ствола, з дульної частини категорично забороняється.

Отримавши доповіді про розрядження зброї від усіх командирів БМ, керівник стрільби на ділянці подає команду по радіо: “1 – й, 2 – й, 3 – й, я Вежа, у вихідне положення, руш!” або “Броня (циркулярний позивний), я Вежа, у вихідне положення, руш!”. За цією командою БМ повертаються у вихідне положення. Зброя під час розворотів та повернення БМ у вихідне положення повинна бути спрямована у бік основного напрямку стрільби (у бік мішеневого поля).

Після повернення всіх БМ у вихідне положення ті, хто стріляє, за командою керівника стрільби “До машин” звільняють від гільз гільзоуловлювачі кулеметів, беруть набої, що залишилися, виходять з БМ, зачиняють вхідні люки та шикуються позаду БМ. Невитрачені ПТКР та штатні артилерійські постріли дозволяється залишати в БМ для наступного, хто буде стріляти.

Після того, як усі екіпажі вишикуються позаду машин, керівник стрільби на ділянці наказує відкрити на пункті управління білі напівкола ВСП та доповідає старшому керівнику стрільби про закінчення стрільби.

Коли на всіх дільничних пунктах управління будуть відкриті білі напівкола ВСП, старший керівник наказує відкрити на командному пункті білі напівкола ВСП та подати сигнал “Відбій”. За цим сигналом керівники стрільби на ділянках з дозволу старшого керівника в разі потреби подають команду на огляд мішеней.

За сигналом “Відбій” зміна знімає і укладає бронежилети для екіпажів (крім екіпажів танків) на спеціальні стелажі (столи) та під командою командира взводу (старшого зміни) прибуває до дільничного пункту

управління, де командири БМ доповідають керівнику стрільби на ділянці про дії під час виконання вправи, спостереження за результатами стрільби, витрату боєприпасів, затримки та несправності озброєння, показання приладів, наприклад: “Товаришу старший лейтенанте, екіпаж виконував бойове завдання зі знищення противника у зазначеному напрямку наступу (секторі стрільби). У ході бою спостерігав: танк: 1 – й постріл – недоліт (переліт, ціль, відхилення ліворуч, праворуч) та інше, 2 – й постріл – ціль (недоліт, переліт, відхилення ліворуч, праворуч) та інше, 3 – й постріл – ціль (недоліт, переліт, відхилення ліворуч, праворуч) та інше; РПГ – уражений (неуражений); безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі – уражена (неуражена). Боєприпаси витрачені повністю (неповністю, залишилося стільки – то пострілів (набоїв), відкат такий – то; показання приладів такі – то; затримок під час стрільби не було (були такі – то). Командир танка сержант Бойко”.

У разі необхідності керівник стрільби на ділянці може заслухати доповіді інших осіб (спостерігачів) про дії тих, хто навчається, під час стрільби та перевірити наявність стріляних гільз і боєприпасів, що залишилися.

Після доповідей командирів БМ керівник проводить короткий розбір дій екіпажів.

Після проведення розбору керівник стрільби наказує тим, хто стріляв, здати гільзи та боєприпаси, що залишилися, і прямувати на чергове навчальне місце або, якщо необхідно, отримати боєприпаси і вишикуватися біля дільничного пункту управління.

Якщо під час стрільби ціль у приціл не видно через туман, снігопад, дощ або сильну запиленість, під час стрільби на плаву висота хвиль перекриває лінію прицілювання, через бездоріжжя та ожеледь не забезпечується досягнення БМ необхідних швидкостей руху, то стрільба за рішенням керівника стрільби на ділянці або старшого командира (начальника) припиняється.

За умови глибокого снігового покриття дозволяється розчищати шляхи для руху БМ, якщо не забезпечується їх рух із встановленою швидкістю.

Під час виконання вправ стрільб у горах із танків та БМП – 2 відстань, яку проходять вони від рубежу відкриття до рубежу припинення вогню, зменшується: при крутості підйому (спуску) більше 10° – до 400 м, а при крутості підйому (спуску) у межах 5 – 10° – до 600 м.

Під час виконання вправ стрільб у горах із БМП – 1 відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 250 м.

5.4. Під час виконання вправ стрільб з місця у визначений порядок можуть вноситися такі зміни:

висування БМ на вогневі позиції та їх зміна проводиться за командою керівника стрільби на ділянці “Зайняти вогневу позицію таку – то (там – то) – вперед”, що подається після сигналу “Вогонь”. З однієї вогневої позиції ведеться вогонь по одній цілі;

показ (рух) цілей починається через 10 – 20 с після виходу на вогневу позицію останньої БМ;

вогонь припиняється та зброя розряджається за командою керівника “Припинити вогонь. Розряджай”, що подається після закінчення часу показу (руху) останньої цілі;

після доповідей про розрядження зброї за командою керівника стрільби БМ повертаються у вихідне положення;

повернення БМ після виконання вправи у вихідне положення, за рішенням керівника, може здійснюватися заднім ходом, при цьому дозволяється командиру БМ, що стріляє, спостерігати за рухом БМ через відчинений люк.

Вправи можуть виконуватися з вимкненим двигуном та стабілізатором озброєння.

5.5. Під час проведення стрільб уночі до їх організації вносяться такі зміни та доповнення:

позаду на башті кожної БМ, що стріляє, встановлюється сигнальна позначка (ліхтар червоного світла), яку чітко видно керівнику стрільби;

під час розташування екіпажу біля БМ габаритні ліхтарі та сигнальні позначки машин повинні бути вимкнені, а якщо екіпаж перебуває в БМ – увімкнені;

під час виконання вправ стрільб з озброєння БМП стрільба ведеться по одній – двох цілях з використанням нічного прицілу (нічної гілки), по інших цілях – з використанням денного прицілу (денної гілки), при цьому одна – дві цілі опромінюються імітаторами інфрачервоного прожектора (освітлювача), а інші виявляють себе “спалахами пострілів”, стрільба з гармати БМП – 2 на дальність більше 800 м ведеться з використанням денного прицілу по цілі, що освітлюється;

під час виконання вправ стрільб із танків стрільба з гармати штатним артилерійським пострілом на всі дальності, а з вкладного ствола – понад 800 м, ведеться по цілі, що освітлюється за допомогою денного прицілу, по інших цілях – із кулемета з використанням нічного прицілу, при цьому одна з цих цілей повинна опромінюватися імітатором інфрачервоного прожектора (освітлювача), а інші можуть виявляти себе “спалахами пострілів”;

під час виконання ВКС відповідно до умов ведення оборонного бою стрільба ведеться з однієї вогневої позиції.

5.6. Під час виконання вправ стрільб на плаву до їх організації вносяться такі зміни і доповнення:

до виконання вправ стрільб на плаву допускаються екіпажі, що відпрацювали навчальні вправи водіння БМ на плаву та мають навички прийомів і дій, які необхідні для управління БМ на плаву;

напередодні заняття з виконання вправ стрільб на плаву з усім особовим складом, який залучається до стрільби, вивчаються обов’язки

членів екіпажу під час подолання водної перешкоди, порядок дій в аварійних ситуаціях та проводяться заліки зі знання заходів безпеки;

з екіпажами (водіями) БМ вивчаються питання підготовки БМ до подолання водної перешкоди, правила управління рухом БМ на плаву. Особлива увага звертається на правила входу і виходу з води, рух і маневрування на плаву, дії під час зупинки двигуна та його запуску у воді, дії екіпажу в разі попадання води у БМ та порядок дій під час залишення БМ екіпажем;

для забезпечення проведення стрільб на плаву додатково призначається рятувально – евакуаційна група з необхідними силами та засобами;

перед проведенням заняття з виконання вправ стрільб на плаву з рятувально – евакуаційною групою проводиться контрольне заняття, під час якого перевіряється її готовність до дій в аварійних ситуаціях;

готовність БМ до руху на плаву перевіряється комісією військової частини із складанням відповідного акта;

екіпаж БМ під час виконання вправи стрільб на плаву повинен перебувати в машині у рятувальних жилетах;

під час стрільби на плаву вихідне положення призначається, як правило, на березі біля зрізу води, рубіж відкриття та припинення вогню – на воді, де глибина водоймища забезпечує рух бойової машини на плаву. Під час призначення вихідного положення на відстані більше як 25 м час на виконання вправи збільшується із розрахунку 60 с на 100 м; стрільба на плаву ведеться зі швидкістю до 6 км/год.

5.7. Вправи стрільб з озброєння БМП, БТР з автоматичними гарматами

5.7.1 Вправи навчальних стрільб

КС 2.13.1.1

Стрільба з місця по цілях, що з’являються

Цілі:

БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 30 с з проміжком 10 с. Під час стрільби з автоматичної гармати – три рази по 20 с з проміжком 10 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що атакує, – дві ростові фігури (мішень № 8) з’являються послідовно на двох рубежах (дальньому і ближньому) два рази по 10 с відповідно із проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі			
		БМП	кулеметна обслуга	група піхоти	
				на дальньому рубежі	на ближньому рубежі
БМП – 1	вдень	800 – 600	500 – 300	600 – 500	400 – 300
	вночі	600 – 400	400 – 300	400 – 350	300 – 250
БМП – 2	вдень і вночі	1200 – 900	500 – 300	600 – 500	400 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати БМП – 1 (далі – гармати) – 3 штатні постріли;

для автоматичної гармати БМП – 2 (далі – автоматичної гармати) – 15 бронебійно – трасуючих снарядів (далі – БТ);

для стрільби з кулемета Калашникова танкового (ПКТ) (далі – спареного кулемета) – 35, з них 10 з трасуючою кулею.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БМП;

“задовільно” – уразити БМП або дві цілі.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ і, якщо можливо, без запуску двигуна з використанням зовнішнього джерела живлення. Ціль для стрільби з гармати з’являється першою або другою.

КС 2.13.1.2

Стрільба з місця по цілях, що рухаються, та нерухомих цілях

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається один раз під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється протитанковою (безвіткатною) гармату (мішень № 11), що з’являється на 40 с у центрі габариту по фронту 10 м та в глибину 50 м. Під час стрільби з автоматичної гармати танк замінюється БМП (мішень № 14);

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

РПГ (мішень № 9), що з’являється що з’являється два рази по 10 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися відповідно на танк в окопі (мішень № 12б) або БМП (мішень № 14) та безвідкатну гармату (ПТРК), автомобілями в окопі (мішень № 17б), що з’являються на 40 с вдень (50 с вночі). Дальність до цілей зменшується на 100 м.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі				
		танк	протитанкова (безвіткатна) гармата	БМП	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	РПГ
БМП – 1	вдень	850 – 600	1500 – 1100	–	900 – 700	500 – 400
	вночі	600 – 400	–	–	500 – 400	400 – 300
БМП – 2	вдень і вночі	–	–	1200 – 900	900 – 700	500 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями.

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі танк;

“задовільно” – уразити танк;

під час виконання вправи штатними пострілами з осколковою гранатою:

“відмінно” – уразити протитанкову (безвіткатну) гармату прямим влученням гранати (або влучити у габарит цілі трьома гранатами) та уразити дві цілі з кулемета;

“добре” – уразити протитанкову (безвіткатну) гармату прямим влученням гранати чи осколком (або влучити у габарит цілі двома гранатами) та уразити одну ціль з кулемета;

“задовільно” – уразити протитанкову (безвіткатну) гармату прямим влученням гранати чи осколком (або влучити у габарит цілі однією гранатою) або уразити дві цілі з кулемета;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому з гармати не менше ніж двома снарядами;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БМП;

“задовільно” – уразити БМП.

Особливості виконання вправи

Вправа може виконуватися з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ і без запуску двигуна, з використанням зовнішнього джерела живлення. Цілі для стрільби з гармати, автоматичної гармати з’являються першою або другою.

КС 2.13.1.3

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

БМП (мішень № 14), що рухається вдень і вночі під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час стрільби пострілами з гармати осколковою гранатою БМП замінюється на безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється на 30 с вдень (40 с вночі) на дальності 400 – 600 м;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

ПТРК в окопі (мішень № 9в), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 7 с вдень (10 с вночі) з проміжком 5 с;

танк (мішень № 12), що з’являється на 2 хв 15 с для виконання нормативу з ПТРК.

Під час виконання вправи в особливих умовах (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с і в горах) цілі, що рухаються, можуть замінюватися БМП (мішень № 14), що з’являється на 40 с вдень (50 с вночі), та безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що з’являється на 40 с вдень (50 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		танк	БМП	кулеметна обслуга	ПТРК в окопі	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
БМП – 1	вдень	–	800 – 500	400 – 300	500 – 400	800 – 700
	вночі	–	600 – 400	400 – 300	400 – 300	500 – 400
БМП – 2	вдень і вночі	–	1200 – 900	500 – 300	600 – 400	800 – 700
ПТРК	вдень і вночі	$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–	–

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів у інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 50, з них 15 з трасуючими кулями;

для виконання нормативу “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” – 1 навчальний макет ПТКР.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі БМП не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі БМП, та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” з оцінкою, не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи

Ціль для стрільби ПТКР (виконання нормативу № 11) з’являється першою.

КС 2.13.1.4

Стрільба з озброєння БМП із завчасно підготовлених позицій

Цілі:

БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 25 с після здійснення маневру “штани”;

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90º до площини стрільби зі швидкістю 15 км/год на ділянці 200 м;

група піхоти – чотири ростові фігури (мішень № 8) по дві на двох рубежах (дальньому і ближньому), по фронту не менше 3 м, що з’являються послідовно чотири рази по на 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		БМП	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти	
					на дальньому рубежі	на ближньому рубежі
БМП – 1	вдень	700 – 500	500 – 400	800 – 700	500 – 400	400 – 300
	вночі	600 – 400	400 – 300	500 – 400	400 – 300	400 – 300
БМП – 2	вдень і вночі	1100 – 900	500 – 400	800 – 700	700 – 500	500 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів у інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 35, з них 8 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома гранатами (снарядами);

“добре” – уразити три цілі, у тому числі БМП;

”задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БМП.

Особливості виконання вправи

Рух БМП – фронтальний і фланговий. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м.

Після зайняття завчасно підготовленої вогневої позиції (окопу) ведеться вогонь:

по цілі БМП після здійснення маневру “штани” в кожному показі;

по решті цілей – не більше двох.

Зміна позиції (здійснення маневру) здійснюється за командою керівника стрільби.

Після завершення показу цілей екіпаж БМ застосовує систему “Туча”.

КС 2.13.1.5

Швидкісна стрільба з автоматичної гармати на короткі відстані

Цілі:

БМП (мішень № 14), що з’являється на 25 с;

БМП на підготовленій вогневій позиції – БМП в окопі (мішень № 14б), що з’являється на 25 с;

ПТКР на БТР (мішень № 18), що з’являється на 25 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється на 20 с;

ПТКР на вогневій позиції (мішень № 9б), що з’являється на 20 с;

стрілець, що перебігає, – поясна фігура (мішень № 7а), що з’являється на 20 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Цілі					
	БМП	БМП на підготовленій вогневій позиції	ПТКР на БТР	кулеметна обслуга	ПТКР на вогневій позиції	стрілець, що перебігає
БМП – 2	500 – 450	450 – 400	500 – 450	250 – 200	300 – 250	250 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автоматичної гармати БТ – 18;

для спареного кулемета – 16, з них 6 з трасуючою кулею;

димових гранат – 2.

Моторесурс: 1,2 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити чотири цілі, у тому числі БМП та БМП на підготовленій вогневій позиції;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі БМП.

Особливості виконання вправи:

Вправа виконується з раніше зайнятої позиції (на віддаленні 100 – 400 м від РВВ) з запуском двигуна.

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 10 с.

Після завершення показу цілей та виходу БМ на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему “Туча”.

КС 2.13.1.6

Стрільба з місця з автоматичної гармати по повітряній цілі

Ціль: вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 35 с на висоті 10 – 20 м.

Дальність до цілі: 2000 – 1800 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 24 осколково – фугасні запалювальні снаряди.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль трьома снарядами;

“добре” – уразити ціль двома снарядами;

“задовільно” – уразити ціль одним снарядом.

КС 2.13.1.7

Стрільба з місця з ПТРК по нерухомій цілі

Ціль: танк (мішень № 12), що з’являється на 2 хв 15 с (під час виконання вправи вночі ціль освітлюється).

Дальність до цілі: від визначеної тому, хто стріляє, вогневої позиції у межах 1/2 $Д_{макс}$ – $Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: 1 снаряд.

Моторесурси: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль;

“незадовільно” – не влучити у ціль.

КС 2.13.1.8

Стрільба на велику дальність*

Ціль: протитанкова (безвідкатна) гармата з обслугою – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11) та три поясні фігури (мішень № 7), нерухомі, розташовані на площі 30 м по фронту та 20 м у глибину.

Дальність до цілі, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Ціль
		протитанкова (безвідкатна) гармата з обслугою
БМП – 1	вдень і вночі	1700 – 2000

Кількість боєприпасів: для гармати БМП – 1 – 6 штатних пострілів з осколковою гранатою.

Оцінка:

“відмінно” – уразити 4 мішені або влучити у габарит 3 штатними пострілами за час не більший 1 хв 50 с;

“добре” – уразити 2 мішені або влучити у габарит 2 штатними пострілами за час не більший 2 хв;

“задовільно” – уразити мішень або влучити у габарит 1 штатним пострілом за час не більший 2 хв 10 с.

КС 2.13.2.9

Флангова стрільба з ходу в умовах рейдових дій

Цілі:

БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 25 с з виходом на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка”;

* Тут і далі під стрільбою на велику дальність з БМП-1 слід вважати стрільбу за допомогою нормалізованої шкали

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 10 с з виходом на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка”;

група піхоти, що атакує – чотири ростові фігури (мішень № 8), що з’являються два рази по 10 с з виходом на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка”.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк	РПГ	група піхоти
БМП – 1	вдень	800 – 500	300 – 200	300 – 200
	вночі	600 – 400	300 – 200	300 – 200
БМП – 2	вдень і вночі	1200 – 900	300 – 200	300 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 50, з них 20 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурси: 1,0 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома гранатами (снарядами);

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі БМП;

”задовільно” – уразити БМП.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується однією БМ на тактичному полі (директрисі БМП з розвертанням та рухом у зворотному напрямку під час здійснення маневру “вісімка”.

Після виходу на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка” екіпаж виявляє цілі та, не припиняючи рух, самостійно веде фланговий вогонь з ходу.

Після завершення показу всіх цілей екіпаж БМ застосовує систему “Туча”.

Стрільба ведеться з ходу. Для БМП – 1 стрільба по цілі БМП – з коротких зупинок.

КС 2.13.2.10
Стрільба з коротких зупинок по цілях, що рухаються, та нерухомих цілях

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с. Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою БТР замінюється артилерійською гарматою (мішень № 19). Під час стрільби з автоматичної гармати БТР замінюється БМП (мішень № 14), що рухається

під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється три рази по 7 с (на 10 с вночі) з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися відповідно БМП (мішень № 14) та безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з'являються на 30 с вдень (40 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі				
		БТР	артилерійська гармата	БМП	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	кулеметна обслуга
БМП – 1	вдень	700 – 500	600 – 500	–	900 – 700	500 – 300
	вночі	500 – 400	400 – 300	–	500 – 400	400 – 300
БМП – 2	вдень і вночі	–	–	1200 – 900	900 – 700	500 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів в інертному спорядженні (пострілів з осколковою гранатою) – 2 (3);

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями.

Моторесурси: БМП – 1,0 км (для БМП – 2 – 1,8 км).

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

"відмінно" – уразити три цілі;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі БТР;

"задовільно" – уразити БТР або дві цілі з спареного кулемета;

під час виконання вправи штатними пострілами з осколковою гранатою:

"відмінно" – уразити артилерійську гармату прямим влученням гранати та дві цілі з кулемета;

"добре" – уразити артилерійську гармату прямим влученням гранати або осколком та одну ціль зі спареного кулемета;

"задовільно" – уразити артилерійську гармату прямим влученням гранати або осколком або уразити дві цілі з спареного кулемета;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому з автоматичної гармати не менше ніж двома снарядами;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі БМП;

“задовільно” – уразити БМП.

Особливості виконання вправи

Рух БМ – фронтальний. Відстань, яку проходить БМП – 1 (БМП – 2) від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м (700 м).

КС 2.13.2.11

Стрільба з ходу та з підготовленої вогневої позиції

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється два рази по 30 с (під час стрільби з автоматичної гармати – три рази по 20 с) з проміжком 10 с;

БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 30 с (під час стрільби з автоматичної гармати – три рази по 20 с) з проміжком 10 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), рух косий або фланговий на ділянці 200 м зі швидкістю 15 – 20 км/год.

РПГ (мішень № 9), що з’являється 3 рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що з’являється три рази по 7 с (на 10 с вночі) з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі				
		БТР	БМП	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти
БМП – 1	вдень і вночі з нічним прицілом	850 – 600		500 – 400 400 – 300	600 – 400 500 – 400	600 – 500 500 – 400
БМП – 2	вдень і вночі	600 – 400	1200 – 900	600 – 400	900 – 700	500 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 45, з них 15 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурси: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БТР не менше ніж двома снарядами і БМП;

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі БТР не менше ніж двома снарядами і БМП;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи

Ціль для стрільби з гармати з’являється першою.

Вправа виконується з веденням вогню з ходу під час руху до підготовленої вогневої позиції та з місця з підготовленої вогневої позиції.

Під час стрільби з БМП – 1 під час руху вогонь ведеться з коротких зупинок.

Після завершення виконання вправи екіпаж застосовує систему “Туча”.

КС 2.13.2.12

Стрільба з ходу по цілях, що рухаються, та нерухомих цілях

Цілі:

танк (мішень № 12) (для автоматичної гармати – БМП (мішень № 14)), що рухається під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час виконання вправи у горах ціль може замінюватися танком (мішень № 12) та БМП (мішень № 14) відповідно, що з’являється два рази по 30 с (для автоматичної гармати – три рази по 20 с) з проміжком 10 с

Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с;

РПГ (мішень № 9), що з’являється три рази по 7 с (10 с вночі), з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м. Під час виконання вправи у горах ціль може замінюватися на безвідкатну гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється на 30 с.

Для виконання нормативу з ПТРК – танк (мішень № 12), що з’являється на 2 хв 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		танк	БМП	БМП	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
БМП – 1	вдень	850 – 600	–	–	500 – 400	600 – 400
	вночі	600 – 500	–	–	400 – 300	500 – 400
БМП – 2	вдень і вночі	–	600 – 400	1200 – 900	600 – 400	900 – 700
ПТРК	вдень і вночі	$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–	–

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу на рубіж припинення вогню 2 хв 50 с вдень (3 хв вночі).

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 15;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями;

для виконання нормативу “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” – 1 навчальна ПТКР.

Моторесурси: БМП – 1 – 1,0 км (для БМП – 2 – 1,8 км).

Оцінка:

під час виконання вправи з озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

“відмінно” – уразити три цілі, у тому числі танк уразити не менше ніж двома гранатами, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати та виконати норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі танк, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити танк та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком або уразити дві цілі з кулемета та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи з озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома снарядами та виконати норматив з ПТРК на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити три цілі або дві цілі, у тому числі БМП не менше ніж двома снарядами, та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БМП, та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи

Перед виконанням вправи навчальних стрільб відпрацьовується норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТРК”.

Для виконання нормативу з ПТРК БМ за командою керівника висуваються на РВВ. Після доповіді командира (навідника – оператора) БМП “Такий – то до відпрацювання нормативу готовий” керівник стрільби подає команду: “До виконання нормативу приступити” та показує ціль.

Після відпрацювання нормативу БМ повертаються на вихідний рубіж, екіпажі знімають макети ПТКР з напрямних (установок) та доповідають про готовність до стрільби.

Рух БМ – фронтальний. Відстань, яку проходить БМП – 1 (БМП – 2) від рубежу відкриття до рубежу припинення вогню – 300 (700) м.

Стрільба по цілях ведеться з ходу. Для БМП – 1 стрільба по танку, безвідкатній гарматі (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17) – з коротких зупинок.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.13.2.13

Стрільба з ходу по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

БМП (мішень № 14), що рухається під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час стрільби з БМП – 1 пострілами з осколковою гранатою БМП замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являється на 30 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с.

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) на фронті не менше 3 м, що з’являється три рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с.

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

Для стрільби пуском ПТКР (виконання нормативу з ПТРК) – танк (мішень № 12), що з’являється на 2 хв 25 с (2 хв 15 с).

Під час виконання вправи за особливих умов (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с) і в горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися БМП (мішень № 14), що з’являється на 30 с вдень (40 с вночі), та безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що з’являється на 30 с вдень (40 с вночі).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		танк	БМП	група піхоти	кулеметна обслуга	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
БМП – 1	вдень	–	850 – 600	600 – 500	500 – 400	800 – 600
	вночі	–	600 – 400	500 – 400	400 – 300	700 – 500
БМП – 2	вдень і вночі	–	1200 – 900	600 – 500	500 – 300	900 – 700
ПТРК	вдень і вночі	$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–	–

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу на рубіж припинення вогню 3 хв 30 с вдень (3 хв 50 с вночі).

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 15;

для спареного кулемета – 50, з них 17 з трасуючими кулями;

для виконання нормативу “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” або стрільби з ПТРК – 1 навчальна (бойова) ПТКР.

Моторесурси: БМП – 1 – 1,0 км (для БМП – 2 – 1,8 км).

Оцінка:

під час виконання вправи з озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

“відмінно” – уразити три цілі, при цьому БМП уразити не менше ніж двома гранатами, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати та виконати норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БМП, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити БМП та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком або уразити дві цілі з кулемета та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи з озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома снарядами та виконати норматив з ПТРК на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі БМП, не менше ніж двома снарядами та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БМП, та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи

Для виконання нормативу з ПТРК (стрільби пуском ПТКР) БМ за командою керівника висуваються на РВВ. Після доповіді командира (навідника – оператора) БМ “Такий – то до відпрацювання нормативу (стрільби пуском ПТКР) готовий” керівник стрільби подає команду: “До виконання нормативу (стрільби пуском ПТКР) приступити” та показує ціль.

Після відпрацювання нормативу (стрільби пуском ПТКР) БМ повертаються на вихідний рубіж, екіпажі знімають макети ПТКР з напрямних (установок) та доповідають про готовність до стрільби.

Рух БМ – фронтальний. Відстань, яку проходить БМП – 1 (БМП – 2) від РВВ до рубежу припинення вогню, – 300 (700) м.

Стрільба ведеться з ходу. Для БМП – 1 стрільба по БМП, безвідкатній гарматі (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а) – з коротких зупинок.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.13.2.14

Стрільба на плаву по нерухомих цілях

Цілі:

танк (мішень № 12), для стрільби з автоматичної гармати – БМП (мішень № 14), що з’являється на 1 хв. Під час стрільби пострілами з

осколковою гранатою танк замінюється на безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17);

РПГ (мішень № 9), що з'являється на 40 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) на фронті не менше 3 м, що з'являються на 40 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі			
		танк	БМП	РПГ	група піхоти
БМП – 1	вдень	400 – 300	–	300 – 250	300 – 200
БМП – 2	вдень	–	500 – 400	300 – 250	300 – 200

Час на стрільбу: від команди "Вперед" до виходу на рубіж припинення вогню – 2 хв 30 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 2;

для автоматичної гармати БТ – 12;

для спареного кулемета – 30, з них 7 з трасуючими кулями;

Моторесурси: 1 км.

Оцінка:

під час виконання вправи з озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк уразити не менше ніж двома гранатами, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі танк, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком;

"задовільно" – уразити танк та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче "задовільно". Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком або уразити дві цілі з кулемета;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома снарядами;

"добре" – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі БМП, не менше ніж двома снарядами;

"задовільно" – уразити дві цілі, у тому числі БМП.

Особливості виконання вправи

Рух БМ – фронтальний. Відстань, яку проходить БМ від РВВ до рубежу припинення вогню – 200 м.

5.7.2 Вправи контрольних стрільб

КС 3.13.1.1

Ведення вогню в умовах оборонного бою

Цілі:

танк (мішень № 12), для стрільби з автоматичної гармати – БМП (мішень № 14), що рухається вдень і вночі під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється на безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з'являється на два рази по 30 с з проміжком 10 с на дальності 600 – 400 м;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

РПГ (мішень № 9), що з'являється три рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється три рази по 7 с (на 10 с вночі) з проміжком 5 с.

Для стрільби пуском ПТКР (виконання нормативу з ПТРК) – танк (мішень № 12), що з'являється на 2 хв 25 с (2 хв 15 с).

Під час виконання вправи за особливих умов (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с) і в горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися: для БМП – 1 танком (мішень № 12), що з'являється два рази по 30 с з проміжком 10 с; для БМП – 2 БМП (мішень № 14), що з'являється три рази по 20 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		танк	БМП	кулеметна обслуга	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
БМП – 1	вдень	800 – 500	–	400 – 300	500 – 400	800 – 700
	вночі	600 – 400	–	400 – 300	500 – 400	500 – 400
БМП – 2	вдень і вночі	–	1200 – 900	500 – 300	600 – 400	800 – 700
ПТРК	вдень і вночі	$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–	–

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 10;

для спареного кулемета – 50, з них 15 з трасуючими кулями;

для виконання нормативу "Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР" або стрільби з ПТРК – 1 навчальна (бойова) ПТКР.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк (БМП) не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі танк (БМП) не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі танк (БМП), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи

Ціль для стрільби з ПТРК (виконання нормативу № 11) з’являється першою.

КС 3.13.2.2

Ведення вогню в умовах наступального бою.

Цілі:

танк (мішень № 12), для стрільби з автоматичної гармати – БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 30 с (під час стрільби з автоматичної гармати – три рази по 20 с) з проміжком 10 с. Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17);

РПГ (мішень № 9), що з’являється три рази по 7 с (10 с вночі), з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м. Під час виконання вправи у горах ціль може замінюватися тією, що з’являється (мішень № 17) на 40 с.

Для стрільби пуском ПТКР (виконання нормативу з ПТРК) – танк (мішень № 12), що з’являється на 2 хв 25 с (2 хв 15 с).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк	БМП	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
БМП – 1	вдень	850 – 600	–	500 – 400	800 – 600
	вночі	600 – 400	–	400 – 300	500 – 400
БМП – 2	вдень і вночі	–	1200 – 900	500 – 300	900 – 700
ПТРК	вдень і вночі	$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу на рубіж припинення вогню:

для БМП – 1 вдень – 2 хв 50 с, вночі – 3 хв (під час виконання вправи пострілами з осколковою гранатою час на стрільбу збільшується на 15 с);

для БМП – 2 вдень – 3 хв, вночі – 3 хв 10 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 3;

для автоматичної гармати БТ – 15;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями;

для виконання нормативу “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” або стрільби з ПТРК – 1 навчальна (бойова) ПТКР.

Моторесурси: 1 км (для БМП – 2 – 1,8 км).

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1 штатними пострілами в інертному спорядженні:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк уразити не менше ніж двома гранатами, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати та виконати норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі танк, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити танк та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком або уразити дві цілі з кулемета та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома снарядами та виконати норматив з ПТРК на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі БМП, не менше ніж двома снарядами та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БМП, та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи.

Перед виконанням ВКС відпрацьовується норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” або стрільба пуском ПТКР за умовами КС 2.13.1.7.

Для виконання нормативу з ПТРК (стрільби пуском ПТКР) за командою керівника БМ висуваються на РВВ. Після доповіді командира (навідника – оператора) БМ “Такий – то до відпрацювання нормативу (стрільби пуском ПТКР) готовий” керівник стрільби подає команду: “До виконання нормативу (стрільби пуском ПТКР) приступити” та показує ціль.

Після відпрацювання нормативу (стрільби пуском ПТКР) екіпажі знімають макети ПТКР з напрямних (установок) та доповідають про готовність до стрільби.

Стрільба ведеться з ходу. Для БМП – 1 стрільба по танку, безвідкатній гарматі (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17) – з коротких зупинок. Рух БМ – фронтальний. Відстань, яку проходить БМП – 1 (БМП – 2) від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 (700) м. Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

5.8. Вправи стрільб з озброєння БТР – 80 (БТР – 70, БРДМ).

5.8.1 Вправи навчальних стрільб.

КС 2.14.1.1

Стрільба з місця по нерухомих цілях

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з'являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що атакує, – дві ростові фігури (мішень № 8), що з'являються послідовно на двох рубежах (дальньому і ближньому) 2 рази по 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		БТР	кулеметна обслуга	група піхоти дальній (ближній) рубіж
Крупнокаліберний кулемет	вдень	700 – 600	–	–
	вночі	500 – 400	–	–
Спарений кулемет	вдень	–	500 – 400	600 – 500 (400 – 300)
	вночі	–	400 – 300	500 – 400 (300 – 250)

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета Владимирова танкового (КПВТ) (далі – крупнокаліберного кулемета) – 9, з них 3 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі;

"добре" – уразити дві цілі, у тому числі БТР, або БТР не менше ніж двома кулями;

"задовільно" – уразити БТР або дві цілі.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ і, якщо є така можливість, без запуску двигуна.

Ціль для стрільби з крупнокаліберного кулемета з'являється першою або другою.

Під час виконання вправи вночі БТР та кулеметна обслуга імітується "спалахами пострілів", а група піхоти освітлюється.

КС 2.14.1.2

Стрільба з місця по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово на ділянці 200 м зі швидкістю 15 – 20 км/год. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно БТР в окопі (мішень № 13б), що з’являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с, дальність до цілі зменшується на 100 м;

група піхоти, що атакує (відходить), – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються на ділянці 60 м два рази (вперед, назад) з інтервалом 10 – 20 с під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється групою піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7) по фронту не менше 6 м, що з’являються два рази по 20 с з проміжком 5 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		БТР	кулеметна обслуга	група піхоти, що атакує (відходить)
Крупнокаліберний кулемет	вдень	700 – 800	–	–
	вночі	700 – 600	–	–
Спарений кулемет	вдень	–	400 – 300	450 – 350
	вночі	–	300 – 200	350 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 9, з них 3 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити дві цілі або БТР не менше ніж двома кулями;

“задовільно” – уразити БТР.

Особливості виконання вправи

Під час виконання вправи стрільба ведеться по одній цілі з однієї вогневої позиції, по інших цілях – з інших вогневих позицій після пересування. Пересування здійснюється за командою керівника стрільби. Вночі вправа виконується з однієї вогневої позиції без руху БМ і, якщо є така можливість, без запуску двигуна.

Ціль для стрільби з крупнокаліберного кулемета з’являється першою або другою.

Показ цілей починається не пізніше 10 – 20 с після зайняття вогневої позиції останньою БМ.

Під час виконання вправи вночі БТР та група піхоти освітлюється, кулеметна обслуга імітується “спалахами пострілів”.

КС 2.14.1.3

Швидкісна стрільба на короткі відстані

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється на 25 с;

ПТКР на БТР (мішень № 18), що з’являється на 25 с;

ПТКР на вогневій позиції (мішень № 9б), що з’являється на 20 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється на 20 с;

ручний протитанковий гранатомет (мішень № 9), що з’являється на 20 с;

стрілець, що перебігає – поясна фігура (мішень № 7а), що з’являється на 20 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі					
	БТР	ПТКР на БТР	ПТКР на вогневій позиції	кулеметна обслуга	РПГ	стрілець, що перебігає
Крупнокаліберний кулемет	500 – 400	450 – 350	–	–	–	–
Спарений кулемет	–	–	300 – 250	250 – 200	300 – 250	250 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 11, з них 2 з трасуючою кулею;

для спареного кулемета – 22, з них 5 з трасуючою кулею;

димових гранат – 2.

Моторесурс: 1,2 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити чотири цілі, у тому числі БТР та ПТКР на БТР;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі БТР.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої позиції (на віддаленні 100 – 400 м від рубежу відкриття вогню) з запуском двигуна.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

Після завершення показу цілей та виходу БМ на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему “Туча”.

Під час виконання вправи вночі:

БТР, ПТКР на БТР, ПТКР на вогневій позиції та РПГ освітлюються;

кулеметна обслуга та стрілець, що перебігає, імітується “спалахами пострілів”.

КС 2.14.1.4

Стрільба з місця по повітряній цілі

Ціль: вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 45 с на висоті 10 – 20 м.

Дальність до цілі: 1200 – 1000 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Кількість боєприпасів: для крупнокаліберного кулемета – 20, з них 6 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 0,5 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль трьома кулями;

“добре” – уразити ціль двома кулями;

“задовільно” – уразити ціль.

КС 2.14.2.5

Стрільба різними способами по цілях,
що з’являються та рухаються

Цілі:

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово на ділянці 200 – 250 м зі швидкістю 15 – 20 км/год. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно БТР в окопі (мішень № 13б), що з’являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с, дальність до цілі зменшується на 100 м;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с.

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8), що з’являються по фронту не менше 3 м два рази по 20 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		БТР	група піхоти	кулеметна обслуга
Крупнокаліберний кулемет	вдень	800 – 700	–	–
	вночі	700 – 600	–	–
Спарений кулемет	вдень	–	400 – 350	500 – 400
	вночі	–	350 – 300	400 – 300

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу БМ на рубіж припинення вогню – 2 хв 40 с. Під час виконання вправи у горах: вдень – 2 хв 15 с, вночі – 2 хв 35 с.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 9, з них 3 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БТР;

“задовільно” – уразити БТР.

Особливості виконання вправи

Стрільба по БТР, кулеметній обслузі ведеться з коротких зупинок, по групі піхоти – з ходу.

Ціль для стрільби з крупнокаліберного кулемета з'являється першою або другою.

Під час виконання вправи вночі БТР та група піхоти освітлюються, кулеметна обслуга імітується "спалахами пострілів".

Рух машини – фронтальний. Відстань від рубежу відкриття до рубежу припинення вогню – 300 м.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

Після завершення показу цілей та виходу БМ на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему "Туча".

КС 2.14.2.6

Стрільба різними способами зі зміною вогневих позицій

Цілі:

БТР (мішень № 13), що рухається два рази (вперед, назад) з інтервалом 10 с під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 – 250 м. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно на БТР в окопі (мішень № 13б), що з'являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с, дальність до цілі зменшується на 100 м;

група піхоти, що перебігає – дві ростові фігури (мішень № 8а), що рухаються під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 8 – 12 км/год на ділянці 150 м;

РПГ (мішень № 9), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово на ділянці 200 м зі швидкістю 15 – 20 км/год. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно протитанковою (безвіткатною) гарматою (мішень № 11), що з'являється на 30 с вдень (40 с вночі), дальність до цілі зменшується на 100 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		БТР	РПГ	БТР	група піхоти, що перебігає
Крупнокаліберний кулемет	вдень	1200 – 900	–	900 – 700	–
	вночі	1000 – 800	–	800 – 600	–
Спарений кулемет	вдень	–	500 – 400	–	600 – 750
	вночі	–	350 – 250	–	700 – 600

Час на стрільбу: від команди "Вперед" до виходу БМ на рубіж припинення вогню – 4 хв 25 с. Під час виконання вправи у горах: вдень – 3 хв 25 с, вночі – 3 хв. 55 с.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 18, з них 6 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями;
димових гранат – 2.
Моторесурс: 1 км.
Оцінка:
“відмінно” – уразити всі цілі;
“добре” – уразити три цілі, у тому числі БТР;
“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БТР.
Особливості виконання вправи
По БТР, що рухається фронтально, вогонь з крупнокаліберного кулемета ведеться з коротких зупинок під час висування на першу вогневу позицію та з місця після її зайняття.
По БТР, що рухається флангово, вогонь з крупнокаліберного кулемета ведеться за рішенням керівника стрільби з коротких зупинок під час висування на другу (третю) вогневу позицію та з місця після її зайняття.
Стрільба зі спареного кулемета по одній із цілей ведеться з ходу під час висування з першої (другої) вогневої позиції на другу (третю), по іншій – з місця з другої або третьої вогневих позицій.
Друга вогнева позиція обладнується так, щоб БТР виходив з окопу вперед.
Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.
Після завершення показу цілей та виходу БМ на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему “Туча”.
Під час виконання вправи вночі:
БТРи та РПГ освітлюються;
група піхоти, що перебігає, імітується “спалахами пострілів”.

КС 2.14.2.7

Стрільба на плаву по нерухомих цілях

Цілі:
протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з’являється на 30 с вдень (40 с вночі);
група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що з’являються на 40 с.
Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		протитанкова (безвідкатна) гармата	група піхоти
Крупнокаліберний кулемет	вдень і вночі	400 – 300	–
Спарений кулемет	вдень і вночі	–	300 – 200

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу БМ на рубіж припинення вогню – 1 хв 50 с.
Кількість боєприпасів:
для крупнокаліберного кулемета – 10, з них 2 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 15, з них 4 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 0,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату не менше ніж двома кулями;

“задовільно” – уразити протитанкову (безвідкатну) гармату.

Особливості виконання вправи

Рух машини – фронтальний. Відстань, яку проходить БМ РВВ до рубежу припинення вогню, – 150 м.

Під час виконання вправи вночі цілі освітлюються.

5.8.2 Вправи контрольних стрільб

КС 3.14.1.1

Ведення вогню в умовах оборонного бою

Цілі:

БТР (мішень № 13), що рухається два рази (вперед, назад) з інтервалом 10 с під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 – 250 м. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно на БТР в окопі (мішень № 13б), що з’являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с, дальність до цілі зменшується на 100 м;

група піхоти, що перебігає, – дві ростові фігури (мішень № 8а), що рухаються під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 8 – 12 км/год на ділянці 150 м;

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		БТР	РПГ	кулеметна обслуга	група піхоти, що перебігає
Крупнокаліберний кулемет	вдень	1200 – 900	–	–	–
	вночі	1000 – 800	–	–	–
Спарений кулемет	вдень	–	500 – 400	400 – 300	750 – 600
	вночі	–	350 – 250	300 – 200	700 – 600

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу БМ на рубіж припинення вогню – 4 хв 30 с. Під час виконання вправи у горах: вдень – 3 хв 40 с, вночі – 4 хв.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 9, з них 3 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 50, з них 15 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три цілі, у тому числі БТР;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БТР.

Особливості виконання вправи

Вогонь по цілі для стрільби з крупнокаліберного кулемета ведеться з коротких зупинок під час висування на першу вогневу позицію та з місця після її зайняття.

Стрільба зі спареного кулемета по одній із цілей ведеться з ходу під час висування з другої вогневої позиції на третю, по інших цілях – з місця з другої та третьої вогневих позицій.

Друга вогнева позиція обладнується так, щоб БТР виходив з окопу вперед.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

Під час виконання вправи вночі:

БТР та РПГ освітлюються;

група піхоти, що перебігає, імітується “спалахами пострілів”.

КС 3.14.2.2

Ведення вогню в умовах наступального бою

Цілі:

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м. Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, може бути замінено відповідно на БТР в окопі (мішень № 13б), що з’являється два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с;

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8), що з’являються на фронті не менше 3 м два рази по 20 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		БТР	РПГ	група піхоти
Крупнокаліберний кулемет	вдень	800 – 700	–	–
	вночі	700 – 600	–	–
Спарений кулемет	вдень	–	500 – 400	450 – 350
	вночі	–	400 – 300	350 – 250

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу БМ на рубіж припинення вогню – 2 хв 40 с. Під час виконання вправи у горах: вдень – 2 хв 20 с, вночі – 2 хв 40 с.

Кількість боєприпасів:

для крупнокаліберного кулемета – 9, з них 3 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити три цілі;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі БТР;

“задовільно” – уразити БТР.

Особливості виконання вправи

По БТР, що рухається флангово, та РПГ стрільба ведеться з коротких зупинок, по групі піхоти – з ходу.

Ціль для стрільби з крупнокаліберного кулемета з’являється першою або другою.

Рух машини – фронтальний. Відстань, яку проходить БМ від рубежу відкриття до рубежу припинення вогню, – 300 м.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

Під час виконання вправи вночі РПГ імітується “спалахами пострілів”, інші цілі освітлюються.

5.9. Вправи стрільб з озброєння танків

5.9.1 Вправи навчальних стрільб

КС 2.15.1.1

Стрільба з місця по нерухомих цілях

Цілі:

танк (мішень № 12), що з'являється на 1хв 20с;

РПГ (мішень № 9), що з'являється на 50с;

група піхоти – два стрільці – ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що з'являються на 30с.

Дальності до цілей (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Ц і л і		
		Танк	РПГ	Група піхоти
Вкладний ствол	Вдень та вночі	1200 – 900	—	—
Гармата		1800 – 1500	—	—
Спарений кулемет		—	500 – 300	700 – 500

Час: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: для вкладного ствола замінників штатних артилерійських пострілів – 3; для гармати артилерійських пострілів (кумулятивних (бронебійних підкаліберних) – 3;

для спареного кулемета – 35, із них 10 з трасуючими кулями.

Моторесурси: 0,25 м/год.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"добре" – уразити всі цілі або дві цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"задовільно" – уразити дві цілі, при цьому танк обов'язково.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ.

КС 2.15.1.2

Стрільба з місця по нерухомих цілях та цілях, що рухаються

Цілі:

танк (мішень № 12), що з'являється на 1хв 20с;

РПГ (мішень № 9), що з'являється на 50с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово на ділянці 200м зі швидкістю 15 – 20 км/год. (два проходи);

група піхоти – два стрільці – ростові фігури (мішень №8) на фронті не менше 3м, що з'являються на 30 с.

Дальності до цілей (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Ц і л і			
		Танк	Безвідкатна гармата на автомобілі	РПГ	Група піхоти
Вкладний ствол	Вдень та вночі	1200 – 900	—	—	—
Гармата		1800 – 1500	—	—	—
Спарений кулемет		—	900 – 700	600 – 400	800 – 600

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола замінників штатних артилерійських пострілів – 3; для гармати артилерійських пострілів (кумулятивних (бронебійних підкаліберних)) – 3;

для спареного кулемета – 50, із них 15 з трасуючими кулями.

Час: обмежується часом показу та руху цілей.

Моторесурси: 0,25 м/год.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"добре" – уразити всі цілі або три цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"задовільно" – уразити три цілі, при цьому танк обов'язково.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ.

КС 2.15.1.3

Стрільба з місця по різних цілях

Цілі:

танк (мішень № 12), що з'являється на 1хв 20 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово на ділянці 200м зі швидкістю 15 – 20 км/год. (два проходи);

РПГ (мішень № 9), що з'являється на ЗО с;

протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень №11), що з'являється на 30 с.

Дальності до цілей (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Ц і л і			
		Танк	Безвідкатна гармата на автомобілі	РПГ	Протитанкова (безвідкатна) гармата
Вкладний ствол	Вдень та вночі	1200 – 900	—	—	—
Гармата		1800 – 1500	—	—	—
Спарений кулемет		—	900 – 700	600 – 400	800 – 600

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола замінників штатних артилерійських пострілів – 3; для гармати артилерійських пострілів (кумулятивних (бронебійних підкаліберних) – 3;

для спареного кулемета – 50, із них 15 з трасуючими кулями.

Час: обмежується часом показу та руху цілей.

Моторесурси: 0,25 м/год.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"добре" – уразити всі цілі або три цілі, при цьому танк не менше ніж двічі;

"задовільно" – уразити три цілі, при цьому танк обов'язково.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ.

КС 2.15.1.4

Стрільба з місця по цілях, що з'являються

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 30 с з проміжком 10 с.

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 15 с з проміжком 5 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8), на фронті не менше 3 м, що з’являються три рази по 10 с (12 с вночі) з проміжком 5 с

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк	кулеметна обслуга	група піхоти
Вкладний ствол (гармата)	вдень і вночі	1200 – 1000	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	700 – 500
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	900 – 700	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	600 – 400

Час: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 3;

для спареного кулемета – 35, із них 10 з трасуючими кулями.

Моторесурси: 0,25 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі уразити танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ і, якщо є така можливість, без запуску двигуна з використанням зовнішнього джерела живлення.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.15.1.5

Стрільба з місця по цілях, що рухаються та з'являються

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° на ділянці 250 – 300 м зі швидкістю 15 – 18 км/год (під час стрільби з нічним прицілом з’являється на 1 хв 20 с);

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби два рази (вперед, назад) зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8), по фронту не менше 3 м, що з’являються три рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що з’являються два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк	безвідкатна гармата на автомобілі	кулеметна обслуга	група піхоти
Вкладний ствол (гармата)	вдень і вночі	1100 – 900	900 – 700	–	–
Спарений кулемет		–	–	600 – 400	800 – 600
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	900 – 700	700 – 600	–	–
Спарений кулемет		–	–	500 – 300	700 – 500

Час: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 3;

для спареного кулемета – 50, із них 15 з трасуючими кулями.

Моторесурси: 0,25 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк обов’язково.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ і, якщо є така можливість, без запуску двигуна з використанням зовнішнього джерела живлення.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.15.1.6

Стрільба з озброєння танка з місця по наземних цілях, що з’являються та рухаються

Цілі: танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° на ділянці 250 – 300 м зі швидкістю 15 – 18 км/год (під час стрільби з нічним прицілом з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с);

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби два рази (вперед, назад) зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправ у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) та БТР (мішень № 13), що з’являються два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк	БТР	РПГ	протитанкова безвідкатна гармата
Вкладний ствол (гармата)	вдень і вночі	1200 – 1000	1100 – 900	–	–
Спарений кулемет		–	–	600 – 400	–
Зенітний кулемет		–	–	–	700 – 500
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	900 – 700	800 – 600	–	–
Спарений кулемет		–	–	500 – 300	–

Час: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати), замінників штатних артилерійських пострілів – 6;

для спареного кулемета – 15, з них 4 з трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 10, з них 3 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурси: 0,3 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк та БТР не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі уразити танк не менше ніж двома снарядами (кулями), БТР та протитанкову (безвіткатну) гармату;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі танк та протитанкову (безвіткатну) гармату.

Особливості виконання вправи

Протитанкова (безвіткатна) гармата для стрільби із зенітного кулемета показується одночасно із РПГ. Стрільба по ній ведеться командиром танка зі свого штатного місця.

Протитанкова (безвіткатна) гармата для стрільби із зенітного кулемета вночі освітлюється.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

Після завершення показу цілей екіпаж танка застосовує систему “Туча”.

КС 2.15.1.7

Стрільба з озброєння танка із завчасно підготовлених позицій

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с після здійснення маневру “штани”;

БМП (мішень № 14), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90º до площини стрільби зі швидкістю 15 км/год на ділянці 200 м;

група піхоти – чотири ростові фігури (мішень № 8) по дві на двох рубежах (дальньому і ближньому), по фронту не менше 3 м, що з’являються послідовно чотири рази по на 10 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі					
		танк	БМП	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти	
						на дальньому рубежі	на ближньому рубежі

Гармата	вдень і вночі	1800 – 1500* / 2200 – 2000	1800 – 1500 / 2200 – 2000	–	–	–	–
Вкладний ствол		1200 – 900	1200 – 900	–	–	–	–
Спарений кулемет		–	–	500 – 400	–	700 – 600	500 – 400
Зенітний кулемет		–	–	–	900– 700	–	–

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 4;

для спареного кулемета – 35, з них 8 з трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 12, з них 3 трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

”задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи

Рух танка – фронтальний і фланговий. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 300 м.

Після зайняття завчасно підготовленої вогневої позиції (окопу) вогонь ведеться:

по цілі "танк" – після здійснення маневру “штани” в кожному показі;

по решті цілей – не більше двох.

Зміна позиції (здійснення маневру) здійснюється за командою керівника стрільби.

Після завершення показу цілей екіпаж танка застосовує систему “Туча”.

КС 2.15.1.8

Стрільба керованим снарядом

Ціль:

танк (мішень № 12), що з'являється на 2хв 30с. Під час виконання вправи вночі ціль освітлюється.

Дальність до цілі: 4000 – 2000м.

Кількість боєприпасів: 1 снаряд.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

---

* Далі – у чисельнику вказано дальності стрільби для снарядів з початковою швидкістю польоту менше 1000 м/с; у знаменнику – більше 1000 м/с.

Моторесурси: 0,25 м/год.

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль;

"незадовільно" – не влучити у ціль.

КС 2.15.1.9

Стрільба осколково – фугасним снарядом з установкою підривника на фугасну дію з уповільненням

Ціль:

група піхоти – 10 ростових фігур (мішень №8 (8а, 8б) на ділянці 60 м по фронту та 40 м в глибину, нерухомі.

Дальності до цілі: 2500 – 1800 м;

Кількість боєприпасів: 3 осколково – фугасних артилерійських постріли.

Час на стрільбу: необмежена.

Моторесурси: 0,25 м/год.

Оцінка: до 1 хв.

"відмінно" – уразити не менше 80% мішеней;

"добре" уразити не менше 60% мішеней;

"задовільно" уразити не менше 40% мішеней.

КС 2.15.1.10

Швидкісна стрільба на короткі відстані

Цілі:

танк в окопі (мішень № 12б), два рази по 25 с з проміжком 10 с;

БМП в окопі (мішень № 14б), два рази по 25 с з проміжком 10 с;

амбразура в споруді (мішень № 16), що з'являється на 25 с;

ручний протитанковий гранатомет (мішень № 9), що з'являється на 20 с;

безвідкатна гармата (ПТКР) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 200 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі				
	танк в окопі	БМП в окопі	амбразура в споруді	РПГ	безвідкатна гармата (ПТКР) на автомобілі
Вкладний ствол (гармата)	600 – 500	500 – 400	450 – 400	–	–
Спарений кулемет	–	–	–	250 – 200	350 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом показу та руху цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 6;

для спареного кулемета – 20, з них 5 з трасуючою кулею.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити чотири цілі, або три цілі, у тому числі танк в окопі не менше двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі танк в окопі.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої позиції (на віддаленні 100 – 400 м від РВВ) з запуском двигуна. Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.15.1.11

Стрільба із зенітного кулемета з місця по повітряній цілі

Ціль: вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 35 с на висоті 10 – 20 м.

Дальність до цілі: 1500 – 1300 м.

Кількість боєприпасів: для зенітного кулемета 20, з них 6 з трасуючими кулями.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль не менше ніж трьома кулями;

“добре” – уразити ціль двома кулями;

“задовільно” – уразити ціль.

КС 2.15.1.12

Стрільба із зенітного кулемета з місця по повітряних та наземних цілях

Цілі: вертоліт (мішень №25), що з'являється на 60с на висоті 10 – 20м;

протитанкова гармата (мішень №11, 11а), що з'являється на 60с.

Дальність до цілі:

мішень № 25 – 1500 – 1300м.

мішень № 11 (11а) – 900 – 700м.

Кількість боєприпасів: 30, з них 9 з трасуючими кулями.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілі.

Оцінка:

"відмінно" – уразити дві цілі;

"добре" – уразити вертоліт;

"задовільно" – уразити протитанкову гармату.

КС 2.15.1.13

Стрільба з озброєння танка на великі відстані

Ціль:

блокпост – БМП (мішень № 14) та група піхоти – 6 ростових фігур (мішень № 8) на ділянці 75 м по фронту і 75 м в глибину, нерухомі;

колона танків на рубежі розгортання у взводні колони – три танки (мішень № 12) на ділянці 40 м по фронту і 100 м в глибину, нерухомі;

протитанкова батарея на вогневій позиції – 6 протитанкових (безвіткатних) гармат (мішень № 11) на фронті 400 – 600 м, нерухомі.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		блокпост	колона танків на РРВК	протитанкова батарея на вогневій позиції
Гармата	вдень і вночі	2000 – 1600	2500 – 1800	6000 – 1500

Час на стрільбу: 8 хв.

Кількість боєприпасів:

для гармати артилерійських штатних пострілів – 25;

димових гранат – 3.

Моторесурс: 0,25 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – пряме влучення в кожну ціль або знищення (руйнування) не менше 70 % мішеней за 6 хв;

“добре” – пряме влучення в дві цілі або знищення (руйнування) не менше 60 % мішеней за 7 хв;

“задовільно” – пряме влучення в одну ціль або знищення (руйнування) не менше 50 % мішеней за 8 хв.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується з заняттям раніше підготовленої позиції на відстані 150 м від РВВ. За командою керівника стрільби екіпажі висуваються на визначений рубіж. Після зайняття машинами вогневих позицій та доповіді про готовність до стрільби, керівник стрільби ставить вогневе завдання на ураження цілі, при цьому дальність до цілі не вказується.

Пристрілювання може проводитися під час стрільби з танків, що не мають СУВ, а також у тих випадках, коли стрільба ведеться в аварійних режимах роботи СУВ. Пристрілювання дальності виконується захопленням цілі у вилку. При цьому керівник стрільби до відкриття вогню по радіо повідомляє (уточнює) екіпажам необхідні дані для введення в балістичні обчислювачі.

Час на стрільбу відраховується від моменту доповіді командирів танків “Ціль бачу” до доповіді “Стрільбу закінчив”. Стрільба ведеться осколково – фугасним снарядом ОФ – 26 з підривником В – 429Е з установкою крана в положення “З”. Після виконання вогневого завдання екіпаж застосовує систему “Туча” та висувається у вихідне положення.

КС 2.15.1.14

Стрільба з озброєння танка на великі відстані по цілі, що розвідана

Ціль: блокпост противника – БМП (мішень № 14) та група піхоти – 7 ростових фігур (мішень № 8 (8а, 86)) на ділянці 75 по фронту та 75 в глибину, нерухомі.

Дальність до цілі: 4100 – 8000 м.

Час на стрільбу: 3 хв.

Кількість боєприпасів:

для гармати – 3 осколково – фугасних артилерійських постріли.

Моторесурс: 0,25 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – пряме влучення в габарит трьома снарядами;

“добре” – пряме влучення в габарит двома снарядами;

“задовільно” – пряме влучення в габарит одним снарядом.

КС 2.15.2.15

Стрільба з коротких зупинок по цілях, що з'являються та рухаються.

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° на ділянці 250 – 300 м зі швидкістю 15 – 18 км/год. (при стрільбі з нічним прицілом з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с);

БТР (мішень № 13а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби два рази (вперед, назад) зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 200 м;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється три рази по 10 с з проміжком 5 с.

Під час виконання вправ у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) та БТР (мішень № 13), що з’являються два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк, що рухається фронтально	БТР	кулеметна обслуга
Вкладний ствол (гармата)	вдень і вночі	1100 – 900	1100 – 900	–
Спарений кулемет		–	–	500 – 300
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	900 – 700	800 – 600	–
Спарений кулемет		–	–	500 – 300

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 6;

для спареного кулемета – 15, з них 3 з трасуючими кулями.

Моторесурси: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк, що рухається фронтально та БТР, що рухається флангово, не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі танк, що рухається фронтально, не менше ніж двома снарядами (кулями) та БТР, що рухається флангово;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк, що рухається фронтально.

Особливості виконання вправи

Рух танка – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 700 м.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи не повинен перевищувати 10 с.

КС 2.15.2.16

Флангова стрільба з ходу в умовах рейдових дій.

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з виходом на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка”;

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 10 с з виходом на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка”;

група піхоти, що атакує, – чотири ростові фігури (мішень № 8), що з’являються два рази по 10 с з виходом на вогневий рубіж підчас здійснення маневру “вісімка”.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк	РПГ	група піхоти
Гармата	вдень і вночі	1800 – 1500		
Вкладний ствол		1200 – 900	–	–
Спарений кулемет		–	300 – 200	300 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати (вкладного ствола) артилерійських штатних пострілів або їх замінників – 3;

для спареного кулемета – 50, з них 20 з трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурси: 1,0 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

”задовільно” – уразити танк.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується однією БМ на тактичному полі (танковій директрисі) з розвертанням та рухом у зворотному напрямку під час здійснення маневру “вісімка”.

Після виходу на вогневий рубіж під час здійснення маневру “вісімка” екіпаж виявляє цілі та, не припиняючи рух, самостійно веде фланговий вогонь з ходу.

Після завершення показу всіх цілей екіпаж БМ застосовує систему “Туча”.

КС 2.15.2.17

Стрільба з ходу по цілях, що з’являються та рухаються.

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з проміжком – 10 с; під час стрільби з вкладного ствола – танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 18 км/год на ділянці 250 – 300 м (під час стрільби з нічним прицілом з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с);

РПГ (мішень № 9), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Під час виконання вправи в особливих умовах (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с) та у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) і безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являються два рази по 25 с з проміжком – 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк	РПГ	протитанкова (безвіткатна) гармата	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
Гармата	вдень і вночі	1800 – 1500 / 2200 – 2000	–	–	–
Вкладний ствол		1200 – 900	–	–	–
Спарений кулемет		–	600 – 400	–	900 – 700
Зенітний кулемет		–	–	700 – 500	–
Вкладний ствол	з нічним прицілом	800 – 600	–	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	–	700 – 500

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу танка на рубіж припинення вогню – 4 хв 30 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати (вкладного ствола) артилерійських штатних пострілів або їх замінників – 3;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями;

для зенітного кулемета по протитанковій (безвіткатній) гарматі – 10, з них 3 з трасуючими кулями;

димових гранат – 3.

Моторесурси: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи

Рух танка – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 700 м.

Протитанкова (безвіткатна) гармата для стрільби із зенітного кулемета показується одночасно із РПГ. Стрільба по ній ведеться командиром танка зі свого штатного місця. Протитанкова (безвіткатна) гармата для стрільби із зенітного кулемета вночі освітлюється. Після завершення показу цілей та виходу танка на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему “Туча”.

КС 2.15.2.18

Стрільба різними способами по цілях,
що з’являються та рухаються зміною вогневих позицій

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° зі швидкістю 15 – 18 км/год на ділянці 300 – 250 м (під час стрільби з нічним прицілом з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с);

танк в окопі (мішень № 12б), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являються два рази по 25 с з проміжком – 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк	танк в окопі	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
Вкладний ствол (гармата)	вдень і вночі	1200 – 900	800 – 600	–
Спарений кулемет		–	–	900 – 700
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	800 – 600	700 – 500	–
Спарений кулемет		–	–	700

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу танка на рубіж припинення вогню – 3 хв 20 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати (вкладного ствола) артилерійських штатних пострілів або їх замінників – 6;

для спареного кулемета – 20, з них 6 з трасуючими кулями.

Моторесурси: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому один із танків (танк) не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі уразити один із танків (танк) не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити дві цілі.

Особливості виконання вправи

Рух танка – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 700 м.

Після подолання РВВ вогонь ведеться гарматою по танку (танку в окопі) з ходу до першої вогневої позиції, з місця по танку в окопі (танку), під час руху на рубіж припинення вогню безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі уражається з коротких зупинок.

5.9.2 Вправи контрольних стрільб

КС 3.15.1.1

Ведення вогню з місця по цілях, що з'являються та рухаються, в умовах оборонного бою

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с; під час стрільби з вкладного ствола – танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 18 км/год на ділянці 250 – 300 м (під час стрільби вночі тільки з нічним прицілом – танк, що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с);

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що з’являються три рази по 7 с (на 10 с вночі) з проміжком 5 с.

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

Під час виконання вправ у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) і безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що з’являються два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти
Гармата	вдень і вночі	1800 – 1500 2200 – 2000	–	–	–
Вкладний ствол		1200 – 900	–	–	–
Спарений кулемет		–	600 – 400	900 – 700	700 – 500

Вкладний ствол	з нічним прицілом	800 – 600	–	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	800 – 600	700 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати (вкладного ствола) артилерійських штатних пострілів або їх замінників – 3;

для спареного кулемета – 50, з них 15 з трасуючими кулями;

димових гранат – 3.

Моторесурси: 0,3 мотогодини.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

”задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з раніше зайнятої вогневої позиції без руху БМ та, якщо є можливість, без запуску двигуна з використанням зовнішнього джерела живлення.

Ціль для стрільби з гармати з’являється першою.

Після завершенням показу цілей екіпаж застосовує систему “Туча”.

КС 3.15.2.2

Ведення вогню з ходу по цілях, що з'являються та рухаються, в умовах наступального бою

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с; під час стрільби з вкладного ствола – танк (мішень № 12), що рухається фронтально під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 18 км/год на ділянці 250 – 300 м (під час стрільби вночі тільки з нічним прицілом – танк, що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с);

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, можуть замінюватися танком (мішень № 12) і безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з’являються два рази по 25 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		танк	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
Гармата	вдень і вночі	$\frac{1700 – 1400}{2100 – 1800}$	–	–
Вкладний ствол		1200 – 900	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	900 – 700
Вкладний ствол (гармата)	з нічним прицілом	800 – 600	–	–
Спарений кулемет		–	500 – 300	700 – 500

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу танка на рубіж припинення вогню – 2 хв 55 с (під час стрільби з вкладного ствола – 3 хв 05 с).

Кількість боєприпасів:

для гармати (вкладного ствола) артилерійських штатних пострілів або їх замінників – 3;

для спареного кулемета – 35, з них 10 з трасуючими кулями;

димових гранат – 3.

Моторесурси: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи

Рух танка – фронтальний. Відстань від РВВ до рубежу припинення вогню – 700 м.

Після завершення показу всіх цілей та виходу танка на рубіж припинення вогню екіпаж застосовує систему “Туча”.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи з однієї вогневої позиції становить 10 с.

КС 3.15.2.3

Ведення вогню з ходу та коротких зупинок по цілях, що з'являються, в умовах рейдових дій та в населених пунктах

Цілі:

танк в окопі (мішень № 12б), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

обслуга ПТРК – ПТРК в окопі (мішень № 9в) та група піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7) на одному рубежі, що з’являється одночасно чотири рази по 7 с з проміжком 5 с;

група піхоти в будівлі – дві поясні фігури (мішень №7) у вікні двоповерхової будівлі, що з’являються чотири рази по 7 с з проміжком 10 с, або вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 35 с на висоті 10 – 20 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі			
		танк в окопі	танк	обслуга ПТРК	група піхоти в будівлі (вертоліт)
Гармата	вдень і вночі	1300 – 1200	1600 – 1500	–	–
	вночі з нічним прицілом	1100 – 1000	–	–	–
Спарений кулемет	вдень і вночі з нічним прицілом	–	–	600 – 400	–
Зенітний кулемет	вдень	–	–	–	1200 – 1000 (600 – 800)

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних артилерійських пострілів – 6;

для спареного кулемета – 60, з них 20 із трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 20, з них 7 із трасуючими кулями

димових гранат – 1.

Моторесурс: 3 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк в окопі та танк не менше ніж двома снарядами кожну;

“добре” – уразити три цілі, у тому числі танк в окопі та танк не менше ніж одним снарядом кожну;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі танк в окопі та танк не менше ніж одним снарядом.

Особливості виконання вправи

Спочатку здійснюється стрільба по мішені № 12 під час флангового руху танка, в подальшому стрільба ведеться під час фронтального руху.

Стрільба з зенітного кулемета ведеться командиром танка з короткої зупинки.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи з однієї вогневої позиції становить 10 с.

Після завершення показу цілей екіпаж танка застосовує систему “Туча”.

6. Порядок метання ручних гранат та умови вправ.

6.1. Призначення та особливості організації виконання вправ з метання ручних гранат.

6.1.1 Навчальні вправи з метання ручних гранат призначені для навчання особового складу метанню ручних наступальних та оборонних гранат з різних положень у пішому порядку та з БМ.

Вправи з метання ручних гранат виконуються:

бойовими гранатами – тільки вдень на навчальному місці для метання бойових гранат під керівництвом командира роти (батареї), викладача;

навчально – імітаційними гранатами – вдень і вночі на обладнаному відповідно до додатка 15 до Курсу стрільб навчальному місці вогневого містечка (тилового району стрільбища, директриси) під керівництвом командира відділення, сержанта – інструктора (додаток 15).

Прийоми та правила метання ручних гранат викладено у Настанові зі стрілецької справи “Ручні гранати”.

Перед виконанням вправ з метання навчально – імітаційних гранат тими, хто навчається, вивчаються вимоги безпеки, будова гранат, правила поводження з ними, прийоми і правила метання.

Навчально – імітаційні гранати, які застосовуються для метання, за масою та формою повинні відповідати бойовим, мати навчальний запал із запобіжною чекою і бути справними.

До виконання вправи з метання бойової гранати допускаються ті, що засвоїли правила поводження з гранатами та виконали підготовчі вправи.

Ті, хто навчається, та керівник під час метання ручних гранат повинні бути в засобах індивідуального бронезахисту (шолом, бронежилет), а екіпажі бойових машин під час метання гранат з БМ повинні бути у шоломофонах та бронежилетах для екіпажів (екіпажі танків без бронежилетів).

Зброя стрільця під час метання гранати повинна бути у положенні, що забезпечує її негайне застосування.

Ділянка для метання бойових гранат обладнується та вибирається так, щоб під час метання ручних наступальних та кумулятивних (оборонних) гранат у радіусі не менше 150 м (300 м) від місця можливого розриву гранат не було людей, тварин або об’єктів, які можуть бути уражені осколками гранат(додаток 16). Вона повинна бути позначена по периметру червоними прапорцями та покажчиками з відповідними попереджувальними написами. Крім того, у деяких випадках можуть виставлятися додаткові пости оточення.

Навчальне місце для метання бойових гранат містить у собі такі елементи:

вихідне положення, обладнане укриттям (окопом), для чергової зміни тих, хто навчається;

пункт видачі гранат і запалів до них (пункт боєпостачання);

рубіж метання з окопом для захисту тих, хто метає, і керівника;

мішеневе поле;

тиловий район, обладнаний стендами, на яких відображено будову гранат, умови виконання вправ та вимог безпеки під час метання гранат.

Вихідне положення з укриттям для чергової зміни тих, хто навчається, та пунктом боєпостачання обладнується на безпечному віддаленні від рубежу метання бойових гранат і позначається відповідними покажчиками білого кольору.

Пункт видачі гранат і запалів до них (пункт боєпостачання) обладнується на вихідному рубежі в укритті (окопі).

Рубіж метання бойових гранат позначається відповідними покажчиками червоного кольору.

Між рубежем метання і вихідним положенням повинен бути встановлений радіо – або телефонний зв'язок.

Окоп, по якому метається граната, копається завдовжки 10 м і завглибшки 40 –50 см.

6.1.2 Порядок виконання вправ з метання ручних гранат.

У вихідному положенні керівник повідомляє особовому складу тему, мету і порядок проведення заняття; перевіряє знання тими, хто навчається, вимог безпеки, правил поводження з бойовою гранатою та умов вправи; повідомляє черговість виконання вправи, розподіляє тих, хто навчається, по змінах і призначає старших змін. Після цього наказує першому, хто виконує вправу, отримати ручну гранату і вийти на вихідне положення, черговій зміні підготуватися до виконання вправи і зайняти укриття, а решті особового складу підрозділу приступити до занять на навчальних місцях у тиловому районі.

Той, хто навчається, отримавши гранату і запал до неї, оглядає їх, укладає в кишеню бронежилету для гранат (сумку для гранат) та виходить на вихідне положення, а чергова зміна займає місця в укритті у вихідному положенні.

Переконавшись, що на ділянці для метання гранат і поблизу неї відсутні люди, тварини або машини, керівник визначає тому, хто метає гранату, напрямок та порядок метання.

Під час виконання навчальної вправи з ходу в пішому порядку:

керівник визначає тому, хто навчається, вогневу позицію, положення для стрільби та подає команду: "Вогнева позиція – ___ м попереду, положення для стрільби (лежачи, з коліна, стоячи). До бою". Той, хто навчається, займає визначену вогневу позицію, заряджає зброю холостими патронами (або імітує заряджання зброї) і доповідає: "Такий – то, до бою готовий". Далі керівник подає команду: "Підготувати гранату". Той, хто навчається, вигвинчує пробку з корпуса гранати, загвинчує запал і доповідає: "Такий – то, до метання гранати готовий";

керівник, переконавшись у готовності того, хто навчається, та в безпеці метання гранати, подає команду: "В атаку – вперед, гранатою – вогонь". За цією командою той, хто навчається, самостійно на ходу бере гранату в праву (ліву) руку і пальцями щільно притискає спусковий важіль до корпуса

гранати, продовжуючи щільно притискати спусковий важіль, іншою рукою стискає (випрямляє) кінці запобіжної чеки і за кільце пальцем висмикує її з запалу, з виходом на рубіж метання замахується і метає гранату в ціль;

після метання гранати зупиняється, відставивши праву (ліву) ногу назад, опускається на праве (ліве) коліно і присідає на підбор, гомілка лівої (правої) ноги при цьому повинна залишитися у вертикальному положенні, а праве (ліве) коліно бути притиснутим до підбора лівої (правої) ноги, укриває незахищені частини тіла (шоломом, зброєю і протигазом), після вибуху гранати завершує атаку цілі;

за командою керівника “Стій. Розряджай” той, хто навчається, приймає положення для стрільби лежачи, розряджає зброю і доповідає: “Зброя розряджена, поставлена на запобіжник”. Після закінчення вправи та огляду зброї керівник повертає того, хто навчається, у вихідне положення, оглядає ціль і проводить розбір його дій.

Під час виконання навчальної вправи з місця в пішому порядку:

керівник подає команду: “Вогнева позиція – ___ м попереду, положення для метання (лежачи, з коліна, стоячи). До бою”. Той, хто навчається, займає визначену вогневу позицію, заряджає зброю холостими набоями (або імітує заряджання зброї) і доповідає: ”Такий – то до бою готовий”. Далі керівник подає команду: “Підготувати гранату (Підготувати кумулятивну гранату)” Той, хто навчається, вигвинчує пробку з корпусу гранати, загвинчує запал (для кумулятивної гранати – вигвинчує рукоятку з корпусу, вставляє запал в трубку кришки корпусу гранати, загвинчує рукоятку на корпус гранати) і доповідає: “Такий – то до метання гранати готовий”. Керівник, переконавшись у готовності того, хто навчається, та в безпеці метання гранати, подає команду: “Гранатою – вогонь (По танку, кумулятивною гранатою, вогонь)”. За цією командою той, хто навчається, самостійно бере гранату в праву (ліву) руку і пальцями щільно притискає спусковий важіль до корпусу гранати, продовжуючи щільно притискати спусковий важіль, іншою рукою стискає (випрямляє) кінці запобіжної чеки і за кільце пальцем висмикує її з запалу (для кумулятивної гранати – самостійно бере гранату в праву (ліву) руку і пальцями щільно притискає відкидну планку до рукоятки, іншою рукою стискає (випрямляє) кінці запобіжної чеки і за кільце пальцем висмикує її з запалу), замахується і метає гранату в ціль;

після метання гранати укривається в окопі (за укриттям; нахиляє голову прикриваючись шоломом, під час метання гранати – лежачи), а після вибуху гранати обстрілює (імітує обстріл) цілі (під час метання кумулятивної гранати – імітує ведення вогню з особистої зброї по екіпажу БМ противника);

за командою керівника “Припинити вогонь. Розряджай” приймає положення для стрільби “стоячи” з окопу, розряджає зброю і доповідає: “Зброя розряджена, поставлена на запобіжник”. Після закінчення вправи та огляду зброї керівник повертає того, хто навчається, у вихідне положення, оглядає ціль і проводить розбір його дій.

За командою керівника той, хто виконав вправу, вибуває у тиловий район, а наступний – на рубіж метання ручної гранати.

Під час виконання вправ з БМ (навчальної башти БМ, макета БМ) ручні гранати можуть метатися через вихідні люки, розміщені у верхній частині БМ (крім люка механіка – водія, водія). Той, хто навчається, з чергової зміни перебуває на безпечному віддаленні від БМ і за командою керівника “Такому – то до машини” прямує до БМ та стає позаду за 4 м від неї.

Керівник, переконавшись у готовності того, хто навчається, та в безпеці виконання вправи, подає команду: “До бою”. Той, хто навчається, займає визначене для нього місце у БМ. Далі керівник подає команду: “Підготувати гранату”. Той, хто навчається, вигвинчує пробку з корпусу гранати, загвинчує запал та укладає гранату з запалом на штатне місце, веде спостереження і доповідає: “Такий – то до метання гранати готовий”.

Керівник подає команду: “Гранату до бою”. За цією командою той, хто навчається, знімає зі стопора рукоятку замка кришки люка, виймає гранату та доповідає: “Граната готова”. Керівник, переконавшись у готовності того, хто навчається, до метання гранати (під час виконання вправи з ходу попередньо подає команду на рух макету БМ), подає команду: “По піхоті праворуч (попереду, ліворуч) гранатою – вогонь”. За цією командою той, хто навчається, тримаючи гранату в правій (лівій) руці, пальцями щільно притискає спусковий важіль до корпусу гранати, продовжуючи щільно притискати спусковий важіль, іншою рукою стискає (випрямляє) кінці запобіжної чеки і за кільце пальцем висмикує її з запалу, потім відчиняє люк, метає гранату в ціль та зачиняє люк.

Після метання гранати (під час виконання вправи на ходу – зупинки макета БМ) керівник подає команду: “До машини”, той, хто навчається, займає вихідне положення позаду за 4 м від БМ (макета БМ)

Після закінчення вправи керівник оглядає ціль і проводить розбір дій того, хто навчається.

Влучення гранати в ціль визначається за місцем розриву бойової гранати (імітаційного запалу навчально – імітаційної гранати).

Завершується заняття перевіркою керівником на пункті боєпостачання кількості гранат, що залишилися, та кілець із запобіжною чекою, проведенням
загального розбору і повідомленням оцінки підрозділу.

Під час метання навчально – імітаційних ручних гранат організовується спостереження за місцем падіння гранати, їх збирання та підготовка до повторного метання. Якщо під час метання навчально – імітаційної або бойової гранати запобіжну чеку із запалу не було витягнуто, влучення гранати у ціль не зараховується.

6.1.3 Під час виконання вправ у горах ручні гранати метаються знизу вверх та зверху вниз. Для запобігання скочуванню ручних гранат місця розташування цілей і рубіж метання бойової гранати повинні бути обладнані насипами (бар’єрами) з ґрунту або каміння, колодами, траншеями.

6.1.4 Під час виконання вправ з метання ручних гранат в будівлі дотримуються того ж порядку, що й під час виконання навчальної вправи з місця в пішому порядку, за винятком таких особливостей:

вогнева позиція визначається поряд (або за 1 – 2 м) з дверима (проломом, тощо);

метання ручної гранати здійснюється в двері, проломи або діри в стінах способом “прямої руки збоку (знизу) та від себе”;

зачистка кімнати здійснюється відразу ж за розривом ручної гранати.

6.2. Вправи з метання ручних гранат в пішому порядку та з бойових машин.

6.2.1 Початкові вправи з метання навчально – імітаційних (навчальних протитанкових) гранат.

КС 4.16.1.1

Метання ручної оборонної гранати з місця в пішому порядку

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м. Дві мішені встановлюються всередині центральної частини габариту, одна – всередині дальньої частини (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: 25 м.

Час: не більше 30 с від команди “Гранатою – вогонь” до вибуху гранати.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 1.

Положення для метання: визначається керівником заняття (лежачи, з коліна, стоячи).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту;

“добре” – влучити у дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

КС 4.16.1.2

Швидкісне метання ручної оборонної гранати з місця із – за укриття

Цілі: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8), в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м. Дві мішені встановлюються всередині центральної частини габариту, одна – всередині дальньої частини, або група піхоти, що атакує – три ростові фігури (мішень № 8) на відкритій місцевості, що розбивається на три кола всередині один одного: перше коло – радіусом 6 м, друге – радіусом 4 м, третє – радіусом 2 м. Мішені встановлюються в центральному колі радіусом 2 м (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: 25 м.

Час: не більше 15 с від команди “Гранатами – вогонь” до вибуху гранат.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 2.

Положення для метання: визначається керівником заняття (лежачи, з коліна, стоячи) праворуч (ліворуч) від укриття (автомобіля, БМ).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту двома гранатами (або влучити двома гранатами в коло радіусом 2 м) за 10 с;

“добре” – влучити в габарит двома гранатами (або влучити двома гранатами у коло радіусом 6 м) за 12 с;

“задовільно” – влучити в габарит однією гранатою (або влучити однією гранатою у коло радіусом 6 м) за 15 с.

Особливості виконання вправи.

Оцінка знижується на один бал, якщо після метання гранат не прийнято положення для стрільби “лежачи”.

Час відраховується від команди “Гранатою – вогонь” до вибуху другої гранати.

КС 4.16.1.3

Метання ручної кумулятивної гранати з місця по танку (БМ), що рухається.

Цілі:

танк, що атакує з фронту, – танк* (макет БМ), що рухається фронтально до окопу на ділянці 60 м;

піхота, що атакує за танком, – дві ростові фігури (мішень № 8), що з’являються на 10 с;

екіпаж танка (БМ), що спішився, – дві поясні фігури (мішень № 7), що з’являються на 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	танк, що атакує з фронту	піхота, що атакує за танком	екіпаж танка (БМ), що спішився
Автомат, ручний кулемет, (кулемет)		35	25
Навчальна протитанкова граната	20 – 15		

Час: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів та гранат:

холості набої – 15, що споряджаються в два магазини;

навчальна протитанкова граната (УПГ – 8) – 2.

Положення для метання: на вибір того, хто метає гранату, в окопі для стрільби (лежачи, з коліна, стоячи).

Моторесурс: 0,2 км.

Оцінка:

---

* Під танком слід вважати реальний (дійсний) зразок ОВТ (танк, САУ) або макет ОВТ, виготовлений в реальну величину, що рухається на візку.

під час виконання вправи навчальною протитанковою гранатою:

“відмінно” – влучити в башту БМ (макета БМ);

“добре” – влучити в кормову частину БМ (макета БМ);

“задовільно” – влучити в носову частину БМ (макета БМ);

Особливості виконання вправи

Вправа виконується на ділянці тактичного поля, військового стрільбища або директрисі бойових машин, яка підготовлена до руху БМ (макета БМ) та обладнана окопами для стрільби “стоячи”, “з коліна”, “лежачи” на маршруті руху БМ.

Той, хто навчається, займає вогневу позицію в окопі, готується до стрільби у визначеному положенні та спостерігає у визначеному секторі за рухом танка (макета БМ). За командою керівника стрільби "По танку та групі піхоти, що атакують з фронту – вогонь" той, хто навчається, веде вогонь зі стрілецької зброї та відсікає піхоту противника від танка. З наближенням танка (макета БМ) на відстань кидка той, хто навчається, самостійно метає першу навчальну протитанкову гранату по танку, що наближається. Під час проходження танком (макетом БМ) над окопом той, хто навчається, укривається в окопі та готується до метання другої навчальної протитанкової гранати. Після подолання танком (макетом БМ) окопу, той, хто навчається, метає другу навчальну протитанкову гранату по танку, що віддаляється (прорвався) в глибину оборонної позиції.

Найменша дальність метання гранати по танку (макету БМ) – 10 м (позначається покажчиком). Після метання другої навчальної протитанкової гранати, той, хто навчається, веде вогонь зі стрілецької зброї з окопу по екіпажу танка (БМ) противника, що спішився (покинув БМ). Режим ведення вогню – одиночними пострілами (під час стрільби з насадками для холостої стрільби – короткими чергами).

КС 4.16.1.4

Метання ручної оборонної гранати з місця з БМ

(навчальної башти БМ, макета БМ)

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) на відкритій місцевості, що розбивається на три кола всередині один одного: перше коло – радіусом 6 м, друге – радіусом 4 м, третє – радіусом 2 м. Мішені встановлюються в центральному колі радіусом 2 м (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: від БМ до центру центрального кола – 25 м.

Час: 10 с від команди “Гранатою – вогонь” до зачинення люка.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 1.

Положення для метання: з люка БМ (навчальної башти або макета БМ).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у коло радіусом 2 м;

“добре” – влучити у коло радіусом 4 м;

“задовільно” – влучити у коло радіусом 6 м.

КС 4.16.2.5

Метання ручної гранати в будівлі (будівлю)

Ціль:

група піхоти, що обороняється в приміщенні, – два стрільці за укриттям – грудна фігура (мішень № 6) і поясна фігура (мішень № 7а) в центральній частині габариту, що розташовуються в куті приміщення, та стрілець – поясна фігура (мішень № 7а) в габариті радіусом 1 м, що розташована в протилежній частині приміщення.

Дальність до цілі: 20 – 5 м.

Час: не більше 10 с від команди “Гранатою – вогонь” до вибуху гранати.

Кількість боєприпасів та гранат:

холості набої – 15;

навчально – імітаційна граната – 1.

Положення для метання: визначається керівником заняття (із – за укриття (стіни) стоячи або з коліна).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту за укриттям радіусом 3 м;

“добре” – влучити у ближню частину габариту перед укриттям радіусом 5 м;

“задовільно” – влучити у габарит стрільця радіусом 1 м.

Оцінка за виконання вправи знижується на 1 бал, якщо:

зачистка кімнати велась не відразу після розриву гранати;

проникнення в приміщення (пригнувшись і ривком) відбулося без різкого відходу в бік від входу (дверей, пролому тощо);

не вівся вогонь чергами по противнику та всіх затемнених місцях.

Вправа оцінюється “незадовільно” незалежно від результатів метання гранати, якщо вхід в будинок здійснювався до розриву навчально – імітаційної гранати.

Особливості виконання вправи.

За командами керівника “Вогнева позиція – біля дверей (пролому) за укриттям. До бою” і “Підготувати гранату” той, хто навчається, займає визначену вогневу позицію та готується до стрільби і метання гранати.

За командою керівника “Гранатою – вогонь (по групі піхоти в приміщенні, будівлі) той, хто навчається, приховано спостерігає з – за рогу дверей (в пролом) та із виявленням цілі метає гранату, а після вибуху гранати стрімко вривається у приміщення та здійснює його зачистку.

Місцезнаходження цілі для стрільби з автомата може змінюватися за рішенням керівника стрільби для виконання вправи наступним тим, хто навчається.

КС 4.16.2.6

Метання наступальної ручної гранати
на ходу в пішому порядку

Ціль: піхота, що обороняється, – три грудні фігури (мішень № 6) в траншеї (окопі), що розташована в центральній частині габариту по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: 25 – 20 м.

Час: не більше 30 с від команди “В атаку – вперед, гранатою – вогонь” до моменту подолання траншеї та зайняття положення для стрільби “лежачи”.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 1.

Положення для метання: на ходу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити у траншею;

“добре” – влучити у дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

КС 4.16.2.7

Метання наступальної ручної гранати з БМ
(навчальної башти БМ, макета БМ) з ходу

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) на відкритій місцевості, що розбивається на три кола всередині один одного: перше коло – радіусом 6 м, друге – радіусом 4 м, третє – радіусом 2 м. Мішені встановлюються в центральному колі радіусом 2 м (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: від БМ до центру центрального кола – 25 – 20 м.

Час: 10 с від команди “Гранатою – вогонь” до зачинення люка.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 1.

Положення для метання: з люка БМ (навчальної башти або макета БМ), що рухається.

Оцінка:

“відмінно” – влучити у коло радіусом 2 м;

“добре” – влучити у коло радіусом 4 м;

“задовільно” – влучити у коло радіусом 6 м.

КС 4.16.2.8

Метання ручної наступальної гранати з місця в пішому порядку
в лісистій місцевості

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м. Дві мішені встановлюються всередині

центральної частини габариту, одна – всередині дальньої частини (вночі мішені підсвічуються).

Дальність до цілі: 15 м.

Між рубежем метання гранати та мішеням повинні бути розташовані дерева, або стовпи, що імітують дерева.

Час: не більше 30 с від команди “Гранатою – вогонь” до вибуху гранати.

Кількість гранат: навчально – імітаційна – 1.

Положення для метання: визначається керівником заняття (лежачи, з коліна, стоячи).

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту;

“добре” – влучити у дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

Умови виконання вправи:

Гранату потрібно метнути в проміжок між деревами таким чином, щоб не було відскоку гранати від перешкоди. Після метання гранати зайняти положення “лежачи” головою в бік мішеней, прижавши голову до землі та прикривши її автоматом, після імітаційного вибуху виконати прицілювання по мішенях.

У разі відскоку гранати впасти не ближче 5 м від гранати з максимальним використанням захисних властивостей рельєфу, головою в бік мішеней, притиснувши голову до землі та прикривши голову та шию автоматом з боку падіння гранати. Після імітаційного вибуху виконати прицілювання по мішенях. У разі відскоку вправа повторюється до досягнення задовільного результату.

6.2.2 Навчальні вправи з метання бойових (кумулятивних) гранат.

КС 5.16.1.1

Метання ручної гранати з місця в пішому порядку

Ціль: група піхоти, що атакує, – три ростові фігури (мішень № 8) в позначеному на відкритій місцевості габариті по фронту 10 м та в глибину 5 м, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 1 м, ближню та дальню – глибиною по 2 м. Дві мішені встановлюються всередині центральної частини габариту, одна – всередині дальньої частини (вночі мішені освітлюються).

Дальність до цілі: 25 м.

Час: не більше 30 с від команди “Гранатою – вогонь” до вибуху гранати.

Кількість гранат: бойова – 1.

Положення для метання: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту;

“добре” – влучити у дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

КС 5.16.1.2

Метання ручної кумулятивної гранати після пересування з місця по нерухомій цілі

Ціль: танк в окопі – танк* в габариті, що розбивається у глибину на три частини: центральну – глибиною 2,5 м, ближню та дальню – глибиною 2,25 м.

Дальність до цілі: 20 – 15 м.

Час: не більше 30 с від команди “Гранатою вогонь” до розриву гранати.

Кількість гранат: бойова кумулятивна – 1.

Положення для метання: стоячи з окопу.

Оцінка:

“відмінно” – влучити у центральну частину габариту;

“добре” – влучити в дальню частину габариту;

“задовільно” – влучити у ближню частину габариту.

7. Ведення розвідки цілей, визначення дальності та цілевказання

7.1. Вправи з розвідки цілей призначені для навчання спостереженню у бою, виявлення та розпізнавання цілей і визначення дальності до них різними способами, напрямку, швидкості руху цілей та цілевказання.

Вправи відпрацьовуються у ході кожного вогневого тренування та вправ стрільб на навчальному місці, обладнаному мішеневим полем з цілями, що з’являються та рухаються, на дальності дійсного вогню. Під час виконання вправ на вогневих містечках, де глибина мішеневого поля не дозволяє встановлювати мішені на визначені в умовах вправ дальності, дозволяється зменшувати дальність до них, одночасно зменшивши розміри мішеней на відповідну величину.

Для визначення дальності окомірним способом та за допомогою прицілу – далекоміра мішені (макети) виставляються натурального розміру, для визначення дальності по кутовій величині цілі допускається виставлення мішеней, макетів зменшених розмірів.

Мішені, які позначають цілі, що рухаються, встановлюються на візках шляхопроводів вогневих містечок і можуть позначатися макетами бойової техніки та мішенями (фронтальної чи бортової конфігурації).

Цілі (мішені), що з’являються, виставляються у секторі 40 – 60°, а ті цілі (мішені), що рухаються – у секторі 20 – 30°.

Кожна ціль встановлюється на двох – трьох рубежах, щоб забезпечувалася можливість зміни послідовності та дальності показу цілей для кожної зміни тих, хто навчається.

За відсутності мішеневого поля необхідної глибини допускається мати роздільні ділянки з цілями, що з’являються та рухаються. У цьому випадку вправи відпрацьовуються на роздільних ділянках або послідовно, як самостійні вправи, кожна на своїй ділянці.

---

* Під танком розуміється дійсний (реальний) несправний зразок ОВТ (танк, САУ), що не підлягає відновленню або макет танка (САУ).

Перед виконанням вправ необхідно вивчення: приладів стрільби та спостереження, способів визначення дальності та цілевказання, макетів (зразків мішеней) бойової техніки, характерних розвідувальних ознак розташування особового складу, розрахунків і вогневих засобів.

Вправи відпрацьовуються у складі відділень, а з екіпажами БМ – і в складі взводу.

Перед виконанням вправ з вогнеметів необхідно організувати вивчення:

будови вогнеметів та прицільних пристроїв до них;

засобів спостереження;

способів визначення дальності до цілей та порядок відання цілевказання;

макетів (зразків мішеней) бойової техніки;

характерних розвідувальних ознак розташування особового складу;

розрахунків і вогневих засобів.

Вправи відпрацьовуються у складі відділень.

7.2. Оцінка за виконання вправи визначається залежно від умов вправи за кількістю виявлених та розпізнаних цілей, а також правильно поданим цілевказанням.

Цілевказання вважається правильно поданим, якщо точно зазначені: тип, місцезнаходження, характер дії (положення, напрямок та швидкість руху) цілі та дальність до неї.

Характер дій цілі вважається визначеним, якщо правильно визначений напрямок руху цілі (фронтальний, фланговий, косий, від фронту, до фронту, праворуч – ліворуч, ліворуч – праворуч) та помилка у вимірі швидкості руху цілі становить не більше 5 км/год для бойової та іншої техніки і не більше 2 м/с для живої сили.

Під час визначенні дальності до цілі окомірним способом і за шкалами прицілу (приладу) точність виміру дальності оцінюється:

“відмінно” – якщо помилка виміру становить не більше 25 м (50 м вночі) дійсної дальності до живої сили і не більше 50 м (100 м вночі) до бойової та іншої техніки;

“добре” – якщо помилка виміру становить не більше 50 м (75 м вночі) дійсної дальності до живої сили і не більше 100 м (150 м вночі) до бойової та іншої техніки;

“задовільно” – якщо помилка становить не більше 75 м (100 м вночі) дійсної дальності до живої сили і не більше 150 м (200 м вночі) до бойової та іншої техніки.

Під час визначення дальності до цілі далекоміром допустима помилка залежить від типу далекоміра та точності виміру дальності до цілі і оцінюється: “виконав” або “не виконав”.

7.3. З початком заняття командир підрозділу (керівник заняття):

повідомляє тему, мету та порядок проведення заняття;

перевіряє знання тими, хто навчається, основних положень Курсу стрільб, умов виконання вправ та вимог безпеки;

ставить командирам взводів (відділень) і тим, хто навчається, бойове завдання залежно від умов вправи.

Під час постановки завдання керівник вводить тих, хто навчається, у тактичну обстановку, визначає орієнтири, положення та характер дій противника, місце розвідки, сектор спостереження та порядок доповіді про результати розвідки.

Командири БМ перед початком виконання вправи екіпажем визначають (уточнюють) сектори спостереження кожному члену екіпажу.

Забороняється вказувати тим, хто навчається, місця розташування цілей та порядок їх показу.

Після постановки завдання тим, хто навчається, зайняття ними зазначених місць, перевірки зв'язку з екіпажами БМ та доповіді про готовність керівник подає команду: "До розвідки цілей приступити", за якою оператор починає показ цілей, а ті, хто навчається, починають виконувати вправи. Показ цілей дозволяється здійснювати як послідовно, так і одночасно.

Результати розвідки цілей ті, хто навчається, записують в оціночній відомості розвідки цілей спостереженням або доповідають керівнику усно в міру виявлення. Після закінчення виконання вправи керівник проводить короткий розбір та повідомляє оцінку кожному тому, хто навчається (екіпажу бойової машини).

Командирам підрозділів дозволяється вносити до умов вправ різні доповнення та зміни. При цьому повинно враховуватися те озброєння та бойова техніка, що знаходяться на озброєнні підрозділу, рівень підготовки особового складу, наявність та стан навчальної матеріально – технічної бази.

У ході виконання вправ з розвідки цілей командирам підрозділів дозволяється використовувати дійсні зразки БПЛА, для виявлення та розпізнавання цілей, визначення дальностей та характеру дій для стрільби напівпрямою та непрямою наводкою на великі відстані. Як цілі можуть використовуватися реальні зразки техніки в режимі реального часу. Перед виконанням вправи з використанням БПЛА особовий склад повинен вивчити його характеристики та можливості.

У навчальних підрозділах, військових частинах, ВВНЗ вправи з розвідки цілей розробляються навчальними частинами (циклами, кафедрою) щодо умов вправ з навчальних стрільб, що виконуються.

7.4. Вправи з розвідки цілей та цілевказання.

1 – а вправа

Визначення типу та місцезнаходження цілей різними способами.

Цілі та дальності до них:

танк (мішень № 12), дальність – 1600 – 1400 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

БМП (мішень № 14), дальність – 900 – 600 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

РПГ (мішень № 9), дальність – 600 – 400 м, час показу – 40 с вдень (50 с вночі);

кулеметна обслуга (мішень № 10а), дальність – 400 – 200 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

піхота, що залягла (два стрільці), – грудна фігура (мішень № 6) на фронті не менше 6 м, дальність – 200 – 100 м, час показу – 20 с вдень (30 с вночі).

Час на виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“відмінно” – якщо правильно визначено тип і місцезнаходження не менше п’яти цілей;

“добре” – якщо правильно визначено тип і місцезнаходження не менше чотирьох цілей;

“задовільно” – якщо правильно визначено тип і місцезнаходження не менше трьох цілей.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з відпрацюванням цілевказання (без визначення характеру дій та дальності до цілі) різними способами: від орієнтирів (місцевих предметів); від напрямку умовного руху (напрямку стрільби); по баштовому кутоміру (лімбу спостережного приладу); наведенням зброї в ціль (з використанням системи командирського цілевказання). На одному занятті відпрацьовується, як правило, один спосіб цілевказання.

Стрільці, кулеметники, гранатометники вправу відпрацьовують у складі своїх відділень (поста спостереження і підслуховування) з окопу, обладнаного для стрільби; члени екіпажу БМ – з БМ в окопі (на рамі колихання, навчальному місці вогневого містечка).

Вночі визначення дальності здійснюється за спалахами і звуками, що імітують постріли відповідних зразків озброєння.

Зразки форми доповіді (запису) результатів розвідки (спостереження):

“Орієнтир 1 – й, ліворуч 0–10, ближче 100, танк”;

“Розвилка дороги, ближче 200, БМП”;

“35–00, на узліссі, ближче 150, кулеметна обслуга”.

2 – а вправа

Визначення дальності до цілі окомірним способом

Цілі та дальності до них:

танк в окопі (мішень № 12б), дальність – 1400 – 1200 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

БМП (мішень № 14), дальність – 1200 – 1100 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

РПГ в окопі (мішень № 9а), дальність – 500 – 300 м, час показу – 30 с вдень (20 с вночі);

ростова фігура (мішень № 8), дальність – 400 – 200 м, час показу – 30 с вдень (20 с вночі).

Час на виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“відмінно” – точно визначити дальності до чотирьох цілей, при цьому не менше ніж до двох цілей на оцінку “відмінно”;

“добре” – точно визначити дальність до трьох цілей;

“задовільно” – точно визначити дальність до двох цілей.

Особливості виконання вправи

Дальність до цілей визначається тими, хто навчається, такими способами: за ступенем видимості, порівнянням відомої відстані між місцевими предметами (орієнтирами) з невідомою відстанню до цілі. Для цього на мішеневому полі виставляються два місцевих предмети, наприклад макети телеграфних стовпів з відстанню 100 м між ними тощо.

Вправа відпрацьовується під час перебування тих, хто навчається, в окопі (на посту спостереження і підслуховування), а екіпажі БМ – у машинах.

Вночі визначення дальності здійснюється за спалахами і звуками, що імітують постріли відповідних зразків озброєння.

Зразок форми доповіді (запису) результатів розвідки (спостереження):

Зразок форми доповіді (запису) результатів розвідки:

“Орієнтир 1 – й, ліворуч 0–10, ближче 100, танк в окопі, 1300”;

“Розвилка дороги, далі 200, РПГ, 400”;

“35–00, на узліссі, ростова фігура, 300”.

3 – я вправа

Визначення дальності до цілі за її кутовим розміром і за допомогою далекомірної шкали прицілу (приладу спостереження).

Цілі та дальності до них:

танк (мішень № 12), дальність – 1400 – 1200 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби на ділянці 200 м зі швидкістю 15 – 20 км/год, дальність – 800 – 600 м;

ручний кулемет (мішень № 10), дальність – 700 – 500 м, час показу – 40 с вдень (50 с вночі);

група піхоти, що атакує (відходить)– дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м, дальність – 400 – 300 м.

Час на виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“відмінно” – точно визначити дальність до всіх цілей, при цьому не менше ніж до трьох цілей на оцінку “відмінно”;

“добре” – правильно визначити дальність до трьох цілей, при цьому не менше ніж до двох цілей на оцінку, не нижче “добре”;

“задовільно” – правильно визначити дальність до двох цілей на оцінку, не нижче “задовільно”.

Особливості виконання вправи

До початку заняття ті, хто навчається, повинні вивчити лінійні розміри (висоту і ширину різних цілей) мішеней та повторити кутові величини (значення) підручних засобів, шкал прицілів та приладів спостереження.

Вправа виконується стрільцями, кулеметниками, гранатометниками, снайперами у складі своїх відділень (посту спостереження і підслуховування). Для визначення дальностей вони повинні мати штатну зброю, біноклі та підручні засоби (навчальний патрон, олівець, сірники тощо); члени екіпажів БМ користуються прицілами та приладами спостереження БМ.

Екіпажі БМ, що мають далекоміри, після розбору дій щодо визначення дальності по кутовій величині цілі та по далекомірній шкалі прицілу (приладу спостереження) з дозволу керівника перевіряють правильність своїх вимірів далекоміром.

Вночі визначення дальності здійснюється за спалахами і звуками, що імітують постріли відповідних зразків озброєння.

Зразки форми доповіді (запису) результатів розвідки (спостереження):

“Орієнтир 1 – й, ліворуч 0–10, ближче 100, танк, 1200”;

“Розвилка дороги, далі 200, атакуюча група піхоти, 300”;

“35–00, на узліссі, ручний кулемет, 600”.

7.4.1. Вправи з розвідки цілей та цілевказання для вогнеметних підрозділів

1 - а вправа

Визначення типу та місцезнаходження цілей різними способами

Цілі та дальності до них:

кулеметна обслуга (мішень№ 10а), дальність – 600 – 400 м для РПО – А, час показу – 30 с в день (40 с. вночі);

амбразура у споруді (мішень № 16), дальність – 400 – 200 м, час показу – 30 с в день (40 с вночі);

бронековпак (мішень № 15), дальність – 500 – 300 м, час показу – 30 . в день (40 с. вночі);

бронетранспортер (мішень № 13а), дальність 600 – 400 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

піхота на автомобілі (мішень № 22), дальність 500 – 300 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

стрілець – грудна фігура (мішень № 6), дальність – 400 – 200 м, час показу –20 с вдень (30 с вночі).

Час на виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“виконав” – не допустив помилок у цілевказаннях (не менше чотирьох цілей;)

“не виконав” – допущені помилки у визначенні типу і місцезнаходженні не більше трьох цілей.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з відпрацюванням цілевказання різними способами: від орієнтирів (місцевих предметів); від напрямку умовного руху(напрямку стрільби); наведенням зброї на ціль; за оптичним прицілом РПВ – 16, РПО – А. На одному занятті відпрацьовується, як правило, один спосіб цілевказання.

Вправа відпрацьовується у складі вогнеметників 4 – 6 чоловік, або відділення з окопу.

Зразки форми доповіді (запису) результатів розвідки:

“Орієнтир 3 – й, праворуч 0 – 15, ближче 50, БТР”;

“Лівий кут ставка, дальше 100, кулеметна обслуга”;

“10 – 00, поле жовте, дальше 50, бронековпак”.

2 - а вправа

Визначення дальності до цілі окомірним способом

Цілі та дальності до них:

кулеметна обслуга (мішень № 10а), дальність – 500 – 200 м, – цілі дві, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

амбразура у споруді (мішень № 16), дальність – 600 – 400 м – дві цілі, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

бронековпак (мішень № 15), дальність – 500 – 300 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

бронетранспортер (мішень № 13а), дальність – 600 – 400 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

піхота на автомобілі (мішень № 22), дальність – 500 – 300 м, час показу – 30 с вдень (40 с вночі);

стрілок – грудна фігура (мішень № 6), дальність – 400 – 200 м, час показу – 30 с вдень (20 с вночі).

Час на виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“виконав” – не допустив помилок у точному визначенні дальності не менше ніж до чотирьох цілей;

“не виконав” –допущені помилки у точному визначенні дальності менше ніж до 3 цілей.

Особливості виконання вправи:

Відстані до мішеней №10а, №16, №13а, №22 визначаються окомірним способом, до мішені №6 – за допомогою прицілу ОПО.

Дальність до цілей визначається тими, хто навчається, такими способами: за ступенем видимості, порівнянням відомої відстані між місцевими предметами (орієнтирами) з невідомими відстанями до цілей. Для цього на мішеневому полі виставляються два місцевих предмети, наприклад, макети телеграфних стовпів з відстанню 100 м між ними тощо.

Вправа відпрацьовується під час перебування тих, хто навчається, в окопі або лежачи, з – за укриття.

Зразки форми доповіді (запису) результатів розвідки:

“Орієнтир 2 – й, ліворуч 0 – 20, ближче 200, БТР в окопі, 600”;

“Вигін річки, ближче150, піхота на автомобілі, 500”;

“13 – 00, чагарник, стрілок, 350”.

З – я вправа

Визначення дальності до цілі за її кутовим розміром і за допомогою далекомірної шкали оптичного прицілу РПВ – 16, РПО – А (приладу спостереження).

Цілі та дальності до них:

кулеметна обслуга (мішень № 10а), дальність – 600 – 400 м, – цілі дві, час показу – 40 с. вдень (50 с. вночі);

амбразура у споруді (мішень № 16), дальність – 800 – 600 м – дві цілі;

бронековпак (мішень № 15), дальність – 500 – 300 м;

бронетранспортер (мішень № 13а), дальність – 800 – 600 м;

піхота на автомобілі (мішень № 22), що рухається під 15 – 25 до площини стрільби на ділянці 200 м зі швидкістю 15 – 20 км/год, дальність – 800 – 600 м;

атакуюча (та, що відходить) група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) на фронті не менше 3 м, що рухається під кутом 15 – 25 до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м, дальність – 400 – 300 м.

Час виконання вправи: обмежується часом показу цілей.

Оцінка:

“виконав” – не допустив помилок у точному визначенні дальності не менше ніж до чотирьох цілей;

“не виконав” – допущені помилки у точному визначенні дальності не більше ніж до 3 цілей.

Особливості виконання вправи

До початку занять ті, хто навчається, повинні вивчити лінійні розміри (висоту і ширину різних цілей) мішеней та повторити кутові величини (значення) підручних засобів, шкал прицілів та приладів спостереження.

Вправа виконується вогнеметниками у складі пари (наряду) або відділення. Для визначення дальності вони повинні мати штатну зброю (вогнемети з оптичним прицілом ОП – 1), біноклі і підручні засоби (навчальний патрон, олівець, сірники, тощо).

Вправа відпрацьовується під час перебування тих, хто навчається, в окопі.

Зразки форми доповіді (запису) результатів розвідки:

“Орієнтир 1 – й, праворуч 0 – 10, далі 200, БТР, 800”;

“Пагорб рудої, ближче 100, атакуюча група піхоти, 350”;

“25 – 00, зруйнований будинок, другий поверх, друге вікно ліворуч, амбразура, 750”.

8. Управління вогнем підрозділів.

8.1. Вправи та тренування з управління вогнем призначені для навчання командирів підрозділів організації розвідки цілей, проведенню оцінки найважливіших цілей та прийняттю рішень на їх знищення, умілій постановці вогневих завдань і поданню команд на відкриття, зосередження та розподіл вогню, здійсненню контролю за витратою боєприпасів та дотриманням вимог безпеки під час стрільби поверх та у проміжки своїх військ, а стрільців, екіпажів бойових машин (танків) та обслуг (розрахунків) – веденню вогню під час дій у складі підрозділу.

Для управління вогнем у бою командир підрозділу зобов'язаний:

знати встановлені орієнтири, а в разі необхідності призначати додаткові орієнтири;

знати вогневі завдання свого підрозділу та вогневі завдання сусідів;

безперервно спостерігати за полем бою, вчасно виявляти та швидко оцінювати цілі, вибирати найбільш важливі з них для першочергового знищення;

визначати вид зброї, порядок та спосіб ведення вогню для надійного ураження цілі;

розподіляти вогневі завдання між взводами в роті та між вогневими засобами у взводі, а також ставити вогневі завдання доданим та підтримуючим підрозділам;

призначати (у разі необхідності) вогневі позиції взводам (вогневим засобам) для ведення вогню та визначати витрату боєприпасів;

уміло маневрувати вогнем;

швидко готувати вихідні дані для стрільби, вчасно подавати команди для відкриття вогню (ставити вогневі завдання), уміло застосовувати для цього команди управління вогнем;

спостерігати за результатами стрільби та в разі необхідності коригувати вогонь.

Підрозділи (екіпажі БМ, окремі військовослужбовці) повинні вміти виконувати команди та вести прицільний вогонь в усіх видах бою.

8.2. Навчання управлінню вогнем включає:

вивчення усім особовим складом бойових можливостей озброєння;

вивчення з офіцерами та командирами молодшої ланки положень бойових статутів, настанов щодо управління вогнем;

тренування офіцерів та командирів молодшої ланки у вирішенні вогневих завдань у складі підрозділу та поданні команд з управління вогнем підрозділу
(вогневого засобу) в усіх видах бою на макеті місцевості та на місцевості;

вивчення з окремими військовослужбовцями, екіпажами та підрозділами порядку і правил виконання команд;

тренування у складі відділення, взводу та роти щодо ведення вогню в усіх видах бою та особливих умовах.

Вправи з управління вогнем призначені для вдосконалення навичок усіх категорій військовослужбовців:

в організації вогню підрозділу;

у своєчасному виявленні цілей, швидкому прийнятті рішень щодо їх знищення, умілому поданню команд на зосередження та розподіл вогню підрозділу;

у визначенні вихідних установок, відкритті вогню та коригуванні стрільби;

у коригуванні вогнем підрозділів.

Вправи та тренування з управління вогнем проводяться під час виконання вправ стрільб та наприкінці кожного вогневого тренування протягом 20–30 хв навчального часу на вогневому містечку або директрисі на ділянці навчального тактичного поля з витратою або без витрати боєприпасів та моторесурсів.

Перед початком виконання (проведення) ВБС у складі відділення (взводу) та тактичних навчань РТГр (рот) та БТГр (батальйонів) повинні проводитись вправи з управління вогнем.

Напередодні заняття з командирами підрозділів (екіпажів, обслуг) можуть проводитися тренування на макеті місцевості, міні – полігоні, тренажерах щодо навчання їх правильному поданню команд.

Тренування з управління вогнем проводить командир підрозділу.

Вправи з управління вогнем проводить командир (начальник), на ступінь вищий від командира підрозділу, що навчається.

Для навчання командирів підрозділів управлінню вогнем, а особового складу – веденню вогню у складі підрозділів розробляються вправи відповідно до завдань, у яких планується застосування цих підрозділів.

Тематика вправ з управління вогнем планується у військових частинах (ВВНЗ) під керівництвом органів бойової підготовки військових частин (кафедр вогневої підготовки). При цьому повинні враховуватися озброєння підрозділів, бойова техніка, рівень підготовки особового складу, наявність та можливості навчальної матеріально – технічної бази, а також місцеві умови дислокації військової частини.

Вправи (тренування) з управління вогнем відпрацьовуються:

з екіпажем (розрахунком) бойової машини (танка) – на вогневому містечку з використанням БМ (танка), установлених на рамах качання та тренажерах вогневої підготовки;

з механізованими (аеромобільними, танковими) відділеннями (екіпажами) та взводами – на директрисі БМ (танковій директрисі), військовому стрільбищі або на ділянці навчального тактичного поля;

з артилерійськими обслугами (розрахунками, взводами батареями, дивізіонами) – на гвинтівковому артилерійському полігоні (далі – ГАП), директрисі стрільби прямим наведенням або на ділянці навчального тактичного поля;

з РТГр (механізованими, аеромобільними, танковими ротами) та БТГр (механізованими, аеромобільними, танковими батальйонами) – на ділянці навчального тактичного поля;

Під час управлінні вогнем мішенева обстановка створюється на глибину:

у наступі (рейдових діях) – для відділення до 1,5 км, для взводу – до 2 км, для РТГр (роти) – до 3 км, для БТГр (батальйону) – до 6 км;

в обороні – на дальність дійсного вогню вогневих засобів.

Вправи (тренування) з управління вогнем підрозділів виконуються по цілях (мішенях), розташованих на дійсних дальностях стрільби. Допускається їх виконання по мішенях, що виставлюються на скорочених дальностях, розміри яких зменшуються пропорційно дальності. Мішенева обстановка повинна відображати елементи бойового порядку противника та характерних епізодів того або іншого виду бою. За кількістю та складом цілей мішенева обстановка може відображати не весь бойовий порядок противника, який наступає, або противника, що обороняється, а тільки його частину, при цьому групові цілі можуть позначатися одиночними мішенями.

Кількість, характер та порядок показу цілей повинні забезпечувати відпрацьовування таких питань:

розвідка цілей та цілевказання;

оцінка важливості цілей та визначення черговості їх ураження;

вибір виду зброї, вогневого засобу, боєприпасів та способу стрільби;

здійснення маневру вогнем (у кожній вправі (на кожному тренуванні) повинно бути не менше двох завдань на зосередження, перенесення та розподіл вогню;

спостереження за результатами стрільби;

ведення вогню з використанням усього комплексу озброєння БМ (танків) штатної та приданої зброї підрозділів;

доповідь старшому начальнику (командиру).

Імітація ведення вогню по цілях та їх освітлення під час проведення вправ (тренувань) з управління вогнем вночі здійснюються так само, як і під час виконання вправ стрільб.

Під час виконання вправ (тренувань) з управління вогнем з витратою боєприпасів вогонь з кулеметів, установлених на БМ (танках), та із стрілецької зброї по наземних та повітряних цілях ведеться короткими чергами або одиночними пострілами, набоями з трасуючими кулями.

Вогонь з гармат під час виконання вправ на вогневому містечку (ГАПі) імітується стрільбою зі спареного кулемета, а з гранатометів – з використанням пристосувань навчальної стрільби.

Тип і кількість боєприпасів, необхідних для виконання вправи (тренування) з управління вогнем, визначаються керівником заняття так само, як і на БС та тактичні навчання з бойовою стрільбою, при цьому додаткова витрата боєприпасів на метеорологічні умови не передбачається. Замість штатних боєприпасів використовуються їх замінники, стрільба

ведеться одиночними пострілами з автоматичної зброї чергами скороченою кількістю боєприпасів.

8.3. Для проведення заняття з управління вогнем керівником розробляється план проведення вправи текстуально або на карті (схемі), у якому зазначаються: тема, мета, час і місце проведення, підрозділи, що залучаються, норми витрати моторесурсів, розрахунок боєприпасів, а також коротка тактична обстановка, схема мішеневої обстановки, навчальні питання з управління вогнем, дії підрозділу, кількість боєприпасів на кожну ціль та на вправу в цілому, дальність та черговість показу цілей, їх номери, порядок і час показу.

Вправа (тренування) з управління вогнем підрозділу проводиться у нижченаведеному порядку.

Керівник вводить особовий склад у тактичну обстановку, усно або по радіо

віддає бойовий наказ.

Командир, який навчається, відповідно до отриманого завдання ставить завдання підлеглим, після чого доповідає про готовність керівнику.

Керівник подає команду на початок виконання вправи (тренування) та відповідно до розробленого плану починає показ цілей.

Ті, хто навчається, ведуть спряжене безперервне спостереження, виявляють цілі та доповідають своєму командиру з використанням переговорних таблиць та кодованих карт. Командир оцінює характер та важливість цілей, приймає рішення на їх ураження і віддає відповідні команди з використанням переговорних таблиць (закодованих координат) тим, хто навчається, з урахуванням вогневої взаємодії між підрозділами та можливістю ведення вогню на 360°. У подальшому командир стежить за правильністю дій тих, хто навчається: цілевказанням від яскраво виражених місцевих предметів, коригування вогню з визначенням величини відхилення по дальності і напрямку.

У разі необхідності керівник зупиняє стрільбу (просування підрозділу) та по черзі заслуховує доповіді командирів про виявлення цілей та прийняття рішення на їх ураження з використанням переговорних таблиць та кодованих карт. У разі неправильних дій керівник вимагає знову поставити завдання або подати команди для ведення вогню.

Ті, хто навчається, за командою або самостійно вирішують вогневі завдання стрільбою з урахуванням встановлених інженерних загороджень і природних перешкод, позначаючи ведення вогню вогневими засобами або ведення вогню у складі підрозділу з зосередженням, перенесенням та розподілом вогню між своїми підрозділами та доданими і підтримуючими підрозділами.

Після стрільби керівник наказує розрядити зброю, здати невитрачені боєприпаси та проводить розбір. Розбір виконання вправи проводиться з усіма, хто навчається, та окремо з командирами підрозділів.

У розборі виконання вправи необхідно вказати щодо виконання кожного вогневого завдання:

наскільки швидко та повно було розвідано показані цілі, правильно оцінено їх важливість та визначено вид зброї, тип боєприпасів, способи та черговість ураження;

яка точність підготовки вихідних даних;

наскільки правильно та досить чітко здійснювалося цілевказання та ставилися бойові завдання;

час вирішення вогневих завдань та результати стрільби.

8.4. Під час визначення оцінки за виконання вправи (тренування) з управління вогнем враховується кількість виявлених цілей, правильність постановки вогневих завдань (подання команд на ураження цілей) та своєчасність їх виконання підрозділом.

Оцінка за виконання вправи (тренування) з управління вогнем визначається:

“відмінно” – якщо виявлено 90% показаних цілей, правильно поставлено та виконано вогневі завдання щодо їх ураження;

“добре” – якщо виявлено 80% показаних цілей, правильно поставлено та виконано вогневі завдання щодо їх ураження;

“задовільно” – якщо виявлено 70% показаних цілей, правильно поставлено та виконано вогневі завдання щодо їх ураження.

Вогневе завдання вважається поставленим та виконаним правильно, якщо командир, що навчається, правильно оцінив важливість цілей, визначив вид зброї та боєприпасів, спосіб стрільби щодо ураження цілі та подав команду на відкриття вогню, а підрозділ швидко виконав бойове завдання по зазначеній цілі відповідно до команди командира.

Оцінка за управління вогнем (контрольне заняття) доданих та підтримуючих артилерійських підрозділів, визначається відповідно до Курсу підготовки артилерії Збройних Сил України.

У разі невиконання вправи (тренування) з управління вогнем на позитивну оцінку (внаслідок слабкого злагодження та низької підготовки командирів) підрозділ до бойових стрільб (тактичних навчань) не допускається, з підрозділом додатково проводиться необхідна кількість вправ (тренувань) з управління вогнем.

9. Вимоги до організації та проведення вправ бойових стрільб та бойових стрільб

9.1. ВБС (БС) є однією із найбільш ефективних форм підготовки бойових груп, екіпажів БМ, відділень і взводів, важливим способом підвищення індивідуальних навичок і злагодженості дій під час виконання вогневих задач стрілецькою зброєю та озброєння БМ, в управлінні вогнем і тактичними діями в різних видах бою, зростання рівня бойової готовності та польового вишкілу бойових груп, екіпажів, відділень і взводів.

9.2. ВБС екіпажів (груп БМ) є обов’язковими для виконання екіпажами підрозділів.

ВБС груп виконуються всіма військовослужбовцями у складі бойових груп, які створюються зі штатних та приданих вогневих засобів відділень (взводів) для удосконалення їх підготовки за рішенням командирів підрозділів.

Виконання ВБС здійснюється під час проведення комплексного заняття у складі роти під загальним (безпосереднім) керівництвом командира роти. На занятті організовуються навчальні місця з відпрацюванням тактичних дій підрозділів, приведення зброї та озброєння БМ до нормального бою та виконання ВБС. ВБС повинні виконуватися з урахуванням взаємозаміни військовослужбовців в бойових групах (розрахунках, обслугах) групі.

9.3. БС відділень (взводів) проводяться з метою удосконалення рівня навченості командирів відділень (взводів) в управлінні підрозділами і вогнем та тактико – вогневого вишколу підрозділів.

БС відділень (взводів) проводяться на завершальних етапах підготовки відділень (взводів) за однією з тем тактичної підготовки, яка передбачає дії відділення (взводу) на марші (під час пересування) та під час патрулювання, у наступі та в рейдових (штурмових) діях, в обороні, стабілізаційних та спеціальних операціях вдень або вночі.

9.4. Керівником БС бойової групи (бойової двійки та трійки), снайперської пари, екіпажу БМ, пари БМ, відділення – є командир взводу, взводу – командир роти.

Усі посадові особи, що беруть участь у проведенні БС (ВБС) та особовий склад імітаційної команди повинні мати на лівому рукаві білу пов’язку розміром 30×10 см з відповідними позначеннями: для керівника та його помічників – К, оцінювачів – О, вогневих посередників – П, особового складу імітаційної команди – І.

Місце розташування пункту управління керівника БС (ВБС) позначається білим прапорцем, який на період етапу БС (ВБС) заміняються червоним розміром 150×100 см, вночі – ліхтарями відповідного світла, на антенах машин посадових осіб кріпляться білі прапорці розміром 20 х 10 см.

9.5. Підготовка БС (ВБС) починається заздалегідь, але не пізніше ніж за 3–4 доби.

Під час перевірки (інспекційного заходу) строки підготовки БС (ВБС) можуть бути вкрай стислими.

Для проведення БС (ВБС) розробляються документи, перелік яких наведено у додатку 17 до Курсу стрільб.

План проведення БС (ВБС) є основним документом, у якому зазначається: тема, навчальні цілі, час і місце проведення; посібники, матеріальне забезпечення; навчальні питання і час на їх відпрацювання; схема виконання ВБС (у плані БС – схема мішеневої обстановки та розташування цілей); дії керівника БС (ВБС); порядок і час показу цілей;

розрахунок мішеней і боєприпасів; позивні та сигнали управління, схема зв'язку.

9.6. План проведення БС (ВБС) затверджується старшим командиром (начальником) не пізніше ніж за 3 дні до початку БС (ВБС).

9.7. Для проведення БС створюється обстановка, що передбачає:

розвідку цілей та ведення вогню з усіх видів зброї штатних і приданих підрозділів;

подолання мінно – вибухових загороджень;

здійснення маневру, зокрема відходу після виконання бойового завдання;

відривання окопів;

ведення вогню як по наземних, так і по повітряних цілях у засобах індивідуального захисту;

стрільбу з бійниці (поверх борту) БМ;

стрільбу вночі з використанням нічних прицілів та під час освітлення місцевості;

управління вогнем підрозділів;

коригування вогню артилерії;

проведення заходів щодо введення противника в оману;

метання ручних гранат бойових (кумулятивних) гранат.

9.8. Мішенева обстановка, яка створюється для БС, повинна відповідати організації підрозділів імовірного противника, тактиці його дій і забезпечувати набуття навичок в організації та веденні розвідки противника, управлінні вогнем штатних, приданих та підтримуючих підрозділів, виборі засобів та способів ведення вогню, підготовці вогневих завдань, спостереженні за результатами стрільби та коригуванням вогню, умілому поєднанні вогню та маневру за різної побудови бойового порядку.

Імітація та позначення дій вогневих засобів противника з метою нарощування тактичної обстановки (вогневі нальоти авіації та артилерії, ведення вогню вогневими засобами, здійснення маневру, тощо) розкриваються в плані БС (ВБС) і позначаються на схемі тактичної обстановки та розташування цілей (схемі виконання ВБС).

Цілі (мішені) повинні виставлятися на всю глибину бойового порядку противника, який позначається, при цьому не допускається лінійного їх розташування.

Цілі на схемі тактичної обстановки та розташування цілей (схемі виконання ВБС) позначаються відповідними мішенями з урахуванням їх реального розташування на місцевості.

Глибина мішеневої обстановки повинна бути для виконання ВБС (БС) у всіх видах бою (тактичних дій):

відділення – 1–2 км;

взводу – 2–3 км;

Для виконання ВБС – відповідно до умов виконання вправи.

Забороняється готувати мішеневу обстановку силами підрозділів, які будуть брати участь у БС (ВБС).

9.9. Для позначення противника мішенями застосовуються:

живої сили в опорних пунктах взводів на передньому краю – головні та грудні фігури;

спостерігачів – головні фігури;

живої сили в глибині, обслуг гармат, мінометів – поясні фігури;

кулеметів, гранатометів, РПГ, гармат, танків, БМП, БТР, ПТКР, ракетних установок, вертольотів – відповідні мішені;

живої сили, що атакує (відходить) – ростові фігури.

Дозволяється застосовувати тривимірні мішені (об'ємні макети) відповідно до вищеназваних мішеней для стрільби підрозділами на великі дальності, гранатометів АГС – 17, ГП – 25, метання ручних гранат. Для метання кумулятивних гранат застосовуються макети БМ.

Цілі (мішені) встановлюються відповідно п. 1.12 Курсу стрільб та мають з'являтися раптово як безпосередньо перед фронтом підрозділів, так і в глибині. Мішені, по яких ведеться вогонь зі стрілецької зброї та озброєння БМ, з'являються на початку показу та падають під час ураження. При повторних показах з'являються тільки неуражені мішені. Рухомі мішені з'являються з початком руху та зникають у разі ураження або наприкінці руху.

Дозволяється встановлення не більше 30 % мішеней, замаскованих під фон місцевості на вкоп або встановлених на вертушках, що приводяться в дію за допомогою тросу чи вибухових засобів.

9.10. Кількість і характер цілей (мішеней) визначається керівником БС, виходячи з:

тактичної обстановки;

організаційно – штатної структури противника з урахуванням його укомплектованості та можливих втрат;

укомплектованості залучених до бойової стрільби підрозділів;

виділених норм витрат боєприпасів, а також можливості ведення вогню з усіх видів зброї та метання ручних гранат;

характеру бойових дій.

9.11. Розрахунок здійснюється на основі загальної кількості мішеней для кожного вогневого засобу, при цьому кількість мішеней для нього визначається відповідно до коефіцієнта кількості вогневих завдань, які ним вирішуються, у тому чи іншому виді бойових дій.

Коефіцієнти кількості вогневих завдань

№ з/п	Вогневі засоби	Характер бойових дій	
		оборона	наступ
1	Автомат, ручний кулемет, кулемет на сошці, снайперська гвинтівка	4,0	1,0
2	РПГ	1,3	0,7
3	Гармата БМП – 1	2,5	1,3
4	Автоматична гармата БМП – 2	3,0	1,5

5	Спарений кулемет БМП, БТР, БРДМ; кулемет на станку	4,0	2,0
6	Крупнокаліберний кулемет БТР, БРДМ	1,5	1,5
7	Танкова гармата	4,5	3,0
8	Спарений кулемет танка	6,0	4,0
9	СПГ	6,0	3,0
10	Ручна граната оборонна	4	–
11	Ручна граната наступальна	2	2

Для найбільш ефективної підготовки бойових груп, снайперських пар, екіпажів БМ, пари БМ та підрозділів (відділення, взводу) допускається збільшувати кількість вогневих завдань.

Кількість вогневих завдань для протитанкових керованих засобів, автоматичних і підствольних гранатометів визначається відповідно до норм боєприпасів на БС.

Варіант розрахунку необхідної кількості мішеней наведено у додатку 18 до Курсу стрільб.

9.12. Додатково виставляються цілі (мішені) для розрахунків (підрозділів) приданої і підтримуючої артилерії (мінометів) та підрозділів протиповітряної оборони (відповідно до їх курсів підготовки (стрільб).

Для вирішення завдань, які виникають раптово у ході бою, а також замість цілей (мішеней), які не з’явилися, виставляються резервні групи мішеней. Додаткова витрата боєприпасів на ураження резервних груп мішеней не передбачається.

9.13. Усі мішені, які виставляються, повинні з’являтися. У наступі рухомих мішеней повинно бути не менше 15%, в обороні – не менше 20%.

У гірській та лісисто – болотистій місцевості кількість рухомих мішеней може бути зменшено до 10% та 15% відповідно, а також до 20% мішеней може бути нерухомими (вкопаними).

Під час обладнання мішеневої обстановки для позначення морського десанту противника застосовуються надводні цілі (буї), мішені, що плавають, а також мішені, що рухаються та з’являються на березі, при цьому кількість мішеней, що з’являються на березі, не повинна перевищувати 30% від загальної кількості цілей, що позначають морський десант.

Під час підрахунку кількості боєприпасів для ураження цілей з кожного виду зброї визначаються: положення для стрільби (способи стрільби), з яких відповідно до створеної тактичної обстановки найбільш доцільно виконувати вогневі завдання; середні дальності стрільби для стрілецької зброї та озброєння бойових машин, дальності прямого пострілу для танкового озброєння (додаток 19).

Керуючись додатком 20 до Курсу стрільб, визначається кількість боєприпасів, необхідну для ураження цілей. При цьому враховується, що у разі зосередженні вогню гармат трьох і більше танків, БМП і гранатометів по одній цілі кількість боєприпасів для її ураження збільшується у 1,5 раза, а

патронів із трасуючими кулями повинно бути не більше 25% від загальної їх кількості.

9.14. До початку БС керівник зі своїми помічниками на ділянці місцевості, яку обрано для ВБС (БС), уточнює:

межі ділянки проведення ВБС (БС);

місця розташування цілей, у тому числі для артилерії та зенітних засобів, порядок і способи їх показу та імітації;

основний напрямок стрільби та бокові межі, праворуч та ліворуч, за які забороняється вести вогонь;

рубежі відкриття і припинення вогню;

єдиний сигнал негайного припинення вогню всіма вогневими засобами.

З начальником тактичного навчального поля (директриси, військового стрільбища) та оператором навчального об’єкта на підготовленому мішеневому полі проводиться заняття, на якому вивчаються характер і місця розташування цілей, порядок і час їх показу та імітації, загальні рубежі відкриття і припинення вогню, рубежі початку і закінчення показу цілей та вимоги безпеки під час проведення стрільби.

Старший командир (начальник) та його заступники, керівник БС або його помічники повинні надати допомогу підпорядкованим командирам підрозділів (керівникам ВБС (БС), на навчальних місцях) в організації та проведенні ВБС (БС).

9.15. Під час підготовки військ до БС особлива увага звертається на вивчення особовим складом вимог безпеки під час стрільби з усіх видів зброї та прийняття заліків, ретельну перевірку стану озброєння і бойової техніки.

З підрозділами, які будуть брати участь у ВБС (БС), категорично забороняється проводити перед ВБС (БС) тактико – стройові (тактико – спеціальні) заняття на місцевості, де буде готуватися мішенева обстановка.

9.16. У разі проведення БС (ВБС) з відділенням (взводом) під час дій підрозділів у пішому порядку керівник перебуває разом з командиром того підрозділу, який навчається.

Під час дій підрозділів на БМ керівник бойової стрільби відділення і взводу перебуває на виділеній йому БМ, що рухається поруч з БМ командира того підрозділу, який навчається.

9.17. Вогневі посередники (приданих і підтримуючих підрозділів) повинні бути при артилерійських (мінометних), гранатометних підрозділах і підрозділах протиповітряної оборони – на спостережних пунктах.

Вогневі посередники зобов’язані:

вивчити місцевість, смугу та напрямок ведення вогню, порядок і місця видачі боєприпасів та їх завантаження, загальні рубежі, сигнали відкриття та припинення вогню;

знати розташування цілей (мішеней) перед підрозділом і на флангах, порядок їх показу, імітації та освітлення, сигнали та рубежі відкриття і припинення вогню, небезпечні напрямки, межі безпеки стрільби;

забезпечити виконання заходів безпеки особовим складом під час БС, не дозволяти ведення вогню по цілях ближче дальностей, які зазначені у п. 9.24 Курсу стрільб;

стежити за показом цілей, якщо цілі (мішені) на рубежі не з'явилися, негайно доповісти керівнику БС;

у разі завдання ударів авіацією (позначеним повітряним противником) контролювати організацію та ведення спостереження за повітряним противником, порядок оповіщення підрозділів, злагодженість дій особового складу, особливо підрозділу ППО, щодо своєчасного відкриття вогню;

після завершення БС прийняти доповіді командирів підрозділів про наявність особового складу, розрядженість та огляд зброї, перевірити вилучення та здавання на пункти боєпостачання невитрачених боєприпасів;

доповісти керівнику БС свої зауваження щодо дій підрозділів, про всі допущені тими, хто стріляє, порушення, кількість невитрачених боєприпасів.

Вогневі посередники при батареях, що стріляють із закритих вогневих позицій, крім того, перевіряють правильність визначення розрахованих установок для стрільби та наведення гармат на цілі, комплектацію зарядів, встановлення обмежувачів небезпечних напрямків і дальностей стрільби; знання положення своїх військ, цілей, по яких ведеться вогонь, та рубежі безпечної відстані від вибухів снарядів (мін) на місцевості, хронометрують та ведуть запис кожної стрільби.

Вогневі посередники при підрозділах протиповітряної оборони зобов'язані ретельно стежити за зарядженням зенітної самохідної установки (БМ, зенітних установок), перевіряти перед стрільбою наявність страхувальників з переривниками стрільби на кожну зенітну самохідну установку; не допускати виконання залікових навчальних стрільб бойовими ракетами (снарядами) по авіації, яка позначає дії повітряного противника.

Для оцінки своєчасності відкриття вогню засобами протиповітряної оборони та його ефективності використовуються результати об'єктивного контролю.

9.18. Під час дій тих, хто навчається, на місцевості керівник ВБС (БС) здійснює імітацію бойових дій противника шляхом показу до 25 % цілей підготовленої мішеневої обстановки для загальновійськових підрозділів і до 50% цілей для артилерії та авіації зі звуковою, світловою імітацією і рухом, але в такому обсязі, що не розкриває складу і намірів противника та дозволяє командирам, які навчаються, приймати обґрунтовані рішення.

9.19. Порядок, місце і час видачі боєприпасів визначає керівник ВБС (БС) і здійснює, як правило, у тактичній обстановці через розгорнуті пункти боєпостачання:

під час наступу з ходу та в передбаченні зустрічного бою – у вихідному районі;

під час наступу з положення безпосереднього зіткнення із противником і в обороні – у зайнятому районі після отримання бойового завдання.

Видані на БС боєприпаси у взводі (відділенні) розподіляються рівномірно між екіпажами (бойовими групами, обслугами, розрахунками) і солдатами однієї спеціальності.

Отримані боєприпаси для БМ розміщуються у боєукладці, боєприпаси для автоматів, кулеметів (у тому числі й спарених кулеметів БМ) і гранатометів споряджаються в стрічки, магазини, коробки і разом з ручними гранатами, покладеними в сумки, видаються особовому складу.

Заряджання всіх видів зброї здійснюється за командою командирів підрозділів після проходження загального РВВ.

9.20. Порядок і тривалість показу цілей, напрямок і швидкість їх руху визначається керівником БС залежно від тактичного замислу, характеру цілей, можливих рішень і дій підрозділів (тих, хто навчається) та часу доби.

Загальний термін показу цілей визначається часом, необхідним для проходження тими, хто стріляє, відстані від рубежу відкриття до рубежу припинення вогню або позначення цілями відстані від рубежу початку до рубежу закінчення показу цілей. При цьому цілі показуються багаторазово. Тривалість одного показу цілі не повинна перевищувати:

для стрільби з танкових гармат – 30 с;

з озброєння БМП (БТР, БМД), установок ПТРК, гармат прямого наведення – 30 с;

зі стрілецької зброї, спарених кулеметів БМ та кулеметів встановлених на спеціальних машинах – 10 с;

Проміжок між показами цілей може бути 10–30 с.

Позначення руху противника можливе послідовним показом цілей на декількох (двох – трьох) рубежах.

Цілі, що в ході виконання бойових стрільб через якісь обставини не з’явилися, рішенням керівника (того, хто перевіряє) із загальної кількості мішеней виключаються (замість них показуються резервні групи мішеней).

Якщо не показалося більше 20% мішеней, БС не зараховується, а повторюється в інші терміни та іншій тактичній обстановці.

9.21. Залежно від метеорологічних умов (боковий або косий вітер зі швидкістю більше 10 м/с, поривчастий вітер, снігопад, дощ, туман), інших складних умов стрільби (стрільба з ходу з бійниць і поверх борту БМ) та під час стрільби вночі рішенням керівника БС (ВБС) або того, хто перевіряє, кількість боєприпасів може бути збільшено, але не більше ніж у 1,5 раза, за винятком боєприпасів для стрільби з закритих вогневих позицій.

9.22. Стрільба ведеться:

практичними пострілами в інертному спорядженні – по мішенях, що позначають броньовані цілі;

осколково – фугасними в інертному спорядженні – тільки по тих цілях, що уражаються ними (протитанкові і безвідкатні гармати, пускові установки тощо), якщо дозволяють характеристики полігона.

9.23. Загальні рубежі відкриття та припинення вогню по цілях намічаються по добре помітних предметах і позначаються:

РВВ – червоними прапорцями (ліхтарями з червоним світлом);

рубіж припинення вогню – білими прапорцями (ліхтарями з синім світлом).

Для орієнтування помічника керівника ВБС (БС) з мішеневої обстановки та вогневих посередників виставляються відповідні покажчики (вночі ліхтарі), при досягненні яких тими, хто стріляє, розпочинається і завершується показ цілей для різних видів зброї. Їх позначення має бути невідоме підрозділам, що стріляють.

Дальності відкриття вогню визначаються керівником ВБС (БС) з урахуванням бойових можливостей зброї, характеру цілей, часу, необхідного для виявлення та ураження цілей, способу стрільби та кількості відпущених боєприпасів.

Під час виконання ВБС (БС) відділенням (екіпажем, взводом) вогонь повинен припинятися, якщо дальність між тими, хто стріляє (БМ), і цілями скорочується під час стрільби:

зі стрілецької зброї – до 50 м (під час виконання БС у складі взводу до 100 м);

підствольних та РПГ – до 100 м;

з гармати БМ, СПГ та переносного ПТРК:

по великих цілях (по танках, БМП, БТР) – до 300 м;

по цілях середніх розмірів (по танках та інших вогневих засобах в окопі) – до 300 м;

з автоматичної гармати БМ:

по великих цілях (по танках, БМП, БТР) – до 400 м;

по цілях середніх розмірів (по танках та інших вогневих засобах в окопі) – до 400 м.

з автоматичного гранатомета на станку (АГС – 17) та того, що встановлений на
БМ, – до 400 м;

з танкових гармат штатним артилерійським пострілом – до 400 м;

з вкладних стволів для танкових гармат – до 400 м;

з великокаліберних кулеметів вдень – до 200 м;

з 7,62 – мм спарених кулеметів, які встановлені на БМ, вдень – до 200 м.

Дальність припинення вогню артилерії та інших вогневих засобів визначається відповідними курсами їх підготовки.

9.24. Під час ВБС (БС) в обороні ураження цілей вогнем з усіх видів зброї починається з дальніх рубежів. Неуражені цілі можуть бути показані одночасно з цілями на інших рубежах.

У ході виконання ВБС (БС), після обстрілу кожної цілі, здійснюється зміна вогневої позиції.

Під час атаки переднього краю оборони противника вогонь зі стрілецької зброї та озброєння танків і автоматичних гармат БМ ведеться на ходу (з ходу), а під час ведення бойових дій у глибині оборони – залежно від тактичної обстановки та умов місцевості за рішенням командира і вибором того, хто стріляє.

У наступі, коли значна частина цілей не уражена, керівник БС може затримати просування підрозділу (екіпажу, бойової групи) і вимагати від тих, хто навчається, правильних дій щодо знищення противника (ураження цілей).

9.25. З виходом військ на рубіж припинення вогню керівник ВБС (БС) відповідним сигналом оголошує відбій.

За цим сигналом підрозділи припиняють ведення вогню і зупиняються, зброя розряджається, невикористані боєприпаси в особового складу вилучаються та здаються на пункти боєпостачання.

Підпорядковані командири та вогневі посередники (оцінювачі) доповідають безпосереднім начальникам про вилучення в особового складу боєприпасів, а вогневі посередники (оцінювачі), крім того, – про позитивні боки та недоліки в діях підлеглих в ході виконання бойової стрільби.

9.26. Після закінчення ВБС (БС) керівник особисто перевіряє результати ураження цілей (мішеней).

Під час виконання ВБС у складі групи (бойової пари, трійки) старший групи доповідає за формою: “Товаришу капітане, група в складі кулеметника Кравченка і стрільця Калини виконувала бойове завдання зі знищення противника в напрямку ____. У ході бою спостерігав: кулеметна обслуга уражена (неуражена) зосередженим вогнем групи; РПГ уражений (неуражений) кулеметником; група піхоти, що відходить (контратакує), уражена вогнем з підствольного гранатомета; вогнева точка уражена (неуражена) ручними гранатами, піхота в окопі уражена ручними гранатами; група піхоти уражена (неуражена) у ході атаки з коротких зупинок; ПТРК на вогневій позиції уражена (неуражена) під час переносу вогню. Боєприпаси витрачені повністю (не повністю, залишилося _____ набоїв, гранат), затримок під час стрільби не було (вказати якщо були)”.

9.27. Особливості організації та проведення ВБС (БС) у горах

ВБС (БС) у горах проводяться на гірському тактичному навчальному полі, яке повинно мати такі елементи: передгір’я, низькі гори, середньо – високі та високі гори з розчленованими височинами більше 2000 м, з перевалами висот до 800 м, кутами місця цілей не менше 15º, один – два перевали, серпантини, каньйони, лощину, ущелину, терасу, обриви, хребти.

Під час виконання ВБС (БС) передбачається ведення вогню з різних видів зброї по цілях, що знаходяться на схилах з великими кутами місця цілей (знизу вгору, зверху вниз), уздовж схилів хребтів, з бійниць (поверх бортів) БМ, пуск ПТКР із БМ, переносних ПТРК та метання ручних бойових

гранат, а також стрільба підрозділами на великі дальності і по повітряних цілях.

Мішенева обстановка з наступальної тематики створюється багатоярусною (не менше ніж на двох – трьох ярусах) з більшими, ніж на рівнині, проміжками між опорними пунктами як по фронту, так і в глибину.

На ВБС (БС) відділень (взводів) кількість цілей (мішеней) визначається як для звичайних умов.

Під час визначення кількості боєприпасів для ураження цілей слід керуватися вимогами п. 9.13 Курсу стрільб, при цьому загальна кількість боєприпасів, у тому числі й набоїв із трасуючою кулею, збільшується у 1,5 раза.

9.28. Під час стрільби знизу вверх мішені, що позначають вогневі засоби противника з важким озброєнням (танки, БМП, БТР, ПТРК, протитанкові гармати), розташовуються ближче до першого ярусу в місцях, зручних для ведення по них прицільного вогню, а під час стрільби зверху вниз – у глибині опорного пункту або поза ним, у тому числі й на протилежних схилах висот.

Під час стрільби знизу вверх встановлюються цілі (мішені), що з’являються, при цьому не менше 20% з них дозволяється виставляти нерухомими. Під час стрільби зверху вниз встановлюються усі цілі (мішені), що з’являються, при цьому не менше 10% з них – ті, що рухаються.

У передгір’ях, долинах, на плоскогір’ї та в широких лощинах цілі (мішені) встановлюються у порядку, зазначеному для рівнинних умов.

9.29. Особливості організації та проведення БС з БМ на великі дальності у складі взводу та роти.

Підготовка до БС з БМ на великі дальності здійснюється на окремих заняттях і вогневих тренуваннях, у ході яких:

з командирами підрозділів вивчаються правила стрільби підрозділом, набуваються та удосконалюються навички з їх застосування та управління вогнем;

з екіпажами удосконалюються навички з подання цілевказівок різними способами, ведення вогню по зазначеній цілі, виконання команд під час проведення пристрілювання, ведення методичного та швидкого вогню, коригування вогню, урахування поправок на уступ та різнобій гармати відносно БМ командира підрозділу.

Перед БС з БМ на великі дальності керівник вводить тих, хто навчається, у тактичну обстановку та ставить командиру підрозділу, що стріляє, завдання: визначає орієнтири, повідомляє відомості про противника, про дії підрозділу, що стріляє, та сусідів, основні та небезпечні напрямки стрільби, визначає на місцевості рубежі вогневих позицій і час готовності до відкриття вогню. Для укриття БМ від наземного спостереження противника рубіж вогневих позицій вибирає на місцевості, що забезпечує їх маскування. Фронт взводу повинен бути до 300 м, роти – 500 – 600 м.

Після отримання завдання командир підрозділу по радіо визначає командирам БМ (навідникам – операторам) рубіж вогневих позицій, який БМ займають за його командою з ходу. Після зайняття БМ вогневих позицій командир підрозділу доповідає про готовність до стрільби. Під час виходу БМ дозволяється вести спостереження через відчинені люки.

Вогневе завдання ставиться підрозділу по радіо, дальність до цілі (цілей) при цьому не повідомляється. З'ясувавши вогневе завдання та положення цілі на місцевості, командир підрозділу починає вирішення вогневого завдання. Після закінчення стрільби командир підрозділу доповідає: "Стрільбу закінчив" та відводить БМ з вогневих позицій у вихідне положення.

Час на стрільбу відраховується з моменту доповіді командира підрозділу, що стріляє, "Ціль бачу" до доповіді "Стрільбу закінчив".

Під час підготовки до стрільби командирам БМ повинні повідомлятися поправки на різнобій гармат відносно гармати БМ командира підрозділу.

9.30. Оцінка за бойову стрільбу відділення (взводу)

Оцінка за бойову стрільбу відділення (взводу) складається з двох (одного) показників* до Курсу стрільб:

за результати стрільби з танкових гармат, гармат БМ (автоматичних гармат БМ), СПГ і пусків ПТКР БМ установками ПТРК;

за результати стрільби зі стрілецької зброї (у тому числі спарених кулеметів БМ, ручних протитанкових, автоматичних і підствольних гранатометів).

При цьому вона визначається:

"відмінно" – обидві оцінки "відмінно";

"добре" – якщо обидві оцінки не нижче "добре";

"задовільно" – якщо всі оцінки не нижче "задовільно";

"незадовільно" – якщо хоча б одна з оцінок "незадовільно".

9.31. Результати стрільби з танкових гармат, гармат БМ (автоматичних гармат БМ), СПГ і пусків ПТКР БМ установками ПТРК оцінюються за кількістю уражених цілей з числа виставлених для них.

При цьому вони визначаються:

"відмінно" – якщо уражено не менше 70% цілей;

"добре" – якщо уражено не менше 60% цілей;

"задовільно" – якщо уражено не менше 50% цілей.

Під час стрільби в горах вимоги до кількості уражених цілей для визначення оцінки зменшуються на 5%.

9.32. Результати стрільби зі стрілецької зброї (у тому числі станкових кулеметів БМ, ручних протитанкових, автоматичних і підствольних

* За двома показниками оцінюються підрозділи, які не мають у своєму складі штатної артилерії, за одним – які не мають у своєму складі БМ та штатної артилерії.

гранатометів) оцінюються за кількістю уражених цілей з числа виставлених для них.

При цьому вони визначаються:

“відмінно” – якщо уражено не менше 70% мішеней;

“добре” – якщо уражено не менше 60% мішеней;

“задовільно” – якщо уражено не менше 50% мішеней.

Під час стрільби в горах вимоги до кількості уражених цілей для визначення оцінки зменшуються на 5%.

9.33. Усім штатним і приданим підрозділам (крім артилерійських, зенітно – ракетних, зенітно – артилерійських), що залучаються до БС, виводиться єдина оцінка за результатами вогневого ураження.

9.34. Результати вогневого ураження артилерійських, зенітно – артилерійських
підрозділів, які залучались як засоби посилення на БС або як підтримуючі підрозділи оцінюються відповідно до вимог відповідних курсів підготовки (стрільб) і не впливають на загальну оцінку БС.

9.35. Вправи бойових стрільб

9.35.1Вправи бойових стрільб бойових груп (двійок, трійок) з автомата, снайперської гвинтівки, ручного кулемета, кулемета та підствольного гранатомета

КС 6.18.2.1

Ведення вогню у складі бойової двійки

Ціль:

група піхоти, що відходить (контратакує) – дві ростові фігури (мішень № 8) на фронті не менше 2 м, що з'являється два рази на 15 с з проміжком 5 с.

Дальність до цілі: 50 – 100 м

Кількість боєприпасів: для автомата, ручного кулемета – 8.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: стоячи із – за укриття, з коліна

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль при першому і другому показі;

"добре" – уразити ціль при першому показі;

"задовільно" – уразити ціль при другому показі.

Особливості виконання вправи

Перший номер (стрілець який знаходиться попереду) споряджає два магазини, по чотири набої в кожний магазин. Другий номер (стрілець який знаходиться позаду) споряджає в один магазин вісім набоїв. За командою керівника стрільби “До бою” ті, хто навчаються перебіжкою висуваються до РВВ, заряджають зброю приймають бойову стійку із – за укриття і опускають зброю під кутом 45° вниз. Отримавши команду “Вогонь” перший номер голосно подає команду “Ціль” піднімає зброю на рівень пострілу та відкриває вогонь. Після закінчення набоїв голосно подає команду “Перезарядка” присідає та виконує швидкісну заміну магазину. Почувши

команду “Перезарядка” другий номер відповідає ”Прикриваю” після чого піднімає зброю на рівень пострілу, знімає зброю з запобіжника та починає стрільбу. Виконавши перезарядку перший номер робить два постріли в мішень з коліна (для впевненості працездатності зброї) після чого подає сигнал другому номеру про готовність до бою хлопком по його нозі і продовжує стрільбу. Отримавши сигнал про готовність до бою, другий номер ставить зброю на запобіжник, опускає під кутом 45° та піднімає лівою рукою першого номера для стрільби з положення стоячи.

КС 6.18.2.2

Ведення вогню у складі кулеметного розрахунку

Ціль:

група піхоти, що відходить (контратакує) – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 2м, що з'являється два рази на 15 с з проміжком 15 с;

піхота, що залягла – три грудні фігури (мішень № 6), що послідовно з'являються на трьох рубежах по 3с з проміжком 3с.

Дальність до цілі:

Вид зброї	Цілі	
	піхота, що залягла	група піхоти, що відходить (контратакує)
Автомат	25 – 50	–
Кулемет	–	100 – 50

Кількість боєприпасів:

для автомата – 8, кулемета – 32.

Час на стрільбу: необмежений.

Положення для стрільби: лежачи із – за укриття, з коліна

Оцінка:

"відмінно" – уразити ціль при першому і другому показі;

"добре" – уразити ціль при першому показі;

"задовільно" – уразити ціль при другому показі;

Особливості виконання вправи

Перший номер (кулеметник, який знаходиться попереду) споряджає дві стрічки по шістнадцять набоїв в кожній. Другий номер (стрілець – помічник кулеметника, який знаходиться позаду) споряджає в один магазин вісім набоїв. За командою керівника стрільби “До бою” ті, хто навчається перебіжкою висуваються до РВВ, заряджають зброю та приймають положення для стрільби: кулеметник – лежачи із – за укриття, стрілець (помічник кулеметника) – з коліна. Отримавши команду “Вогонь” перший номер голосно подає команду: “Ціль” та відкриває вогонь. Після закінчення набоїв голосно подає команду: “Перезарядка”, виконує швидкісну заміну стрічки та самостійно змінює вогневу позицію. Почувши команду: “Перезарядка” другий номер відповідає: “Прикриваю”, після чого знімає зброю з запобіжника та починає стрільбу. Виконавши перезарядку та змінивши вогневу позицію перший номер робить коротку чергу в мішень

(для впевненості працездатності зброї) після чого подає команду: “Ціль” другому номеру і продовжує стрільбу. Отримавши сигнал про готовність до бою, другий номер ставить зброю на запобіжник, самостійно змінює вогневу позицію та приймає положення для стрільби – стоячи.

КС 6.18.2.3

Ведення вогню у складі бойової двійки різними способами

Цілі:

вогнева точка – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень № 6), що з’являються чотири рази по 7 с (по 10 с вночі) з проміжком 10 с;

група піхоти – дві грудні фігури (мішень № 6) по фронту не менше 6 м в окопі завдовжки 10 м і завширшки 1 м, що з’являються для стрільби по ній під час руху чотири рази по 7 с (10 с вночі) із проміжком 10 с та один раз для метання ручної імітаційної гранати на 15 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з’являється на 7 с вдень (10 с вночі);

група піхоти, що атакує (відходить) – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м;

вогнева група – ручний кулемет (мішень № 10) і ПТРК на вогневій позиції (мішень № 9б), що з’являються два рази по 7 с вдень (10 с вночі) з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі				
	вогнева точка	кулеметна обслуга	група піхоти	група піхоти, що атакує (що відходить)	вогнева група
Автомат, ручний кулемет, кулемет	300 – 250	250 – 200	250 – 150	200 – 100	300 – 250

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 30, з них 10 з трасуючими кулями, що споряджаються в два магазини;

для кулемета – 45, з них 15 з трасуючими кулями, що споряджаються у дві стрічки у дві коробки;

навчально – імітаційна ручна граната – 1.

Положення для стрільби:

по вогневій точці – з автоматів лежачи; з ручних кулеметів – із сошки;

по групі піхоти і кулеметній обслузі – з коротких зупинок;

по групі піхоти, що атакує (відходить), і вогневій групі – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити 7 мішеней і влучити у ціль гранатою;

“добре” – уразити 6 мішеней і влучити у ціль гранатою;

“задовільно” – уразити 5 мішеней.

Особливості виконання вправи

Склад бойової двійки – два стрільці або стрілець і кулеметник, або обслуга кулемета. Боєприпаси між тими, хто стріляє, розподіляються рівномірно.

За командою керівника стрільби на ділянці ті, хто навчається, висуваються з вихідного положення на РВВ і готуються до стрільби з положення “лежачи”. Після доповіді про готовність до стрільби отримують від керівника команду про зайняття вогневих позицій (50 – 60 м від РВВ) і взаємне прикриття вогнем один одного під час висування (перебіжками по 15 – 20 м). Одночасно з початком руху першого, хто навчається, починається показ вогневої точки. Другий, хто навчається, обстрілює ціль з положення “лежачи” (з ручних кулеметів – із сошки). Перший, хто навчається, під прикриттям вогню другого робить перебіжку, готується до стрільби і відкриває вогонь по цій цілі (або перебуває в готовності відкрити вогонь). Другий, хто навчається, під прикриттям вогню першого робить чергову перебіжку. Ті, хто навчається, діють у такому порядку до зайняття зазначених вогневих позицій.

Із зайняттям зазначених позицій тими, хто навчається, керівник стрільби ставить завдання на атаку противника. Ті, хто навчається, роблять підготовку до атаки і доповідають про готовність. За командою керівника ті, хто навчається, починають рух в атаку. З початком їхнього руху здійснюється показ групи піхоти. Вогонь ведеться під час кожного показу цілі з коротких зупинок. З підходом до позиції противника для метання імітаційної ручної гранати на 20 с показується група піхоти та одночасно кулеметної обслуги. Один з тих, хто навчається, на ходу метає ручну гранату, інший – відкриває вогонь по ручному кулемету, що з’явився (з коротких зупинок). Після метання гранати і обстрілу (ураження) ручного кулемета долається вогнева позиція противника та продовжується рух вперед. За командою керівника здійснюється показ групи піхоти, що атакує (відходить), та вогневої групи.

Навчально – імітаційна граната метається на ходу в окоп, у якому розташована група піхоти. Найменша дальність кидка гранати – 25 м (позначається покажчиком).

Під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник.

Режим ведення вогню:

по вогневій точці, вогневій групі, та по групі піхоти, що атакує (відходить) – на вибір того, хто стріляє;

по групі піхоти і кулеметній обслузі – чергами.

Загальна глибина пересування від РВВ – до 250 м.

КС 6.18.2.4

Стрільба бойовою двійкою в ході штурму будівлі по цілях, що з’являються

Цілі:

стрільці у вікнах будівлі – дві грудні фігури (мішень № 6), що розташовуються у вікнах фронтальної стіни будинку та з’являються на 7 с;

група піхота, що залягла на підступах до будинку – дві головні фігури (мішень № 5а), що розташовуються перед входом в будівлю по фронту 3 – 5 м та з’являються три рази по 7 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що атакує будівлю – дві ростові фігури (мішені № 8), що розташовуються з тильної сторони будівлі та з’являються два рази по 7 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група стрільців у вікнах будівлі	група піхота, що залягла на підступах до будинку	група піхота, що атакує будівлю
Автомат, ручний кулемет	30 – 40	5 – 10	30 – 40

Час на стрільбу: 2 хв 20 с.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 26, що споряджаються в три магазини: в два магазини – по 12, в один магазин – 2;

навчально – імітаційних гранат – 2.

Положення для стрільби:

по стрільцях у вікнах будівлі – з – за укриття з різних положень на вибір того, хто стріляє;

по групі піхоти, що залягла на підступах до будинку – на ходу із взаємним вогневим прикриттям один одного в складі штурмової пари;

по групі піхоти, що атакує будівлю – стоячи з – за віконного отвору в дальній стіні будівлі.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі мішені за 1 хв 40 с;

“добре” – уразити чотири мішені за 2 хв, при цьому уразити групу піхоти, що атакує будівлю;

“задовільно” – уразити чотири мішені за 2 хв 20 с.

Оцінка за виконання вправи знижується на 1 бал:

якщо висування ведеться без прикриття;

під час здійснення пересування палець руки того, хто навчається, знаходиться на спусковому гачку;

заміна магазина здійснювалась правою рукою або магазин (магазини) не був покладений в сумку (карман) для магазинів (пустих магазинів).

Стрільба оцінюється “незадовільно” незалежно від результатів стрільби:

якщо вхід в будинок здійснювався до розриву навчально – імітаційної гранати;

якщо під час пересування зброя направлена в тильну сторону або в спину напарника.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується в складі бойової двійки – два стрільці або стрілець і кулеметник (крім гранатометників та снайперів). За командою керівника стрільби “Прямо (ліворуч, праворуч) одно – двоповерхова будівля, захопити, вперед” ті, хто стріляє, ведуть одиночний вогонь по стрільцях у вікнах будівлі з магазина з двома набоями та змінюють магазин. За командою старшого бойової двійки короткими перебіжками висуваються до фронтальної стіни будівлі. Під час переміщення зброя ставиться на запобіжник. Зайнявши положення біля стіни, приховано спостерігаючи з – за рогу будівлі, із виявленням цілі, уражають групу піхоти, що залягла на підступах до будинку, при цьому здійснюється заміна ведучого відомим.

З підходом до дверей будівлі готуються до штурму – змінюють магазини, ставлять зброю на запобіжник та метають навчально – імітаційні гранати у дверний отвір з інтервалом 2 – 3 с після вибуху першої. Після вибуху другої гранати стрімко вриваються через двері в середину будівлі, оглядають приміщення та займають позиції біля вікна тильної стіни будівлі, при цьому огляд приміщення здійснюється не змінюючи положення зброї в положенні для стрільби за принципом “куди погляд – туди й зброя”.

Під час виконання вправи з обладнанням для практичного пейнтболу вносяться такі зміни:

особовий склад бойової двійки та тих, хто обороняють будівлю, повинен бути одягнений та захищений відповідно до вимог стрільби з даної зброї;

навчально – імітаційні гранати застосовуються в інертному стані (без запалу) або застосовуються навчальні макети гранат, які відповідають по формі і вазі бойовим, крім того можуть застосовуватися димові (світло – шумові) гранати;

всередині будівлі займають оборону два стрільці, озброєні пейнтбольною рушницею, або встановлюються дві нерухомі цілі – два стрільці – грудна фігура (мішень № 6) та ростова фігура (мішень № 8), які розташовуються в двох протилежних кутах (за рішенням керівника стрільби для виконання вправи наступним тим, хто стріляє, їх місцеположення змінюється);

з виявленням цілей номери бойової двійки уражають їх зі зброї для пейнтболу, та після цього займають позиції біля вікна для ураження групи піхоти, що атакує будівлю через віконний отвір;

дальності до цілей можуть змінюватися за рішенням керівника стрільби;

оціночні показники за виконання вправи не змінюються, але у разі ураження двох номерів бойової двійки тими, хто обороняє будівлю, вправа оцінюється “незадовільно”.

КС 6.18.2.5

Стрільба бойовою двійкою по цілях, що з’являються та рухаються, різними способами

Цілі:

вогнева група № 1 – кулеметна обслуга (мішень № 10а) і грудна фігура (мішень № 6) по фронту до 6 м, що з'являються три рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 10 с;

піхота, що залягла, – чотири головні фігури (мішень № 5а), що з'являються на двох напрямках на двох рубежах з проміжком 5 с: на ближньому – на 5 с, на дальньому – на 7с;

вогнева група № 2 – ручний кулемет (мішень № 10) та дві головні фігури (мішень № 5) в окопі по фронту не менше 10 м, завширшки 1 м, що з'являються два рази по 7 с вдень (10 с вночі) з проміжком 10 с та один раз для метання ручної імітаційної гранати на 15 с;

група піхоти в окопі – дві головні фігури (мішень № 5) на фронті не менше 6 м, що з'являються два рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 10 с вночі;

маневрена група (та, що відходить або атакує) – дві ростові фігури (мішень № 8) на фронті не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Під час виконання вправи в горах ціль, що рухається, замінюється на два стрільці – дві поясні фігури (мішень № 7) на фронті не менше 6 м, що з'являються два рази по 5 с (10 с вночі) з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі					
	вогнева група № 1	піхота, що залягла:		вогнева група № 2	група піхоти в окопі	маневрена група
		на ближньому рубежі	на дальньому рубежі			
Автомат, ручний кулемет, кулемет	150 – 200	40	50	100 – 75	75 – 50	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата, ручного кулемета – 26, з них 6 з трасуючою кулею, що споряджаються в два магазини;

для кулемета – 36, з них 9 з трасуючою кулею, що споряджаються в одну стрічку в одну коробку;

навчально – імітаційна граната – 2 (на бойову двійку).

Положення для стрільби: для стрільби по вогневій групі № 1 – з автоматів лежачи (з ручних кулеметів, кулеметів – із сошки) з – за укриття, по решті цілей – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі та влучити двома гранатами в габарит, при цьому кулеметну обслугу та ручний кулемет;

“добре” – уразити чотири цілі або три цілі, в тому числі кулеметну обслугу, ручний кулемет та ціль, що рухається, та влучити однією гранатою в габарит;

“задовільно” – уразити три цілі.

Особливості виконання вправи (додаток 26 до Курсу стрільб)

Склад бойової двійки – два стрільці або стрілець і кулеметник, або обслуга кулемета (крім гранатометників та снайперів).

Боєприпаси між тими, хто стріляє, розподіляються рівномірно і споряджаються кожним у два магазини (одну стрічку у одну коробку).

Режим ведення вогню – на вибір того, хто стріляє (з кулемету – чергами).

За командою керівника стрільби ті, хто стріляює, висуваються з вихідного положення на РВВ і готуються до стрільби з положення лежачи. Показ цілей керівник стрільби здійснює з виходом тих, хто стріляє, на заздалегідь намічені рубежі у послідовності, що забезпечує виконання завдань, зазначених в умовах вправи та заходів безпеки. У всіх варіантах показу вогнева група № 1 з’являється першою.

Під час першого показу вогневої групи № 1 бойова двійка веде вогонь по ній з РВВ з положення “лежачи ” (з ручного кулемета, кулемета – із сошки).

Після першого показу вогневої групи № 1 старший бойової двійки подає команду: “Вогнева позиція – 10 м попереду, вперед”. Одночасно з початком руху першого номера, починається другий показ вогневої групи № 1. Другий номер, здійснює ураження ціль з положення лежачи (з ручного кулемета, кулемета – із сошки). Перший номер під прикриттям вогню другого номера здійснює перебіжку, готується до стрільби і відкриває вогонь по даній цілі під час третього показу (або перебуває в готовності відкрити вогонь по цілям, що неуражені). Другий номер під прикриттям вогню першого номера здійснює коротку перебіжку. У такому порядку бойова двійка діє до зайняття зазначеної вогневої позиції.

У подальшому, за командою старшого “Вперед” бойова двійка висувається прискореним кроком та діє відповідно до отриманого завдання, здійснюючи спостереження у зазначеному секторі стрільби та в разі виявлення цілей самостійно відкриває вогонь з положень для стрільби за вибором того, хто стріляє. При цьому дозволяється вести вогонь по цілях на напрямку дій напарника для їх ураження, якщо напарник не знаходиться на небезпечному напрямку стрільби того, хто стріляє. Керівник стрільби, спостерігаючи за діями тих хто стріляючи, під час виходу одного з них на небезпечний напрямок стрільби, подає команду останньому на перенесення вогню або припинення стрільби.

Навчально – імітаційна граната метається в окоп, у якому розташована вогнева група № 2, на ходу. Найменша дальність кидка гранати – 25 м (позначається покажчиком). Як влучення зараховуються гранати, що влучили в окоп, та ті, що знаходяться за бруствером не далі 1 м від стінок окопу.

З підходом тих, хто стріляє до вогневої групи № 2 на відстань кидка гранати 35 – 40 м за командою старшого бойової двійки “Гранатою – вогонь” номери бойової двійки під прикриттям один одного закидають окоп гранатами. При цьому,ті хто кидає, подають команду:“Осколки” для попередження напарника про кидок гранати.

У всіх випадках під час зміни вогневої позиції зброя ставиться на запобіжник.

Загальна глибина пересування від РВВ – 100 – 120 м.

За командою керівника стрільби “Стій. Розряджай” ті, хто навчається, розряджають зброю і доповідають керівнику стрільби. Керівник стрільби перевіряє зброю на розрядження, подає команду на висування у вихідне положення.

КС 6.02.1.6

Стрільба снайперської пари зі зміною вогневих позицій по цілях, що з’являються

(для підрозділів снайперів)

Цілі:

спостерігач – головна фігура (мішень № 5), що з’являється на 10 с;

стрілець в глибині оборони – поясна фігура (мішені № 7), що з’являється на 5 с;

ПТРК на вогневій позиції (мішень № 9б), що з’являється на 15 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	спостерігач	стрілець в глибині оборони	ПТРК на вогневій позиції
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	450 – 400/ 550-500/ 700-650	700 – 650/ 800-750/ 950-900

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 4, які розподіляються рівномірно між номерами снайперської пари, та додатково 2 розсипом.

Положення для стрільби: лежачи з руки, з упора.

Оцінка:

“відмінно” – набрати 30 балів;

“добре” – набрати 28 балів;

“задовільно” – набрати 26 балів.

За ураження цілі снайперській парі нараховуються відповідні бали:

спостерігач – 5 балів;

стрілець в глибині оборони – 10 балів;

ПТРК на вогневій позиції – 15 балів.

За кожен використаний додатковий патрон відраховується 2 бали.

Особливості виконання вправи

Вправа може виконуватись у ході підготовки снайперів середнього рівня.

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції.

Під час першого показу всіх цілей одночасно на 30 с снайперська пара веде спостереження та визначає місця розташування вогневих засобів противника, спостережних постів.

Під час другого показу снайперська пара веде вогонь по спостерігачу та стрільцю в глибині оборони, розподіляючи його самостійно. Після ураження (падіння) цілей за командою старшого снайперська пара приховано здійснює зміну

вогневих позицій переповзанням, прикриваючи один одного вогнем.

Після зайняття снайперами вогневих позицій здійснюється показ ПТРК на вогневій позиції та неуражених цілей. Під час переміщення зброя ставиться на запобіжник.

КС 6.02.2.7

Стрільба снайперської пари в наступальному бою
по цілях, що з'являються
(для підрозділів снайперів)

Цілі:

бронековпак (мішень № 15), що з'являється по 15 с вдень (20 с вночі);

вогнева група – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень № 6), що з'являється три рази по 7 с вдень (вночі по 10 с), з проміжками 10 с;

ПТКР на вогневій позиції (мішень № 9б) з'являється на 15 с;

довгочасна вогнева точка – амбразура в споруді (мішень № 16), що з'являється на 20 с вдень (вночі на 30 с) та дві грудні фігури (мішень № 6), що з'являються три рази, по 10 с вдень (20 с вночі) з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі			
	бронековпак	вогнева група	ПТКР на вогневій позиції	довгочасна вогнева точка
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM/ .50BMG або 12.7х108мм	400 – 350/ 500-450/ 650-600/ 850-800	450 – 400/ 550-500/ 700-650/ 900-850	700 – 650/ 800-750/ 950-900/ 1050-1000	500 – 450/ 600-550/ 750-700/ 950-900

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість патронів: 12, які розподіляються рівномірно між номерами снайперської пари.

Положення для стрільби: на вибір тих, хто навчається.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому бронековпак, ручний кулемет, ПТКР на вогневій позиції і амбразуру в споруді обов'язково;

“добре” – уразити чотири цілі або три цілі, у тому числі бронековпак, ручний кулемет і ПТКР на вогневій позиції;

“задовільно” – уразити три цілі, у тому числі ручний кулемет і ПТКР на вогневій позиції.

Особливості виконання вправи

Вправа бойових стрільб може виконуватись в ході підготовки снайперів середнього рівня.

На вихідному рубежі керівник стрільби вводить снайперів у тактичну обстановку і ставить бойове завдання на наступ (умовно в складі взводу або роти).

Після доповіді снайперів про готовність до стрільби керівник стрільби визначає кожному, хто навчається, вогневі позиції на відстані 10 – 15 м від РВВ та на віддаленні 15 – 20 м між ними. Старший снайпер визначає черговість пересування, намічає проміжні вогневі позиції і дає команду на висування. Одночасно з початком руху першого снайпера, здійснюється показ цілей: бронековпака та вогневої групи. Снайперська пара висувається на визначені позиції переповзанням, спостерігаючи за полем бою і самостійно відкриває вогонь з виявленням цілі, при цьому здійснюється прикриття вогнем один одного.

З виходом снайперської пари на визначені вогневі позиції здійснюється одночасний показ цілей: ПТКР на вогневій позиції та довгочасної вогневої точки. З виявленням цілей снайперська пара здійснює їх ураження, розподіляючи та зосереджуючи вогонь самостійно.

КС 6.02.2.8

Стрільба снайперської пари з місця зі зміною вогневих позицій по цілях, що з’являються

(для підрозділів снайперів)

Цілі:

група піхоти – п’ять поясних фігур (мішень № 7) по фронту 10 м і в глибину 5 м, що з’являються три рази по 7 с вдень (по 10 с вночі) з нерівними проміжками 5 – 15 с;

ручний кулемет (мішень № 10), що з’являється три рази по 7 с вдень (по 10 с вночі) з нерівними проміжками 10 – 15 с;

ПТРК на вогневій позиції (мішень № 9б), що з’являється три рази по 7 с вдень (по 15 с вночі) з нерівними проміжками 5 – 15 с.

Показ цілей здійснюється одночасно.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група піхоти	ручний кулемет	ПТРК на вогневій позиції
Снайперська гвинтівка СГД/ .308WIN/ .338LM	400 – 350/ 500-450/ 650-600	500 – 450/ 600-550/ 750-700	700 – 650/ 800-750/ 950-900

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 10, які розподіляються рівномірно між номерами снайперської пари.

Положення для стрільби: лежачи з руки, з упора.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три поясні фігури, ручний кулемет і ПТРК;

“задовільно” – уразити ручний кулемет і ПТРК.

Особливості виконання вправи

Вправа бойових стрільб може виконуватись в ході підготовки снайперів середнього рівня.

Керівник визначає кожному, хто стріляє, дві вогневі позиції на глибину до 50 м від РВВ, на віддаленні не більше 10 м одна від одної та ставить завдання на зайняття однієї з них.

Після зайняття снайперами зазначених вогневих позицій усі три цілі показуються одночасно. Вогонь ведуть обидва снайпери, розподіляючи і зосереджуючи його самостійно. Зміну вогневих позицій снайпери здійснюють, прикриваючи один одного вогнем. Зайняття і зміна вогневих позицій здійснюються переповзанням (на розкислому або мокрому ґрунті – перебіжками). Під час переміщення зброя ставиться на запобіжник.

КС 6.18.2.9

Стрільба бойовою трійкою по цілях, що з’являються та рухаються, різними способами

Цілі:

вогнева група № 1 – ручний кулемет (мішень № 10) та дві головні фігури (мішені № 5) на фронті до 15 м, що з’являються три рази по 5 с (10 с вночі) з проміжком 7 с та один раз на 15 с для метання ручної навчально – імітаційної гранати;

група піхоти в окопі – чотири головні фігури (мішені № 5), що встановлені попарно по фронту не менше 3 м на двох напрямках та з’являються два рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с;

піхота, що залягла, – три головні фігури (мішені № 5а) по фронту не менше 15 м, що з’являються два рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с.

вогнева група № 2, що відходить (атакує), – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та головна фігура (мішень № 5), що встановлені по фронту до 10 м та з’являються на ближньому і дальньому рубежах по 7 с (10 с вночі) з проміжком 5 с;

дві групи піхоти на двох напрямках – піхота, що атакує, – три поясні фігури (мішені № 7б), розташовані в габариті 10 м по фронту і 10 м у глибину на одному напрямку, що з’являються на 15 с для стрільби з підствольних гранатометів; гранатометник з помічником – РПГ (мішень № 9) та грудна фігура (мішень № 6), що з’являються два рази по 7 с вдень (10 с вночі) з проміжком 5 с на іншому напрямку для стрільби кулеметника (стрільця), який здійснює взаємне прикриття вогнем;

вогнева група № 3 – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та грудна фігура (мішень № 6) по фронту 5 – 10 м, що з’являються два рази по 7 с з проміжком 10 с;

ручний кулемет (мішень № 10), що з’являється два рази по 7 с (10 с вночі) з проміжком 10 с;

маневрена група (та, що відходить або атакує) – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі									
	вогнева група № 1	група піхоти в окопі	піхота, що залягла	вогнева група № 2		дві групи піхоти		вогнева група №3	ручний кулемет	маневрена група
				на ближньому рубежі	на дальньому рубежі	піхота, що атакує	гранатометник з помічником			
Автомат, ручний кулемет, кулемет, снайперська гвинтівка	200 – 150	150 – 100	80 – 50	150	200		200 – 150	200 – 150	250 – 200	250 – 200
Підствольний гранатомет						300 – 250				

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата – 32, з них 8 із трасуючими кулями;

для кулемета (ручного кулемета) – 48, з них 12 із трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 7;

для підствольного гранатомета пострілів – 1;

навчально – імітаційних гранат – 1 (на кожного стріляючого).

Положення для стрільби: для стрільби по вогневій групі № 1 та групі піхоти в окопі – з положення “лежачи”, по решті цілей – на вибір тих, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” – уразити не менше 80% мішеней, у тому числі гранатометника з помічником та не менше трьох кулеметних обслуг (ручних кулеметів), влучити у габарит з підствольного гранатомета та ручними гранатами;

“добре” – уразити не менше 75% мішеней, у тому числі не менше трьох кулеметних обслуг (ручних кулеметів) і влучити у габарит з підствольного гранатомета не менше ніж двома ручними гранатами;

“задовільно” – уразити не менше 60% мішеней, у тому числі не менше двох кулеметних обслуг (ручних кулеметів) і влучити у габарит не менше ніж двома ручними гранатами.

Якщо вправа виконується без підствольних гранатометів, то цілі для стрільби з підствольного гранатомета не показуються і до складу оціночних показників не входять.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на військовому стрільбищі або на ділянці тактичного поля (підготовленій ділянці місцевості) бойовою трійкою, до складу якої можуть входити ті, хто навчається, з різною штатною зброєю (крім ручних гранатометів).

Боєприпаси між тими, хто стріляє, розподіляються рівномірно і споряджаються кожним у два магазини (одну стрічку в одну коробку).

Режим ведення вогню на вибір тих, хто стріляє (з кулемета – чергами).

Виконання вправи починається з уточнення особовому складу бойового завдання і порядку дій.

За командою керівника стрільби ті, хто стріляє, висуваються з вихідного положення на РВВ і готуються до стрільби з положення “лежачи”. Показ цілей керівник стрільби здійснює з виходом тих, хто стріляє, на заздалегідь намічені рубежі у послідовності, що забезпечує виконання завдань, зазначених в умовах вправи, з дотриманням заходів безпеки.

Під час першого показу вогневої групи № 1 за командою старшого бойової трійки перший номер здійснює коротку перебіжку в напрямку противника під вогневим прикриттям другого та третього номера (кулеметника), які ведуть вогонь по цілі з РВВ з положення “лежачи” (з ручного кулемета, кулемета – із сошки). Під час другого показу вогневої групи № 1 другий номер під прикриттям вогню першого та третього номера робить чергову перебіжку, в такій самій послідовності третій номер робить чергову перебіжку. У такому порядку бойова трійка діє до зайняття зазначеної вогневої позиції з веденням вогню по цілі № 2.

У подальшому, за командою старшого бойової трійки: "Вперед" – бойова трійка висувається прискореним кроком та діє відповідно до отриманого завдання, здійснюючи спостереження у зазначеному секторі стрільби, а в разі виявлення цілей самостійно відкриває вогонь з положень для стрільби за вибором того, хто стріляє. При цьому дозволяється вести вогонь по цілях на напрямку дій напарника для їх ураження, якщо напарник не знаходиться на небезпечному напрямку стрільби того, хто стріляє. Керівник стрільби, спостерігаючи за діями тих, хто стріляє, під час виходу одного з них на небезпечний напрямок стрільби, подає команду останньому на перенесення вогню або припинення стрільби.

По двох групах піхоти стрільба ведеться з підствольного гранатомета під прикриттям не менше одного номера бойової трійки.

Навчально – імітаційна граната метається в окоп, у якому розташована вогнева група № 1, на ходу. Найменша дальність кидка гранати – 25 м (позначається покажчиком). Як влучення зараховуються гранати, що влучили в окоп, та ті, що знаходяться за бруствером, не далі 1 м від стінок окопу.

Метання навчально – імітаційних гранат здійснюється під прикриттям вогню не менше одного номера бойової трійки.

Загальна глибина пересування від РВВ – 200 – 250 м.

За командою керівника стрільби “Стій. Розряджай” ті, хто навчається, розряджають зброю і доповідають керівнику стрільби. Керівник стрільби перевіряє зброю на розрядження, подає команду на висування у вихідне положення.

КС 6.18.2.10

Стрільба бойовою трійкою в ході штурмових дій різними способами по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

кулеметна обслуга зі стрільцем – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 3 м, що з’являються тричі по 7 с з проміжком 10 с;

піхота, що залягла, – чотири грудні фігури (мішень № 6), що встановлені попарно по фронту не менше 3 м і з’являються тричі по 7 с з проміжком 5 с, та на 15 с для метання ручних гранат;

група піхоти в глибині оборони – на двох напрямках по дві поясні фігури (мішень № 7б), розташовані в габариті 10 м по фронту і 10 м у глибину, що з’являються з виходом відділення на рубіж 80 м на 10 с для стрільби з підствольних гранатометів;

піхота, що залягла й обороняє підступи до будинку, – чотири грудні фігури (мішень № 6), що встановлені попарно на фронті не менше 3 м і з’являються тричі по 7 с з проміжком 5 с;

дві кулеметні обслуги зі стрільцями – дві кулеметні обслуги (мішень № 10 а) та дві грудні фігури (мішень № 6), що з’являються на різних рубежах двічі по 7 с із проміжком 10 с;

ручний кулемет (мішень № 10), що з’являється двічі по 7 с з проміжком 10 с;

група піхоти, що обороняє будинок, – головна фігура (мішень № 5), поясна фігура (мішень № 7), РПГ (мішень № 9), амбразура в споруді (мішень № 16), що з’являються чотири рази по 7 с з проміжком 5 с і двічі по 5 с з проміжком 5 с;

ручний кулемет (мішень № 10), що з’являється два рази по 7 с з проміжком 10 с;

кулеметна обслуга зі стрільцем – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та грудна фігура (мішень № 6), що з’являються на 7 с (показується після метання бойових гранат і захоплення будинку);

група піхоти, що атакує (відходить), – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що рухаються під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 2 – 3 м/с на ділянці 60 м два рази: перший показ – після виходу кулеметника на рубіж будинку, другий – із закінченням показу

або після ураження кулеметної обслуги зі стрільцем, одночасно з групою піхоти в глибині оборони;

кулеметна обслуга зі стрільцем та група піхоти – кулеметна обслуга (мішень № 10а), грудна фігура (мішень № 6), чотири поясні фігури (мішень № 7), що з'являються два рази по 10 с з проміжком 10 с;

обслуга міномета – чотири поясні фігури (мішень № 7б) в габариті 20 м по фронту і 20 м у глибину, що з'являються на 15 с для стрільби з підствольних гранатометів.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі											
	кулеметна обслуга зі стрільцем	піхота, що залягла	група піхоти в глибині оборони	піхота, що залягла і обороняє підступи до будинку	дві кулеметні обслуги зі стрільцями	ручний кулемет	група піхоти, що обороняє будинок	ручний кулемет	кулеметна обслуга зі стрільцем	група піхоти, що атакує	кулеметна обслуга зі стрільцем та група піхоти	обслуга міномету
Автомат, ручний кулемет, кулемет, снайперська гвинтівка	300 – 250	250 – 200		200 – 150	250 – 200	300 – 150	300 – 150	300 – 250	200 – 150	300 – 200	300 – 200	
Підствольний гранатомет			300 – 250									350 – 250
Ручна осколкова граната			40 – 25									

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для автомата – 46, з них 11 із трасуючими кулями (при стрільбі бойовою трійкою у складі автоматників – 56, з них 14 із трасуючими кулями), які розподіляються рівномірно між номерами стрільців;

для кулемета (ручного кулемета) – 53, з них 13 із трасуючими кулями;

для снайперської гвинтівки – 14;

для підствольного гранатомета пострілів – 4;

ручних осколкових наступальних гранат: навчально – імітаційних – 2;

ручних димових шашок – 2.

Положення для стрільби: відповідно до вимог, викладених в особливостях виконання вправи.

Оцінка:

"відмінно" – уразити не менше 70% мішеней, у тому числі не менше чотирьох кулеметних обслуг (ручних кулеметів) і влучити у габарит з підствольного гранатомета;

“добре” – уразити не менше 60% мішеней, у тому числі не менше трьох кулеметних обслуг (ручних кулеметів) і влучити у габарит з підствольного гранатомета;

“задовільно” – уразити не менше 50% мішеней, у тому числі не менше двох кулеметних обслуг (ручних кулеметів).

Якщо вправа виконується без підствольних гранатометів, то цілі для стрільби з підствольного гранатомета не показуються і до складу оціночних показників не входять.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на військовому стрільбищі або на ділянці тактичного поля (підготовленій ділянці місцевості) бойовою трійкою, до складу якої можуть входити ті, хто навчається, з різною штатною зброєю (крім ручних гранатометів).

Макет одно – двоповерхового будинку (фасад будинку з вікнами (мішень № 24) з цілями, який обороняє противник, обладнується на віддаленні 350 – 400 м від РВВ. При цьому встановлені мішені повинні бути такими, що з’являються, та забезпечувати одержання інформації про ураження.

На віддаленні 150 м від РВВ влаштовується одна – дві ділянки дротових загороджень завширшки 50 – 60 м і завглибшки 15 – 25 м.

Виконання вправи починається з уточнення особовому складу бойового завдання і порядку дій.

Режим вогню на вибір того, хто навчається, з кулемета – чергами.

Показ цілей керівник стрільби здійснює з виходом тих, хто навчається, на заздалегідь намічені рубежі (місця) у послідовності, що забезпечує виконання завдань, зазначених в умовах вправи, з дотриманням заходів безпеки.

Якщо ті, хто навчається, готові до стрільби, керівник подає команду на зайняття вогневих позицій за 50 – 60 м від РВВ та взаємне прикриття вогнем під час висування короткими перебіжками (по 15 – 20 м).

Одночасно з початком руху першого та другого номера, здійснюється показ цілі для кулеметника (снайпера) – кулеметної обслуги зі стрільцем (мішені № 10а і № 6), вогонь по якій ведеться із зайнятої позиції на РВВ. Якщо до складу бойової трійки входять тільки стрільці з автоматами, то перший номер здійснює коротку перебіжку в напрямку противника під вогневим прикриттям другого та третього номера, які ведуть вогонь по цілі з РВВ.

Після завершення тими, хто стріляє, першої перебіжки здійснюється показ цілі – піхота, що залягла. У цей час кулеметник (снайпер) під прикриттям вогню стрільців змінює вогневу позицію. Якщо до складу бойової трійки входять тільки стрільці з автоматами, то другий номер під прикриттям вогню першого та третього номера робить чергову перебіжку, в такій же послідовності третій номер робить чергову перебіжку.

Таким чином, прикриваючи вогнем один одного під час висування ті, хто стріляє, займають зазначені позиції.

Після зайняття тими, хто навчається, зазначених позицій здійснюється показ групи піхоти в глибині оборони – на двох напрямках по два стрільці для стрільби з підствольних гранатометів і після її ураження (обстрілу) керівником стрільби ставиться завдання на атаку і захоплення будинку. Ті, хто стріляює, приєднують багнети до автоматів (у разі потреби замінюють магазин) та доповідають про готовність.

За командою керівника “Вперед” ті, хто стріляє, починають прискорене висування.

З початком руху стрільців здійснюється показ таких цілей: піхота, що залягла і обороняє підступи до будинку та дві кулеметні обслуги зі стрільцями. Вогонь ведеться під час кожного показу цілі з коротких зупинок або на ходу. Досягнувши ділянки загороджень на підступах до будинку, стрільці, продовжуючи вести вогонь, долають загородження під прикриттям вогню кулеметника (снайпера), який веде вогонь по групі піхоти, що обороняє будинок (мішені № 5, 7, 9, 16) (перший показ). Коли стрільці виходять на небезпечний напрямок стрільби кулеметника (снайпера), подається команда на перенесення вогню по ручному кулемету (мішень № 10). Якщо до складу бойової трійки входять тільки стрільці з автоматами, то перебіжки в бойовій трійці здійснюються під взаємним прикриттям двох номерів третього, при цьому два номери ведуть вогонь з положення “лежачи”, третій – “з коротких зупинок” або “на ходу”. У такому порядку бойова трійка діє до зайняття зазначеної вогневої позиції з веденням вогню по цілях: група піхоти, що залягла і обороняє підступи до будинку, – стрільці (мішені № 6 – 4 шт.); дві кулеметні обслуги зі стрільцями (мішені № 10а і № 6); група піхоти, що обороняє будинок (мішені № 5, 7, 9, 16) (перший показ); ручний кулемет (мішень № 10).

Перший та другий номери (стрільці), виходять до позицій противника, на ходу готують імітаційні гранати до кидка та, досягнувши рубежу, метають гранати по піхоті, що залягла (мішені № 6 – 4 шт.). Після метання гранат кидком вперед займають вигідні вогневі позиції і ведуть вогонь по групі піхоти, що обороняє будинок (мішені № 5, 7, 9, 16) (другий показ), прикриваючи вогнем вихід третього номера (кулеметника, снайпера, стрільця) на нову вогневу позицію. З виходом третього номера (кулеметника, снайпера, стрільця) на вогневу позицію керівник стрільби показує групу піхоти, що обороняє будинок (мішені № 5, 7, 9, 16) (третій – шостий покази), а через 5–15 с – ручний кулемет (мішень № 10). У цей час перший та другий номери (стрільці), продовжуючи вести вогонь, під прикриттям вогню третього номера (кулеметника, снайпера, стрільця) по розташованих у будинку цілях, починають потай переміщатися до будинку.

Керівник стрільби, спостерігаючи за діями першого та другого номерів (стрільців), під виходу їх на небезпечний напрямок стрільби третього номера

(кулеметника, снайпера, стрільця), подає команду останньому на перенесення вогню по ручному кулемету (мішень № 10).

Перший та другий номери (стрільці), засліплюють димовими гранатами противника, виходять до будинку, метають гранати у віконний і дверний отвори, вриваються в нього після розривів гранат. Керівник стрільби показує ціль – кулеметну обслугу зі стрільцем (мішені № 10а і № 6), перший та другий номери (стрільці), зайнявши вогневі позиції, ведуть вогонь по цілі, забезпечуючи вихід третього номера (кулеметника, снайпера, стрільця) до будинку (на рубіж будинку).

Коли третій номер (кулеметник, снайпер, стрілець) виходить до будинку, керівник стрільби послідовно показує цілі: групу піхоти, що атакує (відходить) (мішень № 8), кулеметну обслугу зі стрільцем (мішені № 10а і № 6) та групою піхоти, обслугу міномета (чотири мішені № 7б), які позначають противника, що контратакує, за вогневої підтримки міномета. Ті, хто навчається, з появою цілей ведуть по них вогонь, відбиваючи атаку.

9.35.2 Вправи бойових стрільб з РПГ гранатометної групи та відділення

КС 6.06.1.1

Стрільба гранатометної групи з місця по цілях, що рухаються

Ціль:

танк, що атакує (контратакує) – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 150 м.

Дальність до цілі, (м):

Вид зброї	Цілі
	танк, що атакує (контратакує)
РПГ – 18 (22,26)	70 – 100
РПГ – 7	150 – 200

Час на стрільбу: обмежується часом руху цілі.

Кількість боєприпасів: 1 штатний постріл з протитанковою гранатою для одного гранатометника.

Положення для стрільби: лежачи або з коліна (з окопу стоячи).

Оцінка:

“відмінно” – уразити ціль п’ятьма (чотирма) * пострілами;

“добре” – уразити ціль чотирма (трьома) пострілами;

“задовільно” – уразити ціль трьома (двома) пострілами.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується гранатометною групою у складі чотирьох (шістьох) гранатометників, яка поділяється на дві (три) бойові групи.

Відстань між гранатометниками в бойових групах 6 – 8 м, а між бойовими групами 15 – 40 м.

Під час виконання вправи повинно вирішуватися завдання щодо зосередження вогню всіх бойових груп по танку, що атакує (контратакує).

* Для гранатометної групи у складі шести гранатометників.

КС 6.06.2.2

Стрільба гранатометної групи з місця зі зміною вогневих позицій по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

танк, що атакує (контратакує) – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 150 м;

група бойових машин, що атакують (контратакують) – дві БМП (мішень № 14) по фронту до 100 м, що з’являється на 30 с.

Дальності до цілей (м):

Вид зброї	Цілі	
	танк, що атакує (контратакує)	група бойових машин, що атакують (контратакують)
РПГ – 18 (22,26)	150 – 100	200 – 150
РПГ – 7	250 – 150	250 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли з протитанковою гранатою для одного гранатометника.

Положення для стрільби: лежачи або з коліна (з окопу стоячи).

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж чотирма (шістьма)* пострілами, дві БМП (мішень № 14в) двома пострілами кожну;

“добре” – уразити всі цілі, у тому числі танк не менше ніж трьома (п’ятьма)* пострілами;

“задовільно” – уразити танк не менше ніж двома (трьома)§§§§§ пострілами.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується гранатометною групою у складі чотирьох (шістьох) гранатометників, яка поділяється на дві (три)* бойові групи.

Відстань між гранатометниками в бойових групах 6 – 8 м, а між бойовими групами не менше 50 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

зосередження вогню всіх бойових груп по танку, що атакує (контратакує);

розподіл вогню бойових груп по групі БМП, що атакує (контратакує).

Стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна вогневої позиції здійснюється після ураження (падіння) цілі за командою старшого гранатометної групи.

КС 6.06.2.3

Стрільба гранатометної групи з місця зі зміною вогневих позицій у вогневій засідці

* Для гранатометної групи у складі шести гранатометників.

Цілі:

танк, що атакує – танк (мішень № 12), який рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 150 м;

група бойових машин, що обходить – танк (мішень № 12а), що рухається флангово під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 100 м та БТР (мішень № 13), що з'являється на 30 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	танк, що атакує	група бойових машин, що обходить	
		танк, що рухається флангово	БТР
РПГ – 18 (22,26)	150 – 100	150 – 100	200 – 100
РПГ – 7	250 – 150	200 – 150	200 – 150

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів: 2 штатні постріли з протитанковою гранатою для одного гранатометника.

Положення для стрільби: лежачи або з коліна.

Оцінка:

"відмінно" – уразити три цілі, при цьому танк (мішень № 12) не менше ніж чотирма (шістьма) * пострілами, танк (мішень № 12а) двома (чотирма) пострілами, БТР (мішень № 13) двома пострілами;

"добре" – уразити три цілі, при цьому танк (мішень № 12) не менше ніж трьома (п'ятьма)* пострілами, танк (мішень № 12а) двома (трьома) пострілами;

"задовільно" – уразити три цілі, при цьому танки двома (чотирма)****** пострілами кожен.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується гранатометною групою у складі чотирьох (шістьох) гранатометників, яка поділяється на дві (три)* бойові групи.

Відстань між гранатометниками в бойових групах 6 – 8 м, а між бойовими групами 15 – 40 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

зосередження вогню всіх бойових груп по танку, що атакує;

розподіл вогню бойових груп по групі бойових машин, що обходить.

Стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна вогневої позиції здійснюється після ураження (падіння) цілі за командою старшого гранатометної групи.

9.35.3 Вправи бойових стрільб з СПГ гранатометного відділення

КС 6.07.1.1

Стрільба гранатометного відділення з місця зі зміною вогневих позицій по цілях, що з'являються та рухаються

* Для гранатометної групи у складі шести гранатометників.

Цілі:

танк, що атакує фронтально – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25 ° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 150 м;

група бойових машин, що атакує флангово – дві БМП (мішень № 14а), що з'являються на 30 с;

Під час виконання вправи у горах ціль, що рухається, замінюється танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється два рази по 30 с з проміжком 15 с.

Під час виконання вправи пострілами з осколковою гранатою виставляється дві цілі – протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з'являється послідовно на двох рубежах два рази по 30 с з проміжком 10 с у центрі габариту по фронту 10 м та у глибину 50 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	танк, що атакує фронтально	група бойових машин, що атакує флангово	наземна установка ПТРК
СПГ – 9	750 – 600	500 – 400	600 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів: 4 штатні постріли з протитанковою (осколковою) гранатою для кожного розрахунку.

Оцінка:

під час виконання вправи з СПГ пострілами з протитанковою гранатою:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж чотирма пострілами;

"добре" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома пострілами;

"задовільно" – уразити всі цілі;

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою:

"відмінно" – уразити дві наземні установки ПТРК на двох рубежах прямим влученням гранати або влучити у габарит цілі чотирма гранатами;

"добре" – уразити дві наземні установки ПТРК на двох рубежах, при цьому одну з них прямим влученням гранати, або влучити у кожен габарит двома гранатами;

"задовільно" – влучити у кожен габарит однією гранатою.

Особливості виконання вправи

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

зосередження вогню гранатометного відділення по танку, що атакує фронтально;

розподіл вогню розрахунків гранатометів по групі бойових машин, що атакує флангово.

Стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна вогневої позиції здійснюється після ураження (падіння) цілі за командою командира відділення.

КС 6.07.2.2

Стрільба гранатометного відділення з місця зі зміною вогневих позицій у вогневій засідці

Цілі:

група бойових машин, що атакує фронтально, – танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 150 м та дві БМП (мішень № 14), що з'являються одночасно на 30 с після руху танка;

танк, що обходить. – танк (мішень № 12а), який рухаються під кутом 45 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 150 м.

Під час виконання вправи у горах цілі, що рухаються, замінюються танком в окопі (мішень № 12б), що з'являється на 40 с.

Під час виконання вправи пострілами з осколковою гранатою виставляється дві цілі – протитанкова (безвідкатна) гармата (наземна установка ПТРК) в окопі (мішень № 11а), що з'являється двічі по 30 с з проміжком 10 с у центрі габариту по фронту 10 м та у глибину 50 м на двох рубежах.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Цілі		
	група бойових машин, що атакує фронтально	танк, що обходить	наземна установка ПТРК
СПГ – 9	750 – 600	500 – 400	600 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів: 5 штатних пострілів з протитанковою (4 штатних постріли з осколковою) гранатою для кожного розрахунку гранатомета.

Оцінка:

під час виконання вправи з СПГ пострілами з протитанковою гранатою:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк, що атакує фронтально (мішень № 12), не менше ніж чотирма пострілами, танк, що обходить (мішень № 12а), не менше ніж двома пострілами;

"добре" – уразити всі цілі, при цьому танк, що атакує фронтально (мішень № 12) не менше ніж двома пострілами;

"задовільно" – уразити всі цілі;

під час виконання вправи зі СПГ пострілами з осколковою гранатою:

"відмінно" – уразити дві наземні установки ПТРК на двох рубежах прямим влученням гранати або влучити у габарит цілі чотирма гранатами;

“добре” – уразити дві наземні установки ПТРК на двох рубежах, при цьому одну з них прямим влученням гранати або влучити у кожен габарит двома гранатами;

“задовільно” – влучити у кожен габарит однією гранатою.

Особливості виконання вправи

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

зосередження вогню гранатометного відділення по танках;

ведення вогню на великі дальності;

розподіл вогню розрахунків гранатометів по групі бойових машин, що атакують фронтально.

Стрільба ведеться з однієї вогневої позиції по одній цілі. Зміна вогневої позиції здійснюється після ураження (падіння) цілі за командою командира відділення.

9.35.4 Вправа бойових стрільб з ПТРК протитанкового відділення.

КС 6.09.1.1

Стрільба протитанкового відділення зі зміною вогневих позицій по цілях, що з’являються та рухаються.

Цілі:

танк (мішень № 12), що рухається під кутом 15 – 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 300 – 250 м;

два танки в окопі (мішень № 12б), що з’являються на 1 хв 30 с.

Дальності до цілей: $Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$.

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів: 1 снаряд для кожної обслуги ПТРК.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити танк, що рухається;

“задовільно” – уразити танк, що з’являється.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з підготовленої вогневої позиції. Час на підготовку до стрільби – не більше 1 хв.

Показ цілей здійснюється одночасно через 10 – 20 с після зайняття вказаної вогневої позиції та доповіді тих, хто стріляє, про готовність до стрільби.

9.35.5 Вправи бойових стрільб з гранатомета на станку гранатометного відділення та взводу.

КС 6.10.1.1

Стрільба гранатометного відділення

після пересування з місця по груповій цілі з розсіюванням по фронту

Ціль: відкрита жива сила та вогневі засоби – чотири поясні фігури (мішень № 7), дві ростові фігури (мішень № 8), РПГ (мішень № 9), кулеметна обслуга (мішень № 10а) по фронту 100 м та в глибину 50 м, що з’являються на 5 хв.

Дальність до цілі: 1500 – 800 м.

Час на стрільбу: 5 хв.

Кількість боєприпасів: 20 штатних пострілів (для гранатомета, що веде пристрілку цілі – 12, для іншого – 8).

Положення для стрільби: на вибір того, хто стріляє.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:

“відмінно” – за 3 хв 30 с;

“добре” – за 4 хв;

“задовільно” – за 5 хв.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується з непідготовлених відкритих вогневих позицій.

Ті, хто стріляє, займають вогневі позиції на РВВ в положенні для стрільби “лежачи”. За командою керівника стрільби “Вогнева позиція – 50 м попереду, біля куща, з розібраним (зібраним) гранатометом, вперед” ті, хто стріляє, висуваються на вогневу позицію. З виходом тих, хто стріляє, в район вогневої позиції за командою командира відділення “Першому, місце тут, другому – 10 м праворуч, напрямок стрільби – жовте коло, положення для стрільби – з коліна (сидячи), відділення – до бою” ті, хто стріляє, займають вказані вогневі позиції у визначеному положенні для стрільби.

Із зайняттям зазначеної вогневої позиції тими, хто стріляє, у визначеному положенні та доповіді про готовність здійснюється показ цілі. Ті, хто стріляє, переходять до стрільби на ураження після здійснення пристрілки цілі.

Режим ведення вогню – мінімальний темп стрільби.

КС 6.10.1.2

Стрільба взводом по широкій груповій цілі з розсіюванням по фронту

Ціль: відкрита жива сила та вогневі засоби – чотири грудні фігури (мішень № 6), дві поясні фігури (мішень № 7), РПГ (мішень № 9), дві кулеметні обслуги (мішень № 10а) по фронту 100 м та в глибину 50 м, що з’являються на 6 хв.

Дальність до цілі: 1500 – 1200 м.

Час на стрільбу: обмежується часом показу цілей.

Кількість боєприпасів: 54 штатних постріли (для гранатомета, що веде пристрілку цілі – 14, інші розподіляються рівномірно між обслугами, що стріляють).

Положення для стрільби: на вибір тих, хто стріляє.

Оцінка: отримати накривну групу в контрольній вражаючій черзі:

“відмінно” – за 4 хв 30 с;

“добре” – за 5 хв;

“задовільно” – за 6 хв.

9.35.6 Вправи бойових стрільб екіпажу БМП (БМД, БТР)

КС 6.13(14).1.1

Ведення вогню екіпажем БМП (БМД, БТР) в оборонному бою.

Цілі:

БМП (мішень № 14), для стрільби із озброєння БМП – 1 – танк (мішень № 12), що рухається під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 300 м. Під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 10 с на дальності 600 – 400 м;

для стрільби із озброєння БТР – 80 (БТР – 70) – БТР (мішень № 13), що рухається вдень та вночі два рази (вперед, назад) з інтервалом 10 – 20 с під кутом 15 – 20° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 250 – 200 м;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м;

РПГ (мішень № 9), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с, для стрільби із озброєння БТР – 80 (БТР – 70) – група піхоти, що перебігає, – дві ростові фігури (мішень № 8а), що рухаються під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 8 – 12 км/год на ділянці 150 м;

БМП (мішень № 14), що з'являється на два рази по 25 с з проміжком 10 с;

ручний кулемет (мішень № 10), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

танк (мішень № 12), що з'являється на 2 хв 25 с для стрільби пуском ПТКР (виконання нормативу з ПТРК на 2 хв 15 с).

Під час виконання вправи за особливих умов (глибокий сніг, вітер зі швидкістю більше 10 м/с і в горах) цілі, що рухаються, можуть замінюватися тими, що з'являються два рази по 25 с з проміжком 10 с, при цьому дальність до цілі зменшується на 100 м:

для БМП – 1 – на танк (мішень № 12);

для БМП – 2 – на БМП (мішень № 14);

для БТР – 80 (БТР – 70) – на БТР (мішень № 13).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі						
		танк	БМП	БТР	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти, що перебігає	кулеметна обслуга
БМП – 1*	вдень і вночі	800 – 500	700 – 600	–	500 – 400	800 – 700	–	400 – 300
БМП – 2**		–	1200 – 900	–	600 –	800 – 700	–	500 – 300

* Далі – під БМП-1 слід вважати БМ з 73 мм гарматою (2А28) та спареним кулеметом БМП-1 (БМД-1, тощо).

			(900 – 700) ***		400			
ПТРК		Дмакс – 1/2 Дмакс	–	–	–	–	–	–
БТР – 80 (БТР – 70)		–	–	1200 – 900 1000 – 800	500 – 400 350 – 250	800 – 600 500 – 400	750 – 600 700 – 600	–

Час на стрільбу: від подання команди “Зайняти вогневу позицію таку – то – вперед” до виходу БМ на рубіж припинення вогню вдень і вночі – 7 хв 30 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів у інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 12;

для автоматичної гармати з БТ – 48;

для крупнокаліберного кулемета – 48, з них 16 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 50, з них 17 із трасуючими кулями;

димових гранат ЗД6 – 2;

для виконання нормативу “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” або стрільби ПТКР – 1 навчальний (бойовий) ПТКР.

Моторесурс: 1 км.

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1, БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк (БМП) не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або три цілі, в тому числі танк (БМП) не менше ніж двома гранатами (снарядами), та виконати норматив “Переведення ПТКР із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити три цілі, в тому числі танк (БМП), та виконати норматив “Переведення ПТРК із похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи із озброєння БТР – 80 (БТР – 70):

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три цілі, у тому числі БТР;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БТР.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля однією БМ з двох вогневих позицій. Загальна глибина пересування під час зайняття і зміни вогневих позицій – до 300 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

** Далі – під БМП-2 слід вважати БМ з автоматичною гарматою та спареним кулеметом БМП-2 (БМП-1М, БМД-2, БТР-3, БТР-4, тощо).

*** Дальність для ураження мішені № 14 під час стрільби в горах.

маневр вогнем у ході виконання вправи (перенесення вогню з однієї цілі на іншу);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій.

Виконання вправи починається на вихідному рубежі з доповіді командира БМ керівнику про готовність.

З початком висування БМ з вихідного рубежу на зазначену вогневу позицію (за 200 – 300 м від РВВ) показується мішень № 14 (БМП), для стрільби із озброєння БМП – 1 – мішень № 12 (танк). Послідовність показу цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки.

Ті, хто навчається, самостійно виявляють цілі та ведуть по них вогонь.

Зміну вогневої позиції БМ здійснює з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, долає мінно – вибухові загородження самостійно під прикриттям димів.

КС 6.13.1.2

Ведення вогню екіпажами БМП (БМД, БТР) у складі взводу по груповій цілі

Ціль:

артилерійський взвод на вогневій позиції – три артилерійські гармати (мішень № 19) та дванадцять поясних фігур (мішень № 7), розташовані на площі 60 м по фронту та 30 м у глибину. Під час стрільби з автоматичної гармати артилерійський взвод на вогневій позиції замінюється на протитанкову (безвідкатну) гармату з обслугою – протитанкова (безвідкатна) гармата (мішень № 11) та три поясні фігури (мішень № 7), нерухомі, розташовані на площі 30 м по фронту та 20 м у глибину.

Дальність до цілі, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Ціль
		протитанкова (безвідкатна) гармата з обслугою
БМП – 1*, БМП – 2, автоматична гармата	вдень і вночі	2500 – 2000

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних пострілів з осколковою гранатою – 5 на кожну БМ;

для автоматичної гармати ОФЗ – 38 та ОТ – 8 на кожну БМ.

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1 штатними пострілами з осколковою гранатою:

“відмінно” – уразити 13 мішеней або влучити у габарит сімома штатними пострілами за час не більший 3 хв;

* Під стрільбою на велику дальність з БМП-1 слід вважати стрільбу за допомогою нормалізованої шкали

“добре” – уразити 10 мішеней або влучити у габарит шістьма штатними пострілами за час не більший 3 хв 15 с;

“задовільно” – уразити 8 мішеней або влучити у габарит п’ятьма штатними пострілами за час не більший 3 хв 30 с;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити 4 мішені або влучити у габарит п’ятнадцятьма снарядами за час не більший 2 хв 30 с;

“добре” – уразити 2 мішені або влучити у габарит десятьма снарядами за час не більший 3 хв;

“задовільно” – уразити мішень або влучити у габарит п’ятьма снарядами за час не більший 3 хв 30 с.

КС 6.13.1.3

Ведення вогню екіпажами БМП (БМД, БТР) у складі роти по груповій цілі

Ціль: артилерійський взвод на вогневій позиції – три артилерійські гармати (мішень № 19) та дванадцять поясних фігур (мішень № 7), розташовані на площі 60 м по фронту та 30 м у глибину.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Ціль
		артилерійський взвод на вогневій позиції
БМП – 2, автоматична гармата	вдень і вночі	4000 – 3500

Кількість боєприпасів: 48 ОФЗ та 12 ОТ на кожну БМ.

Оцінка:

“відмінно” – уразити 6 мішеней або влучити у габарит тридцятьма снарядами за час не більший 4 хв;

“добре” – уразити 4 мішені або влучити у габарит двадцятьма снарядами за час не більший 5 хв;

“задовільно” – уразити 2 мішені або влучити у габарит десятьма снарядами за час, не більший 8 хв.

КС 6.13(14).2.4

Ведення вогню екіпажем БМП (БМД, БТР) в наступальному бою.

Цілі:

БМП в окопі (мішень № 14б), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с; для стрільби із озброєння БМП – 1 (БМД – 1) – танк в окопі (мішень № 12б), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с (під час стрільби пострілами з осколковою гранатою танк замінюється безвідкатною гарматою (ПТРК) на автомобілі в окопі (мішень № 17б); для стрільби із озброєння БТР – БТР в окопі (мішень № 13б), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с.

РПГ (мішень № 9), що з’являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

САУ, що здійснює маневр для стрільби прямою наводкою – САУ (мішень № 23), що рухається під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 300 – 250 м (під час стрільби в горах – послідовно з'являється на двох рубежах, розташованих на 300 – 250 м одна від одної по 20 с з проміжком 10 с);

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м (для озброєння БТР – 80 (БТР – 70) – група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8) по фронту не менше 3 м, що з'являються на 30 с вдень (40 с вночі);

кулеметна обслуга (мішень № 10а), що з'являється два рази по 20 с з проміжком 5 с;

Для стрільби пуском ПТКР (виконання нормативу з ПТРК) – танк (мішень № 12), що з'являється на 2 хв 25 с (2 хв 15 с).

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі					
		танк	САУ, що здійснює маневр для стрільби прямою наводкою	кулеметна обслуга	РПГ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти
БМП – 1	вдень і вночі	850 – 600 600 – 400	800 – 700 700 – 500	500 – 400	500 – 400 400 – 300	800 – 600 500 – 400	–
БМП – 2		–	1200 – 900 (1000 – 900)	500 – 400	500 – 300	900 – 700	–
ПТРК		$Д_{макс}$ – 1/2 $Д_{макс}$	–	–	–	–	–
БТР – 80 (БТР – 70)		–	800 – 700 700 – 600	500 – 400	500 – 400 400 – 300	800 – 600 500 – 400	450 – 350 350 – 250

Час на стрільбу від команди "Вперед" до виходу на рубіж припинення вогню:

для БМП – 1 – 5 хв (в горах – 4 хв 40 с). Під час виконання вправи пострілами з осколковою гранатою час на стрільбу збільшується на 15 с;

для БМП – 2 – 5 хв (в горах – 4 хв 40 с);

для БТР – 80 (БТР – 70) – 4 хв 55 с (в горах – 4 хв 35 с).

Кількість боєприпасів:

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 6;

для автоматичної гармати БТ – 24;

для крупнокаліберного кулемета – 18, з них 6 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 30, з них 10 із трасуючими кулями;

димових гранат ЗД6 – 2;

для виконання нормативу "Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР" або стрільби ПТКР – 1 навчальний (бойовий) ПТКР.

Моторесурс: 1,8 км.

Оцінка:

під час виконання вправи із озброєння БМП – 1:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк уразити не менше ніж двома гранатами, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати та виконати норматив “Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР” на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити дві цілі, у тому числі танк, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити танк та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”, а під час стрільби пострілами з осколковою гранатою уразити безвідкатну гармату (ПТРК) на автомобілі прямим влученням гранати чи осколком або уразити дві цілі з кулемета та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи із озброєння БМП – 2:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БМП не менше ніж двома снарядами, та виконати норматив з ПТРК на оцінку “відмінно”;

“добре” – уразити всі цілі або дві цілі, у тому числі БМП не менше ніж двома снарядами, та виконати норматив з ПТРК на оцінку не нижче “добре”;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БМП, та виконати норматив з ПТРК на оцінку, не нижче “задовільно”;

під час виконання вправи із озброєння БТР:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити три цілі, у тому числі БТР;

“задовільно” – уразити дві цілі, у тому числі БТР.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля однією БМ. Рух бойової БМ від РВВ і до рубежу припинення вогню здійснюється від укриття до укриття.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

маневр вогнем у ході виконання вправи (перенесення вогню з однієї цілі на іншу);

використання захисних властивостей місцевості і штучних укриттів під час пересування та подолання загороджень;

ведення вогню під час подолання мінно – вибухових загороджень.

Ціль для стрільби ПТРК (виконання нормативу № 10) з’являється першою. У подальшому показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки.

БМ за командою керівника стрільби “Такий – то, вперед” починає рух та виходить на РВВ, на рубежі БМ із зупинки веде вогонь по цілі № 1.

Після закінчення показу або після ураження цілі (мішень № 14б з БМП – 2, мішень № 12б з БМП – 1, мішень № 13б з БТР – 80 (БТР – 70) керівник стрільби подає команду на показ цілей (показ цілей здійснюється відповідно до рішення керівника ВБС).

Ті, хто навчається, самостійно здійснюють пересування з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, долають мінно – вибухові загородження, виявляють цілі та ведуть по них вогонь.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи з однієї вогневої позиції не повинен перевищувати 10 с.

КС 6.13.2.5

Ведення вогню екіпажами БМП (БМД, БТР) у складі взводу зі зміною напрямку руху

Цілі:

БТР (мішень № 13), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

БМП (мішень № 14), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

ПТРК в окопі (мішень № 9 в) і група піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7) на одному рубежі, що з’являються 3 рази по 7 с з проміжком 5 – 10 с;

дві поясні фігури (мішень №7) у вікні двоповерхової будівлі, що з’являються чотири рази по 5 с з проміжком 10 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі				
		БМП	БТР	обслуга ПТРК в окопі	група піхоти	двоповерхова будівля
БМП – 1	вдень і вночі	–	850 – 600	500 – 400 400 – 300	600 – 400 500 – 300	600 – 500 500 – 400
БМП – 2		1200 – 900	600 – 400	600 – 400	600 – 400	900 – 700

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів (для взводу):

для гармати пострілів в інертному спорядженні або пострілів з осколковою гранатою – 9;

для автоматичної гармати БТ – 90;

для спареного кулемета – 315, з них 105 з трасуючими кулями;

димових гранат 3Д6 – 1.

Моторесурси: до 3 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому БТР і БМП не менше ніж двома снарядами кожну ціль;

“добре” – уразити всі цілі або п’ять (вночі – чотири), при цьому БТР і БМП не менше ніж 1 снарядом кожну ціль;

“задовільно” – уразити чотири (вночі – три) цілі, при цьому БТР і БМП не менше ніж двома снарядами кожну ціль.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля (директриси) в складі взводу.

Показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

маневр вогнем підрозділу;

переміщення з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час висування та подолання загороджень (забороняється висування по прямій лінії);

комплексне застосування озброєння БМ, системи “Туча”.

Підрозділ розпочинає рух за командою керівника стрільби (командира підрозділу) з визначеного району на відстані до 200 м від РВВ. Висування здійснюється за визначеним маршрутом. Під час висування здійснюється спостереження у визначених секторах, у разі зміни обстановки надаються доповіді командиру.

Під час наближення до РВВ керівник стрільби подає команду: “Такий – то, противник з правого (лівого боку), знищити! До бою!”. За цією командою екіпажі ведуть вогонь по танкових цілях з гармат БМ. Стрільба ведеться на ділянці протяжністю до 150 м. Швидкість руху 10 – 15 км/год, стрільба здійснюється з гармати по мішені № 13.

З виходом підрозділу на ділянку директриси (на рівень з мішеневою обстановкою для тактичного поля) керівником подається команда: “Такий – то, в праворуч (ліворуч), в лінію – вперед!”. За цією командою взвод здійснює маневр та розвертається в бік противника (мішеневого поля).

За командою керівника “Такий – то, Стій!” взвод зупиняється на визначених позиціях і веде вогонь з місця. Стрільба здійснюється з гармати по мішені № 14 та зі спареного кулемета.

За командою керівника “Такий – то, в напрямку орієнтира … – вперед!” взвод здійснює маневр, за командою командира взводу пересувається від укриття до укриття, ведучи вогонь з ходу. Стрільба здійснюється по мішені № 13 та зі спареного кулемета по інших цілях. На підході до рубежу припинення вогню керівник дає команду “Стій! Відійти в напрямку … ”.

Під час відходу особовий склад проводить задимлення за допомогою системи “Туча”, здійснює відхід. Після розсіювання диму ведеться вогонь з корми. Відхід здійснюється по черзі за командою командира взводу. Стрільба здійснюється з гармати по мішені № 13 та зі спареного кулемета по інших цілях.

Після виходу всього підрозділу на попередній маршрут руху керівник подає команду: “Такий – то, вправо (вліво) в напрямку перехрестя доріг вперед!”. За цією командою підрозділ здійснює маневр у визначений бік та продовжує рух у визначеному напрямку, за командою командира взводу екіпажі ведуть вогонь.

КС 6.13.2.6

Стрільба з вогневого рубежу по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

БМП (мішень № 14)* та БТР (мішень № 13), що з’являються на два рази по 30 с вдень (40 с вночі) з проміжком 10 с;

РПГ (мішень № 9) і група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8), що з’являються три рази по 10 с з проміжком 10 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби на ділянці 200 м зі швидкістю 15 км/год;

група піхоти – дві ростові фігури (мішень № 8а), по фронту не менше 3 м, що з’являються три рази по 7 с вдень (10 с вночі) з проміжком 5 с.

амбразура в споруді (мішень № 16), що з’являється на 30 с.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ	Умови стрільби	Цілі					
		БМП	БТР	Безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	Амбразура в споруді	Група піхоти	РПГ
БМП – 1	вдень	850 – 600	850 – 600	900 – 700	400 – 350	600 – 500	600 – 500
	вночі	600 – 400	600 – 400	500 – 400	300 – 250	400 – 300	400 – 300
БМП – 2	вдень і вночі	1500 – 1300	1500 – 1300	900 – 700	400 – 350	600 – 500	600 – 500

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для гармати – 4 постріли в інертному спорядженні;

для автоматичної гармати БТ – 30 пострілів;

для спареного кулемета – 60, з них 15 із трасуючими кулями;

димових гранат – 2.

Моторесурси: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити шість (вночі – чотири) мішені, у тому числі всі важливі цілі;

“задовільно” – уразити чотири (вночі – три) мішені, у тому числі в БМП та БТР.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується на директрисі БМ (ділянці тактичного поля) двома БМ способом “гойдалки” шляхом послідовного ведення вогню з однієї вогневої позиції (вогневого рубежу) з подальшим маневром (відходом, висуванням в укриття) для перезаряджання та висування на іншу вогневу позицію (вогневий рубіж).

З виходом у вихідне положення пара БМ уражає цілі способом “вогнева карусель” – спочатку на визначену вогневу позицію (вогневий

* Найбільш важлива ціль.

рубіж) висувається і веде вогонь перший номер пари БМ, потім його замінює другий номер, при цьому номер пари, що замінює (був замінений), знаходиться у вихідному положенні.

Керівник стрільби перед початком виконання вправи визначає місця (райони) виявлених вогневих засобів противника, місця розташування вогневих позицій (рубежів), напрямок і порядок руху та подає команду на висування на першу вогневу позицію (рубіж). З виходом БМ на визначену вогневу позицію (вогневий рубіж) здійснюється показ двох – (трьох) цілей. Ті, хто навчається, виявляють цілі (визначають більш важливу ціль) та самостійно ведуть вогонь.

Маневр БМ (відхід з вогневої позиції (рубежу) прикривається аерозолями термодимової апаратури або використовується система “Туча”.

Після ураження (падіння) цілей та розряджання зброї, за командою керівника стрільби здійснюється переміщення БМ у вихідний район (район прихованих позицій).

За командою керівника БМ здійснюється висування на другу вогневу позицію (вогневий рубіж) та показ наступних трьох (двох) цілей. Екіпажі БМ виявляють цілі (визначають більш важливу ціль) та, застосовуючи спосіб ураження “вогнева карусель”, самостійно їх уражають.

Під час стрільби способом “вогнева карусель” відхід у вихідне положення та вихід другого номера на вогневу позицію здійснюється за командою старшого пари БМ.

По завершенні стрільби та розряджання зброї за командою керівника стрільби здійснюється повернення БМ (пари) у вихідний район (район прихованих позицій) положення.

9.35.7 Вправи бойових стрільб екіпажу танка

КС 6.15.1.1

Ведення вогню екіпажем танка в оборонному бою

Цілі:

вертоліт (мішень № 25), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

танк (мішень № 12)* та БМП (мішень № 14), що з’являються одночасно три рази по 20 с з проміжком 10 – 15 с, під час стрільби з вкладного ствола – фронтально рухаються під кутом до 25°до площини стрільби зі швидкістю 15 – 18 км/год на ділянці 250 – 300 м;

РПГ* та група піхоти – РПГ (мішень № 9) та дві поясні фігури (мішень № 7), що з’являються три рази по 7 с з проміжком 5 с;

БМП в окопі (мішень № 14б), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с, під час стрільби з вкладного ствола – БТР (мішень № 13), що рухається фланговo на ділянці 200 м зі швидкістю 15–20 км/год;

* Найбільш важлива ціль.

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), рух фланговий на ділянці 200 м зі швидкістю 15–20 км/год;

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8), що з'являються чотири рази по 7 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17), що з'являється три рази по 20 с з проміжком 5 с.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі									
		вертоліт	танк	БМП	РПГ	група піхоти	БМП (в окопі)	БТР	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	група піхоти, що атакує	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі
Гармата	вдень і вночі	–	1600 – 1500	1600 – 1500	–	–	1200– 1000				
	вночі з нічним прицілом	–	1200 – 1100	1200 – 1100	–	–	1200– 1100				
ПТКР	вдень	–	2500	–	–	–					
Вкладний ствол	вдень та вночі	–	1200 – 900	1200 – 900	–	–		1100 – 900			
	вночі з нічним прицілом	–	1100 – 800	1100 – 800	–	–		1000– 900			
Спарений кулемет	вдень і вночі з нічним прицілом	–	–	–	600 – 400	500 – 600			700 – 500	600 – 500	
Зенітний кулемет	вдень	1200– 1000	–	–	–	–					700 – 900

Час на стрільбу: від команди на зайняття вогневої позиції до виходу танка на рубіж припинення вогню вдень – 8 хв 10 с, вночі – 9 хв.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних артилерійських пострілів з практичним кумулятивним пострілом – 4, з осколково – фугасним пострілом – 2, ПТКР – 1;

для вкладного ствола – 6;

для спареного кулемета – 45, з них 15 із трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 30, з них 10 із трасуючими кулями;

димових гранат ЗД6 – 2.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити сім (вночі – п’ять) цілей, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити п’ять (вночі – чотири) цілей, при цьому танк обов’язково.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля однією БМ з двох вогневих позицій. Загальна глибина пересування під час зайняття та зміни вогневих позицій – до 300 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

управління вогнем у ході виконання вправи (перенесення вогню з однієї цілі на іншу);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій.

Виконання вправи починається на вихідному рубежі з доповіді командира БМ керівнику про готовність.

З початком висування БМ з вихідного рубежу на зазначену вогневу позицію (за 200 – 300 м від РВВ) одночасно показується мішень № 12 (танк) і мішень № 14 (БМП). Якщо проводиться стрільба ПТКР (ведеться у відповідності до вправи КС 2.15.1.8 - Стрільба керованим снарядом) загальна оцінка здійснюється за двома вправами.; Ті, хто навчається, самостійно виявляють цілі (визначають більш важливі цілі) та ведуть по них вогонь. Зміну вогневої позиції здійснюють з використанням димів та захисних властивостей місцевості й штучних укриттів.

Послідовність показу цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки.

Зміну вогневої позиції БМ здійснює самостійно під прикриттям димів (у разі необхідності).

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи з однієї вогневої позиції не повинен перевищувати 10 с.

КС 6.15.1.2

Ведення вогню екіпажами танків у складі взводу
по одиночній цілі

Ціль: ПТРК на БТР (мішень № 18) або самохідна ракетна установка у похідному положенні (мішень № 20а), нерухома.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		ПТРК на БТР	самохідна ракетна установка у похідному положенні
Гармата	вдень і вночі	3200 – 2700	3600 – 3000

Кількість боєприпасів: по 6 штатних артилерійських пострілів на кожний танк.

Оцінка:

“відмінно” – пряме влучення в ціль або два влучення у габарит цілі радіусом 15 м за час, не більший 1 хв 30 с;

“добре” – пряме влучення в ціль або два влучення у габарит цілі радіусом 25 м за час, не більший 2 хв;

“задовільно” – пряме влучення в ціль або одне влучення у габарит цілі радіусом 25 м за час, не більший 3 хв 30 с.

КС 6.15.1.3

Ведення вогню екіпажами танків у складі взводу по одиночній цілі на велику дальність

Ціль: самохідна ракетна установка (мішень № 20) або підрозділ ПТРК – три ПТРК на БТР (мішень № 18), нерухомі. Ціль розташована на позиції по фронту на 600 – 400 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі	
		самохідна ракетна установка у похідному положенні	підрозділ ПТРК
Гармата	вдень і вночі	4500 – 3500	4500 – 3500

Кількість боєприпасів: по 10 штатних артилерійських пострілів на кожний танк.

Оцінка:

“відмінно” – пряме влучення в ціль або два влучення у габарит цілі радіусом 15 м за час, не більший 3 хв;

“добре” – пряме влучення в ціль або два влучення у габарит цілі радіусом 25 м за час, не більший 4 хв;

“задовільно” – пряме влучення в ціль або одне влучення у габарит цілі радіусом 25 м за час, не більший 5 хв.

КС 6.15.2.4

Ведення вогню екіпажем танка в наступальному бою.

Цілі:

танк в окопі (мішень № 12б), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

ПТРК в окопі* та група піхоти – ПТРК в окопі (мішень № 9в) і дві поясні фігури (мішень № 7), що з’являються одночасно 3 рази по 7 с з проміжком 5 с;

танк (мішень № 12)*, що фронтально рухається під кутом до 25° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 18 км/год.) на ділянці 250 – 300 м;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год на ділянці 200 м.

вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 35 с.

* Найбільш важлива ціль.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі					
		танк в окопі	обслуга ПТРК в окопі	група піхоти	танк	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	вертоліт
Гармата	вдень і вночі	1300 – 1200	–	–	1600 – 1500	–	–
	вночі з нічним прицілом	1100 – 1000	–	–	–	–	–
ПТКР	вдень	–	–	–	2500 – 2100	–	–
Вкладний ствол	вдень і вночі	1000 – 900	–	–	1200 – 900	–	–
	вночі з нічним прицілом	900 – 800	–	–	–	–	–
Спарений кулемет	вдень і вночі з нічним прицілом	–	600 – 400	600 – 400	–	900 – 700	–
Зенітний кулемет	вдень	–	–	–	–	–	1200 – 1000

Час на стрільбу: від команди “Вперед” до виходу танка на рубіж припинення вогню – 5 хв 10 с.

Кількість боєприпасів:

для гармати штатних артилерійських пострілів – 6, з них із практичним бронебійно – підкаліберним пострілом – 2, практичним кумулятивним пострілом – 2, осколково – фугасним пострілом – 2 ПТКР – 1;

для вкладного ствола – 6;

для спареного кулемета – 35, з них 12 із трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 20, з них 7 із трасуючими кулями;

димових гранат ЗД6 – 2.

Моторесурс: 1,8 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“добре” – уразити всі цілі або п’ять (вночі – чотири), у тому числі танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

“задовільно” – уразити чотири (вночі – три) цілі, у тому числі танк.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля однією БМ. Рух БМ від РВВ і до рубежу припинення вогню здійснюється від укриття до укриття.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

управління вогнем у ході виконання вправи (перенесення вогню з однієї цілі на іншу);

використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час пересування та подолання загороджень;

ведення вогню під час подолання мінно – вибухових загороджень.

Коли екіпаж танка виходить на рубіж припинення вогню, застосовує систему “Туча”.

У подальшому показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби.

Танк за командою керівника стрільби “Такий – то, вперед!” починає рух та виходить на РВВ, де, зупинившись, веде вогонь по мішені № 12б (танк в окопі). Якщо проводиться стрільба ПТКР (ведеться у відповідності до вправи КС 2.15.1.8 - Стрільба керованим снарядом) загальна оцінка здійснюється за двома вправами;

Після ураження (падіння) цієї цілі керівник стрільби подає команду на показ цілей (показ цілей здійснюється відповідно до рішення керівника ВБС з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки).

Ті, хто навчається, самостійно здійснюють пересування з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, долають мінно – вибухові загородження, виявляють цілі та ведуть по них вогонь (визначають більш важливі цілі).

Проміжок між показом цілей не повинен перевищувати 10 с.

КС 6.15.2.5

Ведення вогню екіпажами танків у складі взводу
зі зміною напрямку руху.

Цілі:

танк (мішень № 12), що з’являється два рази по 25 с з проміжком 10 с;

танк в окопі (мішень № 12б), що з’являється три рази по 20 с з проміжком 10 с;

ПТРК в окопі (мішень № 9 в) і група піхоти – дві поясні фігури (мішень № 7) на одному рубежі, що з’являються три рази по 7 с з проміжком 5 с;

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а), що рухається флангово під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 – 20 км/год. на ділянці 200 м.

група піхоти в будівлі – дві поясні фігури (мішень №7) у вікні двоповерхової будівлі, що з’являються чотири рази по 5 с з проміжком 5 с, або вертоліт (мішень № 25), що з’являється на 35 с на висоті 10 – 20 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі					
		танк в окопі	обслуга ПТРК в окопі	група піхоти	танк	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	вертоліт (група піхоти в будинку)
Гармата	вдень і вночі	1300 – 1200	–	–	1600 – 1500	–	–
	вночі з нічним прицілом	1100 – 1000	–	–	–	–	–
Спарений кулемет	вдень і вночі з нічним прицілом	–	600 – 400	600 – 400	–	900 – 700	–
Зенітний кулемет	вдень	–	–	–	–	–	1200 – 1000 (800 – 600)

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів (для взводу):

для гармати штатних артилерійських пострілів – 36;

для спареного кулемета – 480, з них 160 із трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 40, з них 15 із трасуючими кулями;

димових гранат ЗД6 – 6.

Розподіл боєприпасів між танками здійснюється командиром взводу.

Моторесурси: до 3 км.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі, при цьому танки не менше ніж чотирма снарядами;

“добре” – уразити всі цілі або п’ять (вночі – чотири), у тому числі танк не менше ніж трьома снарядами;

“задовільно” – уразити чотири (вночі – три) цілі, у тому числі танк не менше ніж двома снарядами.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля (танкової директриси) в складі танкового взводу.

Показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

управління вогнем танка – підрозділу (перенесення вогню, перерозподіл вогню між екіпажами, зосередження та розосередження вогню);

переміщення з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час висування та подолання загороджень (забороняється висування по прямій лінії);

комплексне застосування озброєння танка, системи “Туча” та ТДА.

Підрозділ розпочинає рух за командою керівника стрільби (командира підрозділу) з визначеного району на відстані до 200 м від рубежу відкриття вогню. Висування здійснюється за визначеним маршрутом. Під час висування здійснюється спостереження у визначених секторах, у разі зміни обстановки надаються доповіді командиру.

Під час наближення до рубежу відкриття вогню керівник стрільби подає команду: “Такий – то, противник з правого (лівого боку), знищити! До бою!”. За цією командою екіпажі ведуть вогонь по танкових цілях з гармати танків та з зенітних кулеметів по наземних цілях, створюючи таку щільність вогню, що не дає можливості противнику відкрити вогонь у відповідь. Стрільба ведеться на ділянці протяжністю до 150 м. Швидкість руху 10 – 15 км/год, стрільба здійснюється з гармати по мішені № 12 та зенітного кулемета по групі піхоти;

З виходом підрозділу на ділянку директриси (на рівень з мішеневою обстановкою для тактичного поля) керівником подається команда: “Такий – то, в праворуч (ліворуч), в лінію вперед!”. За цією командою взвод здійснює маневр та розвертається в бік противника (мішеневого поля).

За командою керівника “Такий – то, Стій!” взвод зупиняється на визначених позиціях і веде вогонь з місця. Стрільба здійснюється з гармати по мішені № 12а та зі спареного кулемета.

За командою керівника “Такий – то, в напрямку орієнтира … Вперед!” взвод здійснює маневр, за командою командира взводу пересувається від укриття до укриття, ведучи вогонь з ходу. Стрільба здійснюється з гармати по мішені № 12 та зі спареного кулемета по інших цілях. На підході до рубежу припинення вогню керівник дає команду: “Стій! Відійти в напрямку …”. Під час зупинки екіпажі ведуть вогонь із зенітного кулемета.

Під час відходу особовий склад проводить задимлення за допомогою системи “Туча”, здійснює відхід. Після розсіювання диму ведеться вогонь з корми. Відхід здійснюється по черзі за командою командира взводу. Стрільба здійснюється з гармати по мішені № 12 та зі спареного кулемета по інших цілях.

Після виходу всього підрозділу на попередній маршрут руху керівник подає команду: “Такий – то, вправо (вліво) в напрямку перехрестя доріг вперед!”. За цією командою підрозділ здійснює маневр у визначений бік та під прикриттям ТДА (остання машина у колонні) продовжує рух у визначеному напрямку, за командою командира взводу екіпажі ведуть вогонь.

Проміжок між показом цілей під час виконання вправи з однієї вогневої позиції не повинен перевищувати 10 с.

КС 6.15.2.6

Стрільба з вогневого рубежу по цілях, що з’являються та рухаються

Цілі:

група БМ – танк (мішень № 12)* та БМП (мішень № 14), що з’являються одночасно два рази по 25 с з проміжком 10 с;

---

* Найбільш важлива ціль.

безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі (мішень № 17а)*, що рухається під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 15 км/год. на ділянці 200 м;

маневрена група – РПГ (мішень № 9) та група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень № 8), що з'являються одночасно чотири рази по 10 с з проміжком 5 с;

група піхоти, що перебігає, – дві ростові фігури (мішень № 8а), що рухаються під кутом 60 – 90° до площини стрільби зі швидкістю 8 – 12 км/год. на ділянці 150 м.

Дальності до цілей, (м):

Вид зброї	Умови стрільби	Цілі				
		група БМ	безвідкатна гармата (ПТРК) на автомобілі	маневрена група		група піхоти, що перебігає
				РПГ	група піхоти, що атакує	
Гармата	вдень і вночі	1800 – 1500 / 2200 – 2000	–	–	–	–
Вкладний ствол		1200 – 900	–	–	–	–
Спарений кулемет		–	–	600 – 400	600 – 500	600 – 500
Зенітний кулемет		–	900 – 700	–	–	–

Час на стрільбу: обмежується часом руху та показу цілей.

Кількість боєприпасів:

для вкладного ствола (гармати) замінників штатних артилерійських пострілів – 6;

для спареного кулемета – 78, з них 19 із трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 12, з них 3 трасуючими кулями.

Моторесурс: 1,8 км.

Оцінка:

"відмінно" – уразити всі цілі, при цьому танк не менше ніж двома снарядами (кулями);

"добре" – уразити три цілі, у тому числі всі найбільш важливі цілі;

"задовільно" – уразити дві цілі, у тому числі танк та ціль, що рухається.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується на танковій директрисі (ділянці тактичного поля) двома БМ способом "гойдалки" шляхом послідовного ведення вогню з однієї вогневої позиції (вогневого рубежу) з подальшим маневром (відходом, висуванням в укриття) для перезаряджання та висування на іншу вогневу позицію (вогневий рубіж).

З виходом у вихідне положення пара БМ уражає цілі способом "вогнева карусель" – спочатку на визначену вогневу позицію (вогневий рубіж) висувається і веде вогонь перший номер пари БМ, потім його замінює другий номер, при цьому номер пари, що замінює (був замінений), знаходиться у вихідному положенні.

Керівник стрільби перед початком виконання вправи вказує місця (райони) виявлених вогневих засобів противника, місця розташування вогневих позицій (рубежів), напрямок і порядок руху та подає команду на висування на першу вогневу позицію (рубіж). З виходом БМ на визначену вогневу позицію (вогневий рубіж) здійснюється показ двох (трьох) цілей. Ті, хто навчається, виявляють цілі (визначають більш важливу ціль) та самостійно ведуть вогонь.

Маневр БМ (відхід з вогневої позиції (рубежу) прикривається аерозолями термодимової апаратури або використовується система “Туча”.

Після ураження (падіння) цілей та розряджання зброї за командою керівника стрільби здійснюється переміщення БМ у вихідний район (район прихованих позицій).

За командою керівника БМ здійснюється висування на другу вогневу позицію (вогневий рубіж) та показ наступних трьох (двох) цілей. Екіпажі БМ виявляють цілі (визначають більш важливу ціль) та, застосовуючи спосіб ураження “вогнева карусель”, самостійно їх уражають.

Під час стрільби способом “вогнева карусель” відхід у вихідне положення та вихід другого номера на вогневу позицію здійснюється за командою старшого пари БМ.

По завершенні стрільби та розряджання зброї за командою керівника стрільби здійснюється повернення БМ (пари) у вихідний район (район прихованих позицій) положення.

9.35.8 Вправи бойових стрільб екіпажу артилерійських катерів (плавзасобів).

КС 6.19.1(2).1

Ведення вогню екіпажем артилерійських катерів (плавзасобів) по видимій з артилерійського катеру (плавзасобу) береговій цілі.

(для підрозділів Військово – Морських сил)

Цілі: група піхоти – кулеметна обслуга (мішень № 10а) та два стрільці – поясна фігура (мішень № 7) і ростова фігура (мішень № 8) по фронту 10 м;

відкрита жива сила та вогневі засоби – чотири грудні фігури (мішень № 6), чотири поясні фігури (мішень № 7), РПГ (мішень № 9) і кулеметна обслуга (мішень № 10а) по фронту 100 м та в глибину 50 м;

піхота, що залягла – ручний кулемет (мішень № 10) та грудна фігура (мішень № 6) по фронту не менше 3 м.

Дальності до цілей, (м):

Марка БМ, вид зброї	Умови стрільби	Цілі		
		група піхоти, що залягла	відкрита жива сила та вогневі засоби	група піхоти
30 – мм АГ – 17	вдень і вночі	500 – 400	1300 – 800	400 – 1000
7,62 мм ПКТ		400 – 300	900 – 700	500 – 400

Час на стрільбу: 3хв.

Кількість боєприпасів:

для 30 – мм АГ – 17 – 24 штатних пострілів;

для 7,62 – мм ПКТ – 30 штатних пострілів з них 9 з трасуючими кулями.

Оцінка:

“відмінно” – уразити всі цілі;

“добре” – уразити РПГ та групу піхоти, що залягла;

“задовільно” – уразити одну ціль.

Особливості виконання вправи.

Вправа виконується вдень або вночі на постійному курсі.

Заходи безпеки під час виконання вправи здійснюються відповідно до Інструкції щодо забезпечення безпеки під час проведення вогневої підготовки (виконання бойових вправ) кораблями, частинами берегових ракетно – артилерійських військ, з’єднанням та угрупованнями Військово – Морських Сил Збройних Сил України, затвердженої наказом ГК ВМС від 25.07.2002 року № 209.

9.35.9Вправи бойових стрільб відділення на БМП (БМД, БТР)

КС 6.19.1.1

Ведення вогню відділенням на БМП (БМД, БТР) в оборонному бою

Цілі, час показу та дальності до цілей, м:

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет,	РПГ – 7	ГП – 25	граната
	1. Знищення черговим вогневим засобом окремих груп противника, який намагається вести розвідку, прорублювати проходи в загородженнях									
1	Група прорублення проходів (мішені № 6а – 2 шт), що з’являється почергово 2 рази по10 с з проміжком 7 с						250 – 200			
2	Група прикриття (мішені № 6 та № 10), що з’являється 2 рази по 7 с з проміжком 10 с						350 – 300			
	2. Ведення оборонного бою на основній позиції на відділення									
3	Танк (мішень № 12), що з’являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с (при виконанні нормативу – на 2 хв	1/2 $Д_{макс}$ – $Д_{макс}$								

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет,	РПГ – 7	ГП – 25	граната
	25 с)									
4	Танк (мішень № 12), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с		500 – 400							
5	БМП, що атакує (мішень № 14), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с			800 – 400						
6	БМП, на рубежі спішування (мішень № 14), що з'являється 2 рази для БМП – 1 на 30 с (для БМП – 2 на 20 с) з проміжком 10 с		500 – 400	800 – 400						
7	БТР, що атакує (мішень № 13), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с				500 – 400					
8	БТР на рубежі спішування (мішень № 13), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с				500 – 400					
9	Вогнева група № 1 (мішені № 6 та № 9), що з'являється на 15 с					250 – 200	250 – 200			
10	Вогнева група № 2 (мішені № 6 та № 9), що з'являється на 15 с					250 – 200	250 – 200			
11	Група піхоти, що здійснює маневр у фланг (мішені № 7 – 2 шт. та № 9), що розташовуються в габариті 10 м по фронту і 20 м в глибину та з'являється на 15 с								250 – 200	
12	Вогнева група № 3 (мішені № 6 – 2 шт. та № 10 – 2 шт.), що						150 – 100			

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет,	РПГ – 7	ГП – 25	граната
	з’являється 3 рази по 5 с з проміжком 10 с									
	3. Ведення оборонного бою на запасній (тимчасовій) позиції відділення (після відходу)									
13	Група піхоти № 1, що атакує у фланг (мішені № 7 – 2 шт. та № 9а – 2 шт.), що з’являється 3 рази по 5 с з проміжком 10 с						200 – 150			
14	Маневрена група № 1, що перебігає (мішені № 8 – 6 шт.), що рухається з рубежу 300 м до рубежу 100 м					300 – 100	300 – 100			
15	ПТРК на автомобілі (мішень № 17а), що з'являється для БМП – 1 (БТР – 80) на 30 с, для БМП – 2 на 20 с		400 – 300	600 – 400	300 – 200					
16	БМП (БТР), що атакують у фланг (мішені № 14 (№ 13) – 2 шт.), що з’являється на 30 с							250 – 200 (200 – 150*)		
17	Маневрена група № 2 (мішені № 7 – 2 шт. та №9), що розташовуються в габариті 10 м по фронту і 20 м в глибину та з’являється на 15 с								250 – 200	
18	Піхота, що залягла (мішені № 5а та № 6 – 2 шт.), що з’являється 2 рази по 5 с з проміжком 10 с						150 – 100			
19	Піхота противника, що атакує (мішень №									30 –

* Для РПГ-18 (22,26).

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет,	РПГ – 7	ГП – 25	граната
	8 – 10 шт.) що, з'являється на 10 с									40
20	Піхота, що прикриває відхід (мішені № 5а та № 6 – 2 шт.), що з'являється 2 рази по 5 с з проміжком на 10 с						100 – 50			
1.	Піхота, що відповзає (цілі № 16 та № 18 – тільки неуражені мішені), що з'являється на 5 с						200 – 150			
2.	Група піхоти, що відходить (ціль № 11 – тільки неуражені мішені, що з'являється на 10 с						250 – 200			

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів на відділення (розподіляються рівномірно між всіма вогневими засобами):

для гармати пострілів – 6;

для автоматичної гармати з БТ – 18;

для крупнокаліберного кулемета – 17, з них 4 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 24, з них 6 з трасуючими кулями;

для автомата, ручного кулемета – 120, з них 30 з трасуючими кулями, що розподіляються рівномірно;

для кулемета – 31, з них 7 з трасуючими кулями;

пострілів до РПГ – 7 (18, 22, 26) – 2 штатні постріли;

для підствольного гранатомета – 4;

бойова граната (РГД – 5) – 5;

димових гранат ЗД6 – 2, РДГ – 2 – 4;

для стрільби ПТКР – 1 бойовий ПТКР або для виконання нормативу "Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР" – 1 навчальний ПТКР.

Моторесурс: 1,8 км.

Оцінка: за ВБС визначається відповідно до п. 9.30 – 9.32 Курсу стрільб.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля або на директрисі БМП (БТР) відділенням з однією БМ. Загальна глибина пересування під час зайняття і зміни вогневих позицій – до 300 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

уміле використання місцевості для прихованого розташування та створення системи вогню у поєднанні з загородженнями та природніми перешкодами;

умілий вибір вогневих позицій для зброї (БМ, відділення) та інженерного обладнання з урахуванням захисту особового складу і техніки;

швидка підготовка зброї (озброєння) до стрільби як вдень так і вночі;

ефективне використання всіх вогневих засобів для знищення противника перед переднім краєм, у разі його вклинення в оборону та стійке утримання займаних позицій;

маневр вогнем у ході виконання завдань (перенесення вогню з однієї цілі
на іншу, зосередження вогню, розподіл цілей);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій;

здійснення маневру (відходу) на запасну (тимчасову) позицію на відділення.

Вправа виконується в такому порядку:

особовий склад відпочиває, розташовується в укриттях (бліндажі) і траншеях в готовності зайняти свої місця за тривогою або здійснює інженерне обладнання позиції. Біля укриття (укритть) виставляється спостерігач. На тимчасовій вогневій позиції знаходиться черговий вогневий засіб для знищення окремих груп противника, який намагається вести розвідку, пророблювати проходи в загородженнях;

під час відпрацювання другого навчального питання ціль для стрільби ПТРК (виконання нормативу) з’являється першою;

у подальшому показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки (як варіант згідно з нумерацією цілей);

ті, хто навчається, самостійно виявляють цілі та ведуть по них вогонь, командир відділення здійснює управління вогнем відділення;

зміна вогневих позицій здійснюється з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, відхід на запасну (тимчасову) позицію за командою командира відділення (спочатку одна бойова група, потім БМ, після чого наступна бойова група – або за іншим варіантом, для чого змінюється послідовність показу цілей) під прикриттям димів.

У ході показу цілей керівник стрільби контролює дії тих, хто навчається.

Після закінчення показу цілей керівник подає команду: “Припинити вогонь. Розряджай”, перевіряє зброю на розрядження і подає команду на повернення у вихідне положення.

КС 6.19.2.2

Ведення вогню відділенням на БМП (БМД, БТР) в наступальному бою

Цілі, час показу та дальності до цілей, м:

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ, вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат	РПГ – 7	ГП – 25	граната
1. Ведення штурмових дій										
1	Танк(мішень № 12), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с (при виконанні нормативу – на 2 хв 25 с)	1/3 $Д_{макс}$								
2	Танк (мішень № 12), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с		500 – 400							
3	БМП, що контратакує (мішень № 14), що з'являється 2 рази по 20 с з проміжком 10 с			800 – 400						
4	БМП, що спішує десант (мішень № 14), що з'являється 2 рази для БМП – 1 на 30 с (для БМП – 2 на 20 с) з проміжком 10 с		500 – 400	800 – 400						
5	БТР, що контратакує (мішень № 13), що з'являється на 30 с)				500 – 400					
6	БТР, що спішує десант (мішень № 13 –), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с				500 – 400					
7	ПТРК на автомобілі (мішень № 17а), що з'являється для БМП – 1 (БТР – 80) на 30 с, для БМП – 2 на 20 с		400 – 300	500 – 400	300 – 200					
8	Вогнева група № 1 (мішені № 6 та № 9в), що з'являється 2 рази по 5 с, з проміжком 10 с					250 – 200	250 – 200			

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ, вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат	РПГ – 7	ГП – 25	граната
9	Вогнева група № 2 (мішені № 6 та № 9), що з'являється 2 рази по 5 с, з проміжком 10 с						200 – 150			
10	Група піхоти, що здійснює маневр у фланг (мішені № 7 – 2 шт. та № 9), що розташовуються в габариті 10 м по фронту і 20 м в глибину та з'являється на 15 с								250 – 200	
11	Група піхоти (мішені № 6 та № 10), що з'являється 2 рази по 5 с з проміжком 10 с						150 – 100			
2. Ведення бою після відходу на вигідну позицію										
12	Маневрена група № 1 (мішені № 7 – 2 шт. та №9), що розташовуються в габариті 10 м по фронту і 20 м в глибину та з'являється на 15 с								250 – 200	
13	БМП (БТР), що атакують у фланг (мішені № 14 (№ 13) – 2 шт.), що з'являється на 30 с							250 – 200 (200 – 150*)		
14	Маневрена група № 2, що перебігає (мішені № 8 – 6 шт.), що рухається з рубежу 300 м до рубежу 100 м					300 – 100	300 – 100			

* Для РПГ-18 (22,26).

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ, вид зброї								
		ПТРК	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат	РПГ – 7	ГП – 25	граната
15	Піхота, що залягла (мішені № 5а та № 6 – 2 шт.), що з'являється 2 рази по 5 с з проміжком 10 с						150 – 100			
16	Піхота противника, що атакує (мішень № 8 – 10 шт.) що, з'являється на 10 с									30–40
17	Піхота, що прикриває відхід (мішені № 5а та № 6 – 2 шт.), що з'являється 2 рази по 5 с з проміжком на 10 с						100 – 50			
18	Група піхоти, що відходить (цілі № 15 та № 17 – тільки неуражені мішені), що з'являється на 10 с						250 – 200			

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей.

Кількість боєприпасів на відділення (розподіляються рівномірно між всіма вогневими засобами):

для гармати пострілів – 6;

для автоматичної гармати з БТ – 18;

для крупнокаліберного кулемета – 17, з них 4 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 46, з них 11 з трасуючими кулями;

для автомата, ручного кулемета – 200, з них 48 з трасуючими кулями, що розподіляються рівномірно;

для кулемета – 51, з них 12 з трасуючими кулями;

для РПГ – 7 (18, 22, 26) – 2 штатні постріли;

для підствольного гранатомета – 4;

бойова граната (РГД – 5) – 5;

димових гранат ЗД6 – 2, РДГ – 2 – 4;

для стрільби ПТКР – 1 бойовий ПТКР або для виконання нормативу "Переведення ПТРК з похідного положення у бойове та пуск ПТКР" – 1 навчальний ПТКР.

Моторесурс: 2,8 км.

Оцінка: визначається відповідно до п. 9.30 – 9.32 Курсу стрільб.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля або на директрисі БМП (БТР) у складі відділення. Загальна глибина пересування під час ведення штурмових дій та відході – до 1,5 км.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

маневр вогнем у ході виконання завдань (перенесення вогню з однієї цілі на іншу, зосередження вогню, розподіл цілей);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій;

здійснення маневру та закріплення на вигідному рубежі.

Показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з урахуванням тактики дій противника і заходів безпеки (як варіант згідно нумерації цілей).

Ті, хто стріляє, самостійно виявляють цілі та ведуть по них вогонь, командир відділення здійснює управління вогнем відділення.

Зміна вогневих позицій здійснюється з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, відхід на вигідну позицію за командою командира відділення (по бойових групах – або за іншим варіантом, для чого змінюється послідовність показу цілей) під прикриттям димів.

КС 6.20.1.3

Дії взводної тактичної групи* в обороні

Цілі, час показу та дальності до цілей, м:

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	граната
1. Знищення вогневою засідкою розвідки противника										
1	ДВід на БМ (мішені № 14 – 1 шт.), що з'являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с		400 – 350	400 – 350	400 – 350					
2	БМ РД (мішені № 14 – 2 шт.), що з'являються 2 рази по 30 с з проміжком 10 с			500 – 400						
3	РД, що спішився (мішені					500	500			

* механізований (мотопіхотний) підрозділ або підрозділ Десантно-штурмових військ з танком, гранатометним відділенням (грвід) гранатометного взводу (грв) та трьома снайперами взводу снайперів (всн)

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	граната
	№ 10а – 1 шт., № 8 – 9 шт., з‘являються 4 рази по 7 с. з проміжком в 10 с					– 400	– 400			
2. Знищення противника, що розгортається										
4	Група БМ: (мішень № 12 – 1 шт., № 14 – 1 шт.) що з’являються 2 рази по 30 с з проміжком 10 с	1200 – 1100	800 – 700	1200– 1100						
5	Група БМ що рухаються на ділянці 100м (мішень № 12 – 1 шт, № 14 – 3 шт.)	1000 – 900	800 – 700	1000– 900						
6	Вертоліт противника (мішень № 25), що з‘являється один раз на 30 с	1500 – 1300 (НСВТ)		1500– 1300	1500 – 1300					
7	Висування та спішування противника з БМ: БМ: (мішень № 12 – 2 шт., № 14 – 2 шт.), що з’являються 2 рази по 30 с з проміжком 10 с; піхота противника: (мішень № 10а – 3 шт., № 9 – 2 шт., № 8 – 16 шт., що з‘являються на різних рубежах 4 рази по 7 с з проміжком в 10 с	800 – 500	700 – 500	800 – 500	800 – 500	700 – 500	500 – 400			
3. Відбиття атаки противника перед переднім краєм										
8	Наближення противника до переднього краю оборони: БМ: (мішень № 14 – 2 шт.), що з’являються 2 рази по 30 с з проміжком 10 с; РПГ (мішень № 9), що з’являється на 4 хв *для*		500 – 400	500 – 400	500 – 400				400– 500	

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	граната
	стільби з АГС – 17; група піхоти: (мішені – № 8 – 12 шт.), що рухається на ділянці 60 м; група піхоти з підтримкою БМ: (мішень № 8 – 11 шт., № 10а – 3 шт., № 14 – 1 шт., № 13), що з'являються 3 рази по 7 с з проміжком в 10 с (БМ з'являються 2 рази по 30 с з проміжком 10 с).		500 – 400	500 – 400			400 – 300			
9	Атакуюча група противника перед переднім краєм: група піхоти (мішень № 8 – 6 шт.), що рухається на ділянці 60 м.; група піхоти (мішень № 10а – 2 шт., № 9 – 4 шт., № 8 – 3 шт.), що з'являються 4 рази на 7 с з проміжком в 10 с; група піхоти, що обходить у фланг (мішень № 10а – 2 шт., № 9, № 8 – 5 шт.) *з'являється для стрільби з АГС – 17;* група піхоти, що здійснює маневр (мішень №8 – 6 шт.), *з'являються на 10 с для метання ручних гранат*						300 – 200		1000–800	40 – 30
10	Противник, що вклинився в оборону: БМ (мішень №14 – 2 шт.) що з'являється 1 раз на							250 –		

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	граната
	30 с; група піхоти (мішень № 10а – 2 шт., № 9 – 2 шт., № 6 – 6шт.), з'являються 3 рази на 7 с з проміжком в 10 с.							200 (200 – 150*)		
4. Знищення противника, що відходить										
11	Противник, що відходить: БМ (мішень №12, №14 – 2 шт.), що рухається на ділянці 100м.; група піхоти (мішень – №8 – 3 шт), що рухається на ділянці 60м. танк (мішень №12 – 1 шт.), що з'являється на 30 с	500 – 400					200 – 100	250 – 200 (200 – 150*)		

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей, маневрами підрозділом з яким виконується ВБС.

Кількість боєприпасів на ВТГр (розподіляються рівномірно між всіма вогневими засобами):

для гармати штатних артилерійських пострілів з практичним кумулятивним пострілом (вкладного ствола) – 14;

для гармати БМП – 1 пострілів – 50;

для автоматичної гармати з БТ – 77;

для крупнокаліберного кулемета – 77, з них 19 з трасуючими кулями;

для зенітного кулемета – 20, з них 6 із трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 240, з них 60 з трасуючими кулями;

для автомата, ручного кулемета – 360, з них 90 з трасуючими кулями, що розподіляються рівномірно;

для снайперської гвинтівки – 24;

пострілів до РПГ – 7 (18, 22, 26) – 8 штатні постріли;

для АГС – 17 – 38;

бойова граната (РГД – 5) – 15;

---

* Для РПГ-18 (22,26).

димових гранат ЗД6 – 10, РДГ – 2 – 6.

Моторесурс: 2 км.

Оцінка: за ВБС визначається відповідно до п. 9.30 – 9.32 Курсу стрільб.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля або на директрисі БМП (БТР) взводною тактичною групою. Загальна глибина пересування під час зайняття і зміни вогневих позицій – до 500 м.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

уміле використання місцевості для прихованого розташування та створення системи вогню у поєднанні із загородженнями та природніми перешкодами;

умілий вибір вогневих позицій для зброї (БМ, взводної тактичної групи) та інженерного обладнання їх з урахуванням захисту особового складу і техніки;

швидка підготовка зброї (озброєння) до стрільби як вдень, так і вночі;

ефективне використання всіх вогневих засобів для знищення противника перед переднім краєм, у разі його вклинення в оборону та стійке утримання займаних позицій;

маневр вогнем у ході виконання завдань (перенесення вогню з однієї цілі на іншу, зосередження вогню, розподіл цілей);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій;

здійснення маневру (відходу) на запасну (тимчасову) позицію на відділення.

Вправа виконується в такому порядку:

особовий склад відпочиває, розташовується в укриттях (бліндажі) і траншеях в готовності зайняти свої місця за тривогою або здійснює інженерне обладнання позиції. Біля укриттів (бліндажів) виставляються спостерігачі. У вогневій засідці знаходиться відділення з БМ, на тимчасових вогневих позиціях знаходяться чергові вогневі засоби для знищення розвідувальних груп противника, який намагається вести розвідку, пророблювати проходи в загородженнях;

показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки (як варіант згідно нумерації цілей);

ті, хто навчається, самостійно виявляють цілі та ведуть по них вогонь, командир взводної тактичної групи (далі – ВТГр) здійснює управління вогнем ВТГр;

зміна вогневих позицій здійснюється з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, відхід на запасну (тимчасову) позицію за командою командира ВТГр послідовно по відділеннях під прикриттям димів.

У ході показу цілей керівник стрільби контролює дії тих, хто навчається.

Після закінчення показу цілей керівник подає команду: “Припинити вогонь. Розряджай”, перевіряє зброю на розрядження і подає команду на повернення у вихідне положення.

КС 6.20.2.4

Дії взводної тактичної групи* в рейді

Цілі, час показу та дальності до цілей, м:’

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	ГП – 25
1. Ведення розвідки противника та місцевості, здійснення відходу під прикриттям										
1	БТР в окопі (мішень №13б), що з’являється 2 рази по 30 с з проміжком 10 с.		400 – 350	400 – 350	400 – 350					
2	Група охорони №1 (мішень №6 – 1 шт., №10 – 1 шт.) що з’являється 3 рази по 7 с з проміжком 10 с.					400– 350	400 – 350			
3	Група піхоти що змінює позицію (мішень №8 – 4 шт), що рухається у зворотному напрямку 100 м.					500– 400	500 – 400			
2. Знищення охорони противника атакою у фланг з маневром перекат двох відділень з танком										
4	Танк в окопі: (мішень №12б – 1 шт.), що з’являється 4 рази по 30 с *після виходу танка на вогневий рубіж (маневр штани)*	1200 – 1100								
5	БТРи в окопі (мішень №13б – 2 шт.), що з’являються 4 рази по 30 с *після послідовного виходу БМ на вогневий рубіж (маневр карусель)*	800 – 500	700 – 500	800 – 500	700 – 500					
6	Піхота, що висувається на вогневий рубіж (мішень №7 – 4 шт., №8								1000 – 800	

* механізований (мотопіхотний) підрозділ або підрозділ Високомобільних десантних військ з танком, гранатометним відділенням (грвід) гранатометного взводу (грв) та трьома снайперами взводу снайперів (всн)

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	ГП – 25
	– 2 шт., №9 – 1 шт., №10а – 1 шт.).									
7	Жива сила в окопі: група піхоти (мішень №6 – 4 шт., №10 – 1 шт., №9а – 1 шт.), що з'являються 3 рази по 7 с. з проміжком 10с					400–300	400 – 300			
8	Група піхоти на фланзі (мішень №7 – 4 шт., №9 – 2 шт.)									350–300
9	Група піхоти, що змінила позиції (мішень №6 – 3 шт., №10 – 1 шт., №9а – 1 шт.), що з'являються 3 рази по 7 с. з проміжком 10с					300–200	300 – 200			
10	Вогневі засоби в окопі на нових позиціях БТРи (мішень №13б – 2 шт.), що з'являються 1 раз на 30 с							250 – 200 (200 – 150[*])		
11	Піхота, що здійснює відхід (мішень №6 – 3 шт., №10 – 1 шт., №9а – 1 шт.)						200 – 100			
12	Група БТР що контратакують (мішень №13 – 4 шт.), що рухаються 300 м. (*здійснення БМ маневру гойдалка*)	800 – 500	700 – 500	800 – 500	800 – 500					
13	Група піхоти що контратакує (мішень №7 – 4 шт., №8 – 6 шт.),								500–400	
14	Протитанкова (безвідкатна) гармата з обслугою – протитанкова (безвідкатна) гармата		2500–2000	2500 – 2000						

[*] Для РПГ-18 (22,26).

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БМ,вид зброї								
		Танк	БМП – 1	БМП – 2	БТР – 80 (БТР – 70)	спарений кулемет	кулемет, ручний кулемет, автомат, снайперська гвинтівка	РПГ – 7	АГС – 17	ГП – 25
	(мішень № 11) та три поясні фігури (мішень №7), нерухомі, розташовані на площі 30 м по фронту та 20 м у глибину (*для стрільби з закритої вогневої позиції*)									

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей, маневрами підрозділом, з яким виконується ВБС.

Кількість боєприпасів на ВТГр (розподіляються рівномірно між усіма вогневими засобами):

для гармати штатних артилерійських пострілів з практичним кумулятивним пострілом (вкладного ствола) – 13;

для гармати БМП – 1 пострілів – 21;

для автоматичної гармати з БТ – 51;

для стрільби з закритої вогневої позиції:

для гармати БМП – 1 штатних пострілів з осколковою гранатою – 5 на кожну БМ;

для автоматичної гармати ОФЗ – 38 та ОТ – 8 на кожну БМ.

для крупнокаліберного кулемета – 63, з них 15 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 180, з них 45 з трасуючими кулями;

для автомата, ручного кулемета – 420, з них 105 з трасуючими кулями, що розподіляються рівномірно;

для снайперської гвинтівки – 9;

пострілів до РПГ – 7 (18, 22, 26) – 6 штатні постріли;

для АГС – 17 – 52;

димових гранат ЗД6 – 10, РДГ – 2 – 6.

Моторесурс: 5 км.

Оцінка: за ВБС визначається відповідно до п. 9.30 – 9.32 Курсу стрільб.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень або вночі на ділянці тактичного поля взводною тактичною групою. Загальна глибина пересування під час зайняття і зміни вогневих позицій – до 3 км.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

приховане висування та розгортання в бойовий порядок;

швидка підготовка зброї (озброєння) до стрільби як вдень, так і вночі;

маневр вогнем у ході виконання завдань (перенесення вогню з однієї цілі на іншу, зосередження вогню, розподіл цілей);

прикриття вогнем і використання захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час зайняття та зміни вогневих позицій;

знищення вогневих засобів, в першу чергу протитанкових, та живої сили противника із виконанням маневру “перекат”, “карусель”, “гойдалка”, “штани” та стрільбою з закритих вогневих позицій;

знищення контратакуючого противника вогнем та рішучою атакою у фланг (тил);

подолання або обхід зон руйнувань чи перешкод.

Вправа виконується в такому порядку:

ДВід веде розвідку противника та місцевості, з викриттям противника здійснює відхід під прикриттям основних сил РД. При підтримці грвід сковує противника меншою частиною сил з фронту;

два відділення з танком здійснюють зухвалу атаку у фланг з виконанням маневру “перекат”, “карусель”, “гойдалка”, “штани”, оволодівають об’єктом і знищують його (виводять з ладу).

після цього виконується стрільба із закритої вогневої позицій по виявлених підрозділах (резервах) противника та відрив від нього;

показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби з дотриманням вимог тактичних дій противника і заходів безпеки (як варіант згідно нумерації цілей);

ті, хто навчається, самостійно виявляють цілі та ведуть по них вогонь, командир взводної тактичної групи (далі – ВТГр) здійснює управління вогнем ВТГр;

зміна вогневих позицій здійснюється з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, послідовно по бойових групах (відділеннях) перекатами.

У ході показу цілей керівник стрільби контролює дії тих, хто навчається.

Після закінчення показу цілей керівник подає команду: “Припинити вогонь. Розряджай”, перевіряє зброю на розрядження і подає команду на повернення у вихідне положення.

КС 6.20.2.5

Дії взводної тактичної групи* в лісистій місцевості

Цілі, час показу та дальності до цілей від РВВ, м:

№ цілі	Цілі та час показу	Марка БТ,вид зброї					
		БТ	Спарений кулемет	Кулемет, АК	РПГ	СВД	
1.	Група охорони (мішень №6шт, №10 – 3 шт.),що з’являються 3 рази по 7 с. з проміжком 10с.		250 – 300	250 – 300			

* механізований (мотопіхотний) підрозділ або підрозділ Високомобільних десантних військ з танком, гранатометним відділенням (грвід) гранатометного взводу (грв)

2.	Група піхоти ,що змінює позицію (мішень №14 – 3 шт, №8 – 15 шт.), що з'являються 3 рази по 7 с. з проміжком 10с.			450 – 500	450 – 500		
3.	Група піхоти ,що відходить (мішень №14 – 3 шт, №6 – 3 шт,) що з'являються 2 рази по 7 с. з проміжком 10с., №8 – 9 шт., що рухаються в зворотному напрямку 100 м.		600 – 700	600 – 700	600 – 700	600 – 700	
4.	Вогневі засоби в окопі на нових позиціях(мішень №14Б – 3 шт, №6 – 6 шт. ,№7 – 12 шт. №9 – 3 шт. №10 – 3шт.), що з'являються 1 раз на 30с.	900 – 1000		900 – 1000	900 – 1000		
5. Відбиття контратаки							
	(мішень №14 – 3 шт) ,що з'являються 1 раз на 30с.	1800 – 2000					
	(мішень №14 – 3 шт, №7 – 12 шт. №8 – 12шт) ,що з'являються 1 раз на 30с.		1400 – 1500	1400 – 1500	1400 – 1500	1400 – 1500	

Час на стрільбу: обмежується часом руху і показу цілей, маневрами підрозділом, з яким виконується ВБС.

Кількість боєприпасів на ВТГр (розподіляються рівномірно між усіма вогневими засобами):

для гармати пострілів – 6;

для автоматичної гармати БТ – 18;

для крупнокаліберного кулемета – 17, з них 4 з трасуючими кулями;

для спареного кулемета – 46, з них 11 з трасуючими кулями;

для автомата, ручного кулемета – 120, з них 30 з трасуючими кулями, що розподіляються рівномірно;

для кулемета – 51, з них 12 з трасуючими кулями;

для РПГ – 7 (18,22,26) – 2 штатні постріли.

Моторесурс: 5 км.

Оцінка: за ВБС визначається відповідно до п. 9.30 – 9.32 Курсу стрільб. При цьому враховується загальний час на виконання вправи

відмінно – 45 хв;

добре – 50 хв;

задовільно – 55 хв.

Особливості виконання вправи

Вправа виконується вдень з висуванням з району зосередження по трьох напрямках на лісовій ділянці тактичного поля (директриси) в складі взводу (відділення), інтервал між відділеннями 70 – 100 метрів. Глибина пересування
1500 – 1700 метрів. Стрільба ведеться в русі з непідготовлених вогневих позицій короткими чергами. Показ цілей здійснюється за рішенням керівника стрільби.

Під час виконання вправи повинні вирішуватися такі завдання:

виконання нормативів по заряджанні зброї та загрузки боєприпасів на техніку;

висування з району зосередження;

переміщення з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів під час висування та подолання загороджень ;

подолання БМ протитанкового рову;

подолання особовим складом мінно – вибухових загороджень;

евакуація поранених з поля бою;

комплексне застосування озброєння БМ;

ведення вогню із за грубих стовбурів дерев з різних положень;

ведення вогню з близьких відстаней з положення “лежачі” в молодому лісовому масиві (стовбури дерев тонкі);

подолання завалів, загороджень та обхід їх різними способами лісових доріг просік;

вихід зводу з лісового масиву (ділянки, лісосмуги).

Вправа виконується в такому порядку:

Командир взводу у вихідному районі приймає доповідь від командирів відділень про готовність особового складу, зброї, техніки, озброєння до виконання завдання. Дає команду на виконання нормативів із заряджання зброї та загрузки боєприпасів на техніку, приймає доповідь про готовність до висування. Підрозділ розпочинає рух за командою керівника стрільби (командира підрозділу) з визначеного району на відстані до 200 м від РВВ. Висування здійснюється за визначеним маршрутом. Під час висування здійснюється спостереження у визначених секторах, у разі зміни обстановки надаються доповіді командиру.

Під час наближення до РВВ керівник стрільби подає команду: “Такий – то, противник з правого (лівого боку), знищити! До бою!”. За цією командою екіпажі ведуть вогонь по танкових цілях з гармат БМ. Стрільба ведеться на ділянці протяжністю до 250 м. Швидкість руху 1,5–2,0 км/год, стрільба здійснюється з гармати по мішені № 14. Десант бойових машин спішується та рухається позаду бойових машин. У разі виявленні противника командири відділень приймають рішення щодо його знешкодження. Особовий склад

відділень пересуваються по місцевості у складі 2 – 3 осіб та знищує противника, доповідає керівнику стрільби (командиру взводу).

Після закінчення показу або після ураження цілі керівник стрільби дає команду операторам на показ наступних цілей (показ цілей здійснюється відповідно до рішення керівника). У ході показу цілей керівник стрільби контролює дії підрозділу. Командир БМ за командою командира взводу (керівника стрільби), здійснюють пересування з використанням захисних властивостей місцевості й штучних укриттів, долає інженерні перепони, виявляє цілі, здійснює доповідь про їх виявлення та своє рішення щодо їх знищення та веде по них вогонь.

У разі виявленні мінно – вибухових загороджень особовий склад їх долає (знешкоджує), а при спрацюванні надається перша медична допомога, проводиться евакуація потерпілого. Під час руху по лісовій дорозі, просіці та виявлення завалів, загороджень відділення обходить його, уразі неможливого обходу обстрілює загородження, та розвідавши на наявність мін, долає його, розтягнувши бойовими машинами. Під час висування підрозділів на межі лісових кварталів (позначених стовбцями білого та зеленого кольору), командири відділень проводять своє орієнтування та місцезнаходження інших підрозділів в бойовому порядку взводу, наявність особового складу, доповідають командиру взводу.

Після закінчення показу цілей керівник подає команду: “Припинити вогонь. Розряджай”, перевіряє зброю на розряджання і подає команду на повернення в вихідний район. Під час повторного виконання вправи взводом здійснюється заміна вогневих позицій (напрямків).

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ,
які застосовуються у Курсі стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
АГС – 17	автоматичний гранатомет на станку
АПС	автоматичний пістолет Стєчкіна
ВБС	вправа бойових стрільб
БМ	бойова машина
БМП (БМД)	бойова машина піхоти (десанту)
БРДМ	броньована розвідувальна дозорна машина
БТ	бронебійно – трасуючий
БТР	бронетранспортер
ВВНЗ	вищий військовий навчальний заклад
ВКС	вправа контрольних стрільб
ВНС	вправа навчальних стрільб
ВПС	вправа початкових стрільб
ВСП	візуальний сигнальний пристрій
ВТГр	взводна тактична група
ГАП	гвинтівковий артилерійський полігон
ГП – 25	гранатомет підствольний
ДШК	великокаліберний кулемет Дегтярьова, Шпагіна
ЗІП	запасні інструменти, приладдя
ЗІС	звуковий імітатор стрільби
КПВТ	великокаліберний кулемет Владимирова танковий
НСВ	великокаліберний кулемет Нікітіна, Соколова, Волкова
НСПУ	нічний стрілковий приціл універсальний
ОПО	оптичний приціл вогнеметний
ОФЗ	осколково – фугасний запалювальний
ПБС	прилад для беззвучної та безполуменевої стрільби
ПВС	підготовча вправа стрільб
ПГ – 7ВЛ	протитанкова граната
ПК	кулемет Калашникова
ПКТ	кулемет Калашникова танковий
ПММ	паливно – мастильні матеріали
ПСО – 1	приціл снайперський оптичний
ПТРК	протитанковий ракетний комплекс
ПУС	пристрій для навчальної стрільби
1ПН58, ПН22М2	приціл нічний
РВВ	рубіж відкриття вогню
РПГ – 7	ручний протитанковий гранатомет

РПГ – 18, 22, 26	реактивна протитанкова граната
РПК	ручний кулемет Калашникова
РПВ – А (З, Д)	реактивний піхотний вогнемет
СПГ – 9	станковий протитанковий гранатомет
СУВ	система управління вогнем
ТН з БС	тактичне навчання з бойовою стрільбою
УПГ – 8	учбова протитанкова граната

ЗМІСТ

№	Зміст	Порядковий номер сторінки
1.	Загальні положення	1
2.	Організація та проведення стрільб	19
3.	Оцінка вогневої підготовки	26
4.	Порядок виконання та умови вправ стрільб зі стрілецької зброї	32
5.	Порядок виконання та умови вправ стрільб з озброєння бойових машин	142
6.	Порядок метання ручних гранат та умови вправ	192
7.	Ведення розвідки цілей, визначення дальності та цілевказання	202
8.	Управління вогнем підрозділів	210
9.	Вимоги до організації та проведення вправ бойових стрільб та бойових стрільб	214
	Перелік скорочень та умовних позначень	290

№ додатку	Назва	Кількість сторінок
1	Наказ командира військової частини “Про організацію і проведення стрільб (навчань) та забезпечення виконання вимог безпеки”	3 стор.
2	Обов’язки осіб, що керують стрільбою та її обслуговують	12 стор.
3	Зразки мішеней	8 стор.
4	Зведена таблиця для приведення зброї до нормального бою	2 стор.
5	Відомість результатів контрольного заняття на допуск до виконання вправ стрільб штатним артилерійським пострілом	1 стор.
6	Акт про проведення контрольного заняття особового складу підрозділу з визначення готовності до виконання стрільб штатним артилерійським пострілом	2 стор.
7	Відомість визначення індивідуальної оцінки та обліку результатів виконання вправ навчальних (контрольних, бойових) стрільб	2 стор.
8	Відомість складання заліку зі знань вимог заходів безпеки під час проведення занять з вогневої підготовки	1 стор.
9	Акт про перевірку технічного стану техніки та озброєння, засобів зв'язку та їх готовності до виконання стрільб штатним артилерійським пострілом	2 стор.
10	Вимоги заходів безпеки під час проведення стрільб	8 стор.
11	Варіанти постановки бойових завдань командирам підрозділів	17 стор.
12	Роздавально – здавальна відомість на отримання (здавання) боєприпасів на пункті бойового постачання	2 стор.
13	Журнал обліку проведених стрільб (вогневих тренувань)	1 стор.
14	Обладнання полігону (ділянки) для стрільби	4 стор
15	Схема обладнання навчального місця для метання навчально – імітаційних гранат	1 стор.
16	Схема обладнання навчального місця для метання бойових гранат	1 стор.
17	Перелік документів для проведення ВБС, БС	1 стор.
18	Розрахунок необхідної кількості мішеней (цілей) для проведення бойових стрільб взводів за оборонною тематикою (варіант)	3 стор.
19	Округлені дальності прямого пострілу по мішенях Курсу стрільб	1 стор.
20	Розрахунок кількості боєприпасів, яка необхідна для ураження цілей	2 стор.
21	Вправи з вогневої підготовки за системою БАрС	13 стор.